

Europa-
Kommissionen

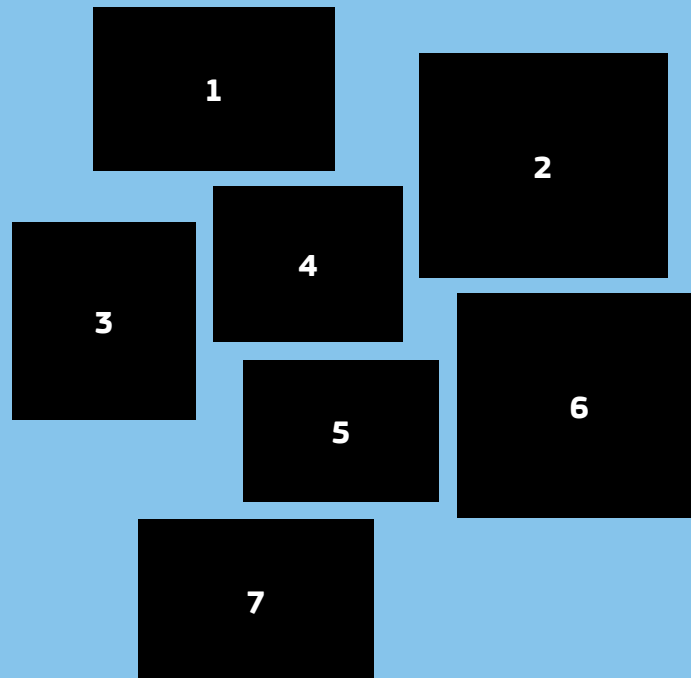
EU i

2023

DEN ALMINDELIGE BERETNING OM
DEN EUROPÆISKE UNIONS VIRKSOMHED

På forsiden

1. Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen (til venstre), rejste på europadagen den 9. maj 2023 til Kyiv, Ukraine, hvor hun mødtes med Ukraines præsident Volodymyr Zelenskyj (til højre).
2. Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, rejste den 9. august 2023 til Ljubljana, Slovenien, for at vise sin solidaritet og få et førstehåndsindtryk af ødelæggelserne efter de oversvømmelser, der havde ramt landet.
3. Christine Lagarde, formand for Den Europæiske Centralbank (til venstre), byder Roberta Metsola, formand for Europa-Parlamentet (til højre), velkommen ved ceremonien i anledning af 25-året for Den Europæiske Centralbank, Frankfurt, Tyskland, den 24. maj 2023. (© AFP)
4. (© Adobe Stock)
5. Charles Michel, formand for Det Europæiske Råd, ledede Det Europæiske Råds møde, 14.-15. december 2023, Bruxelles, Belgien. På dette møde samledes EU's ledere for at drøfte den aktuelle situation i Mellemøsten, den fortsatte støtte til Ukraine i lyset af Ruslands angrebskrig, EU's langsigtede budget, udvidelse, sikkerhed og forsvar samt eksterne forbindelser.
6. Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen (anden fra venstre), Jens Stoltenberg, NATO's generalsekretær (tredje fra venstre), og Jonas Gahr Støre, Norges statsminister (til venstre) besøger en af det norske selskab Equinors naturgasplatforme ud for Norges vestkyst, den 17. marts 2023.
7. Mange overlevende kæmper for at overvinde den psykiske overlast efter jordskælvet i Tyrkiet. Med støtte fra EU's humanitære bistand har UNICEF oprettet knudepunkter i de berørte områder, hvor børn og deres omsorgspersoner kan deltage i psykosociale støttemøder. Disse knudepunkter giver børnene et trygt sted, hvor de kan lære, lege og komme sig. August 2023.

EU i 2023

DEN ALMINDELIGE BERETNING OM DEN EUROPÆISKE UNIONS VIRKSOMHED

Offentliggjort i overensstemmelse med artikel 249, stk. 2,
i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

En interaktiv version af denne publikation med links til onlineindholdet er tilgængelig i PDF- og HTML-format på: <http://europa.eu/general-report/da>

EU i 2023 — Den almindelige beretning om Den Europæiske Unions virksomhed

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Kommunikation
Redaktion og målrettet kommunikation
1049 Bruxelles
BELGIEN

EU i 2023 — Den almindelige beretning om Den Europæiske Unions virksomhed C(2024) 1633 vedtaget af Europa-Kommissionen den 7. marts 2024.

Print	ISBN 978-92-68-11571-8	ISSN 1608-7259	doi:10.2775/624208	NA-AD-24-001-DA-C
PDF	ISBN 978-92-68-11578-7	ISSN 1977-3404	doi:10.2775/06549	NA-AD-24-001-DA-N
HTML	ISBN 978-92-68-11561-9	ISSN 1977-3404	doi:10.2775/82781	NA-AD-24-001-DA-Q

Europa-Kommissionen er ikke ansvarlig for nogen følger af videreanvendelsen af denne publikation.

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024

© Den Europæiske Union, 2024

Kommissionens politik for videreanvendelse er gennemført ved Kommissionens afgørelse 2011/833/EU af 12. december 2011 om videreanvendelse af Kommissionens dokumenter (EUT L 330 af 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Medmindre andet er angivet, er videreanvendelse af dette dokument tilladt under en Creative Commons Kreditering 4.0 International (CC BY 4.0)-licens (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Det betyder, at videreanvendelse er tilladt, med passende kildeangivelse og angivelse af eventuelle ændringer.

Ved enhver anvendelse eller gengivelse af elementer, der ikke ejes af Den Europæiske Union, kan det være nødvendigt at indhente tilladelse direkte fra de respektive rettighedshavere.

FOTOS

Alle billeder: © Den Europæiske Union, medmindre andet er anført.

Forord

Ursula von der Leyen

Formand for
Europa-Kommissionen

2023 var et vigtigt år — et år, hvor Den Europæiske Union fortsatte med at leve op til EU-borgernes forventninger og tog udfordringerne op i takt med deres opståen. Vi holdt kursen for de seks prioriteter, vi fastsatte i begyndelsen af mandatperioden, og vi fandt dristige og ambitiøse løsninger på nogle af de største prøvelser, Europa nogensinde har stået overfor.

Fra reaktionen på Ruslands brutale angrebskrig mod Ukraine til håndteringen af den værste energikrise i flere årtier, og fra reaktionen på den ekstremt hastige udvikling inden for kunstig intelligens (AI) til håndteringen af en stadig dybere klimakrise — smøgede vi ærmerne op og konfronterede de usædvanlige udfordringer direkte. Vi har vist, at vores Union er bedst, når vi er modige.

For andet år i træk stod Europa side om side med Ukraine og udviste enhed, styrke og beslutsomhed hele vejen. Vi har banet vejen for modtagelsen af mere end 4 millioner ukrainske flygtninge i Den Europæiske Union og tilvejebragt resolut finansiel, humanitær og militær bistand for mere end 88 mia. EUR indtil videre. Vi har også vist, at vi vil stå Ukraine bi, så længe det er nødvendigt. Gennem den nye Ukrainefacilitet vil vi yde yderligere 50 mia. EUR i løbet af de næste 4 år for at hjælpe med at levere basale tjenester — holde skolerne åbne og betale lønninger og pensioner — mens Ukraines befolkning fortsat kæmper mod den indtrængende fjende. 2023 vil stå præget i det ukrainske folks erindring som det år, hvor deres drømme kom tættere på at blive til virkelighed.

I erkendelse af Ukraines enorme fremskridt og som svar på det ukrainske folks forhåbninger tog vores Union den historiske beslutning at indlede tiltrædelsesforhandlinger med landet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen.

Samtidig har vores Union arbejdet hårdt videre med omstillingen af vores økonomi. For det første har vi sat yderligere gang i digitaliseringen. Vores forordning om europæiske mikrochips har allerede genereret mere end 100 mia. EUR i planlagte investeringer, både offentlige og private, i hele værdikæden. Med vores forordning om kunstig intelligens blev Europa også det første kontinent, der har vedtaget specifikke regler for AI med fokus på højrisikoanvendelser. Der er tale om mere end et regelsæt — det er et springbræt for vores virksomheder, så de kan føre an i udviklingen af pålidelig AI.

Vores Union har også fremmet omstillingen til en ren økonomi. Vi har fastlagt rammerne for en reduktion af CO₂-udledningerne på mindst 55 % inden udgangen af dette årti, hvilket vil hjælpe med at holde Europa på rette kurs mod klimaneutralitet i 2050. Samtidig har vi med vores forordning om nettonulindustrien styrket EU's muligheder inden for fremstilling af ren energi for at styrke vores industrielle konkurrenceevne og modstandsdygtighed. Vi vil hjælpe de europæiske virksomheder til at omstille sig og samtidig bevare deres konkurrencefordel, så Europa takket være sit stærke industrigrundlag kan forblive det primære mål for investeringer, der skaber stabile og fremtidssikrede kvalitetsjob.

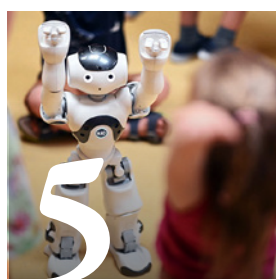
For at kunne tilpasse sig til den ændrede geopolitiske virkelighed har Europa fremlagt sin første strategi nogensinde for økonomisk sikkerhed. Vi har også taget konkrete skridt til at styrke vores modstandsdygtighed ved at mindske vores afhængighedsforhold og fjerne risici for vores økonomi. Det vil beskytte vores suverænitet, sikkerhed og velstand i de kommende år. Dette mål støttes også af vores genopretningsplan, NextGenerationEU, til en værdi af mere end 800 mia. EUR, der med en kombination af investeringer og reformer er selve drivkraften bag vores økonomiske udvikling. Takket være genopretningsplanen er der ydet finansiering til hundredvis af grønne og digitale projekter i Europa, og den har skabt konkrete resultater for europæerne, lige fra havvindmølleparker til elektriske tog og fra avancerede digitale offentlige tjenester til hospitaler i verdensklasse.

Hvis vi vender blikket fremad, vil 2024 være et særligt år for Europa, hvor borgerne skal til urnerne for at vælge en ny generation af ledere. Det vil være en lejlighed til at reflektere over, hvordan vores demokrati bidrager til at skabe et mere retfærdigt samfund, mere konkurrencedygtige industrier og mere modstandsdygtige økonomier. Jeg er overbevist om, at vores Union fortsat vil stå med oprejst pande. For Europa er altid stærkest, når udfordringerne er størst.

Europa længe leve!

Ursula von der Leyen

Indholdsfortegnelse

- 1.** EU's reaktion på Ruslands angrebskrig mod Ukraine — *8*
- 2.** Styrkelse af økonomien og EU's konkurrenceevne — *23*
- 3.** Skabelse af et klimaneutralt og velstående Europa — *48*
- 4.** Økonomisk overkommelig, sikker og bæredygtig energi til Europa — *68*
- 5.** Et Europa, der er klar til den digitale tidsalder — *79*
- 6.** Opbygning af et retfærdigt og socialt Europa — *96*
- 7.** Beskyttelse af personer og friheder — *113*
- 8.** Fremme af Europas interesser og værdier i verden — *130*
- 9.** Institutionel udvikling og styrkelse af demokratiet — *150*

1. EU's reaktion på Ruslands angrebskrig mod Ukraine

Indledning

Ruslands angrebskrig mod Ukraine er en trussel mod selve demokratiet og minder verdenssamfundet om farerne ved autoritære principper. Den Europæiske Unions urokelige støtte til Ukraine er mere end solidaritet med et naboland, der befinder sig midt i en ulovlig og uberettiget invasion; den viser, at der er en fælles vilje til at følge demokratiske principper og beskytte den regelbaserede verdensorden og freden i Europa. I 2023 fortsatte EU med at yde støtte til Ukraine som følge af Ruslands uprovokerede og uberettigede angrebskrig og dets ulovlige annektering af dele af Ukraines territorium. I dette kapitel illustreres de forskellige måder,

↑

Russiske tropper ville afhøre Oksana om hendes barnebarn, der er ukrainsk soldat. Så snart de havde trukket sig tilbage, blev hendes hjem ødelagt af artilleribeskydning. EU's humanitære bistand hjælper mennesker som Oksana ved at levere mad, vand, vigtige husholdningsartikler, sundhedspleje, herunder mental sundhedspleje og psykosocial støtte, samt nødindkvartering. 21. marts 2023.

hvorpå EU står ved Ukraines side, hvilket omfatter hjælp i form af finansiel bistand, civilbeskyttelse og humanitær bistand, bekæmpelse af desinformation, modtagelse af ukrainske flygtninge, militær bistand og uddannelse, bistand til Ukraines forsvar og genopbygning samt sikring af, at Ruslands forbrydelser får konsekvenser i form af sanktioner og retsforfølgning.

Solidaritet med Ukraine

Finansiell bistand og militær støtte

I slutningen af 2023 havde EU og medlemsstaterne stillet næsten 85 mia. EUR til rådighed i samlet støtte til Ukraine og dets folk siden starten på Ruslands angrebskrig. Støtten omfatter navnlig 25,2 mia. EUR i makrofinansiell bistand, herunder en støttepakke på 18 mia. EUR til Ukraine i 2023 gennem instrumentet makrofinansiell bistand+. Makrofinansiell bistand er en form for finansiell bistand, som EU yder partnerlande, der står over for alvorlige finansielle vanskeligheder, for at hjælpe dem med at stabilisere deres økonomi og gennemføre nødvendige reformer. Bistanden hjælper Ukraine til fortsat at kunne udbetale lønninger og pensioner, opretholde væsentlige offentlige tjenester, som f.eks. hospitaler, skoler og boliger til personer, der er blevet genhuset, samt til at genoprette kritisk infrastruktur. Den bidrager også til, at landet kan

gennemføre institutionelle reformer såsom reformer med henblik på korruptionsbekæmpelse og reformer af retsvæsenet.

Den samlede militære bistand, som EU og medlemsstaterne indtil videre har ydet Ukraine, beløber sig til mere end 27 mia. EUR, inklusive 5,6 mia. EUR via den europæiske fredsfacilitet. Dette omfatter fælles indkøb og øjeblikkelig levering af ammunition til Ukraine, hvilket der blev opnået enighed om i marts 2023, og der var ved årets udgang leveret ca. 313 600 stykker ammunition og 3 315 missiler. Den europæiske fredsfacilitet bidrager også til at styrke Ukraines væbnede styrker ved hjælp af EU's rådgivende militærmission til støtte for Ukraine med en bevilling på 362 mio. EUR, som forvaltes af Rådet for Den Europæiske Union. Størstedelen af den resterende militære bistand til Ukraine ydes og finansieres bilateralt af medlemsstaterne.

Europa-Kommissionens møde med den ukrainske regering, Kyiv, Ukraine, den 2. februar 2023.

Militær støtte

Den europæiske fredsfacilitet er et instrument, der bruges til at finansiere foranstaltninger udadtil, som har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet. Den gør det også muligt at yde bistand til partnerlande i fredsbevarende operationer. Den finansieres af medlemsstaterne.

Faciliteten har spillet en central rolle i ydelsen af militær støtte til Ukraine. Siden Rusland indledte sin uprovokerede og uberettigede militære aggression mod Ukraine, har EU vedtaget syv støttepakker gennem dette instrument. Støtten består af levering af forsvarsmateriel til Ukraines væbnede styrker sammen med det tresporede ammunitionsinitiativ til støtte for Ukraines væbnede styrker til et samlet beløb på 5,6 mia. EUR.

EU har også benyttet faciliteten til at finansiere uddannelse af Ukraines væbnede styrker via EU's rådgivende militærmission, der har hovedkvarterer i Polen og Tyskland. For første gang i EU's historie tilbyder EU et land i krig militær uddannelse. I slutningen af 2023 havde missionen uddannet omkring 39 000 ukrainske soldater.

På Rådets indtrængende opfordring om at levere ammunition til Ukraine foreslog Kommissionen i maj 2023 forordningen om støtte til produktion af ammunition. Forordningen, som blev vedtaget i juli, skal styrke EU's forsvarsindustris reaktionsevne og dens evne til at sikre rettidig levering af ammunition og missiler i Europa. Kommissionen afsatte 500 mio. EUR til dette formål, og der vil blive ydet tilskud i 2024 til at øge og fremskynde produktionen. (Se kapitel 8 for nærmere oplysninger om EU's styrkede forsvarskapaciteter.)

Ovennævnte samlede beløb på næsten 85 mia. EUR omfatter også 17 mia. EUR, som er stillet til rådighed for medlemsstaterne til modtagelse af og støtte til flygtninge. EU yder midlertidig beskyttelse til næsten 4,2 millioner ukrainske flygtninge, som i øjeblikket er bosat i EU.

EU og medlemsstaterne har også afsat ca. 3 mia. EUR til humanitær bistand i Ukraine. Af dette beløb ydede Kommissionen ca. 800 mio. EUR direkte. (Se afsnittet »Humanitær bistand og civilbeskyttelsesbistand til Ukraine nedenfor«.)

© AFP

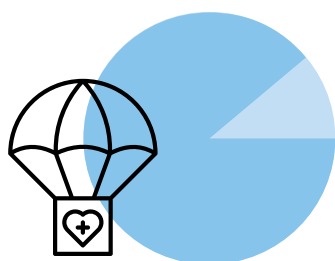

Volodymyr Zelenskyy, Ukraines præsident (i forgrunden, til højre), og Josep Borrell, Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for et stærkere Europa i verden (i forgrunden, til venstre), forud for en rundbordsdrøftelse ved det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, Bruxelles, Belgien, den 9. februar 2023.

I juni fik Ukraine adgang til EU's program for finansiering af infrastruktur under Connecting Europe-faciliteten. Det betyder, at Ukraine nu kan søge om EU-midler til infrastrukturprojekter, der vil forbedre landets energi- og transportforbindelser samt digitale forbindelser med EU. I 2023 traf EU en skelsættende afgørelse om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Ukraine i anerkendelse

af den store indsats, som landet har gjort for at tilpasse sig EU's standarder (se kapitel 8).

Endelig har EU også støttet Ukraines naboer i løbet af året, navnlig Moldova, som fik 58 mio. EUR i humanitær bistand, en stigning i den makrofinansielle bistand og adgang til EU's program for finansiering af infrastruktur.

89 % af EU's befolkning er enige i, at EU fortsat bør yde humanitær bistand til de mennesker, der er berørt af krigen i Ukraine.

85 % af EU's befolkning er enige i, at Ruslands invasion af Ukraine viser, at EU er nødt til at sikre sin energimæssige og økonomiske sikkerhed.

79 % af EU's befolkning er enige i, at Ruslands invasion af Ukraine viser, at EU er nødt til at øge det militære samarbejde mellem medlemsstaterne.

77 % af EU's befolkning er enige i, at de russiske myndigheder bør drages til ansvar for den nuværende situation i Ukraine.

71 % af EU's befolkning er enige i, at EU fortsat bør udvise solidaritet med Ukraine.

Kilder: Flash Eurobarometer-undersøgelse 533, september 2023, Standard Eurobarometer-undersøgelse 100, december 2023.

EU-sanktioner

Ud over finansiel bistand og anden konkret støtte til Ukraine og dets befolkning har EU indført hidtil usete og vidtrækkende sanktioner over for Rusland som reaktion på dets angrebskrig mod Ukraine.

Sanktioner er ét af de instrumenter, som EU kan benytte som reaktion på den uretfærdige og ulovlige krig til at svække Ruslands økonomiske kapacitet og

begrænse dets evne til at finansiere angrebskrigen. I den forstand opfylder sanktionerne EU's vigtigste mål, som er fortsat at stræbe efter retfærdig og varig fred. EU har siden den 23. februar 2022 indført i alt 12 sanktionspakker mod Rusland. De er ikke kun rettet mod bestemte personer og enheder, men også mod finans-, industri-, transport- og energisektorerne.

I februar og juni 2023 vedtog EU henholdsvis den 10. og den 11. sanktionspakke mod Rusland. Derved blev 225 fysiske personer og enheder tilføjet til EU's sanktionsliste. De ekstra foranstaltninger omfattede nye forbud mod eksport af kritiske teknologi- og industrivarer til Rusland, især teknologi med potentiel militær anvendelse. Pakkerne var desuden rettet mod yderligere russiske kilder til desinformation, og betød, at listen over forbud mod import fra landet blev udvidet, og at der blev indført foranstaltninger til at forhindre, at sanktionerne omgås, bl.a. foranstaltninger til at øge samarbejdet med vigtige lande uden for EU for bedre at kunne overvåge, kontrollere og blokere reeksport.

Med den 12. og seneste sanktionspakke, som blev vedtaget den 18. december, blev der føjet yderligere 140 fysiske personer og virksomheder til sanktionslisten. Der blev også indført nye import- og eksportforbud såsom et forbud mod eksport af russiske diamanter til EU, som vil blive håndhævet i tæt samarbejde med G7-partnerne. Pakken styrkede desuden gennemførelsen af olieprisloftet, idet der blev indført nye foranstaltninger for bedre at overvåge, hvordan tankskibe anvendes til at omgå loftet. Den omfattede også mere strikse forpligtelser til at spore aktiver og strenge foranstaltninger over for de virksomheder fra tredjelande, der omgår sanktionerne.

EU har sammen med sine partnere fastlagt en prioriteret liste over sanktionsbelagte krigsrelaterede varer. Virksomheder skal udvise den fornødne omhu i forbindelse med disse varer, og lande uden for EU må ikke eksportere dem til Rusland. EU har derudover konstateret, at visse økonomisk kritiske varer følger unormale handelsstrømme. Det har kunnet spores, at disse varer via visse lande uden for EU havner i Rusland.

Foranstaltninger, der består i at indefryse aktiver, er én af de mest tydelige og politisk vigtige former for sanktioner. På nuværende tidspunkt er der samlet set næsten 1 950 enheder og fysiske personer, der er omfattet af restriktive foranstaltninger, og der er blevet indefrosset aktiver til en værdi af over 28 mia. EUR, som tilhører russiske og belarusiske oligarker og virksomheder. Medlemsstaterne har også indberettet over 200 mia. EUR i indefrosne russiske centralbankaktiver i EU.

Krigen selv og de restriktive foranstaltninger sætter Ruslands økonomi under betydeligt pres, da de bidrager til hastigt stigende udgifter, en rubel af faldende værdi, stigende inflation og et stramt arbejdsmarked,

som følge af et tab af arbejdstagere. Rublen har mistet ca. 40 % af den værdi, den havde, da den var på sit højeste i sommeren 2022, hvilket har tvunget Ruslands centralbank til at hæve sine rentesatser fra 8 % til 16 % og øge kontrollen af kapitalbevægelserne. Budgetindtægterne fra olie og gas faldt med 40 % i 2023 takket være det olieprisloft, som G7-partnerne nåede til enighed om. Denne virkning vil kun blive forstærket med tiden, da foranstaltningerne er udformet til at skulle have en langsigtet indvirkning på Ruslands budget og på landets industrielle og teknologiske grundlag.

Der er ligeledes indført sanktioner over for Ruslands allierede Belarus. Den 3. august 2023 vedtog Rådet den syvende sanktionspakke som følge af menneskerettighedskrænkelser og undertrykkelse af civilsamfundet i landet. EU har ikke indført generelle sanktioner over for hele landet, men har i stedet rettet dem mod strategiske sektorer i den belarusiske økonomi, som f.eks. våbenhandelen, handelen med teknologier med potentiel militær anvendelse og handelen med varer, der anvendes i luftfarts- og rumindustrien.

Bekæmpelse af desinformation

Rusland formidler via de statsejede nyhedsmedier og tilknyttede kanaler forvrængede oplysninger og krigspropaganda i et forsøg på at begrunde sine aggressive handlinger mod Ukraine rationelt og give Ukraine og Vesten skylden. Som modspil støtter EU Ukraines opsøgende arbejde hos globale partnere, bl.a. i internationale fora og drøftelser. EU sætter ind på mange niveauer for at nå ud til så mange mennesker som muligt og støtter offentlige institutioner, civilsamfundet, medieorganisationer og onlineplatforme i overensstemmelse med den ajourførte [adfærdskodeks om desinformation](#).

EU har som led i sanktionerne mod Rusland suspenderet mange russiske statsejede og Kreml-venlige desinformationsforetagenders sendeaktiviteter. 2023 var generelt kendetegnet ved en væsentlig ændring i bekæmpelsen af desinformation i EU. Med ikrafttrædelsen af [forordningen om digitale tjenester](#) skal udbydere af meget store onlineplatforme og meget store onlinesøgemaskiner rutinemæssigt vurdere de samfundsmæssige risici, som deres tjenester kan udgøre. Det kan være trusler mod ytringsfriheden og risikoen for, at deres tjenester benyttes til desinformationskampagner.

I juli offentliggjorde Kommissionen en [indkaldelse af forslag](#) til en værdi af 1,2 mio. EUR til projekter, der går ud på at afkode, hvordan desinformationsfortællinger om Ruslands krig mod Ukraine, valg og LGBTIQ-samfund kommer frem online og offline, og hvordan de kan håndteres, når det er sket. Disse projekter bliver en del af de øvrige bestræbelser på at bekæmpe desinformation såsom platformen [EUvsDisinfo](#) og systemet for hurtig varsling.

I 2023 var der fortsat målrettede indlæg og kampagner på de sociale medier for at afsløre russisk desinformation om sanktioner og fødevarer- og energisikkerhed. Endelig gennemførte Kommissionen en oplysningskampagne om vigtigheden af at bruge officielle informationskilder for at sikre, at fordrevne personer fra Ukraine er bevidste om deres rettigheder.

Humanitær bistand og civilbeskyttelsesbistand til Ukraine

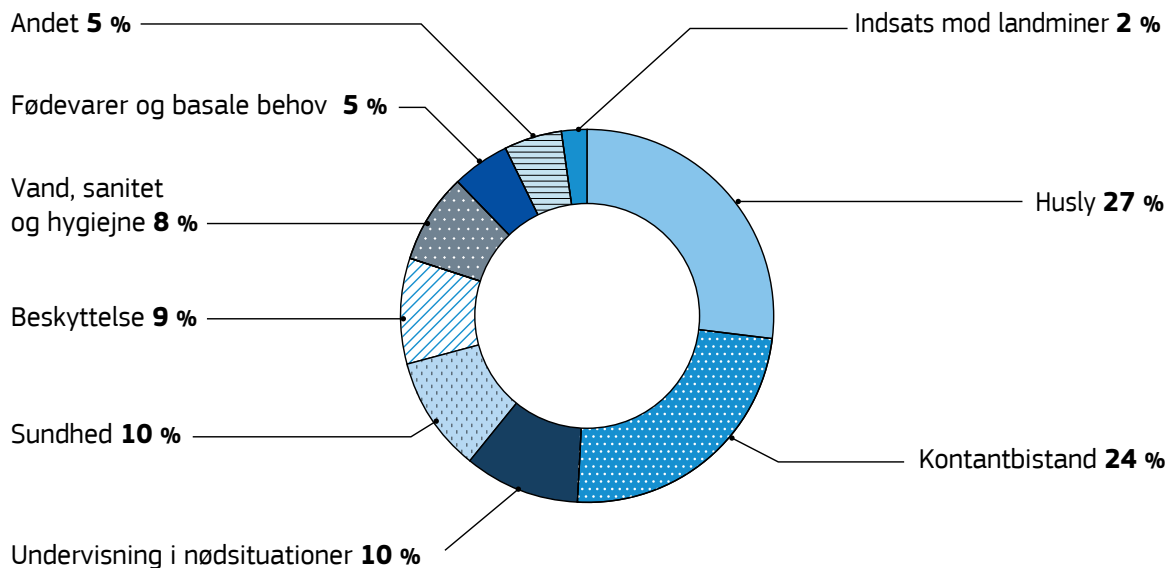
[EU's civilbeskyttelsesbistand og humanitære bistand](#) hjælper mennesker i Ukraine ved hjælp af forskellige former for støtte. Bistanden beløber sig til i alt 1,6 mia. EUR (ca. 800 mio. EUR i humanitær bistand og 800 mio. EUR til civilbeskyttelse i naturalier). Den humanitære bistand omfatter levering af fødevarer, vand, essentielle husholdningsartikler, sundhedspleje, mental sundhedspleje og psykosocial støtte samt nøddindkvartering. EU's bistand til Ukraine omfatter også hjælp til, at unge ukrainere kan fortsætte deres uddannelse, samt kontanthjælp til dækning af basale behov. EU koordinerer sin humanitære bistand og udviklingsbistand ved hjælp af en [sammenhængende tilgang](#), der sikrer, at bistanden ikke blot dækker umiddelbare behov, men også er bæredygtig på længere sigt.

Psykosocial støtte udvides til fordrevne personer i medlemsstaterne via programmet [EU4Health](#) og generelt i samarbejde med Det Internationale Forbund af Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber. EU koordinerer derudover sygetransport af ukrainske patienter med akut behov for behandling og overfører dem til hospitaler i hele Europa, så de kan få specialbehandling. Fra marts 2022 til den 19. december 2023 lykkedes det at overføre næsten 3 000 patienter med behov for sygetransport til 22 medlemsstater eller lande i Det Europæiske Samarbejdsområde.

←
PODCAST Lyt til eller læs denne artikel fra EUvsDisinfo, om den måde, som Rusland fordrejer sandheden på.

EU's humanitære bistand til Ukraine i 2023 fordelt på sektorer

EU koordinerer via Katastrofeberedskabskoordinationscentret sin største civilbeskyttelsesoperation nogensinde for at yde nødhjælp til mennesker i nød (se kapitel 8).

Alle 27 medlemsstater samt Island, Nordmakedonien, Norge, Serbien og Tyrkiet har gennem EU's civilbeskyttelsesmekanisme tilbudt bistand i naturalier lige fra lægemidler, telte og andre artikler til husly til brandslukningskøretøjer og udstyr til at generere energi. EU har åbnet yderligere logistiske knudepunkter i Polen, Rumænien og Slovakiet for at få nødhjælpsforsyningerne til Ukraine. I slutningen af 2023 var der leveret næsten 100 000 ton af denne form for bistand til Ukraine.

→

Rusland har rettet skytset mod Ukraines energinfrastruktur. EU har doneret mere end 5 500 elgeneratorer og over 6 millioner elektriske apparater, der kan levere strøm i Ukraine og sikre opvarmningen i den iskolde vinter. Denne transformer til en værdi af over 2 mio. EUR blev stillet til rådighed af det litauiske elseselskab Litgrid og er en del af den største logistikoperation, der koordineres inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen. 24. januar 2023.

EU har også gjort brug af sit rescEU-beredskabslager. RescEU er en reserve af europæiske kapaciteter, som finansieres fuldt ud af EU. Det omfatter en flåde af brandslukningsfly og helikoptere, fly til sygetransport og et lager af lægeartikler og felthospitaler, der kan benyttes i nødsituationer. EU har sendt elgeneratorer, lægeudstyr og midlertidige indkvarteringsenheder

til Ukraine. Der er også leveret vandrensningsanlæg som følge af ødelæggelsen af Nova Kakhovka-dæmningen samt specialudstyr, som f.eks. dekontamineringsmiddel, beskyttelsesdragter og jodpiller, som følge af risici for folkesundheden, f.eks. biologiske, radiologiske og nukleare trusler.

EU iværksatte i december 2022 en kampagne for at få ukrainske børn tilbage i skolen igen, »School buses for Ukraine«. Takket være kampagnen kunne EU og medlemsstaterne sende mere end 380 busser til Ukraine.

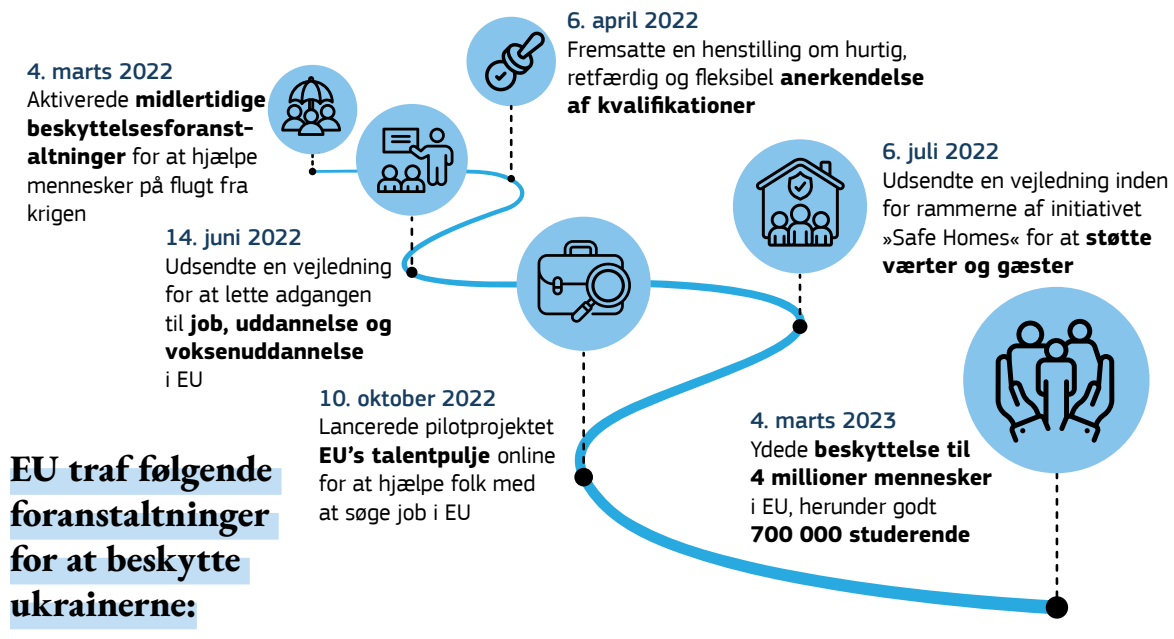

En bus doneret af Luxembourg by forlader EU-civilbeskyttelsesmekanismens logistiske knudepunkt, Suceava, Rumænien, juli 2023.

Modtagelse af dem, der flygter fra krigen

Ruslands uprovokerede og uberettigede angrebskrig mod Ukraine startede den største tvangsfordrivelse af mennesker i Europa siden Anden Verdenskrig. For at beskytte rettighederne for personer, der flygter til EU fra Ukraine, indførte EU hurtigt direktivet om midlertidig beskyttelse. Ved udgangen af 2023 havde næsten 4,2 millioner mennesker fra Ukraine ret til

ophold, bolig, sundhedspleje, uddannelse og arbejde i EU. I oktober blev denne midlertidige beskyttelse forlænget indtil marts 2025. Solidaritetsplatformen hjalp medlemsstaterne med at koordinere modtagelsen af flygtninge fra Ukraine og bidrager fortsat til gennemførelsen af direktivet.

En anden vigtig måde, hvorpå EU har taget pænt imod dem, der flygter fra den væbnede konflikt, er ved at sikre, at de hurtigt og effektivt har kunnet integreres på arbejdsmarkedet. De foranstaltninger, der blev vedtaget inden for rammerne af samhörighedspolitikken i 2022, såsom samhörighedsaktionen for flygtninge i Europa og pakkerne vedrørende fleksibel bistand til områder gjorde reglerne for finansiering af samhörighedspolitikken tilstrækkeligt fleksible til, at medlemsstaterne kunne anvende disse midler til at tage imod flygtninge fra Ukraine. I 2023 gav disse foranstaltninger fortsat mulighed for at afsætte midler til programmer for social integration, sundhedspleje, mad, basal bistand og arbejdsmarkedsorientering. Sidstnævnte område omfatter sprogkurser, uddannelse, sociale ydelser og børnepasning. Beskæftigelse hjælper folk med at genopbygge deres liv, udvikle deres færdigheder og bidrage til deres værtssamfund, og i sidste ende støtte genopbygningen i Ukraine.

Mere end 1,5 millioner ukrainere arbejder nu i EU.

Kilde: Undersøgelse gennemført af det europæiske netværk af offentlige arbejdsformidlinger

EU hjælper ukrainere med at blive integreret på arbejdsmarkedet ved at gøre det muligt at få valideret færdigheder og anerkendt faglige og akademiske kvalifikationer hurtigt. EU har oprettet pilotprojektet om EU's talentpulje, der er et online-jobsøgningsværktøj, der matcher personer, der er flygtet fra krigen i Ukraine, med passende job og ledige stillinger. Desuden forbinder medlemsstaternes offentlige arbejdsformidlinger jobsøgende med arbejdsgivere på nationalt

plan. I juli vedtog det europæiske netværk af offentlige arbejdsformidlinger fælles retningslinjer for yderligere at støtte integrationen på arbejdsmarkedet.

EU gør en ihærdig indsats for at sikre fordrevne ukrainske børn adgang til uddannelse af høj kvalitet. EU har trukket på flere værktøjer, hovedsagelig inden for strategirammen for det europæiske uddannelsesområde, såsom politiske retningslinjer for peerlæring, onlineplatforme og finansiering. Finansieringsprogrammet Erasmus+ anvendes også til at støtte uddannelse af studerende flygtninge. Der ydes derudover støtte til videregående uddannelse gennem stipendieordningen MSCA4Ukraine. Takket være finansieringen og støtten fra dette initiativ var 124 ukrainske forskere ved udgangen af 2023 i stand til at fortsætte deres arbejde i EU og i forskellige lande uden for EU, som er en del af Horisont Europa-programmet.

Desuden har Kommissionen iværksat tre nye initiativer for at styrke EU's samarbejde om forskning og innovation med Ukraine: et nyt Horisont Europa-kontor i Kyiv, det nye initiativ fra Det Europæiske Innovationsråd til støtte for det ukrainske deep tech-samfund og et nyt lokalt knudepunkt for Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi.

Endelig anerkender EU værdien af kulturelle udtryksformer, der kan hjælpe folk med at bearbejde traumatiske begivenheder og skabe en følelse af fællesskab og gensidig forståelse. I 2022 blev der som led i EU-programmet Et Kreativt Europa iværksat en indkaldelse af forslag til projekter til støtte for kunstnere og kulturelle organisationer uden for Ukraine. Vinderne blev offentliggjort i maj 2023: ZMINA, Culture Helps og U-RE-HERIT-konsortierne vil støtte ukrainske kunstnere og bidrage til genopbygningen af Ukraines kulturarv.

Integration i det indre marked og andre aftaler

I april 2023 tilsluttede Ukraine sig EU-civilbeskyttelsesmekanismen som deltagende stat. I august bidrog Ukraine med 51 førsteresponsenheder og 19 køretøjer til redningsindsatsen i Slovenien efter de katastrofale oversvømmelser, mens Ukraine stadig var i gang med den formelle tiltrædelse af mekanismen. Som fuldt deltagende stat vil Ukraine kunne sende bistand via mekanismen sammen med andre medlemmer, når et andet land er i krise, og tilbyde den samme solidaritet, som Ukraine selv har modtaget. Det signalerer også et vigtigt skridt i retning af EU-integration for Ukraine og udvider EU-civilbeskyttelsesmekanismens østlige naboskab.

↑
Fra venstre mod højre: Ihor Klymenko, Ukraines indenrigsminister, Olha Stefanisjyna, Ukraines vicepremierminister for europæisk og euro-atlantisk integration, og Janez Lenarčič, kommissær med ansvar for krisestyring, ved undertegnelsen af en aftale, der giver Ukraine fuldt medlemskab af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, Kyiv, Ukraine, den 20. april 2023.

Ukraine er blevet yderligere integreret i EU's indre marked ved at tilslutte sig programmet for det indre marked og undertegne en associeringsaftale på et møde mellem EU-kommissærerne og den ukrainske regering i Kyiv den 2. februar 2023. Denne aftale giver små og mellemstore virksomheder i Ukraine mulighed for at deltage i særlige indkaldelser af forslag, der kan resultere i finansiering, og for at deltage i initiativer som Erasmus for unge iværksættere og Enterprise Europe-netværket.

Der blev iværksat to indkaldelser af forslag til et samlet budget på 7,5 mio. EUR specifikt med henblik på at støtte integrationen af ukrainske små og mellemstore virksomheder i det indre marked. Desuden blev der gjort gode fremskridt med forhandlingerne med Ukraine om en aftale om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industrivarer. Når denne aftale er på plads, vil den fremme økonomisk integration og dermed hjælpe den ukrainske økonomi og ukrainske virksomheder med at komme på fode igen.

Se, hvordan Erasmus for unge iværksættere støtter ukrainske iværksættere.

Se, hvordan EU og Enterprise Europe-netværket støtter Ukraine.

Ukraine nyder også godt af et andet vigtigt element i det indre marked. I april 2022 samarbejdede EU med europæiske og ukrainske mobiloperatører om at tilbyde prismæssigt overkommelig eller gratis roaming mellem de to regioner. Denne aftale, der blev fornyet i juli 2023 med endnu et år, betyder, at operatørerne kan reducere forbindelsesomkostningerne yderligere, og hjælper dermed dem, der er fordrevet fra Ukraine, med at opretholde kontakten på tværs af grænserne.

Samtidig arbejder Kommissionen på at indarbejde denne roamingaftale i associeringsaftalen mellem EU og Ukraine. Når dette er gjort, vil det sikre gratis brug af mobiltelefon både for ukrainere, der besøger EU og for EU-borgere, der rejser til Ukraine. Tempoet for Ukraines integration i EU's roamingmarked vil afhænge af, at landet får vedtaget og gennemført relevant EU-lovgivning.

Fødevarerikkerhed

Rusland forværrer den globale fødevarerikkerheds-krise ved bevidst at blokere korneksporten via Sortehavet, angribe kornsiloer og landbrugsinfrastruktur i Ukraine og hindre eksporten af landbrugsprodukter og gødning.

↑
Aflæsning af ukrainsk korn fra en pram på Donau-floden, Moldova, den 12. december 2022.

I 2022 oprettede EU, EU-medlemsstaterne, Ukraine og Moldova solidaritetsbaner mellem EU og Ukraine for at få det korn, der var strandet i Ukraine, ud til resten af verden. Disse alternative ruter, der omfatter jernbaner, veje og vandveje, letter både eksporten fra Ukraine og den livsnødvendige import såsom humanitær bistand og gødning.

Solidaritetsbanerne: en afgørende rolle i den globale fødevarerikkerhed

I alt gjorde solidaritetsbanerne i 2022 og 2023 det muligt for Ukraine at:

- eksportere over 65 millioner ton landbrugsprodukter, herunder næsten 61 millioner ton korn, olieholdige frø og relaterede produkter, også til de lande, der er hårdest ramt af fødevareknaphed
- eksportere over 51 millioner ton ikkelandbrugsprodukter fra Ukraine såsom malm, jern, stål og træ
- generere ca. 44 mia. EUR til Ukrainske landbrugere og virksomheder
- importere over 43 millioner ton (til en værdi af 88 mia. EUR) essentielle varer såsom brændstof.

I juni 2023 bebudede EU investeringer på 250 mio. EUR i ni grænseoverskridende projekter for at forbedre forbindelserne mellem Ukraine, Moldova og deres EU-naboer Ungarn, Polen, Rumænien og Slovakiet. Projekterne omfatter undersøgelser og arbejde ved grænseovergangssteder på jernbaner og vej og skal udvide og opgradere infrastruktur og forbedre parkeringsområder og omladningsfaciliteter og -udstyr.

Endelig blev der i 2023 oprettet en fælles koordineringsplatform for at forbedre handelsstrømmen mellem EU og Ukraine. Platformens indsats blev intensiveret, efter at Rusland den 17. juli afviste at forlænge Sortehavsinitiativet vedrørende korn, hvilket reelt set standsede korneksporten via Sortehavsrueten.

Støtte til medlemsstaterne

Konsekvenserne af Ruslands angrebskrig mod Ukraine kan mærkes uden for Ukraines grænser. Som Ukraines naboer er medlemsstaterne også berørt, navnlig hvad angår markederne for energi og fødevarer (Se kapitel 4 for yderligere oplysninger om, hvordan EU håndterer energikrisen).

I 2023 godkendte EU en statsstøtte på 487 mia. EUR for at hjælpe medlemsstaterne i forbindelse med Ruslands angrebskrig mod Ukraine.

De midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser, der trådte i kraft den 9. marts 2023, er et af de redskaber, som medlemsstaterne kan anvende til at afbøde krigens indvirkning på deres økonomier.

Efter at have suspenderet samarbejdsprogrammerne med Rusland og dets allierede Belarus, overførte EU desuden yderligere 135 mio. EUR i 2023, som oprindeligt var tiltænkt projekter med disse to lande, til andre programmer, der skal styrke samarbejdet mellem medlemsstaterne og Ukraine og Moldova.

I løbet af året sikrede EU også, at alle regioner i Estland, Letland, Litauen, Polen og Finland, som skulle have deltaget i samarbejdsprogrammer med Rusland og Belarus, kunne deltage i andre eksisterende interregionale samarbejdsprogrammer.

De midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser giver medlemsstaterne den nødvendige fleksibilitet til at:

yde begrænset støtte til virksomheder, der er berørt af den nuværende krise eller af de dertil knyttede sanktioner og modforanstaltninger

sikre, at der fortsat er tilstrækkelig likviditet til rådighed for virksomhederne

kompensere virksomhederne for de ekstraomkostninger, der er forbundet med de usædvanligt høje gas- og elpriser

Hveden høstes, Donetskregionen, Ukraine, den 4. august 2023.

Støtte til EU's landbrugere

I betragtning af Ruslands og Ukraines betydning for den globale forsyning af korn og olieholdige frø har Ruslands aktuelle krig mod Ukraine skabt stor usikkerhed og uro på disse markeder.

Da Ukraines sædvanlige eksportruter via havne i Sortehavet er blevet blokeret eller stærkt indskrænket, er eksporten ikke nået frem til bestemmelsesstederne lige så effektivt som før. I stedet er der i stigende grad blevet fundet ukrainsk korn og olieholdige frø på markederne i de medlemsstater, der grænser op til Ukraine, hvilket skaber logistiske flaskehalse.

I 2023 indførte EU to støttepakker og et midlertidigt forbud mod import af hvede, majs, raps og solsikkefrø fra Ukraine til Bulgarien, Ungarn, Polen, Rumænien og Slovakiet i henhold til [forordningen om autonome handelsforanstaltninger for Ukraine](#). Dette bidrog til at afhjælpe logistiske flaskehalse og tackle landbrugernes betænkeligheder i de berørte medlemsstater, samtidig med at EU stadig fik mulighed for at fortsætte sin økonomiske støtte til Ukraine i form af nultold på al ukrainsk import.

I alt blev der ydet mere end 156,3 mio. EUR fra landbrugsreserven under den fælles landbrugspolitik til støtte for de landbrugere, der er hårdest ramt, i de fem medlemsstater, der grænser op til Ukraine. De berørte medlemsstater fik også tilladelse til at anvende nationale støttemidler til at yde yderligere kompensation, hvis det var nødvendigt, enten i form af supplerende eller særlig statsstøtte. I en [tredje støttepakke](#) stillede Kommissionen desuden yderligere 330 mio. EUR til rådighed i finansiering, som skal tildeles EU's landbrugere i andre medlemsstater, der er påvirket af høje inputomkostninger og problemer, der er opstået som en direkte følge af den russiske angrebskrig. Den nyligt oprettede [europæiske kriseberedskabs- og -indsatsmekanisme for fødevarerikkerhed](#) gjorde det muligt hurtigt at indhente ekspertise og henledte offentlige og private interessenters opmærksomhed på problemer og flaskehalse på et tidligt tidspunkt. EU byggede sine foranstaltninger direkte på resultaterne af drøftelserne mellem disse interessenter.

Efterforskning og retsforfølgning af krigsforbrydelser

Siden Ruslands angrebskrig mod Ukraine begyndte, har de russiske myndigheder konstant krænket de internationale menneskerettigheder, og der har været talrige rapporter om krigsforbrydelser og angreb på civile. Ved udgangen af 2023 havde Ukraine og 16 medlemsstater indledt undersøgelser af de internationale forbrydelser, som Rusland har begået i Ukraine.

Seks dage efter krigens begyndelse hjalp [Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde](#) (Eurojust) med at oprette et [fælles efterforskningshold](#) med det formål at indsamle bevismateriale og efterforske krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden. Holdet består nu af Ukraine, seks medlemsstater, Den Internationale

Straffedomstol og Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde.

På grund af den vanskelige opgave med at indsamle beviser for internationale forbrydelser (f.eks. indsamling af vidneudsagn fra personer i forskellige lande) oprettede Eurojust i 2023 også en database til at bevare og lagre beviser for disse forbrydelser ([databasen med bevismateriale om de alvorligste internationale forbrydelser](#)). Eurojust vil yde sin ekspertise til denne database ved at analysere bevismaterialet og yde praktisk vejledning til de nationale retslige myndigheder med hensyn til at finde frem til bevismateriale, der befinder sig i andre lande, og som kan være relevant for deres egne efterforskninger.

Eurojust er også vært for det nyligt oprettede Internationale Center for Retsforfølgning af Aggressionsforbrydelsen mod Ukraine. Centret, der blev åbnet i juli 2023, består af uafhængige nationale anklagere fra det fælles efterforskningsholds medlemmer og seks ukrainske anklagere, og det blev oprettet for at forberede og bidrage til enhver fremtidig retsforfølgning af Ruslands aggressionsforbrydelse mod Ukraine. En aggressionsforbrydelse er, når højtstående politiske og militære ledere planlægger, indleder eller gennemfører omfattende aggressionshandlinger ved hjælp af statslig militær magt. Det er første gang nogensinde, at en sådan forbrydelse efterforskes, imens den finder sted.

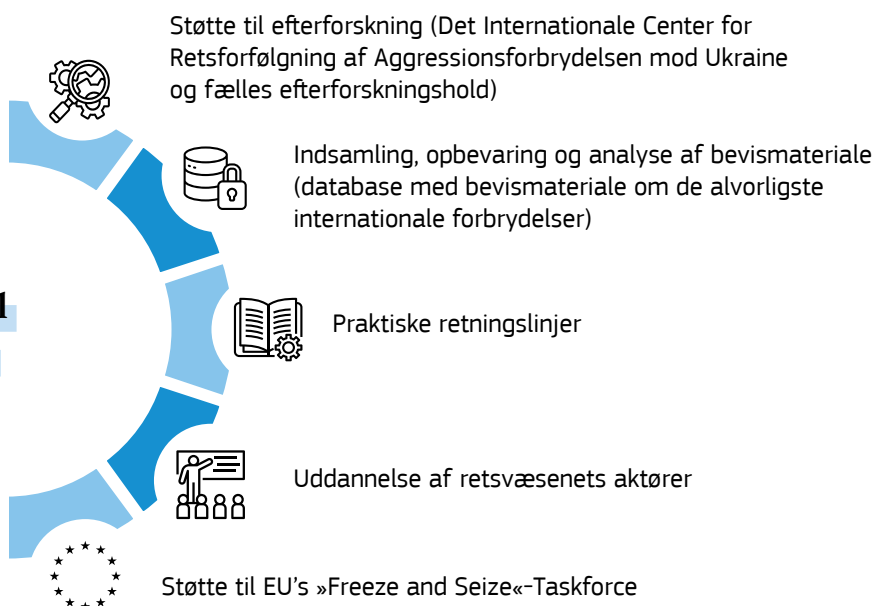
På centret kan anklagere samarbejde på stedet, så de hurtigt kan udveksle bevismateriale og nå til enighed om, hvordan de vil gennemføre deres efterforsknings- og retsforfølgingsstrategi. Databasen med bevismateriale om de alvorligste internationale forbrydelser vil have afgørende betydning for centrets arbejde, og de beviser, det indsamler, kan anvendes ved andre jurisdiktioner, herunder nationale og internationale domstole.

Ved oprettelsen af Det Internationale Center for Retsforfølgning af Aggressionsforbrydelsen mod Ukraine, Haag, Nederlandene, den 3. juli 2023. I baggrunden, fra venstre mod højre: Kenneth Polite, USA's assisterende statsadvokat, afdelingen for straffesager, Andrij Kostin, Ukraines offentlige anklager, Dilan Yeşilgöz-Zegerius, Nederlandenes justits- og sikkerhedsminister, Ladislav Hamran, formand for Eurojust, Didier Reynders, kommissær med ansvar for retlige anliggender, og Karim Asad Ahmad Khan, anklager ved Den Internationale Straffedomstol.

Gennem sin »Freeze and Seize«-taskforce sikrer Eurojust også, at EU's sanktioner gennemføres korrekt. Taskforcen undersøger mulige forbindelser mellem kriminelle aktiviteter og russiske og belarusiske enkeltpersoner og virksomheder. Den undersøger også, hvordan strafferetlige foranstaltninger såsom konfiskation af aktiver kan bidrage til genopbygningen af Ukraine.

Eurojusts støtte til retfærdighed for Ukraine

Genopbygning af Ukraine

EU er fast besluttet på at sikre, at Rusland kommer til at betale for de skader, det forvolder i Ukraine. EU undersøger således mulighederne for at støtte genopbygningen af Ukraine — i overensstemmelse med EU-retten og folkeretten — med de ekstraordinære indtægter fra forvaltningen af de russiske centralbankreserver, som i øjeblikket er indefrosset i EU på grund af sanktioner. Kommissionen vedtog derfor i december forslag om indefrysning af de uventede indtægter fra russiske centralbankaktiver.

EU koordinerer også genopbygningen af Ukraine med sine internationale partnere. EU, Ukraine og G7-partnere søsatte G7's multiinstitutionelle donorkoordineringsplatform i januar 2023. Platformen spiller en central rolle i koordineringen af støtten til Ukraines umiddelbare finansieringsbehov og til landets fremtidige økonomiske genopretning og genopbygning fra de forskellige kilder og etablerede finansieringsinstrumenter.

Under kommissærkollegiets besøg i Ukraine i februar bebudede EU en bistandspakke på 1 mia. EUR til genopbygningsindsatsen som led i sin samlede støttepakke til landet. Kommissærene og den ukrainske regering drøftede også, hvordan EU kan hjælpe Ukraine med at genopbygge sine byer på en

bæredygtig og inklusiv måde. Phoenix-initiativet (projekt for en holistisk tilgang til ny miljøinfrastruktur i ukrainske byer) blev iværksat i marts. Initiativet vil give ukrainske byer adgang til banebrydende teknologier og ekspertise fra det nye europæiske Bauhaus- fællesskab. Det vil også forbinde ukrainske byer med lignende byer i EU for at udveksle bedste praksis og viden om, hvordan man opbygger klimaneutrale og mere energieffektive byer. Det vil kombinere finansiering fra Horisont Europa-missionen for klimaneutrale og intelligente byer og LIFE programmet med øjeblikkelig tilvejebringelse af mindst 7 mio. EUR.

Endelig bekræftede EU på konferencen om Ukraines grønne genopretning, som fandt sted mellem den 28. november og den 1. december i Vilnius i Litauen, sin fortsatte støtte til ukrainske kommuner og redegjorde for den igangværende gennemførelse og de første resultater af Phoenix-initiativet. Sideløbende hermed bragte missionen inden for rammerne af den cirkulære økonomi EU's virksomheder og interessenter fra erhvervslivet med fokus på den cirkulære økonomi sammen med ukrainske virksomheder og offentlige indkøbere, hvilket styrkede forretningsdimensionen af Ukraines grønne genopretning.

På konferencen om Ukraines grønne genopretning i London i juni præsenterede EU en ny facilitet, hvorfra der kan ydes op til 50 mia. EUR i tilskud og lån til Ukraines genopretning og modernisering fra 2024 til 2027.

Dette viste EU's urokkelige støtte til Ukraine under Ruslands igangværende angrebskrig og bekræftede EU's engagement i Ukraines bestræbelser på at opnå EU-medlemskab.

Desuden undertegnede EU aftaler på over 800 mio. EUR for at tilvejebringe private investeringer til genopretning og genopbygning af Ukraines økonomi.

Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, taler på konferencen om Ukraines genopretning, London, Det Forenede Kongerige, den 21. juni 2023.

2. Styrkelse af økonomien og EU's konkurrenceevne

Indledning

I 2023 fokuserede Den Europæiske Union fortsat på at styrke konkurrenceevnen og gøre sin økonomi grøn, digital, inklusiv og modstandsdygtig. Med industriplanen for den grønne pagt, som blev foreslået i 2023, vil EU øge konkurrenceevnen for nettonulteknologierne og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. EU har også fremlagt en strategi for opnåelse af økonomisk sikkerhed i EU og opstillet nøgleindikatorer til styrkelse af konkurrenceevne på lang sigt. EU har desuden ajourført rammen for bæredygtig finansiering og taget skridt til at reformere toldunionen. 2023 markerede også 30-året for det indre marked, og i løbet af året indførte EU et enhedspatentsystem og

Medarbejdere kontrollerer monteringen af et elektrisk køretøj på Neapco Europes fabrik, Düren, Tyskland, den 22. august 2023.

foranstaltninger til fremme af grænseoverskridende virksomhed. For at sikre, at EU's økonomi drager fordel af digitaliseringen, har EU foreslået en retlig ramme for en digital euro — som vil supplere den fortsatte brug af kontanter — og indført et tolldatacenter. Desuden har EU fremsat en række lovgivningsforslag, der vil styrke kapitalmarkedsunionen ved at gøre det sikrere for detailinvestorer at investere, indført lovgivning for at imødegå de forvridende virkninger på EU's markeder af udenlandsk støtte og gennemført reformer og indført rammer for at gøre bankerne mere modstandsdygtige over for økonomiske chok.

Fortsat genopretning og langsigtet modstandsdygtighed

Tendenser

I 2023 fortsatte væksten i EU's økonomi, om end med et mindre momentum som følge af de enorme økonomiske chok, den havde været udsat for. Inflationen aftog hele året takket være faldende energipriser og aftagende inflationspres fra fødevarer og industrivarer.

EU's økonomi understøttes af et usædvanligt stærkt arbejdsmarked, hvor arbejdsløsheden har været rekordlav, og hvor der har været fortsat vækst i beskæftigelsen og stigende lønninger. Gennemførelsen af reformer og investeringer under genopretnings- og resiliensfaciliteten er fortsat afgørende for at holde EU's økonomi på rette spor.

Set i et fremtidsperspektiv udgør Ruslands igangværende angrebskrig mod Ukraine og mere omfattende geopolitiske spændinger fortsat en risiko for vækstudsigterne for EU's økonomi.

Genopretnings- og resiliensfacilitetens succes

I 2023 udgjorde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten, som er kernen i genopretningsplanen NextGenerationEU til en værdi af 800 mia. EUR, fortsat drivkraften i den europæiske genopretning. Instrumentet har styrket medlemsstaternes økonomiske og sociale modstandsdygtighed og støttet REPowerEU — det EU-initiativ, som skal hjælpe medlemsstaterne med at fremskynde deres omstilling væk fra fossile brændstoffer i lyset af Ruslands uprovokerede invasion af Ukraine (se kapitel 4 for yderligere oplysninger om REPowerEU-initiativet).

Faciliteten er unik på grund af sin resultatbaserede karakter. For at kunne drage fordel af faciliteten skal en medlemsstat indgive en genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen. I disse

planer skitseres de reformer og investeringer, som medlemsstaterne agter at gennemføre inden udgangen af 2026, og for hvilke de kan modtage finansiering til op til en tidligere aftalt tildeling. Kommissionen afholder udbetalinger til medlemsstaterne, som er betinget af en vellykket opfyldelse af de milepæle og mål, der er fastsat i deres planer. Disse foranstaltninger er udformet med henblik på at imødegå medlemsstaternes vigtigste udfordringer og således, at de er i overensstemmelse med EU's mål.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten er drivkraften bag reformer og investeringer på seks politikområder: i) den grønne omstilling, ii) den digitale omstilling, iii) intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, iv) social og territorial samhørighed, v) sundhed og økonomisk, social og institutionel resiliens samt vi) politikker for den kommende generation.

EU tilbyder også medlemsstaterne hjælp til at gennemføre deres genopretnings- og resiliensplaner gennem instrumentet for teknisk støtte. Indtil videre har mere end 400 projekter nydt godt af denne støtte. 23 medlemsstater har modtaget eller modtager i øjeblikket generel støtte til de tværgående aspekter af gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, herunder støtte til revision af deres planer, mens alle 27 medlemsstater modtager tematisk støtte i forbindelse med gennemførelsen af foranstaltningerne under genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Et flertal af borgerne i Europa (53 %) mener, at NextGenerationEU kan være effektivt med hensyn til at imødegå de aktuelle økonomiske udfordringer.

Kilde: Standard Eurobarometer 100, december 2023.

Takket være gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanerne kunne medlemsstaterne ved udgangen af 2022 sørge for at (senest tilgængelige tal):

6,9 millioner mennesker var beskæftiget med uddannelse og erhvervsuddannelse

1,4 millioner virksomheder modtog støtte i naturalier

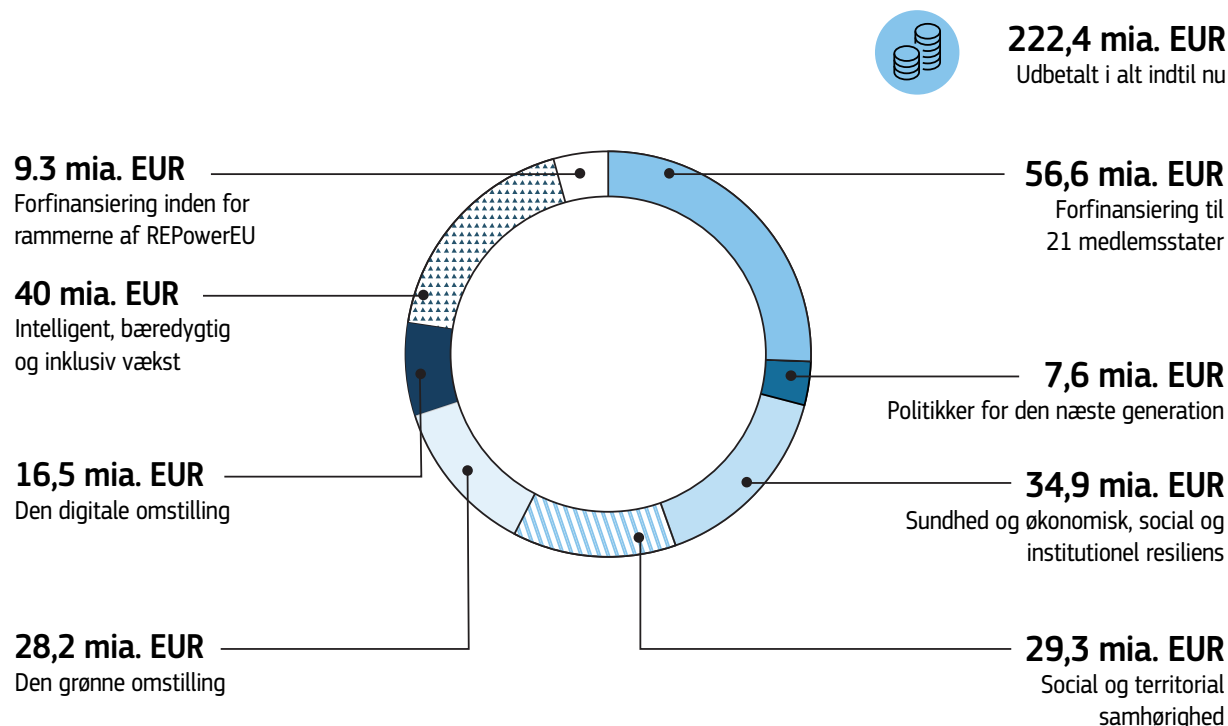

5,9 millioner mennesker nød godt af beskyttelsesforanstaltninger mod klimarelaterede katastrofer

der blev sparet 22,1 millioner megawatt-timer af årlig primærenergi

Midler til opfyldelse af genopretnings- og resiliensfacilitetens mål

Eksempler på projekter

Den grønne omstilling

Genopretnings- og resiliensfaciliteten har finansieret energieffektivitetsopgraderinger af 20 000 almennyttige boliger og studenterboliger i Frankrig.

Den digitale omstilling

Genopretnings- og resiliensfaciliteten styrker Italiens cloudkapacitet ved hjælp af investeringer i datacentre for den digitale økonomi.

Intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst

Genopretnings- og resiliensfaciliteten har hjulpet Spanien med at bistå mere end 60 store virksomheder og SMV'er med forskning og innovation inden for bæredygtig mobilitet.

Social og territorial samhørighed

Genopretnings- og resiliensfaciliteten bidrager til, at Østrig kan hjælpe langtidsledige med at få adgang til uddannelse og kvalifikationer.

Sundhed og økonomisk, social og institutionel resiliens

Genopretnings- og resiliensfaciliteten vil bidrage til, at Cypern kan styrke indsatsen for at bekæmpe korruption og oprette en uafhængig myndighed til bekæmpelse af korruption.

Politikker for den næste generation

Genopretnings- og resiliensfaciliteten har bidraget til, at Tjekkiet kunne uddele digitalt udstyr til ca. 74 000 elever med henblik på fjernundervisning.

EU-budgettet: gør EU klar til nuværende og fremtidige udfordringer

I 2023 var EU's langsigtede budget (den flerårige finansielle ramme) og NextGenerationEU centrale for Europas genopretning, idet de gav mulighed for at imødegå udfordringer såsom den nærliggende krig, høj inflation, naturkatastrofer og humanitære kriser. For at sikre, at EU-budgettet fortsat kan opfylde de vigtigste prioriteter, foreslog Kommissionen en revision af den flerårige finansielle ramme i juni.

I september blev EU's årlige budget for 2024 vedtaget. Det er rettet mod akutte kriser i Mellemøsten og i Europa og dets nabolande.

For at støtte NextGenerationEU og hjælpe Ukraine rejste Kommissionen omkring 116 mia. EUR i langsigtede midler i 2023, herunder op til 12,5 mia. EUR i grønne obligationer, hvilket placerer EU som en førende udsteder af grønne obligationer.

↑
Johannes Hahn, kommissær med ansvar for budget og administration, præsenterer forslaget til revision af den flerårige finansielle ramme, Bruxelles, Belgien, den 20. juni 2023.

Opbygning af langsigtet modstandsdygtighed

Kommissionen fremlagde i løbet af året sit lovgivningsforslag til gennemførelse af den mest omfattende reform af EU's regler for økonomisk styring siden den økonomiske og finansielle krise i 2007-2008. Forslagene var baseret på grundige

overvejelser og omfattende høringer. De nye regler har til formål at gøre det nemmere for medlemsstaterne og at tilskynde disse til at gennemføre vigtige reformer og investeringer. De vil forenkle den økonomiske styring, øge det nationale engagement, lægge større vægt på den mellemfristede bane og styrke håndhævelsen af EU's finanspolitiske regler inden for rammerne af et gennemsigtigt fælles EU-regelsæt.

↑
Valdis Dombrovskis, ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for økonomi, der tjener alle, og kommissær med ansvar for handel (til venstre), og Paolo Gentiloni, kommissær med ansvar for økonomi (til højre), ved en pressekonference om revisionen af EU's ramme for økonomisk styring, Bruxelles, Belgien, den 26. april 2023.

Kroatien bliver medlem af euroområdet

Den 1. januar 2023 indførte Kroatien euroen og tilsluttede sig Schengenområdet.

Euroen gør dagligdagen nemmere for landets borgere, øger konkurrenceevnen for Kroatien og forenkler rejser og handel. Landets pengesedler og mønter symboliserer EU's løfte om frihed og muligheder for alle kroatiske borgere.

Af en undersøgelse, der blev gennemført i Kroatien, efter at euroen fuldt ud havde erstattet kunaen, fremgår det, at 61 % af de kroatiske borgere mener, at overgangen skete gnidningsløst og effektivt, mens 88 % følte, at de var velinformerede om den fælles valuta.

I EU er støtten til euroen fortsat meget stærk: 71 % af befolkningen i EU støtter Den Europæiske Økonomiske og Monetære Union med én fælles valuta, mens andelen er på 79 % i euroområdet.

Kilder: Flash Eurobarometer 518, februar 2023, Standard Eurobarometer 100, december 2023

© Martin Münd/European Central Bank

En sammenhængende Europæisk Union

2023 markerede 30-årsdagen for oprettelsen af Samhørighedsfonden. I løbet af sine tre årtier har Samhørighedsfonden investeret næsten 179 mia. EUR i økonomisk, social og territorial samhørighed i EU. Finansieringen af samhørighedspolitikken i perioden 2021-2027 forventes at øge EU's bruttonationalprodukt med 0,5 % og støtte skabelsen af 1,3 millioner arbejdspladser. Store projekter, der blev afsluttet eller iværksat i 2023, omfatter restaurering af Pompei-komplekset, et nyt metrosystem i Thessaloniki og forbedret spildevandsinfrastruktur i Rumænien. Ved årets udgang havde programmerne under samhørighedspolitikken for perioden 2014-2020 opnået betydelige resultater i praksis, herunder

støtte til 4,5 millioner virksomheder, skabelse af over 370 000 nye job, forbedret bredbåndsadgang for mere end 7,9 millioner husstande og installation af over 6 000 megawatt ekstra kapacitet til produktion af vedvarende energi.

Disse resultater understreger den afgørende rolle, som regionale og lokale offentlige forvaltninger spiller, idet de er tættest på borgerne og har en vigtig opgave i forbindelse med opfyldelsen af politiske prioriteter og gennemførelsen EU-lovgivningen i praksis. I erkendelse heraf tager ComPAct-initiativet, der blev lanceret i 2023, sigte på at styrke de offentlige forvaltninger i medlemsstaterne.

← Elisa Ferreira, kommissær med ansvar for samhørighed og reformer (første fra højre), besøger GROOF-projektet (Greenhouses to Reduce CO₂ on Roofs), der medfinansieres af EU, Bettembourg, Luxembourg, den 13. marts 2023.

Et stærkt og modstandsdygtigt indre marked

30 år med det indre marked

I 2023 fejrede EU 30-året for det indre marked, hvis oprettelse den 1. januar 1993 var en vigtig milepæl i den europæiske integration. Det indre marked er mere end blot en retlig ramme eller et marked. Det udgør et område med frihed, fremskridt, muligheder, vækst, fælles velstand, samhørighed og modstandsdygtighed. Det styrker dermed i væsentlig grad EU's globale økonomiske og geopolitiske position. Det tegner sig for 15 % af det globale bruttonationalprodukt og er verdens største integrerede indre marked, samtidig med at det fortsat er ét af de mest åbne.

I over 30 år har det indre marked været afgørende for EU's konkurrenceevne, forbedret borgernes liv og gjort det lettere at drive virksomhed. Ved at øge EU's bruttonationalprodukt med 9 % har det givet betydelige økonomiske fordele understøttet af støtte fra samhørighedspolitikken, som gør det muligt for alle regioner at deltage i og drage fordel af det. Det indre marked spiller også en central rolle med hensyn til at lette den grønne og den digitale omstilling. Som kilde til EU's integration inden for lovgivningen og det finansielle område samt med hensyn til forsyningskæder bidrager det til stordriftsfordele, der er en afgørende forudsætning for virksomheders vækst.

Det indre marked i en nøddeskal

Det indre marked tegner sig for **18 % af det globale bruttonationalprodukt ...**
... og tilbyder varer og tjenesteydelser til mere end **450 millioner mennesker.**

Kilde: Årsrapport om det indre marked, januar 2023.

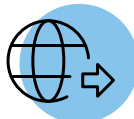
Det består af:

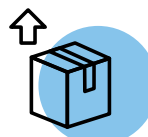
23 millioner
virksomheder ...

... der beskæftiger
næsten 128
millioner
mennesker

965 mia. EUR
i eksport af
tjenesteydelser
inden for EU

3 428 mia. EUR
i eksport af
varer inden for
EU

8 163 mia. EUR
i investeringer
inden for EU

Vidste du at? (*)

47,5 % af EU's eksport
af varer til lande uden
for EU i 2020 var
i euro.

Over **60 %** af
de udenlandsk
kontrollerede
virksomheder i EU
kontrolleres af en
virksomhed i en anden
EU-medlemsstat.

I perioden 2010-
2021 steg antallet
af beskæftigede
i medlemsstater, som
havde statsborgerskab
i en anden
medlemsstat, med
47,0 %.

2,4 % af de
studerende på
videregående
uddannelser
i medlemsstaterne
kommer fra en anden
medlemsstat.

(*) Dataene vedrører EU med 27 medlemsstater og det senest
tilgængelige år.

Kilde: Eurostat.

Det indre marked har været afgørende for EU's økonomiske modstandskraft og vist sig at være afgørende i nylige kriser såsom pandemien og Ruslands handlinger i Ukraine og den efterfølgende energikrise. Endvidere er det et vigtigt geopolitisk redskab, som fremmer EU's indflydelse under geopolitiske omvæltninger og i kapløbet om ren teknologi. På trods af de opnåede resultater skal det indre marked udvikle sig i lyset af nye og skiftende geopolitiske realiteter, teknologiske fremskridt og den grønne og den digitale omstilling og for at styrke EU's konkurrenceevne og produktivitet på lang sigt.

Et stærkere indre marked

EU forbedrer løbende erhvervsklimaet på tværs af alle økonomiske sektorer. I september 2023 fremlagde Kommissionen et forslag om bekæmpelse af forsinkede betalinger fra virksomheder og offentlige myndigheder, en praksis, der bringer små og mellemstore virksomheders (SMV'ers) likviditet i fare og skader konkurrenceevnen og forsyningskædernes modstandskraft. Dette forslag er en del af en bredere vifte af foranstaltninger i den hjælpepakke, som Kommissionen har iværksat for at støtte SMV'er, der står over for økonomiske udfordringer.

EU støtter også innovation ved at gøre det lettere for virksomheder at beskytte deres intellektuelle ejendom i hele EU. Lanceringen af enhedspatentsystemet i juni var et vigtigt skridt i retning af at fuldføre det indre marked og forbedre patentbeskyttelsen i Europa. Dette system udgør en kvikskranke for registrering og håndhævelse af patenter i Europa, hvilket fører til lavere omkostninger, mindre bureaukrati og en mindre administrativ byrde for innovatorer, og vil især være til gavn for SMV'er.

Desuden vil den nye Fælles Patentdomstol med jurisdiktion over enhedspatenter og eksisterende europæiske patenter gøre det muligt for virksomheder at håndhæve deres patentrettigheder mere effektivt. Desuden yder SMV-fonden, et fælles initiativ fra Kommissionen og Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret, finansiell støtte (vouchere til intellektuelle ejendomsrettigheder) til SMV'er til at forvalte deres porteføljer af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder varemærker, design, patenter og plantesorter.

Hvordan kommer enhedspatentsystemet til at fungere?

Opfindere ansøger om et europæisk patent.

Den Europæiske Patentmyndighed sikrer sig, at opfindelsen opfylder kriterierne om nyhed, opfindelseshøjde og industriel anvendelighed.

Når ansøgeren har fået udstedt det europæiske patent, anmoder vedkommende om, at det får ensartet retsvirkning.

Enhedspatentet træder i kraft på én gang uden videre formaliteter, som f.eks. oversættelser, i de medlemsstater, der deltager, dvs.:

Belgien, Bulgarien, Danmark, Tyskland, Estland, Frankrig, Italien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederlandene, Østrig, Portugal, Slovenien, Finland og Sverige.

Parallelt hermed kan indehaveren af det europæiske patent også validere det i ikke-deltagende lande, herunder lande uden for EU, med forbehold af deres nationale krav.

Kommissionen foreslog i april 2023 en patentpakke, som supplerer enhedspatentordningen. Efter vedtagelsen vil virksomhederne drage fordel af en ny, mere afbalanceret ramme for standard-essentielle patenter og enklere adgang til supplerende beskyttelsescertifikater for læge- og plantebeskyttelsesmidler samt klarere regler om tvangslicenser under kriser. Yderligere giver forordningen om geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter, som trådte i kraft i år, EU's producenter mulighed for bedre at beskytte håndværks- og industriprodukter og knowhow, der er knyttet til deres region.

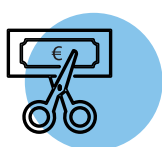
Med den foreslåede reform af EU's designbeskyttelseslovgivning vil innovations- og designbeskyttelsen i EU også blive styrket, strømlinet og moderniseret.

Endelig støtter EU grænseoverskridende virksomhed ved at fjerne hindringer, der hæmmer økonomisk vækst og aktivitet.

Nye foranstaltninger til at fjerne hindringer kan betyde 713 mia. EUR ekstra til økonomien inden udgangen af 2029.

Et eksempel herpå er de foreslåede nye regler, der skal fjerne hindringer for den frie bevægelighed for mobile ikke-vejgående maskiner såsom kraner, høstmaskiner og gaffeltrucks på offentlige veje.

Forordningen om mobile ikkevejgående maskiner vil i sidste ende erstatte de forskellige aktuelle reguleringsordninger i medlemsstaterne og vil:

fjerne hindringer for markedsadgang og mindske forsinkelser på markedet

reducere efterlevelseshomkostningerne, fremme innovationen og forbedre konkurrenceevnen

lette brugen af maskiner på tværs af grænserne inden for EU

sikre høje og lige standarder for trafiksikkerheden for mobile ikkevejgående maskiner i hele EU.

For at gøre det lettere for nonprofitorganisationer at operere på tværs af grænserne foreslog Kommissionen desuden i september en ny retlig form kaldet den europæiske grænseoverskridende forening. Formålet hermed er at forbedre det indre markeds funktion ved at fjerne juridiske og administrative hindringer for nonprofitorganisationer, der opererer eller ønsker at operere i mere end én medlemsstat.

Endelig fremsatte Kommissionen i december et ændret forslag til forordning om fremme af grænseoverskridende løsninger. Formålet er at hjælpe medlemsstaterne med at fjerne hindringer, der påvirker dagligdagen for de 150 millioner borgere, der bor i EU's grænseregioner. Fjernelsen af disse hindringer vil i væsentlig grad forbedre det indre markeds funktion og styrke den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i EU.

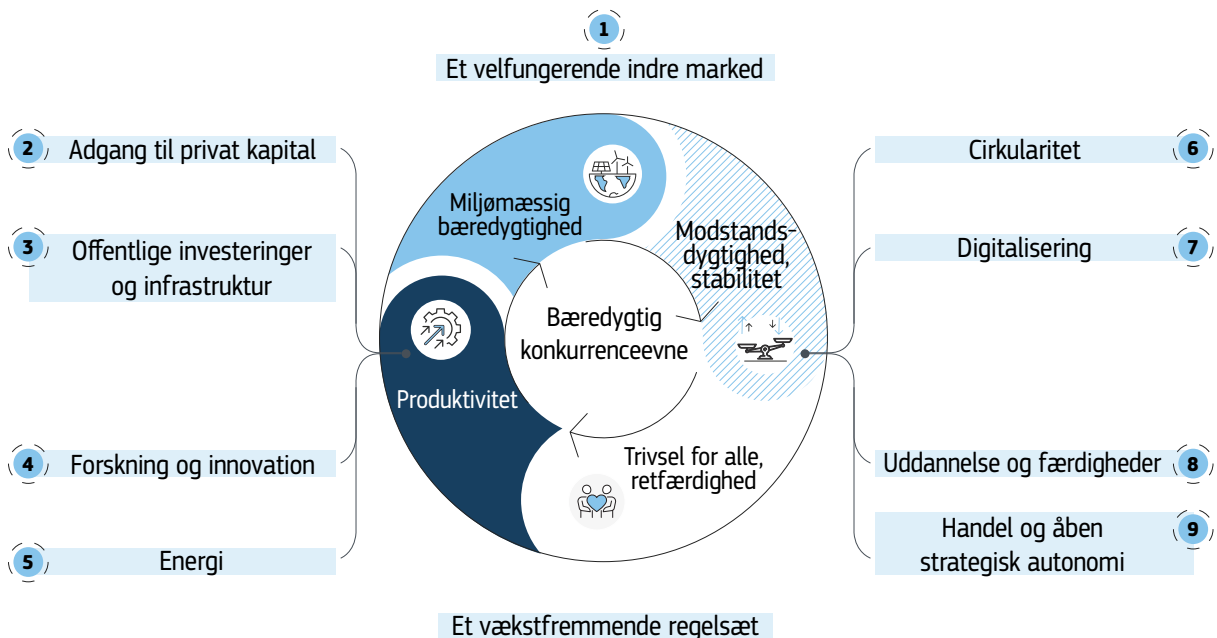
Styrkelse af konkurrenceevnen på lang sigt

I forbindelse med den stærke globale konkurrence og de nye geopolitiske udfordringer har Kommissionen foreslået at fokusere på ni centrale drivkræfter for at styrke EU's konkurrenceevne på lang sigt. Disse er et velfungerende indre marked, adgang til privat kapital, offentlige investeringer og offentlig infrastruktur, forskning og innovation, energi, cirkularitet, digitalisering, uddannelse og færdigheder samt handel og åben strategisk autonomi.

EU sikrer også langsigtet konkurrenceevne og et velfungerende indre marked ved på en ensartet måde at anvende regler, der tager sigte på at opretholde fair konkurrence på tværs af alle

medlemsstater og virksomheder. Kommissionens afgørelser om kartel-, fusions- og statsstøttekontrol sikrer et afbalanceret og effektivt indre marked, hvilket er afgørende for EU's økonomi. Statsstøttekontrollen sikrer, at statsstøtten er i overensstemmelse med fælles mål, og at der opretholdes ensartede forretningsbetingelser i hele EU. Dynamisk konkurrence i den private sektor fører til bedre kvalitet og mere rimelige priser for forbrugerne. Enhver konkurrencepolitisk afgørelse truffet af Kommissionen værner om forbrugernes og virksomhedernes interesser og beskytter samtidig borgerne i EU mod skrupelløse økonomiske aktører.

De ni drivkræfter bag konkurrenceevnen

Forordningen om digitale markeder er et godt eksempel på, hvordan konkurrencepolitikken gavner offentligheden. Forordningen, som supplerer EU's konkurrenceregler uden at erstatte dem, er en af de første retsakter i verden, der begrænser store digitale virksomheders rolle som »gatekeepere«, hvilket medfører økonomiske og sociale fordele for borgerne. (For yderligere oplysninger, se kapital 5.)

↑ VIDEO Forordningen om udenlandske subsidier.

EU sikrer ikke blot, at den interne konkurrence er fair, men kontrollerer også, at virksomhederne i EU har en rimelig chance for at klare sig, når de står over for international konkurrence. I juli indførte EU forordningen om udenlandske subsidier. Hermed kan Kommissionen undersøge finansielle bidrag fra tredjelandsgovernmenter til virksomheder, der opererer i EU. Hvis bidragene giver disse virksomheder en urimelig fordel, kan Kommissionen træffe foranstaltninger til at rette op på de konkurrenceforvridende virkninger.

Effektiviteten af EU's konkurrenceregler afhænger af deres gennemførelse. Her er nogle måder, hvorpå EU's håndhævelse af reglerne sikrer fair konkurrence.

Der blev truffet 335 fusionsafgørelser i 2023.

487 mia. EUR i statsstøtte blev godkendt i løbet af året, navnlig i forbindelse med Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dens indvirkning på priserne i EU.

I juni 2023 sendte Kommissionen en klagepunktsmeddelelse til Google med den foreløbige holdning, at virksomheden favoriserer sine egne teknologiske tjenester til onlineannoncering til ulempe for konkurrenterne.

↑
Thierry Breton, kommissær med ansvar for det indre marked, på en pressekonference om forordningen om kritiske råstoffer, EU's strategi for konkurrenceevne på lang sigt samt 30 år med det indre marked, Bruxelles, Belgien, den 16. marts 2023.

Kritiske råstoffer er uundværlige i en lang række strategiske sektorer, herunder inden for nettonul teknologierne og den digitale industri samt luft- og rumfarts- og forsvarssektorerne. Forordningen om kritiske råstoffer vil øge EU's mulighed for at overvåge og afbøde forsyningsrisici og styrke cirkulariteten og bæredygtigheden. Sammen med reformen af elmarkedets udformning og forordningen om nettonul industri, som begge blev bebudet som led i industriplanen for den grønne pagt (se kapitel 3 og 4), vil denne forordning fremme lovgivningsmæssige rammer, der styrker væksten i nettonul teknologier og den europæiske industris konkurrenceevne.

Forordningen om nettonulindustri har også til formål at fremme konkurrenceevnen i EU's økonomi ved at tilbyde bedre lovgivningsmæssige rammer for erhvervene. Dette vil støtte deres udvikling i retning af grønne og digitale innovationer. Som led i industriplanen for den grønne pagt vil den skabe en mere forudsigelig og forenklet lovgivningsmæssig ramme, der skal tilskynde til investeringer i fremstilling af produkter, der er afgørende for at nå EU's mål om klimaneutralitet.

Forordningen vil også styrke og gøre EU's industrigrundlag inden for nettonulteknologier mere modstandsdygtigt, hvilket er afgørende for et omkostningseffektivt, pålideligt og bæredygtigt system for ren energi. Desuden vil den fremskynde udvikling og produktion af nettonulteknologier og bidrage til at mindske EU's afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland og til at undgå ny afhængighed, der kan blokere for centrale teknologier og komponenter, der er nødvendige for den grønne omstilling (se kapitel 4).

Forbedring af den økonomiske sikkerhed er en anden nøgelfaktor i styrkelsen af EU's konkurrenceevne. I juni lancerede Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Josep Borrell, den europæiske økonomiske sikkerhedsstrategi — en samlet tilgang, der har til formål at styrke EU's økonomi. Denne strategi sigter mod at fremme udviklingen af EU's industrigrundlag, beskytte EU's væsentlige økonomiske sikkerhedsinteresser og sikre et samarbejde med den bredest mulige vifte af tredjelande for at styrke en fælles indsats til gavn for den økonomiske sikkerhed på internationalt plan. Strategien er afgørende for, at EU kan vurdere og styre økonomiske risici og samtidig bevare sin åbenhed og fortsætte sit internationale engagement.

Stærkere forbindelser mellem EU og Kina for at styrke konkurrenceevnen

EU's forbindelser med Kina er centrale for bestræbelserne på at styrke EU's konkurrenceevne.

Stillet over for et stadig mere beslutsomt Kina, der har styrket sin overordnede strategiske position, indførte EU i 2023 en tilgang med at begrænse risikoen og genoprette balancen i sine forbindelser med Kina og fortsatte samtidig arbejdet hen imod en stærkere regelbaseret verdensorden. Genoprettelse af balancen indebærer en fortsættelse af de bilaterale økonomiske forbindelser og samarbejdet om globale udfordringer med Kina, samtidig med at der tages fat på markedsforvriddninger som følge af Kinas uforholdsmæssige statsstøtte.

Risikobegrænsning omfatter reduktion af kritisk afhængighed og håndtering af specifikke risici i forbindelse med Kinas strategi til fremme af sin militære udvikling gennem udnyttelse af innovationer, der stammer fra fælles forskning, den akademiske verden og internationale private virksomheder.

Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, holder tale om forbindelserne mellem EU og Kina, Bruxelles, Belgien, den 30. marts 2023. I sin tale skitserer formanden den strategiske tilgang, som hun ville følge under sit besøg i Kina den 6. april 2023, på G7-topmødet i Hiroshima, Japan, den 19.-21. maj 2023 og på topmødet mellem EU og Kina den 7. december 2023 (se kapitel 8).

Finansielle systemer

Kapitalmarkedsunionen

Kapitalmarkeder er finansielle markeder, hvor der købes og sælges værdipapirer, f.eks. aktier og obligationer. De giver virksomheder, regeringer og andre enheder mulighed for at rejse kapital fra en bred vifte af investorer. Kapitalmarkedsunionen er EU's initiativ til at skabe et indre marked for kapital, der muliggør grænseoverskridende kapitalstrømme og giver virksomheder i EU, herunder SMV'er, adgang til flere finansieringskilder.

For at sætte skub i investeringerne skal investorerne føle sig beskyttede og sikre på, at deres investeringer vil give et rimeligt afkast. Et af hovedmålene i EU's handlingsplan for kapitalmarkedsunionen fra 2020 er derfor at gøre EU til et sikrere sted, hvor folk kan investere deres opsparing på lang sigt.

Den 24. maj 2023 vedtog Kommissionen en detailinvesteringspakke, der vil styrke og beskytte detailinvestorer. Detailinvestorer er individuelle, ikkeprofessionelle investorer, der investerer på kapitalmarkederne for at forvalte deres finanser, herunder deres pensionsopsparing. EU ønsker at sikre, at detailinvestorer beskyttes behørigt og behandles retfærdigt, når de investerer, så de kan få fuldt udbytte af kapitalmarkedsunionen og derved øge deres formue. Styrkelsen af investorerne tillid og forbedringen af kapitalmarkedsunionen udgør også et vigtigt middel til at kanalisere privat finansiering ind i EU's økonomi og finansiere den grønne og den digitale omstilling.

Hvad er problemet?

Detailinvestorer kæmper for at få adgang til relevante, sammenlignelige og letforståelige oplysninger for at kunne træffe informerede investeringsvalg.

Sociale medier og nye markedsføringskanaler udsætter i stigende grad detailinvestorer for risikoen for utilbørlig påvirkning.

Finansiell rådgivning er ikke altid i detailinvestorerne interesse.

Visse investeringsprodukter giver ikke detailinvestoren valuta for pengene.

Konsekvenser

I 2021 bestod kun **17 %** af EU's husholdningsaktiver af finansielle værdipapirer (f.eks. aktier eller obligationer), hvilket er et godt stykke under niveauet for amerikanske husholdninger. (Kilde: Eurostat.)

Detailinvestorer betaler **40 %** højere gebyrer sammenlignet med institutionelle investorer (f.eks. pensionsfonde). (Kilde: European Securities and Markets Authority costs and performance report, januar 2023.)

45 % af EU-borgerne har ikke tillid til, at den investeringsrådgivning, de modtager fra finansielle formidlere, er i deres bedste interesse. (Kilde: Flash Eurobarometer-undersøgelse 525, juli 2023.)

I maj nåede Parlamentet og Rådet ligeledes til enighed om et forslag om at oprette et fælles adgangspunkt for alle offentlige finansielle og bæredygtighedsrelaterede oplysninger om virksomheder og investeringsprodukter i EU. Dette vil gøre virksomhederne mere synlige blandt investorerne og åbne op for yderligere finansieringskilder, hvilket er særlig vigtigt for små virksomheder på små kapitalmarkeder. Det fælles europæiske adgangspunkt vil også gøre det lettere at tilgå bæredygtighedsrapporter, der offentliggøres af virksomheder, hvilket vil støtte målene i den europæiske grønne pagt.

Herudover nåede Parlamentet og Rådet den 29. juni til enighed om et lovgivningsforslag om revision af forordningen om markeder for finansielle instrumenter. Med revisionen vil det blive sikret, at udbydere af konsolideret løbende handelsinformation har de rette betingelser for at kunne levere et konsolideret overblik over handelen i hele EU. Den konsoliderede løbende handelsinformation vil samle data om priser og volumener for finansielle instrumenter såsom aktier og obligationer fra hundredvis af handelssteder i medlemsstaterne til en enkelt informationsstrøm, der er lige tilgængelig for alle. Alle handelssteder såsom børser og handelsplatforme vil skulle bidrage direkte til den konsoliderede løbende handelsinformation.

Den 19. juli nåede Europa-Parlamentet og Rådet til enighed om et forslag til forbedring af de lovgivningsmæssige rammer for investeringsfondssektoren. Med revisionen harmoniseres reglerne for udvælgelse og anvendelse af likviditetsstyringsværktøjer i forbindelse med

fonde, så de bringes i overensstemmelse med internationale anbefalinger om støtte til finansiell stabilitet. Der fastlægges desuden en fælles ramme for fonde, der yder lån til virksomheder (lånudstedende fonde), og gennemsigtigheden for så vidt angår delegeringsreglerne øges, samtidig med at det sikres, at tilsynsmyndighederne forstår, hvor meget fondsforvaltere er afhængige af tredjepartsekspertise.

De tre ovennævnte forslag vil tilsammen sikre, at investorerne har bedre adgang til virksomheds- og handelsdata. Foranstaltningerne vil også fremme langsigtede investeringer og gøre det lettere og sikrere at sælge investeringsfonde på tværs af grænserne. Samlet set vil forslagene skabe bedre forbindelse mellem virksomheder og investorer i EU, forbedre virksomhedernes adgang til finansiering, udvide investeringsmulighederne for detailinvestorer og integrere EU's kapitalmarkeder yderligere.

I november ajourførte EU forordningen om værdipapircentraler. Denne forordning blev oprindeligt indført for at forbedre sikkerheden i og effektiviteten af afviklingsaktiviteter på de finansielle markeder, nemlig gennemførelsen af værdipapirtransaktioner ved overførsel af kontanter, værdipapirer eller begge dele. Den reviderede lovgivning vil forbedre EU's kapitalmarkeder og finansielle system ved at fastsætte mere forholdsmæssige og effektive regler med henblik på at reducere efterlevelseseffekterne og de reguleringsmæssige byrder for værdipapircentraler, lette deres muligheder for at tilbyde en bredere vifte af grænseoverskridende tjenesteydelser og forbedre deres tilsyn på tværs af grænserne.

Hvad er konsolideret handelsinformation?

Det er et system, der konsoliderer transaktionsoplysninger fra EU's handelsplatforme i realtid eller så tæt på realtid som muligt.

Det giver både professionelle investorer og detailinvestorer mulighed for at se prisen på og andre oplysninger om et finansielt instrument (f.eks. transaktionernes omfang og tidspunkt) på ét sted.

Uden konsolideret handelsinformation er oplysningerne om handel spredt over flere udførelsesplatforme såsom børser, andre markedspladser og investeringsbanker (også kaldet »systematiske internalisatorer«).

Værdipapircentraler er specialiserede finansielle institutioner, der opbevarer og forvalter værdipapirer (f.eks. aktier og obligationer), idet de ud over at sikre opbevaringen muliggør en effektiv behandling af værdipapirtransaktioner. De er med til sikre velfungerende moderne finansmarkeder.

I december blev der opnået politisk enighed om Kommissionens forslag om at styrke de lovgivningsmæssige rammer for forsikring. Denne ajourføring vil modernisere Solvens II-direktivet ved at give forsikringsselskaber og genforsikringsselskaber (dvs. forsikring af forsikringsselskaber) bedre incitamenter til at investere mere i langsigtet kapital i overensstemmelse med kapitalmarkedsunionens mål. Det vil også sikre, at denne sektor fortsat er stærk i vanskelige økonomiske tider og beskytter forbrugernes interesser. Med de nye regler vil der i højere grad blive taget hensyn til visse risici, herunder risici i forbindelse med klimaændringer, og forsikringsselskabernes finansielle styrke vil blive mindre følsom over for kortsigtede markedsudsving. Der vil også blive indført et nyt direktiv om genopretning og afvikling af (gen) forsikringsselskaber for at sikre finansiell stabilitet og beskytte forsikringstagere og skatteydere i tilfælde af, at et (gen)forsikringsselskab går konkurs. Ifølge dette direktiv skal større og systematisk vigtige enheder udarbejde forebyggende genopretningsplaner for at sikre deres kriseberedskab. Desuden vil nationale myndigheder have de redskaber, der skal til for at løse problemer med nødlidende (gen)forsikringsselskaber, herunder ved at få dem ud af markedet på en velordnet måde, samtidig med at kontinuiteten i forsikringsdækningen så vidt muligt bevares.

Endelig bistod Kommissionen i 2023 medlemsstaterne med at styrke deres nationale kapitalmarkeder. Indtil videre har 21 medlemsstater nydt godt af instrumentet for teknisk støtte på dette område. Reformerne bidrog til at fjerne lovgivningsmæssige hindringer for investeringer og tackle ineffektivitet på markedet. Formålet med disse reformprojekter er at øge investeringsmulighederne, gøre virksomhederne mere synlige på markedet og hjælpe SMV'er med at få adgang til banklån.

Digital finansiering

Den 28. juni fremsatte Kommissionen to forslag til sikring af, at folk kan betale med den af Den Europæiske Centralbank udstedte euro i den form, der passer dem bedst.

Det første forslag handler om at beskytte brugen af kontanter. Forslaget blev fremsat for at sikre, at kontanter fortsat er bredt accepteret som betalingsmiddel og er let tilgængelige for borgere og virksomheder i hele euroområdet.

Det andet forslag går ud på at etablere en retlig ramme for en potentiel digital euro, som Den Europæiske Centralbank kan udstede i fremtiden som et supplement til kontanter. Efter at have undersøgt muligheden for at indføre den digitale euro i de foregående to år besluttede Den Europæiske Centralbank i oktober at indlede den forberedende fase.

Selv om kontanter fortsat vil være bredt tilgængelige og accepteret, vælger flere og flere borgere og virksomheder at betale ad elektronisk vej. Formålet med den digitale euro er at tilbyde en ekstra mulighed ud over de private betalingsmuligheder, der allerede findes. Det vil give mulighed for at betale digitalt med en form for offentligt betalingsmiddel, der er bredt accepteret, billigt, sikkert og modstandsdygtigt i euroområdet (og eventuelt uden for euroområdet).

Den Europæiske Centralbank kan først beslutte at udstede den digitale euro, når Europa-Parlamentet og Rådet har vedtaget forslaget om en digital euro.

↑ Mairead McGuinness, kommissær med ansvar for finansiell stabilitet, finansielle tjenesteydelser og kapitalmarkedsunionen, på en pressekonference om den digitale euro og eurosedlers og-mønters status som lovligt betalingsmiddel, Bruxelles, Belgien, den 28. juni 2023.

Den digitale euros fordele for befolkningen

- ✓ Brug af den digitale euro overalt i euro-området (andre private digitale betalingsløsninger tilbyder ikke altid denne mulighed).
- ✓ Lettere at anvende end eksisterende digitale betalingsløsninger.
- ✓ Når den digitale euro bruges offline, vil privatlivets fred være den samme, som når folk bruger kontanter.
- ✓ Betaling uden adgang til internettet.
- ✓ Flere valgmuligheder for forbrugerne.
- ✓ Mulighed for at betale selv uden en bankkonto.
- ✓ Gratis for forbrugerne.

Vil den digitale euro erstatte kontanter?

Bestemt ikke.

Den digitale euro vil blot være et supplement til kontanter og et alternativ til nutidens private digitale løsninger.

Hvad med privatlivets fred?

Ved onlinebetaling vil banken kun have adgang til de personoplysninger, der er nødvendige for at foretage betalingerne og forebygge svig og bekæmpe hvidvaskning af penge.

Dette er det samme som ved betaling med andre digitale betalingsmidler, f.eks. kreditkort.

Ved offlinebetaling er privatlivets fred mere beskyttet end ved brug af andre digitale betalingsmidler, da banken kun kan se de samme data som ved hævning af penge fra en pengeautomat.

Ingen vil være i stand til at se, hvad folk betaler for, når de bruger den digitale euro offline.

Den Europæiske Centralbank vil ikke have adgang til folks oplysninger.

Åben finansiering og åbne betalinger

I takt med at stadig flere betalinger foretages elektronisk, er der opstået nye tjenesteudbydere — f.eks. enheder, der tilbyder åbne banktjenester. Der er også begyndt at dukke mere sofistikerede former for svig op, hvilket udgør en risiko for forbrugerne. Som reaktion på denne udvikling og for at sikre, at EU's finansielle sektor kan høste fordelene ved den igangværende digitale omstilling, foreslog Kommissionen den 28. juni to sæt foranstaltninger.

For det første foreslog Kommissionen at ændre og modernisere det nuværende betalingstjenestedirektiv (PSD2, som bliver til PSD3). Den foreslog også en forordning om betalingstjenester. Dette vil sikre, at forbrugerne fortsat kan gennemføre elektroniske betalinger og transaktioner trygt og sikkert i EU. Formålet er at beskytte forbrugernes rettigheder og samtidig sikre et større udvalg af betalingstjenesteudbydere på markedet.

Forslaget til et revideret betalingstjenestedirektiv og en ny forordning om betalingstjenester vil:

give bred adgang til en tjeneste, som kontrollerer match mellem navn og konto, inden overførsler bekræftes

hjælpe banker og andre betalingstjenesteudbydere med at samarbejde om bekæmpelse af svig gennem øget udveksling af oplysninger vedrørende svig

give ofre for svig ret til tilbagebetaling fra deres bank eller anden betalingstjenesteudbyder under særlige omstændigheder

forpligte bankerne til at øge kundernes bevidsthed om svig

For det andet foreslog Kommissionen en ramme for adgang til finansielle data. Med denne ramme vil der blive fastsat klare rettigheder og forpligtelser med hensyn til at forvalte deling af kundedata i den finansielle sektor ud over betalingskonti. I praksis vil det føre til mere innovative finansielle produkter og tjenesteydelser for brugerne og stimulere konkurrencen i den finansielle sektor.

Formålet med den foreslåede pakke er at sikre, at EU's finansielle sektor tilpasser sig den igangværende digitale omstilling og de risici og muligheder, den indebærer.

Den 7. november nåede Parlamentet og Rådet til politisk enighed om Kommissionens forslag om at tilbyde alle borgere og virksomheder med

en bankkonto i EU straksbetalinger i euro. De nye regler, der moderniserer forordningen om det fælles eurobetalingsområde, har til formål at sikre, at straksbetalinger i euro er økonomisk overkommelige, sikre og behandles uden hindringer i hele EU. Straksbetalinger tilbyder hurtige og bekvemme løsninger for folk i dagligdagen, f.eks. hurtig modtagelse af midler (på under 10 sekunder) i nødsituationer eller opdeling af delte udgifter i forskellige sociale sammenhænge. De forbedrer også likviditetsstyringen for offentlige forvaltninger og virksomheder, navnlig SMV'er, gør det muligt for velgørende og ikkestatslige organisationer hurtigt at få adgang til midler og tilskynder bankerne til at udvikle innovative finansielle tjenester og produkter.

Adgang til finansielle data har følgende fordele

For kunder:

- større gennemsigtighed og kontrol over, hvem de deler data med
- øget tillid til datadeling
- et større udbud af mere innovative og billigere finansielle tjenesteydelser.

For databrugere:

- øget adgang til centrale kundedatasæt vil sætte skub i innovationen
- tilvejebringelse af nye tjenester og indtægtsstrømme for databrugere.

VIDEO

Virksomheder kan anvende EU-klassificeringsreglerne til at forbedre deres miljøpræstationer, mens investorer ved hjælp af de europæiske standarder for grønne obligationer kan afgøre, hvor grønne deres investeringer reelt er.

Bæredygtig finansiering

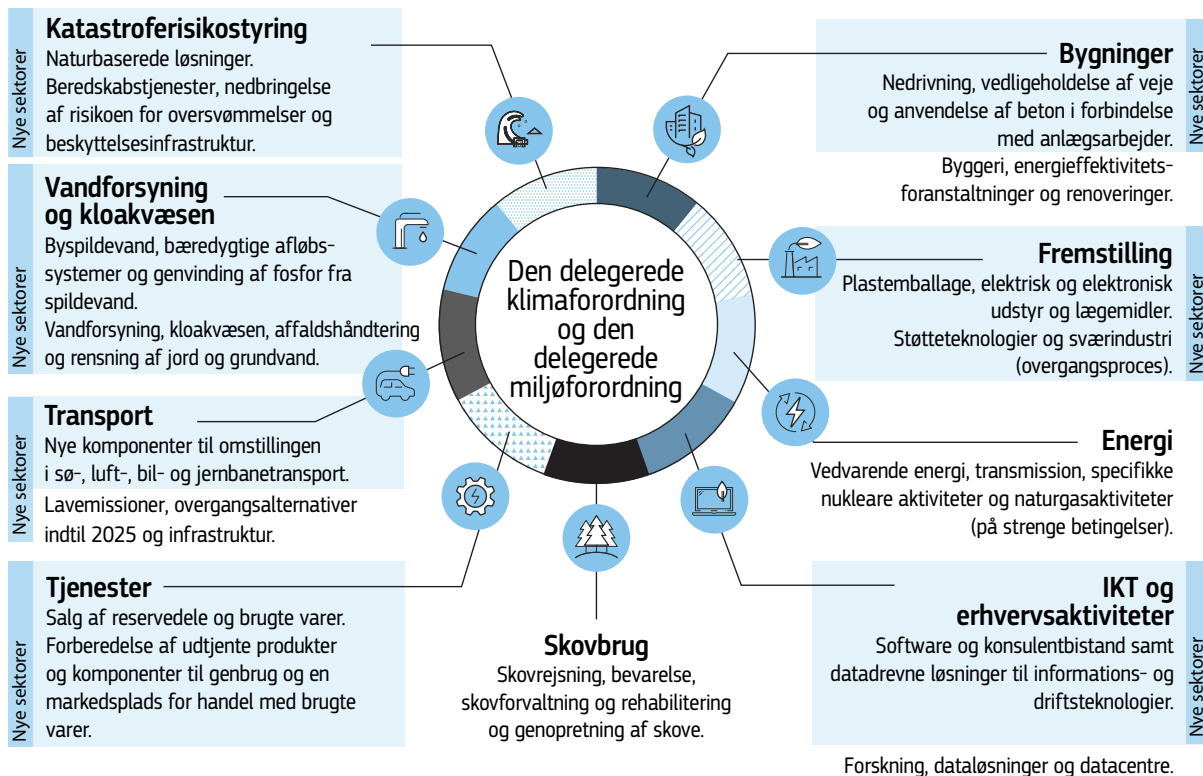
Hovedformålet med EU's ramme for bæredygtig finansiering er at kanalisere investeringer i en retning, der fører til opfyldelse af de ambitiøse mål i den europæiske grønne pagt. Selv om gennemførelsen skrider frem, er der behov for en yderligere indsats for at gøre reglerne effektive i praksis og værktøjerne brugervenlige.

For at gøre rammen mere effektiv og lettere at gennemføre opstiller EU klare definitioner af, hvilke økonomiske aktiviteter der betragtes som miljømæssigt bæredygtige, og hvordan det kan påvises, hvor grønne de er. Dette er vigtigt for at forhindre grønvaskning og sikre, at der afsættes midler til sektorer, der er afgørende for den grønne omstilling.

Den 13. juni fremlagde Kommissionen en pakke til styrkelse af EU's ramme for bæredygtig finansiering. Dette initiativ støtter virksomheder og den finansielle sektor ved at fremme private investeringer i omstillingsprojekter og -teknologier og ved at kanalisere finansielle midler til bæredygtige investeringer. Pakken indeholder nye kriterier inden for rammerne af EU-klassificeringssystemet, som udvides til at omfatte en bredere vifte af økonomiske aktiviteter gennem de delegerede retsakter om EU-klassificeringssystemet inden for miljø og klima.

Diagrammet nedenfor viser de vigtigste nye økonomiske aktiviteter, der nu anerkendes som miljømæssigt bæredygtige.

EU-klassificeringssystemet — økonomiske sektorer og aktiviteter, der er omfattet

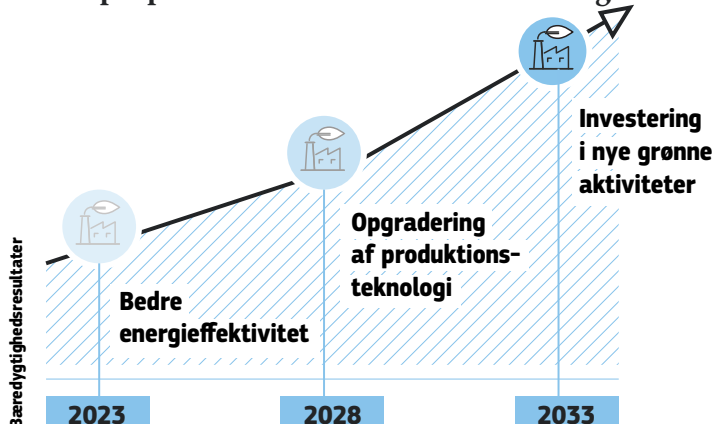

Pakken indeholder også en henstilling om omstillingsfinansiering med vejledning og praktiske eksempler til virksomheder og den finansielle sektor. Disse beskriver, hvordan virksomheder på

frivillig basis kan anvende rammens forskellige værktøjer til at kanalisere investeringer i retning af den grønne omstilling og styre risici foranlediget af klimaændringer og miljøforringelse.

Værktøjer til finansiering af den grønne omstilling

Eksempel på en virksomhed under omstilling

Frivillige værktøjer, som virksomhederne kan anvende til at finansiere deres omstilling til bæredygtighed over tid, omfatter:

- ✓ EU-klassificeringssystemet
- ✓ EU's klimabenchmarks
- ✓ Europæisk standard for grønne obligationer
- ✓ Videnskabeligt baserede mål
- ✓ Omstillingsplaner.

Miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige ratings (ESG-ratings) spiller også en vigtig rolle på EU's marked for bæredygtig finansiering, da de giver investorer og finansielle institutioner oplysninger om f.eks. investeringsstrategier og risikostyring med hensyn til ESG-faktorer. I juni 2023 fremsatte

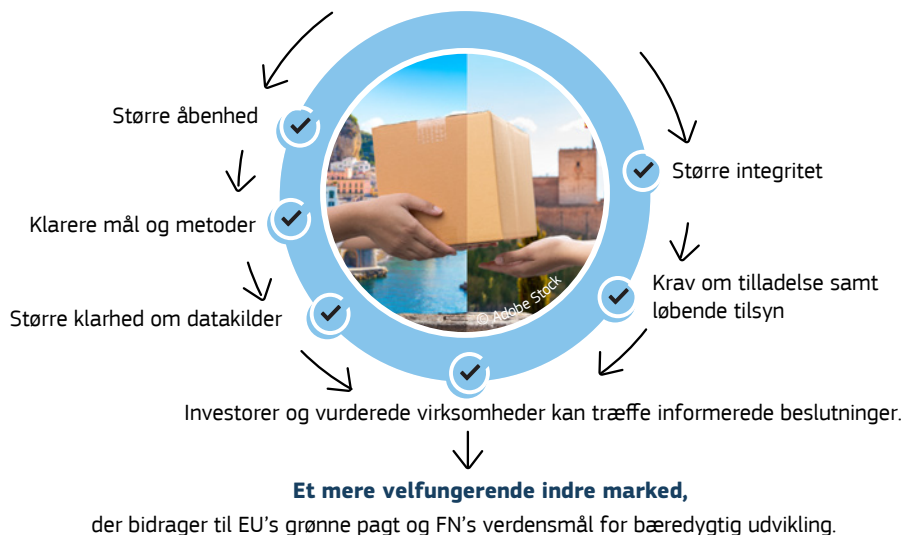
Kommissionen et forslag til forordning, der skal gøre markedet for ESG-ratings mere gennemsigtigt og pålideligt. Nye organisatoriske principper og klare regler om forebyggelse af interessekonflikter vil øge integriteten af ESG-udbyderes aktiviteter.

Hvad ændrer sig med forslaget til forordning om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige (ESG) vurderinger?

Før

Efter

For at sikre, at virksomheder indberetter bæredygtighedsoplysninger på en harmoniseret måde, vedtog Kommissionen i juli 2023 også det første sæt obligatoriske europæiske standarder for bæredygtighedsrapportering. Standarderne dækker ESG-spørgsmål, herunder klimaændringer, biodiversitet og menneskerettigheder. De giver investorerne oplysninger om bæredygtighedsvirkningen af de virksomheder, de investerer i. For at sikre en høj grad af interoperabilitet mellem EU-standarder og globale standarder og forhindre unødvendig dobbeltrapportering fra virksomheder er der også taget hensyn til drøftelser med International Sustainability Standards Board og Global Reporting-initiativet.

Den europæiske grønne pagt af 11. december 2019 understregede betydningen af at kanalisere finansielle midler og kapital til grønne investeringer. Grønne obligationer spiller en stadig vigtigere rolle i finansieringen af de aktiver, der er nødvendige for

omstillingen til en lavemissionsøkonomi. Den 28. februar 2023 nåede Parlamentet og Rådet til enighed om forslaget til forordning om europæiske grønne obligationer med henblik på at indføre en officiel standard for grønne obligationer. Forordningen trådte i kraft i december. En standard for grønne obligationer er et sæt kriterier, der udgør en ramme for udstedelse af grønne obligationer. Med den europæiske standard for grønne obligationer sikres det, at grønne obligationer finansierer projekter med reelle miljømæssige fordele og bidrager til at bevare integriteten af og tilliden til markedet for grønne obligationer. Udstedere af europæiske grønne obligationer vil skulle sikre, at mindst 85 % af de midler, der rejses med obligationen, tildeles økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringsforordningen. Med den nye lovgivning fastlægges der også en ramme for godkendelse af og tilsyn med tredjeparts-kontrollanter, hvilket vil bidrage til at kontrollere obligationernes karakteristika og dermed øge tilliden til grønne anprisninger.

PODCAST

Podcast EU-finansiering: Afsnit 9 — Den europæiske standard for grønne obligationer.

Bankvirksomhed

Efter den globale finanskrisen i 2007-2008 blev der gjort en betydelig indsats for at sikre, at EU's banker blev mere modstandsdygtige. Takket være disse bestræbelser har EU's finansielle institutioner klaret sig godt under de seneste kriser såsom covid-19-pandemien, Ruslands angrebskrig mod Ukraine og den amerikanske bankkrise i foråret 2023. I dag er EU's banker velkapitaliserede, meget likvide og under et velfungerende tilsyn. Som det fremgår af Den Europæiske Banktilsynsmyndigheds stresstest fra 2023, er de modstandsdygtige selv i meget negative scenarier.

For yderligere at styrke bankerne vedtog Kommissionen den 18. april et forslag om at reformere EU's eksisterende ramme for bankkrisestyring og indskudsforsikring.

Heri lægges der vægt på mellemstore og mindre banker. Tidligere blev mange nødlidende små og mellemstore banker hjulpet ved hjælp af metoder, der lå uden for de etablerede afviklingsrammer. Det betød undertiden, at der blev anvendt offentlige midler (skatteydernes penge) i stedet for bankens egne penge eller andre backupmidler finansieret af branchen med henblik på at beskytte indskyderne (indskudsgarantiordninger og afviklingsfonde). Den reformerede ramme vil gøre det lettere at anvende branchefinansierede sikkerhedsnet til at beskytte indskydere under bankkriser, f.eks. ved at overføre dem fra en nødlidende bank til en sund bank. Anvendelsen af sådanne sikkerhedsnet må kun udgøre et supplement til bankernes egne reserver, som forbliver første forsvarslinje.

Reform af rammerne for styring af bankkriser og indskudsforsikring

Formål

Bevare den finansielle stabilitet og beskytte skatteydernes penge

Forbedre beskyttelsen af indskydere

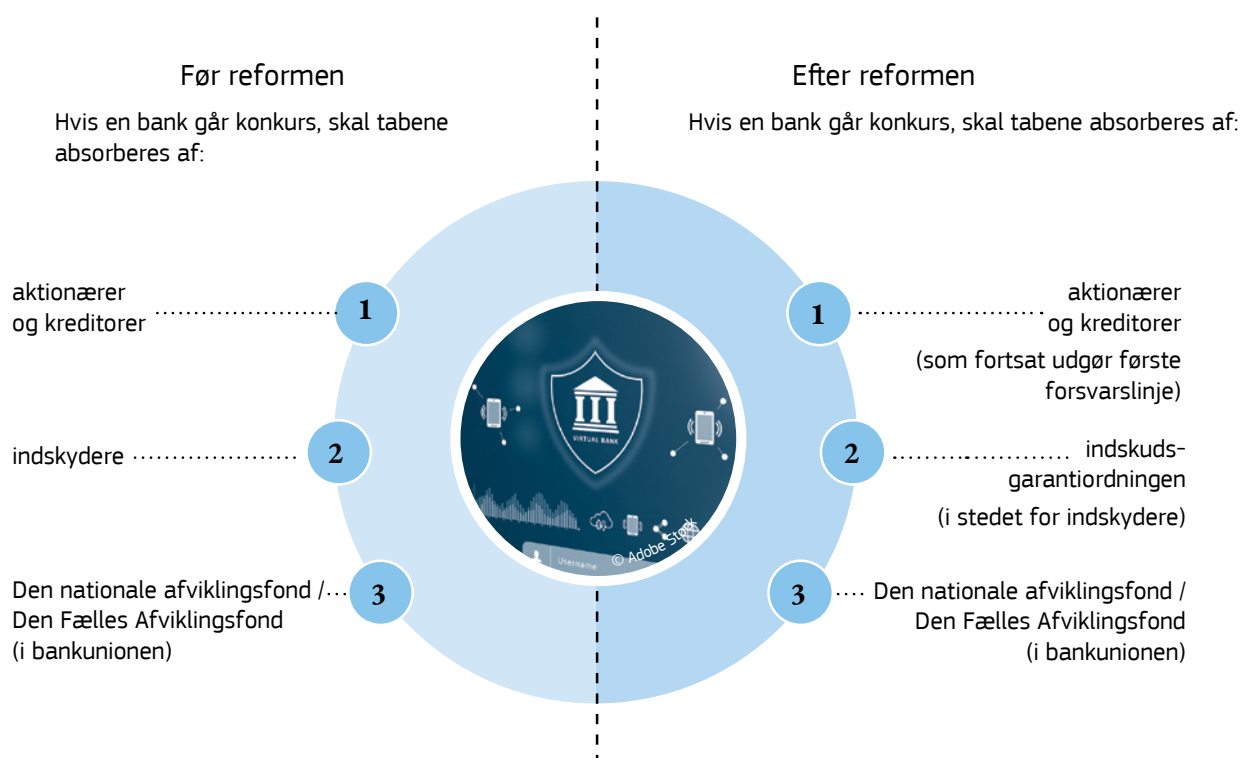
Beskytte realøkonomien mod konsekvenserne af bankkrak

Hvad gør vi?

Vi forbedrer ordningerne for håndtering af bankkrak og beskyttelse af indskydere, navnlig for små og mellemstore banker

Mellemstore og små banker

Forretningsmodel med en høj andel af indskud på balancen

Et andet vigtigt gennembrud i løbet af året var den politiske enighed om Kommissionens forslag til en revision af EU's bankregler (kapitalkravsforordningen og kapitalkravsdirektivet), også kaldet bankpakken. Med denne pakke gennemføres det endelige sæt internationale bankreguleringsstandarder (Basel III-standarderne), som EU og G20-partnerne nåede til enighed om i Baselkomitéen for Banktilsyn. Den

indledende fase af Basel III-reformerne — krav om højere og bedre kapital, mindre gearing og strenge likviditetskrav — er allerede trådt i kraft i alle banker i EU. Med færdiggørelsen af disse standarder vil EU gøre de lovgivningsmæssige rammer mere enkle, sammenlignelige og risikofølsomme og i sidste ende genoprette tilliden til risikobaserede kapitalkrav.

Hvad indeholder bankpakken?

Basel III: nye regler for interne modeller

Der vil blive indført en ny grænse for at sikre, at risiciene ikke undervurderes, når bankerne anvender deres egne beregningsmodeller.

Bedre tilsyn

Tilsynsmyndighederne vil have bedre værktøjer til at føre tilsyn med banker i EU, herunder komplekse bankkoncerner. Der vil blive indført minimumsstandarder for tilsyn med ikke-EU-banker i EU.

Bæredygtighed

Bankerne skal tage hensyn til miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici, når de forvalter deres virksomhed.

Retfærdig, enkel og moderne beskatning og told

Reform af toldunionen

I maj foreslog Kommissionen den mest ambitiøse reform af toldunionen siden dens oprettelse i 1968 som reaktion på stigende handelsmængder, væksten i e-handel og højere EU-standarder. Det nuværende systems digitale fragmentering og utilfredsstillende koordinering mellem de nationale myndigheder har øget de administrative efterlevelseseftersøgningsomkostninger for erhvervsdrivende og givet mulighed for svig.

Med reformen oprettes en EU-toldmyndighed, der skal føre tilsyn med et nyt tolddatacenter. Dette vil føre til en mere centraliseret og digitaliseret toldtilgang, som ventes at sænke efterlevelseseftersøgningsomkostningerne for erhvervsdrivende, frigøre ressourcer for de nationale myndigheder og sikre en mere effektiv og styrket toldunion, der er modstandsdygtig over for svig.

↑
Containerterminal ejet af DP
World, Constanța, Rumænien,
den 10. maj 2023.

Bekæmpelse af skatteunddragelse og -svig

Nye rapporterings- og informationsudvekslingskrav i overensstemmelse med OECD's ramme for indberetning af kryptoaktiver vil hjælpe medlemsstaterne med at bekæmpe skatteunddragelse og -svig i sektorerne for kryptoaktiver og e-penge. Ifølge den i 2023 opnåede enighed skal alle EU-baserede udbydere af kryptoaktiver indberette transaktioner foretaget af kunder med bopæl i EU, hvilket gør det nemmere at afsløre skattesvig og -undgåelse.

Som led i handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen fra 2020 og handlingsplanen for en retfærdig og enkel beskatning til støtte for genopretning i EU foreslog Kommissionen at strømline kildeskatteprocedurerne for investorer, finansielle formidlere og skattemyndigheder. Med dette tiltag sigtes der mod at forhindre både dobbeltbeskatning og misbrug af ordningen for skatterefusion eller -lettelser. Formålet er ligeledes at harmonisere procedurerne for opnåelse af kildeskattelempelse og dermed reducere omkostningerne for de berørte parter.

Kommissionen foreslog også et direktiv om transfer pricing med henblik på at mindske efterlevelsbyrden, øge skattesikkerheden og mindske tvister om transfer pricing. Formålet at undgå både dobbeltbeskatning og tilfælde af dobbelt ikkebeskatning.

Mod en mere retfærdig, enklere og mere moderne beskatning

Virksomheder skal i dag håndtere 27 forskellige nationale skattesystemer, som hver har deres specifikke regler, hvilket gør det dyrt for virksomhederne at efterleve reglerne. Det afskrækker dem fra at foretage grænseoverskridende investeringer i EU og stiller dem således konkurrencemæssigt dårligere i forhold til virksomheder andre steder i verden.

For at løse dette problem vedtog Kommissionen i september forslaget Erhverv i Europa: en ramme for indkomstbeskatning. Med denne ramme vil der blive indført et fælles regelsæt for fastsættelse af beskatningsgrundlaget for koncerner. Dette vil reducere efterlevelsomkostningerne med op til 65 % for store virksomheder, der opererer i flere medlemsstater. Det vil desuden forenkle processen for de nationale skattemyndigheder, så de lettere kan fastslå, hvor meget der reelt skyldes i skat.

Selv om forslaget hovedsagelig er rettet mod store koncerner, der opererer i hele Den Europæiske Union, har EU også truffet foranstaltninger til forenkling af skattereglerne for mikrovirksomheder og SMV'er. Med det foreslåede direktiv om hovedkontorsbaseret beskatning indføres der en forenklingsramme for SMV'er, der opererer i andre medlemsstater gennem faste forretningssteder. Direktivet giver dem mulighed for at interagere med kun én skattemyndighed (eller et hovedkontor) snarere end med skattekontorerne i alle de medlemsstater, hvor de opererer. Formålet hermed er at fremme grænseoverskridende udvidelse.

3. Skabelse af et klimaneutralt og velstående Europa

Indledning

Den europæiske grønne pagt er Den Europæiske Unions køreplan for håndtering af den tredobbelte trussel fra klima-, miljø- og biodiversitetskrisen. Med pagten har EU hævet niveauet for sine klimaambitioner ved at forpligte sig til at opnå klimaneutralitet senest i 2050. Den omdanner EU til et retfærdigt og velstående samfund med en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi. I 2023 nåede EU en vigtig milepæl på sin vej mod klimaneutralitet. Den vigtigste lovgivning, der skal sikre, at EU's midtvejsmål om at reducere nettoemissionen med mindst 55 % inden 2030

nås — og endda overgås — blev vedtaget i midten af oktober. Ekstreme vejrforhold har endnu en gang synliggjort den barske virkelighed, som klimaændringerne skaber i hele EU og resten af verden, hvilket understreger behovet for en fortsat indsats for at reducere emissionerne hurtigst muligt. På COP28 spillede EU en helt afgørende rolle med hensyn til at sikre både en global aftale om at fremskynde omstillingen væk fra fossile brændstoffer og et tilsagn om at tredoble den globale kapacitet for vedvarende energi og fordoble tempoet for forbedring af energieffektiviteten senest i 2030.

Virkeligheden på en kogende planet

Forstyrrelserne og ødelæggelserne som følge af ekstreme vejrforhold i Europa og verden i 2023 var en kraftig påmindelse om den alvorlige og vedvarende trussel, som klimaændringerne udgør for samfundene, og om behovet for en hurtig indsats for at beskytte planeten.

Tørke bidrog til længere og farligere sæsoner med naturbrande; Spanien oplevede store udbrud allerede i marts, og rekordstore brande ødelagde dele af Grækenland, Spanien og Portugal i juli og august. Naturbranden i Grækenlands nordøstlige region Evros var den største i EU nogensinde. Ifølge det europæiske informationssystem for skovbrande lå mere end 181 000 ha jord i hele EU pr. 22. juli allerede i aske — mere end 40 % over det gennemsnit, der blev registreret mellem 2003 og 2022 (128 225 ha).

Som reaktion på den stigende risiko for naturbrande styrkede EU i 2023 sin kapacitet til at forudse og foregribe samt rescEU's brandslukningsflåde og placerede hundredvis af brandmænd, så de var klar til en øjeblikkelig indsats. EU oprettede også et støttehold vedrørende naturbrande som en del af sit Katastrofeberedskabskoordinationscenter.

Naturbrande er et globalt problem. For at bidrage til at tackle de værste naturbrande i Canada i et årti (hvor ca. 4 millioner ha, et område på størrelse med Nederlandene, blev lagt i aske) tilbød EU-medlemsstaterne landet omkring 300 brandmænd via EU-civilbeskyttelsesmekanismen (se kapitel 8).

© AFP

Med syv måneder og to sæsoner med rekorder var 2023 verdens varmeste år i historien. Ifølge EU's Copernicus-Klimaændringstjeneste lå temperaturen næsten 50 % af dagene i 2023 mere end 1,5 °C over det førindustrielle gennemsnit (1850-1900).

↑
Naturbrande raser i kommunerne Candelaria og Arafo, Tenerife, Spanien, den 16. august 2023.

Ekstreme regnskyl forårsagede dødbringende oversvømmelser i dele af EU, herunder Kroatien, Italien, Østrig og Slovenien.

→
Et luftfoto af områder ramt af oversvømmelser og jordskred, Emilia-Romagna, Italien, den 25. maj 2023.

Som en konsekvens af de hidtil usete oversvømmelser og skovbrande samt opfordringer til at sende katastrofeberedskabs- og genopbygningsstøtte fra Den Europæiske Unions Solidaritetsfond i 2023 blev alle tilgængelige ressourcer mobiliseret med henblik på at yde bistand.

Uden for Europa er klimaændringerne også en alvorlig trussel mod verdens fattigste lande, idet de forværrer allerede eksisterende kriser og skaber behov for en større indsats for at imødekomme de øgede humanitære behov (se kapitel 8). Ifølge FN's Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation er andelen af lav- og mellemindkomstlande, der er udsat for ekstreme klimaforhold, steget fra 76 % til 98 % i løbet af de seneste to årtier.

Den 15. juli stiftede EU den årlige dag for ofrene for den globale klimakrise for at mindes ofre i Europa og resten af verden. Arrangementet skal øge bevidstheden om de specifikke skridt, som folk kan tage for at mindske de skader, der forårsages af klimaændringer, og for at være bedre forberedt på klimakatastrofer.

På vej mod nettonulemission

I rapporten fra FN's Mellemstatslige Panel om Klimaændringer, der blev offentliggjort i marts, advarede det videnskabelige samfund endnu en gang i stærke vendinger om behovet for en indsats for at tackle klimakrisen. Rapporten bekræfter, at kloden opvarmes hurtigt, at dette er menneskeskabt, og at ekstreme vejrforhold og katastrofer bringer liv og levebrød i fare i hele verden. Det fremgår tydeligt af den videnskabelige dokumentation: Den globale opvarmning kan kun standses og virkningerne af klimaændringerne kun mindskes, hvis nettoemissionerne nedbringes til nul. Det betyder, at der skal opnås en balance mellem den mængde af drivhusgasemissioner, der udledes i atmosfæren, og den mængde, der fjernes fra atmosfæren.

At gøre Europa til det første klimaneutrale kontinent er hjørnestenen i den europæiske grønne pagt. Dette mål er fastsat i den europæiske klimalov sammen med det retligt bindende tilsagn om at reducere nettoemissionerne med mindst 55 % inden 2030 sammenlignet med 1990-niveauet.

Takket være den eksisterende klima- og energilovgivning er EU's drivhusgasemissioner allerede faldet med 32,5 % i forhold til 1990, mens EU's økonomi er vokset med 60 % i samme periode.

For at opnå dette fremlagde Europa-Kommissionen i 2021 »Fit for 55« -pakken med lovgivningsforslag. I 2022 øgede den inden for rammerne af REPowerEU-planen ambitionsniveauet for nogle af de forslag (særlig dem om energieffektivitet og vedvarende energi) med henblik på at reducere EU's afhængighed af importen af fossile brændstoffer fra Rusland yderligere (se kapital 4). Ved udgangen af 2023 var den vigtigste lovgivning til opfyldelse af 2030-målet om en nettoreduktion på 55 % på plads (se nedenfor). Dette omfatter retligt bindende mål, der omfatter alle økonomiske sektorer, et mål om at fremme naturlige kulstofdræn og et ajourført EU-emissionshandelssystem.

Mere end 9 ud af 10 EU-borgere mener, at klimaændringerne er et alvorligt problem.

Klimaændringer anses af:

77 % som et **meget** alvorligt problem

16 % som et **ret** alvorligt problem

7 % som et **ikke** alvorligt problem

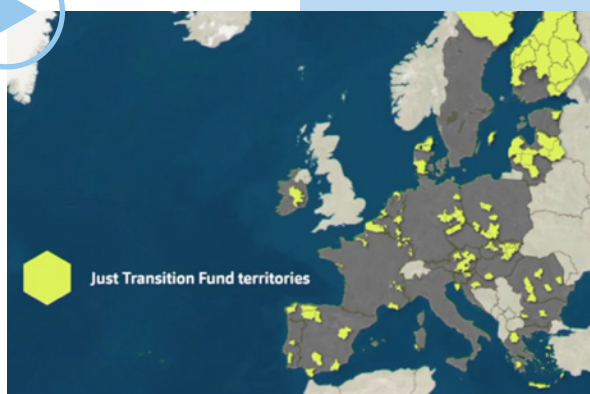
Kilde: Særlig Eurobarometer-undersøgelse 538, juli 2023.

Det eksisterende system blev styrket i 2023, og dets anvendelsesområde blev udvidet til at omfatte emissioner fra søtransport. Der blev oprettet et særskilt nyt emissionshandelssystem for at udvide CO₂-prissætningen til nye sektorer i økonomien, navnlig brændstoffer til bygninger og vejtransport. Ud over at sætte en pris på forurening og generere investeringer i den grønne omstilling vil det nye system yde social støtte til mennesker og små virksomheder for at sikre, at ingen lades i stikken.

Den endelige lovgivningspakke forventes at reducere EU's nettoemissioner med 57 % inden 2030 i forhold til 1990.

En ny mekanisme for import af varer fra lande uden for EU vil sikre, at der fastsættes en CO₂-pris i bestemte sektorer. Ny lovgivning omfatter også ajourførte mål for vedvarende energi og energieffektivitet samt regler til fremme af opladningsinfrastruktur og anvendelse af alternative brændstoffer inden for vejtransport, skibsfart og luftfart.

I 2023 skulle medlemsstaterne forelægge deres ajourførte udkast til nationale energi- og klimaplaner, som skitserer, hvordan de agter at opfylde EU's energi- og klimamål for 2030. I december vurderede Kommissionen planerne og fremsatte henstillinger.

Ingen lades i stikken

For at sikre en retfærdig og inklusiv grøn omstilling vil der blive genereret 55 mia. EUR i investeringer i løbet af det nuværende årti for at støtte de mennesker i EU's regioner, der står over for de største udfordringer i forbindelse med omstillingen til en klimaneutral økonomi.

I samarbejde med nationale, regionale og lokale interessenter bidrager EU til at diversificere de regionale økonomier og give mennesker chancen for at trives i den nye økonomi (se også kapitel 6).

VIDEO Platformen for retfærdig omstilling.

Fit for 55 – vedtaget lovgivning

Reform af EU's
emissionshandelssystem

EU's nye
emissionshandelssystem for
brændstoffer til bygge- og
vejtransport

Den sociale klimafond

Forordningen om
indsatsfordeling

Forordningen om
arealanvendelse, skovbrug
og landbrug

CO₂-emissionsstandarder for
personbiler og varevogne

CO₂-grænsetilpasnings-
mekanismen

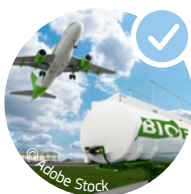
Direktivet om vedvarende
energi

Direktivet om energieffektivitet

Forordningen om infrastruktur
for alternative brændstoffer

ReFuelEU Aviation-
forordningen

FuelEU Maritime-forordningen

EU's konkurrenceevne vil i høj grad afhænge af dets kapacitet til at udvikle og fremstille de rene teknologier, der er nødvendige for en vellykket omstilling til en nulemissionsøkonomi. For at styrke konkurrenceevnen for nettonulteknologier i EU og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet fremlagde Kommissionen industriplanen for den grønne pagt til nettonultidsalderen i februar 2023. Planen har til formål at skabe et gunstigere miljø for opskalering af EU's produktionskapacitet for nettonulteknologier og -produkter (se kapitel 4).

EU støtter også innovative nettonulteknologier gennem Innovationsfonden, der finansieres af

emissionshandelssystemet. Den har til formål at bringe løsninger på markedet med henblik på at dekarbonisere den europæiske industri og støtte omstillingen til klimaneutralitet og samtidig styrke EU's konkurrenceevne. Nogle medlemsstater støtter også produktionskapaciteten for innovative teknologier inden for rammerne af deres nationale genopretnings- og resiliensplaner. Kommissionen har iværksat en række dialoger om omstillingen til ren energi for at kunne understøtte alle sektorer i opbygningen af en forretningsmodel for dekarbonisering af industrien, begyndende med dialoger om brint og energiintensive industrier i 2023 (se kapitel 4).

Mod en cirkulær økonomi

I løbet af året er EU fortsat med at gøre fremskridt hen imod en cirkulær økonomi med det formål at gøre bæredygtige produkter til normen, mindske presset på naturressourcerne, reducere affaldsmængden og skabe bæredygtig vækst og beskæftigelse.

Hvert år kasseres mere end 5 millioner ton tøj i EU (over 11 kg pr. person), men kun 22 % af dette indsamles særskilt med henblik på genbrug eller genanvendelse, mens resten ofte forbrændes eller sendes til deponering. De foreslåede nye regler om tekstiler vil holde producenterne ansvarlige for deres produkters livscyklus, navnlig affaldshåndtering, og dermed fremme bæredygtig håndtering af tekstilaffald i hele EU. Ved at øge tilgængeligheden af brugte og genanvendte tekstiler kan man skabe lokale arbejdspladser og spare penge for forbrugerne i og uden for EU, samtidig med at tekstilproduktionens indvirkning på naturressourcerne mindskes. »ReSet the Trend«-kampagnen blev lanceret i 2023 for at øge bevidstheden om bæredygtig mode.

Madspild har enorme økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser. I henhold til et nyt forslag, som Kommissionen fremlagde i juli, forventes medlemsstaterne at reducere madspild i forarbejdnings- og fremstillingsleddet med 10 % inden 2030 og med 30 % (pr. indbygger) i detailledet og i forbruget tilsammen. Disse nye mål vil gavne fødevarerens sikkerheden og reducere drivhusgasemissionerne og samtidig spare omkostninger for virksomheder og forbrugere.

Madspild

Der genereres årligt **58,4 millioner ton** (131 kg/person/år) i EU.

Kilde: Eurostat, 2023.

Ca. **10 %** af alle fødevarer, der leveres til detailhandlen, restaurationsvirksomheder og husholdninger, går til spilde.

Mere end halvdelen af fødevarerspildet stammer fra **husholdninger** (54 %).

Den **næststørste** andel (21 %) kommer fra forarbejdnings- og fremstillingssektoren.

Som grundlag for disse bestræbelser har Kommissionen vedtaget en revideret overvågningsramme for den cirkulære økonomi for bedre at kunne følge fremskridtene i omstillingen til en cirkulær økonomi i EU og dennes bidrag til global bæredygtighed og EU's modstandsdygtighed. Rammen omfatter nye indikatorer såsom materialefodaftrek og ressourceproduktivitet til måling af fremskridt hen imod målene for affaldsforebyggelse.

Hvert år når næsten 6 millioner køretøjer i EU stadiet, hvor de er udtjent. Utilstrækkelig håndtering af udtjente køretøjer resulterer i værditab og forurening. Et forslag til nye regler, som dækker alle faser fra udformningen af køretøjet og dets markedsføring til den afsluttende håndtering forventes at give 1,8 mia. EUR i nettoindtægter frem til 2035. Reglerne vil også medføre betydelige CO₂-besparelser og mindre afhængighed af råstoffer og skabe yderligere arbejdspladser og øgede indtægter til affaldshåndterings- og genanvendelsesindustrien.

Nye foranstaltninger til fremme af cirkulariteten i bilindustrien kan føre til genanvendelse af op til 4 millioner flere biler og 22 000 flere job inden 2035.

→

Virginijus Sinkevičius, kommissær med ansvar for miljø, hav og fiskeri (til højre), besøger en virksomhed, der er frontløber inden for den cirkulære økonomi, Belgien, juli 2023.

Der blev opnået politisk enighed om Kommissionens forslag til nye regler om overførsel af affald, som vil sikre, at EU tager større ansvar for sit eget affald. Eksport af plastaffald fra EU til lande, der ikke er medlemmer af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, vil blive forbudt. Aftalen, som der er opnået enighed om, vil bidrage til at reducere affaldsforureningen og fremme den cirkulære økonomi.

Produkter har en betydelig indvirkning på miljøet i hele deres livscyklus — lige fra udvindingen af råstoffer til fremstillingen, transporten, anvendelsen og bortskaffelsen af produkterne. I december blev der opnået enighed om forslaget om at gøre bæredygtige produkter til normen i EU. Den nye forordning om miljøvenligt design for bæredygtige produkter er baseret på de nuværende regler for miljøvenligt design, som med succes har været drivkraften bag den forbedrede energieffektivitet for produkter i EU gennem næsten 20 år. Den nye lov vil udvide de eksisterende rammer på to måder: For det første ved at dække det bredest mulige udvalg af produkter og

for det andet ved at udvide anvendelsesområdet for de krav, som produkterne skal opfylde, hvis det er relevant.

Styrkelse af forbrugernes stilling i forbindelse med den grønne omstilling er et vigtigt element i opfyldelsen af målene om bæredygtigt forbrug i den europæiske grønne pagt. Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union nåede i september til enighed om forslaget til nye regler, som vil sikre forbrugerne bedre oplysninger om holdbarheden og mulighederne for reparation af de produkter, som de køber, samt bedre beskyttelse mod urimelig handelspraksis. Der vil også være et nyt forbud mod vildledende anprisninger af produkter baseret på kompensation for emissioner. Kommissionen har også fremsat et forslag om at forbedre adgangen til og oplysningerne om reparationstjenester. Dette fremmer reparation frem for omlevering under den lovbestemte garanti og kræver, at producenterne reparerer varer, der er og vil blive underlagt specifikke krav til reparationsmuligheder (miljøvenligt design) i henhold til EU-retten.

At træffe bæredygtige valg

For at supplere foranstaltningerne til styrkelse af forbrugernes stilling har Kommissionen også foreslået nye regler til bekæmpelse af grønvaskning — hvor produkter eller processer fremstår mere miljøvenlige, end de i virkeligheden er. Ved at sikre, at miljømærker og -anprisninger er troværdige og pålidelige, vil forbrugerne kunne træffe købsbeslutninger på et mere oplyst grundlag. Det vil også styrke konkurrenceevnen for virksomheder, der bestræber sig på at øge deres produkters og aktiviteters miljømæssige bæredygtighed.

← VIDEO Forslaget til et nyt direktiv om grønne anprisninger.

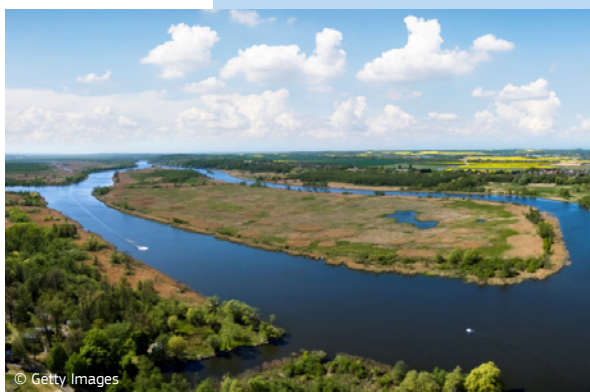
Arbejdet med at udforme nye regler, der skal hjælpe forbrugerne med på et oplyst grundlag at træffe miljøvenlige valg, når de køber mobiltelefoner og tablets, er afsluttet. Nye regler for miljøvenligt design vil forbedre sådanne apparaters holdbarhed, reparationsmuligheder, genbrugelighed og genanvendelighed. Samtidig vil det nye energimærke på smartphones og tablets give detaljerede oplysninger om deres effektivitet og holdbarhed, og en score for reparationsmuligheder vil lede forbrugerne i retning af bæredygtige valg. Disse regler finder anvendelse fra den 20. juni 2025.

Fremme af handlingsplanen for nulforurening

Vand

I 2023, hvor det reviderede drikkevandsdirektiv var blevet indarbejdet i den nationale lovgivning, begyndte nye regler at finde anvendelse i hele EU. Disse regler vil sikre nogle af verdens højeste standarder for drikkevand.

På baggrund af dokumentation for, at der nu er mindre regn i mange dele af EU, finder nye krav om sikker genbrug af rensset spildevand til kunstvanding i landbruget anvendelse fra juni.

© Getty Images

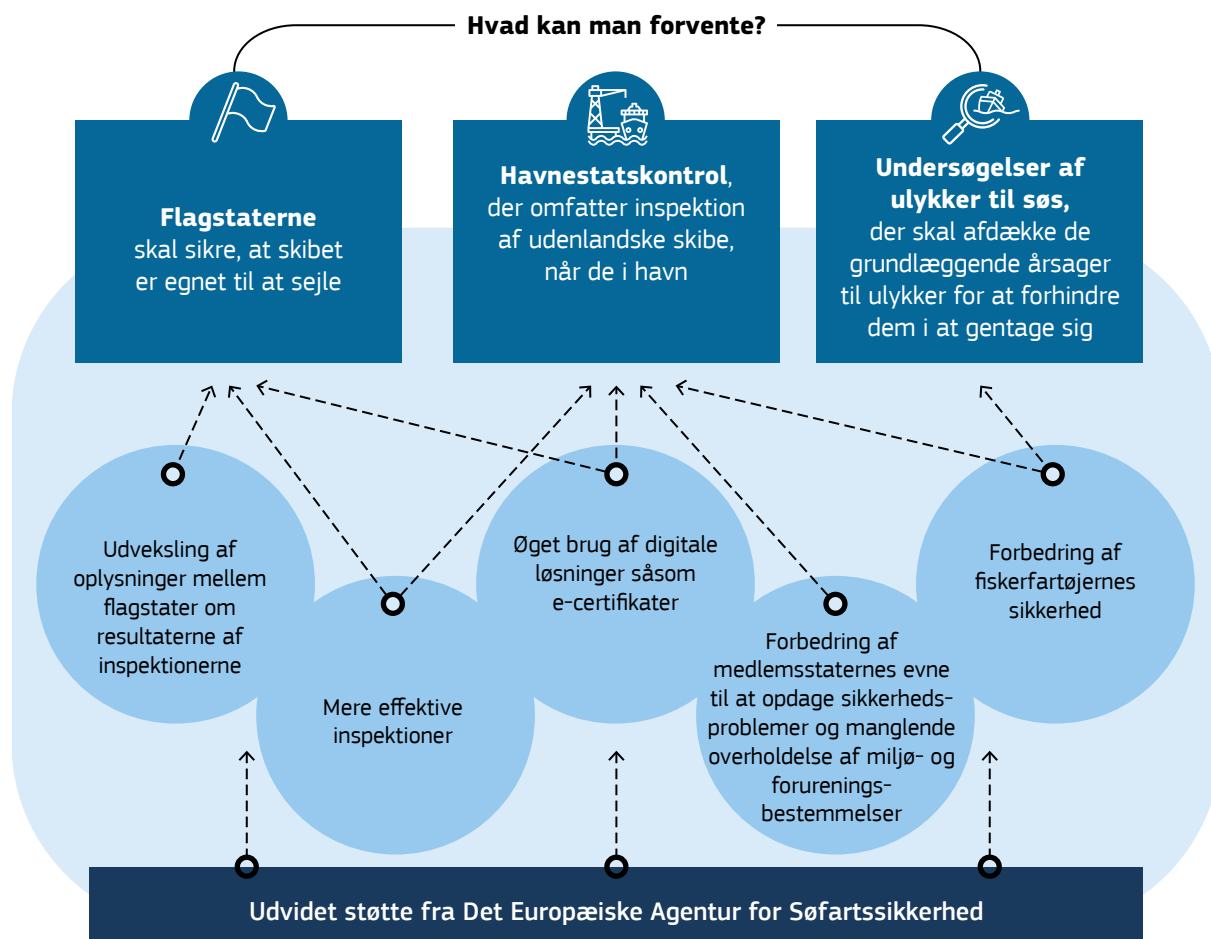
I februar 2023 blev der offentliggjort en EU-rapport med en undersøgelse af en af de største miljøkatastrofer i Europa i nyere tid, hvor ca. 360 ton fisk døde i Oder-floden. Det konkluderedes, at den sandsynlige årsag er en betydelig toksisk algevækst, og der fremsættes anbefalinger, der skal bidrage til at forhindre, at en sådan katastrofal hændelse gentager sig.

Selv om sikkerheden til søs i EU's farvande er meget høj med få dødsfald og ingen større olieudslip for nylig, indberettes der alligevel hvert år mere end 2 000 ulykker og hændelser til søs. I juni fremlagde Kommissionen fem lovgivningsforslag med henblik på at modernisere EU-reglerne og forebygge vandforurening fra skibe. Forslagene har også til formål at forhindre ulovlig udtømning i europæiske have for at mindske søtransportaktiviteternes miljøpåvirkning og bevare det marine økosystem.

Øget sikkerhed til søs

EU's strenge normer for søfartssikkerhed er effektive, men nye udfordringer og teknologier kræver nye tilgange.

Kemikalier

I henhold til et forslag fra Kommissionen om at beskytte EU-borgerne og miljøet mod giftigt kviksølv vil brugen af tandfyldningsamalgam blive fuldstændig forbudt. Der anvendes årligt ca. 40 ton kviksølv i EU til dette formål. Forslaget vil også forbyde fremstilling og eksport af visse kviksølvholdige produkter, såsom lamper.

Industriemissioner

Direktivet om industrielle emissioner regulerer ca. 52 000 større industri- og husdyranlæg i hele EU. Det kræver, at disse anlæg er i besiddelse af en godkendelse baseret på anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. I 2023 blev der foretaget en ny række bedste tilgængelige teknik-evalueringer vedrørende slagterier, animalske biprodukter og spiselige biprodukter. Omkring 800 slagterier i EU skal overholde disse nye standarder for at mindske deres miljøpåvirkning.

Støj

Støj udgør den næststørste trussel mod sundheden i Europa efter luftforurening. I en rapport om gennemførelsen af direktivet om ekstern støj fastsættes det, hvordan støjen kan reduceres yderligere for at nå reduktionsmålet på 30 % senest i 2030.

Mikroplast

Kommissionen tog endnu et stort skridt med hensyn til at beskytte miljøet ved at vedtage foranstaltninger, som begrænser mikroplast, der bevidst tilsættes til produkter. De nye regler vil forhindre udledningen af ca. en halv million ton mikroplast i miljøet.

Tjek miljøkvaliteten der, hvor du bor:

<https://discomap.eea.europa.eu/atlas/?page=Check-your-place>.

Tjek luftkvaliteten omkring dig (også tilgængelig som mobilapp):

<https://www.eea.europa.eu/themes/air/air-quality-index>.

Biodiversitet

Naturen er afgørende for bekæmpelsen af klimaændringer. Forringelsen af det naturlige miljø øger sandsynligheden for og alvoren af hændelser såsom oversvømmelser og naturbrande, hvilket gør Europas natur og biodiversitet til det bedste forsvar mod naturkatastrofer.

En foreløbig politisk enighed blev nået i november om forordningen om naturgenopretning, hvormed der igangsættes en løbende og vedholdende genopretning af naturen. Medlemsstaterne vil træffe genopretningsforanstaltninger vedrørende mindst 20 % af EU's landområder og 20 % af EU's have inden 2030. Senest i 2050 bør sådanne foranstaltninger være på plads for alle økosystemer med behov for genopretning.

Jordbundsforhold

En sund jordbund er afgørende for fødevarersikkerheden og klimaneutraliteten og for at standse ørkendannelse og jordforringelse. Ikke desto mindre er mere end 60 % af den europæiske jordbund usund. Forslaget til lov om overvågning af jordbunden skal sætte EU på rette spor mod en sund jordbund inden 2050 ved at samle data om jordbundssundhed og gøre dem tilgængelige for landbrugere og andre forvaltere af jordbunden. Den nye lov vil også gøre bæredygtig jordbundsforvaltning til normen. Kommissionen har også offentliggjort vejledning for interessenter om EU's finansieringsmuligheder med henblik på

en sund jordbund. Mission jordbundsmanifest, som blev lanceret i april, samler regionale og lokale politiske beslutningstagere, interessenter og borgere i et dynamisk fællesskab, der slår til lyd for jordbundssundhed. Mere end 2 100 enkeltpersoner og 350 organisationer havde underskrevet det frivillige initiativ ved årets udgang. Underskriverne anerkender behovet for en indsats for jordbundssundheden og engagerer sig i aktiviteter til beskyttelse og genopretning af jordbunden.

Bestøvere

Da hver tredje bi-, sommerfugle- og svirreflueart i EU er ved at forsvinde har Kommissionen i 2023 fremlagt et fornytt initiativ, der fastsætter de foranstaltninger, som EU og medlemsstaterne skal træffe for at vende nedgangen i bestøvere inden 2030. Borgerne har i stigende grad opfordret til en beslutsom indsats mod tabet af bestøvere, for nyligt gennem det vellykkede europæiske borgerinitiativ »Red bier og landmænd«. EU sænkede også maksimalgrænseværdierne for to neonicotinoidpesticider i fødevarer til det laveste niveau, der kan måles med de nyeste teknologier. Udendørs brug af clothianidin og thiamethoxam er allerede blevet forbudt i EU. De nye niveauer vil gælde for fødevarer og foder, der produceres i eller importeres til EU. Dette vil sikre, at fødevarer, der markedsføres i det indre marked, ikke bidrager til nedgangen i bestøvere, uanset hvor de produceres.

Jordbundens sundhed påvirker EU's fødevarersikkerhed direkte

95 % af vores fødevarer produceres direkte eller indirekte i jord.

Jorderosion koster årligt EU **1,25 mia. EUR** i tabt landbrugsproduktivitet.

83 % af EU's jordbund indeholder pesticidrester.

Mere end **23 %** af landbrugsjorden lider under komprimering, hvilket reducerer produktiviteten.

Skove

Skovene er en vigtig allieret i kampen mod klimaændringerne og tabet af biodiversitet. I hvilket omfang jordarealer, og navnlig arealanvendelsessektoren, kan bidrage til modvirkning af klimaændringer, afhænger i høj grad af, hvordan disse arealer anvendes og forvaltes. Kulstoffjernelsen i EU's arealanvendelsessektor er faldet betydeligt i de seneste år, og jordens funktion som kulstofdræn er i tilbagegang. I 2023 opgraderede EU sin lovgivning om arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug for at sætte skub i kulstoffjernelsen og fremme bæredygtig forvaltning af landbrugs- og skovarealer.

I november fremsatte Kommissionen et forslag til en skovovervågningslovgivning, der har til formål at skabe en omfattende videnbase, der vil gøre det muligt for medlemsstater, skovejere og skovforvaltere at forbedre deres indsats i forbindelse med det stigende pres på skovene, som forværres af klimaændringerne. Ud over at sikre, at skovene bliver mere modstandsdygtige over for grænseoverskridende trusler (skadedyr, tørke og naturbrande), vil overvågningsrammen hjælpe skovejere og skovforvaltere med at drage fordel af økosystembetalingsordninger såsom EU's certificeringsordning for kulstoffjernelse.

Den banebrydende EU-forordning om skovrydningsfrie forsyningskæder, som er en vigtig byggesten i kampen mod klimaændringer og tab af biodiversitet, trådte i kraft i juni. Aktører og forhandlere har 18 måneder til at gennemføre de nye regler. Når de er blevet indført, vil de sikre, at en række vigtige varer, der eksporteres fra EU eller markedsføres i EU, ikke længere bidrager til skovrydning og skovforringelse, hverken i Den Europæiske Union selv eller andre steder i verden. Listen omfatter palmeolie, kaffe, soja og chokolade. De nye regler vil også bidrage til at sikre eksistensgrundlaget for millioner af mennesker, herunder oprindelige folk og lokalsamfund over hele verden, som er stærkt afhængige af skovøkosystemer.

Bæredygtige fødevaresystemer

Kommissionens godkendelse af alle 28 strategiske planer markerede den 1. januar 2023 starten på den nye fælles landbrugspolitik. Med et budget på 264 mia. EUR vil EU i perioden 2023-2027 støtte de europæiske landbrugere i omstillingen til en mere bæredygtig og modstandsdygtig landbrugssektor og bidrage til at bevare landdistrikternes vitalitet og mangfoldighed. Der vil blive afsat næsten 98 mia. EUR til gavn for klima, vand, jord, luft, biodiversitet og dyrevelfærd i overensstemmelse med målene i den europæiske grønne pagt.

Den nye fælles landbrugspolitik vil bidrage til EU's mål om at reducere brugen af og risikoen ved kemiske pesticider og vil i væsentlig grad øge den målrettede støtte til økologisk landbrug. Den vil også give arealforvaltere incitament til at lagre kulstof i jord og biomasse og reducere drivhusgasemissionerne på 35 % af EU's landbrugsareal ved hjælp af hensigtsmæssig

forvaltningspraksis, idet der forventes vekseldrift på 85 % af den agerjord, der støttes under den fælles landbrugspolitik.

I en tid med stigende bekymring over fødevareforsyningen fortsatte Kommissionen sit arbejde med at kortlægge drivkræfterne bag fødevaresikkerhed. Et nyt forslag, der skal muliggøre sikker anvendelse af nye genomteknikker, vil bidrage til fremskridt hen imod mere bæredygtige fødevaresystemer, samtidig med at fødevaresikkerheden beskyttes. Disse teknikker kan skabe klimarobuste, skadedyrsresistente og højtydende plantesorter, hvilket mindsker behovet for kemiske pesticider og EU's afhængighed af landbrugsimport. Kommissionen har fremSAT forslag til ny EU-lovgivning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale og forstligt formeringsmateriale for at øge mangfoldigheden og kvaliteten af frø, stiklinger og andet plantemateriale.

Den fælles landbrugspolitik er ikke kun et redskab til at støtte genopretnings- og genopbygningsforanstaltninger efter en krise; den gør det også muligt for landbrugerne at forudse og tilpasse sig virkningerne af klimaændringer og andre udfordringer. EU er i færd med at undersøge, hvordan man bedst kan støtte EU's landbrugere, og hvordan man kan tilpasse EU's landbrugspolitik til deres behov. Den strategiske dialog om landbrugets fremtid i EU vil blive indledt i januar 2024 med henblik på at skabe resultater på dette område.

→
Janusz Wojciechowski, kommissær med ansvar for landbrug (i forgrunden, til højre), besøgte lokalsamfund, der er ramt af oversvømmelser i de dyrkede områder, Thessalien, Grækenland, oktober 2023.

Dyrevelfærd

EU har i over 40 år gjort en indsats for at forbedre dyrevelfærden, gradvist gøre dyrenes liv bedre og vedtage velfærdsstandarder, der er blandt de højeste i verden. Indsatsen fortsatte i 2023 med et forslag om at revidere de nuværende EU-regler om transport af dyr, hvilket vil forbedre velfærden for de 1,6 milliarder dyr, der hvert år transporteres inden for og ud af EU. Forslaget fokuserer på specifikke mål, herunder at reducere rejsetiden, øge minimumspladskravene og forbedre forholdene for dyr, der eksporteres ud af EU. Håndhævelsen af den eksisterende lovgivning er stadig en prioritet, og der blev i 2023 fortsat gennemført regelmæssige revisioner og kontroller på forskellige områder.

Derudover vil de første regler om hundes og kattes velfærd og sporbarhed nogensinde skabe ensartede EU-standarder for opdræt, hold og håndtering af hunde og katte på avlsvirksomheder, i dyrehandler og på internater. Sporbarheden for hunde og katte vil også blive styrket med obligatorisk identifikation

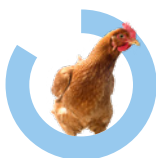
og registrering i nationale databaser med henblik på at bekæmpe ulovlig handel og vil muliggøre bedre kontrol med velfærdsforholdene i virksomhederne.

Kommissionen reagerede i løbet af året på det europæiske borgerinitiativ »Fur Free Europe« — det 10. vellykkede initiativ, der blev støttet af over 1,5 millioner borgere på tværs af EU. Selv om der ikke foreligger forslag om yderligere lovgivning på nuværende tidspunkt, planlægger Kommissionen en række foranstaltninger for at opfylde initiativets mål, herunder at pålægge Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet at udarbejde en videnskabelig udtalelse om pelsdyrs velfærd senest i marts 2025.

Yderligere foranstaltninger vedrørende dyrevelfærd, f.eks. opfølgningen på det europæiske borgerinitiativ »End of Cage«, er under udarbejdelse.

Hvad mener borgerne i EU om dyrevelfærd?

Behov for en bedre beskyttelse af dyrs velfærd

84 % mener, at opdrættede dyrs velfærd bør beskyttes bedre.

74 % mener, at kæledyrs velfærd bør beskyttes bedre.

Kilde: Særlig Eurobarometer-undersøgelse 533, oktober 2023.

Billeder: © Adobe Stock

Opdrættede dyrs velfærd

91 % mener, at den er vigtig.

8 % mener, at den ikke er vigtig.

↑
Dyrevelfærd er vigtig for borgerne i EU, hvilket også fremgår af resultaterne af en Eurobarometerundersøgelse offentliggjort i oktober.

Bæredygtigt fiskeri og bæredygtige have

Klimaændringer og tab af biodiversitet truer fiskeri- og akvakulturressourcernes bæredygtighed. En pakke med foranstaltninger, der blev fremlagt i februar, omfatter foranstaltninger med henblik på at tackle disse udfordringer via gennemførelse af den fælles fiskeripolitik og en ny handlingsplan for havet. Foranstaltningerne giver mulighed for at øge fiskeriets og akvakulturens modstandsdygtighed og bæredygtighed, bl.a. ved at støtte den hårdt tiltrængte energiomstilling (se kapitel 4). Pakken bidrager til EU's tilsagn om at beskytte mindst 30 % af havene i EU (10 % under streng beskyttelse). De foreslåede foranstaltninger vil blive gennemført gradvist for at sætte sektoren i stand til at tilpasse sig.

Nye regler, der blev vedtaget af Parlamentet og Rådet i 2023, har til formål at bidrage til at forebygge overfiskning og skabe et mere effektivt og harmoniseret fiskerikontrolsystem, som udnytter moderne teknologi fuldt ud. Dette omfatter anvendelse af elektronisk fjernovervågning og videoovervågning om bord på fiskerfartøjer og obligatorisk brug af digitale værktøjer i fangstcertificerings- og sporbarhedsprocesser for at forhindre import af varer, der stammer fra ulovligt fiskeri.

Kommissionen glædede sig over det europæiske borgerinitiativ »Stop finning — stop handelen«,

som opfordrede den til at bidrage til at bringe den internationale handel med løse hajfinner til ophør, begyndende med et forbud mod handel på EU-markedet. Kommissionen vil overveje, om der er behov for lovgivning. Den vil også styrke håndhævelsen af EU's sporbarhedsforanstaltninger og samarbejde med internationale partnere om at beskytte og forvalte hajer globalt på en bæredygtig måde.

Efter mere end 10 års multilaterale forhandlinger blev traktaten om det åbne hav vedtaget i juni. Denne traktat er et historisk resultat i bestræbelserne på at beskytte havene, tackle forringelse af miljøet, bekæmpe klimaændringer og forebygge tab af biodiversitet i det åbne hav. Det har været en prioritet for EU og medlemsstaterne, som ledede forhandlingerne på globalt plan. Traktaten træder i kraft, når den er blevet ratificeret af 60 parter.

EU har formelt accepteret Verdenshandelsorganisationens aftale om fiskerisubsidier på vegne af sine medlemsstater. Aftalen er afgørende for at sikre, at fiskeristøtte har bæredygtighed som sit centrale mål og undgår at skade hav- og fiskebestandene, som kystsamfundenes livsgrundlag overalt i verden afhænger af. Den træder i kraft, når to tredjedele af organisationens 164 medlemmer har afsluttet deres nationale ratifikationsprocesser.

Bæredygtig mobilitet

EU investerer i en lang række transportrelaterede projekter for at forbedre infrastrukturen på tværs af grænserne og fremme nye teknologier via Connecting Europe-faciliteten for 2021-2027. De projekter, der modtog EU-støtte i 2023, omfatter store grænseoverskridende jernbaneforbindelser, navnlig Brennerbasistunnelen (der forbinder Italien og Østrig), Rail Baltica (der forbinder de tre baltiske stater og Polen med resten af Europa) og den grænseoverskridende strækning mellem Tyskland og Nederlandene (Emmerich-Oberhausen). De 6,2 mia. EUR i finansiering støtter projekter, der bidrager til et mere effektivt, grønnere og mere intelligent netværk af jernbaner, indre vandveje, veje og søveje, idet størstedelen går til bæredygtige transportformer. Med henblik på at forbedre de grænseoverskridende jernbaneforbindelser i hele Europa bebudede EU i 2023 støtte til 10 EU-pilotprojekter, der etablerer nye jernbanetjenester eller forbedrer de eksisterende ved at gøre dem hurtigere og billigere at benytte samt sørge for flere afgang.

Adina Vălean, kommissær med ansvar for transport (til højre), ved bytrafikdagene 2023, Sevilla, Spanien, den 4. oktober 2023.

Luftfart

I oktober vedtog EU ReFuelEU Aviation-forordningen for at fremme anvendelsen af bæredygtige flybrændstoffer. De nye regler vil kræve, at flybrændstofleverandører fra 2025 i stigende grad blander petroleum med bæredygtige brændstoffer. Det forventes, at dette vil reducere CO₂-emissionerne fra luftfartøjer med omkring to tredjedele inden 2050 sammenlignet med et scenarie uden handling og give klima- og luftkvalitetsfordele.

Alliancen for nulemissionsluftfart, der blev lanceret i 2022, forbereder ibrugtagning af brintdrevne og elektriske luftfartøjer. Næsten 300 eksperter fra alliancens 141 medlemsorganisationer beskæftiger sig med spørgsmål af afgørende betydning for deres udrulning. I den statusrapport, som alliancen har offentliggjort, argumenteres der for, at de kommende år skal anvendes til at fastlægge passende lovgivningsmæssige rammer.

Skibsfart

Den nye FuelEU Maritime-forordning, som EU vedtog i juli, skal fremme brugen af renere brændstoffer og energi inden for skibsfart og sikre, at drivhusgasintensiteten af brændstoffer, der anvendes i sektoren gradvist aftager med tiden — med 2 % inden 2025 og helt op til 80 % inden 2050.

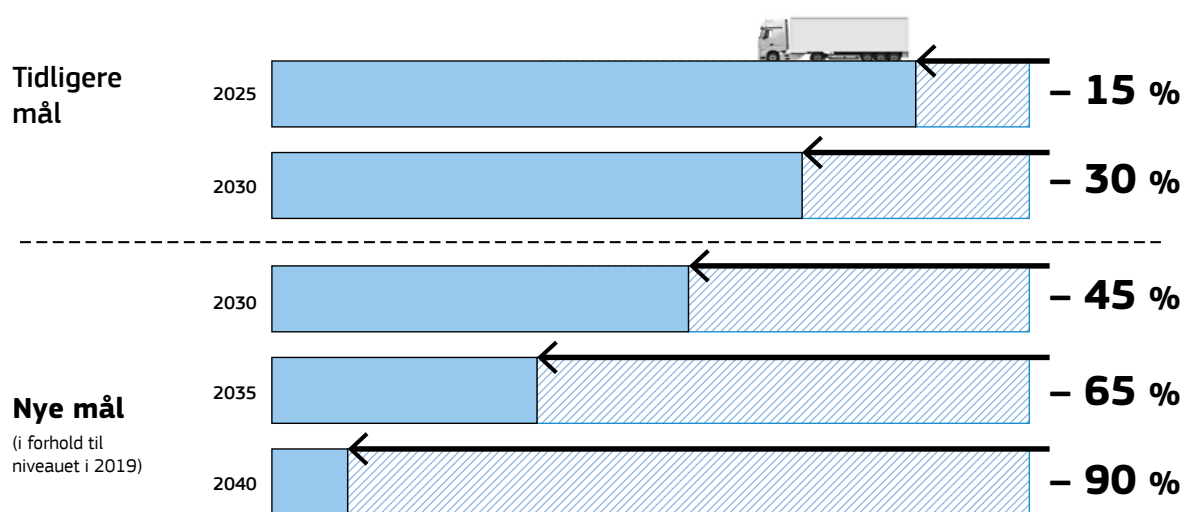
EU så med tilfredshed på den aftale, der blev indgået i Den Internationale Søfartsorganisation om at fastsætte et mål om nettonulemissioner fra skibe »senest i eller omkring, dvs. tæt på, 2050«. Det hilste også de vejledende kontrolpunkter velkommen: mindst 20 %, men gerne 30 % i 2030, og mindst 70 %, men gerne 80 % i 2040 (i forhold til 2008-niveauet).

Desuden investerede EU over 540 mio. EUR i alternativ brændstofinfrastruktur langs det transeuropæiske transportnet. Dette vil udmønte sig i ca. 14 000 ladestandere og 81 brinttankstationer samt elektrificering af havne og lufthavne.

EU foreslog også at revidere sit direktiv om kombineret transport med henblik på at gøre godstransporten mere bæredygtig ved at forbedre konkurrenceevnen for løsninger, hvor der anvendes to eller flere transportformer.

Kommissionen har foreslået en revision af standarderne for CO₂-emissioner fra tunge køretøjer såsom lastbiler, bybusser og fjernbusser. Disse køretøjer tegner sig for over 25 % af drivhusgasemissionerne fra vejtransport i EU og over 6 % af EU's samlede emissioner. For at fremme en hurtigere udbredelse af nulemissionsbusser i byerne foreslog Kommissionen også, at alle nye bybusser skal være nulemissionsbusser inden 2030.

Reduktion af CO₂-emissioner fra tunge køretøjer

Billeder: © Adobe Stock

Globale tiltag for planeten

FN's klimakonference i 2023 (COP28) i Dubai i De Forenede Arabiske Emirater markerede afslutningen på den første globale status i henhold til Parisaftalen, som havde til formål at afdække, hvor store fremskridt landene har gjort siden vedtagelsen af den globale aftale om klimændringer.

↑ VIDEO Resultater fra COP28.

Det lykkedes EU, i samarbejde med partnere rundt om i verden, at holde liv i muligheden for at opfylde det tilsagn om at begrænse den gennemsnitlige globale temperaturstigning til 1,5 °C, som blev givet i Paris i 2015. I erkendelse af, at verden ikke på nuværende tidspunkt er på vej til at opfylde dette mål, blev parterne enige om en måde, hvorpå man kan komme tilbage på ret kurs.

Alle parter blev enige om at omstille sig væk fra fossile brændstoffer og træffe hasteforanstaltninger i dette for klimaet kritiske årti. Da drøftelserne havde særligt fokus på energisektoren, blev landene enige om at træffe foranstaltninger til at reducere emissionerne med 43 % inden 2030 og spore kloden ind på en kurs mod nettonulemissioner senest i 2050 i overensstemmelse med den bedste tilgængelige videnskab.

EU stod på konferencen i spidsen for et globalt initiativ om at tredoble den globale kapacitet inden for vedvarende energi og fordoble tempoet for gennemførelse af forbedringer af energieffektiviteten inden 2030 og lancerede det globale tilsagn vedrørende vedvarende energikilder og energieffektivitet under drøftelserne. Med støtte fra COP28-formandskabet og omkring 130 lande blev tilsagnet godkendt af hele verden i konferencens slutdokument, »UAE Consensus«.

EU bebudede sin intention om at investere 2,3 mia. EUR fra EU-budgettet i at støtte energiomstillingen i det europæiske naboskab og resten af verden i de næste 2 år gennem Global Gateway-strategien (se kapitel 8).

Inden for rammerne af det globale metantilsagn, der blev lanceret af EU og USA i 2021, gennemfører mere end 150 lande nu et fælles mål om inden 2030 at reducere de globale metanemissioner med mindst 30 % i forhold til 2020-niveauerne. På COP28 bekendtgjorde EU og medlemsstaterne 175 mio. EUR i støtte til Methane Finance Sprint for at fremme metanreduktionen.

Wopke Hoekstra, kommissær med ansvar for klima, ved COP28, Dubai, De Forenede Arabiske Emirater, 8. december 2023.

Maroš Šefčovič, ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for den europæiske grønne pagt, interinstitutionelle forbindelser og fremsyn, deltager i mødet i De Forenede Nationers rammekonvention om klimændringer i forbindelse med COP28 i Dubai, De Forenede Arabiske Emirater, den 4. december 2023.

Den globale status adresserede også midlerne til at gennemføre den nødvendige omstilling, idet parterne nåede til enighed om de sidste skridt hen imod at fastsætte det nye kollektive kvantificerede mål for klimafinansiering på næste års konference. På konferencen blev der også opnået enighed om en ramme for det globale mål for tilpasning, der har til formål at styrke verdens modstandsdygtighed over for klimændringer.

EU bidrog til at operationalisere den nye fond for tab og skader, som skal hjælpe udviklingslande, der er særligt sårbare over for de negative virkninger af klimændringerne. EU og medlemsstaterne bidrog med mere end 400 mio. EUR til fonden, hvilket svarer til over to tredjedele af de oprindelige finansieringstilsagn.

For at tage hånd om de menneskelige konsekvenser af klimakrisen i skrøbelige og konfliktfyldte situationer tilsluttede EU sig to nye flagskibsinitiativer, der blev iværksat af COP28-formandskabet: På forkant af katastrofer: et charter om finansiering til risikostyring og erklæringen om klima, nødhjælp, genopretning og fred. Chartret fastsætter principper, der skal sikre en bedre anvendelse af finansiering til risikostyring og beskyttelse af mennesker i de mest sårbare lande, mens erklæringen opfordrer til hurtig finansiel støtte til klimatilpasning og modstandsdygtighed i disse lande.

På FN's vandkonference i marts, det første topmøde af sin art i næsten 50 år, bekræftede EU sit stærke engagement i at sikre global modstandsdygtighed og sikkerhed i vandsektoren. EU-delegationen fremsatte 33 frivillige tilsagn til vandhåndlingsdagsordenen, en platform, som har til formål at sætte skub i den globale udvikling med hensyn til de vandrelaterede mål for bæredygtig udvikling.

I begyndelsen af året indgik EU et partnerskab med 26 lande om at lancere handelsministrenes klimakoalition, som er det første globale forum på ministerplan, der beskæftiger sig med spørgsmål vedrørende handel, klima og bæredygtig udvikling. Koalitionen har til formål at fremme handelspolitikker, der adresserer klimændringer både lokalt og globalt.

EU indgik i april en grøn alliance med Norge og en anden med Canada i november med henblik på at uddybe samarbejdet om klima, miljø, energi og ren industri. EU og Sydkorea etablerede også et grønt partnerskab i Maj med det formål at styrke samarbejdet og udveksle bedste praksis om klimainsatsen, en ren og retfærdig energiomstilling, miljøbeskyttelse og andre områder af den grønne omstilling.

Verdensmålene for bæredygtig udvikling

EU's første frivillige revision af gennemførelsen af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling viser, at Unionen er fast besluttet på at nå de 17 mål for bæredygtig udvikling, som blev vedtaget af alle FN's medlemsstater i 2015.

EU har beslutsomt sat bæredygtig udvikling i centrum og gør en indsats for at fremme 2030-dagsordenen, både hjemme og rundt om i verden, ved at støtte partnerlandene i deres gennemførelsesbestræbelser.

EU har integreret målene i sine politikker, budgetter og langsigtede planlægning. Gennem sin helhedstilgang viser den europæiske grønne pagt vejen hen imod en mere bæredygtig og fremgangsrig fremtid for alle.

4. Økonomisk overkommelig, sikker og bæredygtig energi til Europa

Indledning

Efter én af de værste globale energikriser i årtier traf Den Europæiske Union i 2023 drastiske foranstaltninger for at spare energi, diversificere sin energiforsyning og fremskynde omstillingen til ren energi. De fortsatte kriser inden for klima, miljø og biodiversitet, som udspiller sig i hele verden, har yderligere understreget behovet for en hurtig indsats. I løbet af året fortsatte EU med at udfase fossile brændstoffer fra Rusland for at beskytte sin økonomi og samtidig gøre den mere bæredygtig gennem en stigning i produktionen af vedvarende

energi og energieffektivitetsforanstaltninger. EU iværksatte en omfattende reform af sit elmarked, så forbrugerne beskyttes bedre mod energiprischoke. Der blev også indført nye initiativer for at styrke EU's konkurrenceevne og opbygge industriel kapacitet inden for rene teknologier. Disse initiativer skal sikre adgang til kritiske råstoffer og mindske den strategiske afhængighed af kritiske teknologier og værdikæder og dermed forbedre EU's økonomiske sikkerhed og teknologiske suverænit.

Energisikkerhed

Udfasning af fossile brændstoffer fra Rusland

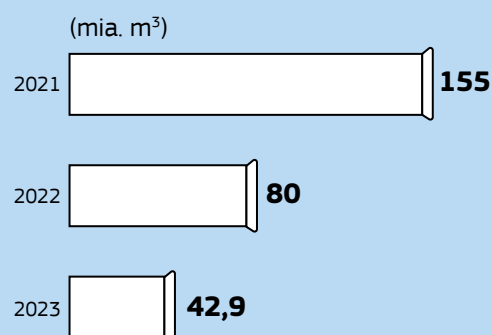
For at sikre, at borgerne i Den Europæiske Union har adgang til økonomisk overkommelig, sikker og bæredygtig energi, lancerede EU REPowerEU-planen i maj 2022. Målet er at mindske EU's afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland betydeligt ved at producere mere ren energi hjemme, reducere energiforbruget og diversificere EU's energiforsyning. Inden for de første 12 måneder efter lanceringen havde EU gjort betydelige fremskridt med hensyn til disse tre mål.

Ved udgangen af 2023 udgjorde EU's samlede import af gas fra Rusland kun 42,9 milliarder m³ sammenlignet med 80 milliarder m³ i 2022 og mere end 150 milliarder m³ i 2021. I årets løb blev Norge og Nordafrika igen de største leverandører af rørledningsgas til EU, mens USA var den største leverandør af flydende naturgas (LNG).

Ud over REPowerEU bidrager flere værktøjer til, at EU's medlemsstater kan diversificere deres gasforsyning. Ét af disse, AggregateEU, EU's mekanisme for fælles gasindkøb, giver gas- og gasforbrugende virksomheder mulighed for at slutte sig sammen for at samle efterspørgslen, koordinere brugen af infrastruktur, forhandle med internationale partnere og planlægge fælles indkøb af gas og brint.

Import af gas fra Rusland

En yderligere EU-foranstaltning til imødegåelse af forsyningssikkerhedsproblemer, der blev indført i 2022, er forordningen om gaslagring, der pålægger medlemsstaterne at fylde 90 % af deres lagerfaciliteter senest den 1. november for at sikre tilstrækkelige lagre til vinteren. Denne foranstaltning var med til at sikre, at lagrene nåede op på 95 % af kapaciteten inden vinteren 2022/2023. Eftersom priserne var betydeligt lavere — og mindre svingende — end i 2022, gik det særlig hurtigt med at opfylde lagrene i 2023, og mens 90 %-målet blev nået den 18. august, holdt lagrene sig over 95 % af kapaciteten i begyndelsen af december.

Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen (fjerde fra venstre), og Jens Stoltenberg, NATO's generalsekretær (femte fra venstre), besøger det norske selskab Equinor, en naturgasplatform ud for Norges vestkyst, den 17. marts 2023.

Et LNG-tankskip ved en skibsterminal, der for nylig blev anlagt i Tyskland med henblik på at importere gas som et alternativ til Nord Stream-gasrørledningerne. LNG er naturgas, der er afkølet, hvorved gassen kondenseres til en væske, der kun fylder en sekshundrededel af den oprindelige volumen. Med denne betydelige reduktion kan den transporteres sikkert og effektivt om bord på LNG-tankskibe. Brunsbüttel, Tyskland, september 2023.

Flere nye energiinfrastrukturprojekter, der er afsluttet i løbet af de seneste 2 år, har også hjulpet EU med at sikre alternative gasforsyningskilder. Eksempler herpå er den baltiske rørledning (Baltic Pipe) og gasforbindelsen mellem Grækenland og Bulgarien samt nye terminaler til flydende naturgas i forskellige medlemsstater.

Kommissionen tog i november endnu et skridt hen imod at gøre EU's energisystem klar til fremtiden ved at offentliggøre sin første liste over projekter af fælles interesse, der fuldt ud er i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt. Den forventes formelt vedtaget i begyndelsen af 2024.

Listen, der offentliggøres hvert 2. år, indeholder projekter, der vil forbedre sammenkoblingen af medlemsstaternes energisystemer. Projekterne kan drage fordel af fremskyndede tilladelsesprocedurer og finansiering. Det er den første liste under den reviderede forordning om transeuropæiske energinet, der udelukker projekter vedrørende fossile brændstoffer og omfatter brint- og elektrolysatorprojekter. Den omfatter også projekter, der vil forbinde EU's energisystem med Det Forenede Kongerige, Vestbalkan og nordafrikanske lande.

Adgang til økonomisk overkommelig energi

Siden sommeren 2021 er energipriserne steget kraftigt, hvilket har ramt forbrugerne hårdt og bragt mange i fare for energifattigdom. I 2023 fokuserede EU på at indføre regler, der reformerer energimarkedet, for at beskytte forbrugerne mod fremtidige prishokke. Disse langsigtede foranstaltninger supplerer de nødforanstaltninger, der blev truffet i 2022, såsom markedsmekanismen, der begrænser uforholdsmæssigt høje gaspriser, og et ekstra bidrag, der pålægges visse energiselskaber, der har ekstraordinære overskud.

Selv om EU har et velintegreret indre energimarked, der har været til gavn for forbrugerne i over 20 år, har energikrisen vist, at der er behov for yderligere forbedringer. Derfor fremlagde Kommissionen i marts 2023 et forslag om at revidere reglerne for udformningen af EU's elmarked. Denne reform vil give forbrugerne flere rettigheder og valgmuligheder og samtidig øge deres beskyttelse ved at gøre energiudgifterne uafhængige af den kortsigtede elmarkedspris og ved at gøre EU's energimarked mere modstandsdygtigt. Europa-Parlamentet og Rådet nåede til enighed om reformen ved årets udgang.

Den reviderede udformning af EU's elmarked styrker og beskytter forbrugerne

Forbrugerne har nu ret til:

- fastpriskontrakter, der giver dem mulighed for at fastlåse sikre, langsigtede priser
- flere forskellige kontrakter
- deling af den vedvarende energi, de producerer, med naboer.

- Den beskytter sårbare kunder mod afbrydelser.
- Den beskytter mod fremtidig markedsmanipulation og energiusikkerhed.
- Den kræver, at energileverandørerne beskytter mod høje prisstigninger og risikoen for sammenbrud.

EU's bestræbelser på at diversificere sine energiforsyninger og -leverandører har også bidraget til at reducere energipriserne — og deres udsving — i forhold til de ekstreme forhold, der blev konstateret i 2022. Med EU-energiplatformen (og særlig AggregateEU-mekanismen, der er omtalt tidligere i kapitlet) samles efterspørgslen, og der gennemføres fælles energiindkøb. Dette giver bedre priser for EU's forbrugere.

Kommissionen har også indført en mekanisme til at korrigere prisstigninger på gasmarkedet ved at fastsætte en ny benchmarkpris for flydende naturgas. Dette var nødvendigt som et alternativ til den tidligere tilgang, hvor den gaspris, der blev anvendt på den nederlandske Title Transfer Facility, blev anvendt som proxyværdi. Denne pris var imidlertid ikke længere pålidelig, da

den ikke afspejlede de nye markedsvilkår. Den Europæiske Unions Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder offentliggør nu regelmæssigt et benchmarktal, der har langt mindre udsving end prisen på Title Transfer Facility.

Endelig har EU givet medlemsstaterne mulighed for at støtte sårbare familier og små og mellemstore virksomheder gennem ekstraordinære foranstaltninger kendt som SAFE (støtte til energi til overkommelige priser). Gennem disse foranstaltninger, der henhører under samhørighedspolitikens regler, kan medlemsstaterne anvende ubrugte EU-midler under deres tildeling for 2014-2020 til at yde direkte støtte til risikogrupper, der står over for øgede energiomkostninger.

Effektiv energiidnyttelse

Energisektoren — opvarmning af boliger, forsyning af industri og transport — tegner sig for næsten tre fjerdedele af de globale drivhusgasemissioner. Det betyder, at en mindskelse af energiforbruget gør en stor forskel i kampen mod klimændringer. EU ønsker

at reducere sine emissioner med mindst 55 % inden 2030 (i forhold til 1990-niveauet) som fastsat i den europæiske grønne pagt (se kapitel 3).

I vinteren 2022/2023 faldt gasforbruget i EU med 18 % (eller 53 milliarder m³) takket være et mildere vejr og en fælles indsats fra EU, medlemsstaterne, enkeltpersoner og virksomheder. For at sikre en nøje balance mellem energiforsyning og -efterspørgsel er der dog stadig behov for frivillige energispareforanstaltninger. Nødforordningen om reduktion af gasforbruget (der oprindeligt blev vedtaget i juli 2022) er derfor blevet forlænget. Målet er at reducere forbruget med yderligere 60 milliarder m³ mellem april 2023 og marts 2024. Andre nødregler fra 2022 om markedskorrektionsmekanismen, solidaritet og tilladelser er også blevet forlænget for at imødegå yderligere problemer.

© Adobe Stock

I det nye direktiv om energieffektivitet er der fastsat mere ambitiøse langsigtede mål for energiforbruget

Et nyt mål om at reducere energiforbruget med 11,7 % inden 2030 i forhold til det forventede forbrug (det oprindelige mål foreslået i 2021 var 9 %).

Medlemsstaterne skal opnå en årlig besparelse på 1,3 % af det endelige energiforbrug inden 2024, med en stigning til 1,9 % i 2028, hvilket er en forøgelse i forhold til 2023-niveauet på 0,8 %.

En forbedring af energianvendelsen i bygninger er en anden vigtig måde at spare energi på. Den politiske aftale om revision af direktivet om bygningers energimæssige ydeevne i december vil hjælpe byggesektoren med at reducere sit energiforbrug og gøre bygningerne grønnere. Revisionen indeholder en række foranstaltninger, der skal hjælpe EU's regeringer med at styrke bygningers energimæssige ydeevne med særligt fokus på at forbedre de bygninger, der har den dårligste ydeevne.

Energibesparelser opnås ikke blot ved at bruge mindre energi og udnytte den mere effektivt, men også gennem fabrikanternes udformning af dagligdagsprodukter og apparater. De nye EU-regler for miljøvenligt design præciserer, at elektriske apparater bør bruge mindre energi i standbytilstand,

og giver fabrikanterne 2 år til at forbedre deres produkters ydeevne. Tørretumblere, produkter til lokal rumopvarmning, mobiltelefoner, tablets og industrielle ventilatorer er blandt de produkter, der er omfattet af de nye eller reviderede og strengere regler. Disse ændringer vil blive afspejlet i EU's energimærke, som fortsat nyder bred anerkendelse og anvendes af forbrugerne i EU.

EU vil gøre bæredygtige produkter til normen. Hen imod slutningen af året nåede Parlamentet og Rådet til enighed om initiativet vedrørende bæredygtige produkter, der blev foreslået i marts 2022, og som udfordrer den traditionelle »brug-og-smid-væk-kultur«. Initiativet skal sikre, at produkter udformes, så de kan holde, og dermed reducere mængden af affald og bidrage til at bevare ressourcer.

Kommissionen anslår, at en reduktion af elforbruget for produkter i standbytilstand vil give en besparelse på 1,36 million ton CO₂ om året. Forbrugerne får også økonomisk gavn af dette, idet de samlede besparelser for denne gruppe anslås til 530 mio. EUR om året frem til 2030.

Fart på produktionen af grøn energi

Omstilling til ren, vedvarende energi er afgørende for at nå den europæiske grønne pagts mål om et klimaneutralt Europa. REPowerEU-planen, som er afgørende for denne omstilling, fokuserer på produktion af grøn energi, udfasning af fossile brændstoffer fra Rusland og fremme af energibesparelser. Genopretnings- og resiliensfaciliteten og industriplanen for den grønne pagt er afgørende for at støtte REPowerEU og yde finansiel og strategisk støtte til omstillingen til vedvarende energi og det bredere mål om et klimaneutralt Europa.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten spiller en væsentlig rolle i finansieringen af grønne energiprojekter og grøn infrastruktur med henblik på at fremskynde omstillingen til vedvarende energi, idet ca. 42 % af dens midler er afsat til den grønne omstilling. (Se kapitel 2 for yderligere oplysninger om faciliteten). Medlemsstaterne er i færd med at ændre deres genopretnings- og resiliensplaner, så de omfatter et særligt REPowerEU-kapitel, hvor de viser, hvordan de vil omsætte målene i deres genopretningsplaner. Indtil videre har 23 medlemsstater indgivet deres REPowerEU-kapitler, og ifølge de ændrede planer er der afsat 61,87 mia. EUR

til vedvarende energi og energinet, herunder 35,51 mia. EUR specifikt til produktion af vedvarende energi. Genopretnings- og resiliensfaciliteten giver også medlemsstaterne mulighed for at afsætte midler til vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse på områder som brint og batterier.

Ud over facilitetens støtte til investeringer i både modne og innovative teknologier for vedvarende energi blev der i 2023 forelagt en række bredere initiativer for at tackle de strukturelle udfordringer, der påvirker EU's sektor for ren energi. Et af disse initiativer, industriplanen for den grønne pagt, har til formål at forbedre konkurrenceevnen for nettonulteknologier i EU (og dermed fremskynde omstillingen til klimaneutralitet) ved at bygge videre på det indre markeds styrker. EU har forenklet lovgivningen, så det bliver lettere at skaffe de råstoffer, der er nødvendige for rene teknologier, og har gjort det lettere at opnå finansiering til grøn energiteknologi. EU er fast besluttet på at opkvalificere og omskole mennesker til at arbejde i sektoren for rene teknologier og på at forbedre den åbne handel dels for at sikre adgang til råstoffer, dels for at sikre gode betingelser for grønne teknologier. Lokalsamfundene vil således drage fordel af de arbejdspladser af høj kvalitet, som industrien for ren teknologi giver, samtidig med at den enkelte vil nyde godt af fordelene ved et renere miljø og en mere bæredygtig markedsøkonomi.

Den europæiske grønne pagt

Europa skal gøres til det første klimaneutrale kontinent inden 2050

Industriplanen for den grønne pagt

Opbygning af den industrielle kapacitet inden for de grønne teknologier, som udgør den grønne pagt.

REPowerEU

Tilvejebringelse af sikker og bæredygtig energi til Europa til overkommelige priser som reaktion på forstyrrelser på energimarkedet.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten

Genopretning efter pandemien og forberedelse på den grønne og den digitale omstilling.

Den grønne industriplan er baseret på fire komplementære søjler

Forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer

Hurtigere adgang til finansiering

Bedre kvalifikationer

Åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder

Som led i industriplanen for den grønne pagt, der specifikt vedrører forenkling af de lovgivningsmæssige rammer for sektoren for ren teknologi, fremsatte Kommissionen desuden i marts 2023 forslag til en forordning om kritiske råstoffer og en forordning om nettonulindustri. Disse to forordninger vil sammen understøtte EU's produktionskapacitet inden for nettonul teknologi og sikre, at der er de nødvendige råstoffer til rådighed til produktion af ren teknologi i EU.

I en tid med global efterspørgsel efter kritiske råstoffer og et stadigt mere udfordrende geopolitisk miljø i hastig forandring er det afgørende at sikre, at EU har adgang til en sikker og bæredygtig forsyning af disse stoffer. Dette er også afgørende for EU's konkurrenceevne, navnlig i sektorer såsom grønne og digitale teknologier samt i forsvars- og luftfartsindustrierne.

Forordningen om kritiske råstoffer, som formelt blev vedtaget af Parlamentet og Rådet i november, vil styrke den interne kapacitet inden for kritiske råstoffer i hele forsyningskæden. I forordningen er der fastsat tydelige mål om at øge kapaciteten til udvinding, forarbejdning og genanvendelse inden 2030. Derudover vil EU diversificere sine importkilder for at undgå at være afhængig af en enkelt leverandør for mere end 65 % af forbruget. Denne strategi indebærer, at der indgås internationale partnerskaber med støtte fra Global Gateway.

Forordningen om nettonulindustri vil styrke modstandsdygtigheden og konkurrenceevnen i EU's sektor for produktion af nettonul teknologier, hvilket vil bidrage til et mere sikkert og bæredygtigt energisystem. Med denne forordning forbedres vilkårene for at iværksætte nettonulprojekter i EU og tiltrække investeringer. Der er fastsat et ambitiøst mål: Inden 2030 skal EU's strategiske kapacitet til at producere nettonul teknologier nå eller overstige 40 % af EU's udrulningsbehov. Opnåelsen af dette mål vil sætte betydeligt skub i fremskridtet hen imod den Europæiske Unions klima- og energimål for 2030 og den mere vidtrækkende omstilling til klimaneutralitet. Derudover vil opnåelsen af målet styrke EU-industriens konkurrenceevne, skabe job af høj kvalitet og støtte EU's bestræbelser på at opnå energiuafhængighed.

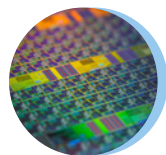
Kritiske råstoffer

Kritiske råstoffer er startpunktet i mange industrielle forsyningskæder, og den globale efterspørgsel efter dem er stigende.

Sjældne jordarter er nøglekomponenter i permanente magneter, som anvendes i vindmøller.

Lithium, kobolt og nikkel anvendes til fremstilling af batterier.

Silicium anvendes til halvledere.

Slutteligt afspejles EU's mål om at fremskynde anvendelsen af vedvarende energi — navnlig vedvarende energi, der produceres i Europa — også i EU's energipolitik. Én af de største milepæle i 2023 var revisionen af direktivet om vedvarende energi med henblik på at fremme udbredelsen af vedvarende energi. Med revisionen blev EU's mål for vedvarende energi øget til mindst 42,5 % inden i 2030 med en ambition om at nå 45 % sammenlignet med det tidligere mål på 32 %, der blev fastsat i 2018. I det reviderede direktiv tages fat på nylige flaskehalse og manglende effektivitet gennem indførelse af nye foranstaltninger vedrørende vedvarende brint og vedvarende energi i transportsektoren og industrien. Tekniske spørgsmål såsom bæredygtighedskriterier for bioenergi tydeliggøres, og de tidligere midlertidige regler, der blev fastsat for at forkorte og forenkle tilladelsesprocesserne i forbindelse med projekter om vedvarende energi, gøres permanente.

Vedvarende energi

Efter vedtagelsen af EU's strategi for solenergi og lanceringen af industripartnerskabet for biomethan i 2022 begyndte EU i 2023 at fokusere på vedvarende brint og vindkraft.

Men hensyn til brint og at få sat gang i denne teknologi var det første skridt at definere, hvad vedvarende brint dækker over. Dette blev fastsat i de delegerede retsakter om brint, hvori vigtigheden af at skabe mere vedvarende energi for at producere vedvarende brint også blev præciseret. Fastsættelse af disse EU-standarder er afgørende for, at denne sektor kan udvides.

I december udgjorde en politisk aftale om pakken om kulstoffattig gas og brint en anden vigtig milepæl. Dette initiativ har til formål at fremme anvendelsen af vedvarende energi og kulstoffattige gasser med et særligt fokus på at skabe et marked for vedvarende brint.

I marts offentliggjorde den europæiske alliance for ren brint, som blev etableret i 2020 med henblik på at støtte en omfattende udbredelse af rene brintteknologier inden 2030, en køreplan til standardisering vedrørende brint. I køreplanen gives et samlet overblik over de huller, udfordringer og behov i forbindelse med standardiseringen, som alliansens medlemmer har afdækket. Alliancen har også offentliggjort en lærebog om brintforsyningskorridorer, hvori der gives et ajourført overblik over udviklingen af centrale infrastrukturprojekter i hele EU, som er nødvendige for at etablere en kulstoffattig europæisk basisinfrastruktur for brint. Dette er et initiativ, der tager sigte på anvendelsen af både eksisterende og nye gasledninger for at oprette et brintnet på tværs af kontinentet.

Hvad angår produktionen af vedvarende brint fornyede det europæiske partnerskab om elektrolysatorer sit tilsagn til den fælles erklæring fra 2022 om en tidobling af EU's kapacitet til elektrolyseproduktion inden 2025.

Kommissionen har også foreslået at oprette en fælleseuropæisk brintfacilitet, Den Europæiske Brintbank. Brintbanken vil sikre investeringssikkerhed og forretningsmuligheder for europæisk og global produktion af vedvarende brint. Dette vil ske gennem to finansieringsmekanismer, hvoraf den

→ Kadri Simson, kommissær med ansvar for energi (til venstre), og Pascal De Buck, administrerende direktør og CEO for Fluxys (til højre), ved et besøg på stedet i forbindelse med anlæggelsen af en gasrørledning til brint, Lokeren, Belgien, den 7. juli 2023.

Frans Timmermans, daværende ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for den europæiske grønne pagt, taler ved verdenstopmødet om brint 2023, Rotterdam, Nederlandene, den 11. maj 2023.

ene stimulerer EU's produktion af brint og den anden stimulerer import til EU, gennem en vurdering af efterspørgslen og infrastrukturbehovene samt koordinering af forskellige finansieringskilder til mere strømlinede investeringer i vedvarende brint.

Kommissionen undertegnede i marts en fælles erklæring med europæiske interessenter med henblik på at fremme forskning og innovation inden for vedvarende brint for at sætte skub i udbredelsen af vedvarende brint og omstillingen til ren energi.

EU har også truffet foranstaltninger til at fremskynde udbredelsen af vindkraft og innovation på dette område. I modsætning til brintkraft, som stadig er i den indledende fase, er EU's vindkraftsektor allerede en succeshistorie. Sektoren har opnået normaliserede energiomkostninger, der er på linje med eller endda under omkostningerne ved fossile brændstoffer, og i 2023 (januar-august) produceredes i gennemsnit 17,2 % af den elektricitet, der blev forbrugt i EU, ved vindkraft. Der er dog stadig visse udfordringer såsom forsinkelser med hensyn til tilladelser, mangel på færdigheder, og at nationale udbud er udformet til at sætte omkostninger før bæredygtighed. Derudover har vindmølleproducenterne ikke modtaget nogen konkrete planer for udbredelse af vindenergi fra medlemsstaterne, hvilket besværliggør

projektplanlægningen i en tid med global konkurrence og stigende råvarepriser.

For at tage fat på nogle af de udfordringer, der stadig findes i sektoren, fremlagde Kommissionen i oktober den europæiske handlingsplan for vindkraft.

Handlingsplanen omfatter lancering af initiativet »Accele-RES«, som vil bidrage til digitalisering af tilladelsesprocessen og omfatter et særligt onlineværktøj, der kan bruges i denne proces. Med handlingsplanen gøres EU's vindmølleindustri mere konkurrencedygtig, da adgangen til udenlandske markeder lettes for EU's vindkraftsproducenter, der ydes beskyttelse mod handelsforvridninger (såsom urimelig subsidiering af vindrelaterede produkter, der importeres til EU), og vindenergiudstyr standardiseres med henblik på at forbedre interoperabiliteten, kvaliteten og bæredygtigheden.

Slutteligt gav 21 medlemsstater tilsagn om vindkraft inden udgangen af 2023 med angivelse af de vindenergi projekter og den udbredelse af vindenergi, de påtænker for den nærmeste fremtid (2024-2026). Dette vil skabe større sikkerhed for både producenter og investorer, hvilket vil føre til, at der iværksættes flere vindkraftprojekter.

Den europæiske handlingsplan for vindkraft består af seks hoveddele, der afhjælper de relaterede problemer og vil bidrage til, at vindkraftkapaciteten vokser fra 204 gigawatt i 2022 til det ønskede mål på 500 gigawatt i 2030

Et batteribaseret energilagringsanlæg (opført af virksomheden Energy Cells) på i alt 200 megawatt og en kapacitet på 200 megawatttimer. Dette projekt, der modtog 87,6 mio. EUR i finansiering fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil gøre det muligt for Litauen at frakoble sig det russiskkontrollerede elnet og blive synkroniseret med det kontinentale europæiske elnet, Vilnius, Litauen, den 25. juli 2023.

Støtte til omstillingen til vedvarende energi

Omstillingen til vedvarende energi betyder også, at der skal findes metoder til generering og lagring af energien med henblik på f.eks. vindstille eller overskyede perioder.

Én metode til lagring af vedvarende energi er anvendelsen af batterier. Siden 2017 har den europæiske batterialliance, som EU oprettede for at støtte det europæiske batteriøkosystem, spillet en vigtig rolle i at støtte fremskridtene på dette område. Alliancens syvende. møde på højt plan fandt sted i marts 2023, og her blev vigtigheden af, at tilstrækkeligt mange arbejdstagere udstyres med de færdigheder, som er nødvendige i batteriindustrien, understreget.

Retfærdig omstilling og opkvalificering af arbejdstagere i industrier, der påvirkes af omstillingen til ren energi, er også vigtige faktorer i omstillingen til vedvarende energi. Derfor har den

Europæiske Union udpeget år 2023 som året for færdigheder (se kapitel 6 for yderligere oplysninger).

Ud over at håndtere manglen på specifikke færdigheder ved hjælp af initiativer som handlingsplanen for vindkraft bidrog Kommissionen i 2023 til lanceringen af et storstilet færdighedspartnerskab for energiintensiv industri og et storstilet færdighedspartnerskab for vedvarende energi. Disse partnerskaber vil sikre, at arbejdsstyrken i disse industrier besidder de færdigheder, der skal til for at følge med EU's omstilling til vedvarende energi, og vil gøre det nemmere for dem at navigere i et arbejdsmarked under forandring. Partnerskaberne har til formål at afdække mangel på færdigheder og udvikle passende undervisningsplaner og uddannelsesprogrammer til håndtering af disse mangler.

Energiomstillingen i fiskeri- og akvakultursektorerne

I februar 2023 fremlagde Kommissionen en meddelelse om energiomstillingen i EU's fiskeri- og akvakultursektor. Foranstaltningerne i dette initiativ har til formål at støtte omstillingen til renere energikilder i sektoren og vil derigennem bidrage til at reducere sektorens nuværende afhængighed af fossile brændstoffer, som ikke er miljømæssigt bæredygtig, og som gør sektoren sårbar over for stigninger i energipriserne. (Se kapitel 3 for yderligere oplysninger).

Et dansk designet miljøvenligt fiskerfartøj, der giver en brændstoffbesparelse på mindst 25 % pr. kilo fiskeprodukt. Innovationer som disse vil sammen med de strukturer, som EU har indført, fremskynde energiomstillingen i denne sektor.

Partnerskaberne supplerer også eksisterende initiativer såsom den europæiske batterialliances akademi, der har til formål at uddanne, omskole og opkvalificere arbejdstagere for at kunne opfylde efterspørgslen efter faglært arbejdskraft i den hurtigt voksende europæiske batteriværdikæde. I øjeblikket er akademiet i gang med at udvikle og udrulle banebrydende uddannelse i samarbejde med uddannelsesudbydere på tværs af medlemsstaterne.

Med forordningen om nettonulindustri og forordningen om kritiske råstoffer er der også blevet indført centrale initiativer til fremme af faglært arbejdskraft i EU. Med forordningen om nettonulindustri oprettes akademier for nettonulindustrien til støtte for produktionen af nettonulteknologier. På samme måde oprettes med forordningen om kritiske råstoffer et råstofakademi, hvor fokus er på at styrke de færdigheder, der er afgørende for arbejdsstyrken i forsyningskæden for kritiske råstoffer.

2023 var også året, hvor dialogerne om omstillingen til ren energi blev iværksat. I den første dialog

var fokus på brint, og repræsentanter fra hele forsyningskæden for brint samledes for at udveksle idéer og bedste praksis for, hvordan man kan styrke den industrielle dimension af den europæiske grønne pagt. Den anden dialog fandt sted med repræsentanter fra de energiintensive industrier.

For at støtte omstillingen til vedvarende energi yder EU slutteligt praktisk rådgivning og skræddersyet vejledning til medlemsstaterne gennem instrumentet for teknisk støtte. I 2023 bidrog dette instrument til, at 17 medlemsstater kunne afdække, hvilke reformer og investeringer, der var nødvendige for at udfase fossile brændstoffer fra Rusland. De områder, hvor der var behov for teknisk støtte, omfattede hurtigere tilladelser vedrørende vedvarende energi, energieffektivitet og bygningsrenovering, brint- og biomethanproduktion, diversificering af gasforsyning og dekarbonisering af industrien. Denne støtte vil bidrage til at realisere den grønne omstilling og reducere energipriserne til fordel for personer og virksomheder.

© AFP

5. Et Europa, der er klar til den digitale tidsalder

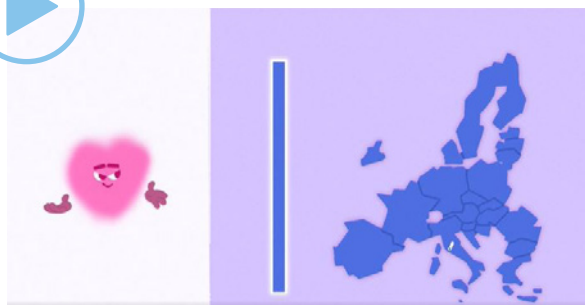

Den menneskelignende robot NAO præsenteres på en inklusiv daginstitution, hvor den ledsager børnene i deres dagligdag, Karlsruhe, Tyskland, den 7. juni 2023.

Indledning

EU støtter en menneskecentreret og bæredygtig vision for det digitale samfund, som styrker borgerne og virksomhederne og fungerer som katalysator for klimaindsatsen. Det digitale samfund og de digitale teknologier giver borgere og virksomheder nye friheder og rettigheder samt nye muligheder for at lære, underholde, arbejde, udforske og opfylde ambitioner, der rækker ud over det fysiske samfund og geografiske områder.

Der er dog stadig mange udfordringer forbundet med den digitale omstilling, og EU tackler dem ved hjælp af en omfattende ramme, der er kendt som »programmet for det digitale årti«. I 2023 intensiverede EU indsatsen for at øge cybersikkerheden og databeskyttelsen, gøre brugen af kunstig intelligens (AI) mere sikker, dæmme op for urimelig praksis i det digitale rum og beskytte de rettigheder, som brugere af digitale tjenester har, med særlig vægt på de mest sårbare — vores børn. Blandt de øvrige prioriteter var foranstaltninger til forbedring af konnektivitet, mobilitet, uddannelse og retligt samarbejde.

VIDEO Der var engang ... Europas digitale årti.

Fremskridt med programmet for det digitale årti

Formålet med programmet for det digitale årti er at sikre, at alle aspekter af teknologi og innovation tjener mennesker. EU er fast besluttet på at sikre en holistisk omstilling fra fremme af digitale færdigheder og modernisering af infrastruktur til integration af AI i forretningspraksis og styrkelse af de offentlige tjenester med digitale værktøjer. I den første rapport om det digitale årti fra september 2023 blev der redegjort for EU's digitale fremskridt. Den indeholdt anbefalinger til EU's medlemsstater med henblik på at nå målene i programmet for det digitale årti. Rapporten omfattede også det årlige indeks for den digitale økonomi og det digitale samfund og indeholdt en analyse af gennemførelsen af digitale projekter med deltagelse af flere lande – storstilede projekter, som ingen medlemsstat ville kunne udvikle på egen hånd.

Desuden blev der i dokumentet set nærmere på, hvordan medlemsstaterne har gennemført erklæringen om digitale rettigheder og principper, der afspejler EU's engagement i en sikker og bæredygtig digital omstilling, hvor mennesket er i centrum.

Rapporten viste også potentialet i medlemsstaternes kollektive indsats og resultatet heraf. Et vigtigt punkt var det presserende behov for at øge investeringerne i digitale teknologier, færdigheder og infrastrukturer.

Programmet for et digitalt Europa

Med vedtagelsen af arbejdsprogrammet for et digitalt Europa for 2023-2024 har Europa-Kommissionen formaliseret sit engagement i digitalt lederskab. Arbejdsprogrammet omfatter strategiske investeringer, der vil være afgørende for at nå målene for programmet for det digitale årti. Dette program er mere end blot en økonomisk forpligtelse. Det handler om EU's teknologiske suverænitæt, som går hånd i hånd med den europæiske grønne pagt. Med programmet udstikker EU kursen for en digital fremtid til gavn for enkeltpersoner, virksomheder og offentlige organer.

Finansieringen af programmet for et digitalt Europa i 2023-2024

I alt 1,358 mia. EUR

375 mio. EUR

Arbejdsprogrammet for cybersikkerhed

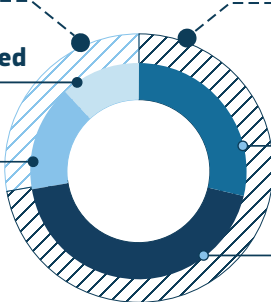
Gennemføres af Det Europæiske Kompetencecenter for Cybersikkerhed.

Støtter:

- de nationale koordinationscentre
- gennemførelsen af EU-lovgivningen (f.eks. NIS2-direktivet, forordningen om cybersikkerhed og direktivet om angreb på informationssystemer)
- EU's kollektive modstandsdygtighed over for cybertrusler
- beredskabsmekanismen for cybersikkerhed — beredskab og gensidig bistand i forbindelse med cyberhændelser.

161 mio. EUR
i 2023

214 mio. EUR
i 2024

983 mio. EUR

Hovedarbejdsprogram

Støtter:

- projekter, der anvender digitale teknologier såsom data, kunstig intelligens, cloud computing og avancerede digitale færdigheder
- flerlandeprojekter
- yderligere tiltag inden for centrale digitale politikker (højtydende databehandling, den europæiske digitale ID-tegnebog, digitale tvillinger og virtual reality).

Dette vil medføre håndgribelige fordele, navnlig for innovationsøkosystemer, åbne standarder, små og mellemstore virksomheder, byer, offentlige tjenester og den brede offentlighed.

Programmet for et digitalt Europa: de vigtigste resultater i 2023

Maj

Kommissionen iværksætter:

- den første række af indkaldelser af forslag til en værdi af over 122 mio. EUR for at styrke de digitale teknologier og kompetencer i hele EU
- to sæt indkaldelser til en samlet værdi af 107 mio. EUR skal styrke cybersikkerheden i EU.

Marts

Vedtagelse af to flerårige arbejdsprogrammer til programmet for et digitalt Europa.

Der åbnes for indkaldelser af forslag fra virksomheder, offentlige forvaltninger og andre enheder fra EU's medlemsstater, EFTA/EØS-lande og associerede lande.

30. juni

Kommissionen undertegner associeringsaftaler om programmet for et digitalt Europa med Montenegro, Nordmakedonien, Albanien og Serbien sideløbende med reguleringsdialogen med Vestbalkan.

31. august

Indgåelse af associeringsaftale med Tyrkiet.

28. september

Offentliggørelse af indkaldelser til fremme af avancerede digitale færdigheder og dataområder.

21. november

Offentliggørelse af indkaldelser til fremme af avancerede digitale færdigheder.

14. december

Vedtagelse af ændrede arbejdsprogrammer for 2024.

Digitalisering i industrien

Konnektivitet

Den digitale omstilling kræver både hurtig tilpasning og øget konnektivitet. I februar 2023 iværksatte Kommissionen en plan for at sikre gigabitkonnektivitet i enhver afkrog af EU. Forslaget til forordning om gigabitinfrastruktur har til formål at reducere den tid, der kræves for at udrulle net med meget høj kapacitet, og de tilhørende omkostninger. For at hjælpe de nationale myndigheder med at løse denne opgave, skitseres betingelserne for operatørernes adgang til konkurrenternes net i udkastet til henstilling om fremme af gigabitkonnektivitet. Derudover iværksatte Kommissionen samtidig en høring for at indhente synspunkter om fremtiden for sektoren for elektronisk kommunikation og dens infrastruktur.

Kunstig intelligens og supercomputere

EU's borgere gør AI til en integreret del af deres dagligdag lige fra interaktioner med chatbots til skræddersyede onlineanbefalinger. I betragtning af den udbredte anvendelse af AI er det afgørende, at der indføres en ramme for at forhindre misbrug og beskytte borgernes privatliv.

EU sigter mod at blive førende inden for AI, som borgerne kan have tillid til. EU ønsker at forbedre forskningen og den industrielle kapacitet, samtidig med at det sikres, at teknologien forbliver sikker, og at borgernes rettigheder beskyttes.

I december resulterede forhandlingerne mellem Europa-Parlamentet og medlemsstaterne i Rådet for Den Europæiske Union om den banebrydende forordning om kunstig intelligens i en politisk aftale. Verdens første omfattende retlige ramme for AI vil fremme væksten i denne teknologi i EU til gavn for alle og blive anvendt til at tage højde for de risici, der er forbundet med teknologien. Den indeholder klare krav til og forpligtelser for de aktører, der udvikler, udbreder og bruger AI, med henblik på en sikker anvendelse heraf i EU. Den sikrer, at AI overholder

enkeltpersoners grundlæggende rettigheder i EU, og forbyder praksisser som f.eks. social kreditvurdering. Forordningen har også til formål at fremme innovationen ved at oprette reguleringsmæssige sandkasser — særlige rammer, hvor virksomheder, navnlig nystartede virksomheder, kan afprøve nye produkter og tjenester i det virkelige miljø uden de sædvanlige reguleringsmæssige udfordringer.

I et forsøg på at fastlægge internationale standarder for pålidelig AI samarbejder Kommissionen med ligesindede partnere såsom G7, bl.a. inden for rammerne af Hiroshima AI-processen. Kommissionen har bidraget til og udtrykt tilfredshed med G7-ledernes aftale om internationale vejledende principper for AI og om en frivillig adfærdskodeks for AI-udviklere.

I 2023 tog EU yderligere skridt til at opbygge et supercomputernetværk i verdensklasse i medlemsstaterne. Fællesforetagendet for europæisk højtydende databehandling — en juridisk og finansieringsmæssig enhed, der samler virksomheder i EU med henblik på at udvikle supercomputere — har valgt en tilbudsgiver med henblik på køb, levering, installering og vedligeholdelse af Jupiter, den første europæiske exaskalasupercomputer (en computer, der kan udføre mere end en quintillion beregninger pr. sekund). Derudover undertegnede fællesforetagendet i juni værtaftaler med seks lokaliteter i EU (i Tjekkiet, Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Polen) om at hoste og drive kvantecomputere.

EU har brugt sit netværk af supercomputere i verdensklasse til at lancere generativ AI »fremstillet i Europa« på den internationale scene. Dette skridt vil hjælpe nystartede virksomheder i hele EU med at træne deres AI-modeller hurtigere.

→ Margrethe Vestager, ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for et Europa klar til den digitale tidsalder og kommissær for konkurrence (femte fra højre), ved mødet mellem G7-ministre for digitalisering og teknologi, Takasaki, Japan, den 30. april 2023.

Supercomputere i EU

EU's supercomputere, der blev **indført i 2023**

Juni

Det meddeles, at Jules Verne-konsortiet vil huse og drive EU's anden exaskalasupercomputer i Frankrig.

Linköpings Universitet i Sverige udvælges til at huse og drive Arrhenius.

September

Deucalion indvies i Guimarães i Portugal.

Det nye system vil forbedre energibesparende teknologi, vejrudsigter og havforskning og bidrage til udviklingen af bl.a. nye lægemidler og miljøvenlig energi.

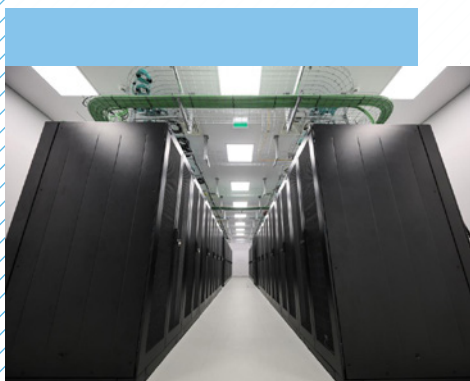
Oktober

Den offentlige kontrakt om indkøb af Jupiter, EU's første exaskalasupercomputer, undertegnes.

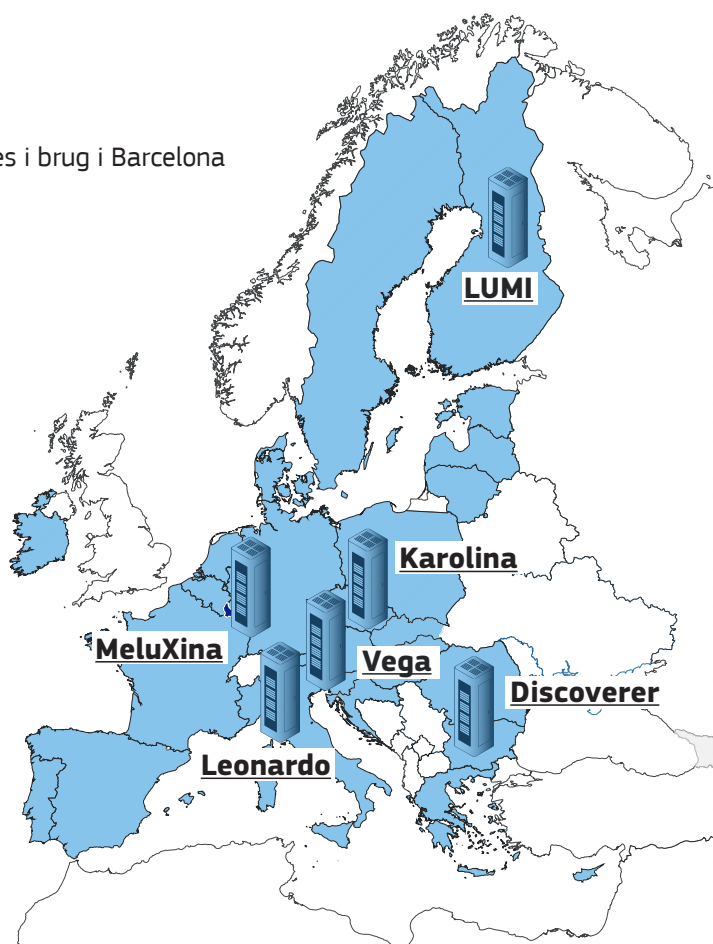
December

MareNostrum 5 tages i brug i Barcelona i Spanien.

EU's supercomputere,
som allerede er i drift

↑
Deucalion-supercomputeren i
Stiftelsen for Videnskab og Teknologi
ved universitetet i Minho, Guimarães,
Portugal, den 6. september 2023.

Halvledere

Halvledere — almindeligvis kaldet mikrochips — er hjertet og hjernen i nutidens elektronik. Forordningen om europæiske mikrochips, der trådte i kraft den 21. september, udgør et dristigt skridt i retning af at styrke den europæiske halvledersektor. Den skal også

føre til, at EU opnår teknologisk suverænitet inden for halvlederteknologier og anvendelse af halvledere. Det ambitiøse mål er, at EU skal fordoble sin globale markedsandel for halvledere til 20 % inden 2030.

Den europæiske mikrochipforordning

Tre søjler

Støtte til udvikling af og innovation inden for avancerede chipteknologier gennem fællesforetagendet for mikrochips.

Tiltrækning af store investeringer til fremstilling af mikrochips i EU og sikring af et stabilt udbud.

Overvågning af markedsudviklingen og foregribelse af fremtidige kriser ved hjælp af en koordineringsmekanisme mellem Europa-Kommissionen og medlemsstaterne.

I november 2023 offentliggjorde fællesforetagendet for mikrochips sine første indkaldelser af forslag vedrørende pilotproduktionslinjer. Den oprindelige indkaldelse giver 1,67 mia. EUR fra EU, som forventes at blive suppleret af medlemsstaterne og private midler og nå størrelsesordenen 3,3 mia. EUR. Fællesforetagendet vil styrke EU's økosystem for halvledere og Europas teknologiske førerposition. Målet er at lukke kløften mellem laboratoriestadiet og markedet. Det betyder, at forskning og prototyper udviklet i laboratoriet omsættes til skalerbare processer til brug ved fabriksfremstilling.

Siden forordningen blev foreslået i begyndelsen af 2022, er der bebudet over 100 mia. EUR i industrielle investeringer i EU.

Halvledervarslingssystemet blev indført i maj 2023 for at overvåge forsyningskæden for halvledere for potentielle risici.

En europæisk datastrategi

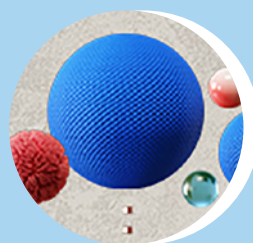
Data er drivkraften bag digital omstilling, innovation og vækst. Visse data fra den offentlige sektor — såsom vejr- eller luftkvalitetsdata — som har samfundsmæssig, miljømæssig og økonomisk betydning, bør være frit tilgængelige. I januar 2023 offentliggjorde Kommissionen en liste over datasæt af høj værdi, som skal være frit tilgængelige i maskinlæsbare formater.

Forordningen om datastyring, der har været gældende siden september 2023, vil frigøre potentialet i offentlige data og øge tilliden til frivillig datadeling. Den vil regulere videreanvendelsen af offentligt ejede beskyttede data og indføre fælles logoer, så det er muligt at identificere formidlere og dataaltruistiske organisationer i EU. Formålet med forordningen er også at fjerne tekniske hindringer med hjælp fra Det Europæiske Datainnovationsråd. Kommissionen fremlagde i årets løb planer for et europæisk turismedataområde og et europæisk dataområde for offentlige udbud. Den har også fastlagt rammerne for både en europæisk platform for samarbejde mellem interessenter på turistområdet og en innovativ platform for offentlige indkøb for sikre et bedre samarbejde mellem offentlige indkøbere.

I november vedtog EU en ny forordning om harmoniserede regler om fair adgang til og anvendelse af data (dataforordningen), der skal finde anvendelse fra 2025. Den har til formål at styrke EU's dataøkonomi, forbedre adgangen til industrielle data og fremme et pålideligt cloudmarked i EU. Dataforordningen vil sikre mere kontrol over data, fremme innovationen og tilskynde til yderligere datagenerering.

Støtte til virksomheder

Alle virksomheder er uanset størrelse nødt til tage den digitale omstilling til sig for fortsat at være konkurrencedygtige. De europæiske digitale innovationsknodepunkter giver svar og støtte til virksomheder, der har brug for hjælp under deres digitale omstilling.

Hvad er et europæisk digitalt innovationsknodepunkt (EDIH)?

De europæiske digitale innovationsknodepunkter er kvikskranner rundt omkring i medlemsstaterne, som hjælper virksomheder og organisationer i den offentlige sektor med at tackle digitale udfordringer og blive mere konkurrencedygtige.

Der er etableret
mere end
150 europæiske
digitale innovations-
knodepunkter

Samfinansieret
med **314 mio.**
EUR under
programmet for et
digitalt Europa

Hvem hjælper EDIH'erne?

De europæiske digitale innovationsknodepunkter hjælper små og mellemstore virksomheder små og mellemstore virksomheder, midcapselskaber og organisationer i den offentlige sektor med at imødegå digitale udfordringer. Deres mission er i overensstemmelse med målet for Europas digitale årti om at sikre, at over 90 % af små og mellemstore virksomheder som minimum når op på et grundlæggende niveau af digital intensitet senest i 2030.

Hvordan kan EDIH'erne hjælpe?

De europæiske digitale innovationsknodepunkter tilbyder en lang række tjenester og yder teknisk ekspertise, faglig uddannelse og finansiel rådgivning.

Digitalisering af selskabsretten

Moderne virksomheder kræver også en mere præcis retlig ramme. Med videreudviklingen af onlineværktøjer til virksomhedsetablering og grænseoverskridende aktiviteter bliver det lettere at drive forretning i EU. Kommissionens seneste forslag i den henseende har til formål at udvide anvendelsen af digitale værktøjer og processer i EU's selskabsret. Forslaget indeholder et engangsprincip, som har til formål at mindske de administrative byrder, da virksomheder, der ekspanderer inden for EU, ikke behøver at indsende oplysninger flere gange. Desuden sikrer systemet til sammenkobling af selskabsregistre, at virksomhedsoplysninger forbliver både pålidelige og let tilgængelige i hele EU.

Bekæmpelse af onlinepiratkopiering

Deling af ophavsretligt beskyttet indhold uden tilladelse skader kreative virksomheder og står i vejen for innovation og økonomisk vækst. Kommissionen er klar over, hvor vigtigt det er at standse piratkopiering på internettet, navnlig i forbindelse med direkte begivenheder som sportsbegivenheder og koncerter, og fremsatte derfor i maj 2023 anbefalinger af tiltag. Den opfordrer medlemsstaterne til at tage skridt til at bekæmpe ulovlige udsendelser og dermed støtte EU's sportsgrene og kreative industrier.

Digitalisering af transport og mobilitet

Ligesom reglerne for digitale virksomheder fremmer økonomisk vækst, sikrer digital transport, at væksten er bæredygtig, effektiv og vidtrækkende. EU har derfor vedtaget nye regler for at fremme intelligente transportsystemer. Denne ajourføring af det nuværende direktiv om emnet optimerer den multimodale rejseplanlægning, strømliner trafikstyringen og tilskynder til miljøvenlige rejser. I november blev der også vedtaget et forslag til et fælles europæisk mobilitetsdataområde med henblik på at forenkle datadeling og -samling.

EU har også arbejdet på at gøre vejene sikrere. Et stort skridt i den retning i 2023 var forslaget om at modernisere kørekortreglerne. Forslaget omfatter indførelse af et digitalt kørekort, der vil være gyldigt i hele EU. Det vil også gøre det lettere at håndhæve færdselsreglerne på tværs af grænserne. Disse ændringer er afgørende for at forbedre trafikssikkerheden og inden 2050 nå EU's »Vision Zero«-mål om nul trafikdræbte.

Den hurtige ekspansion på det kommercielle dronemarked i EU har udløst en bølge af nye regler om droners sikkerhed og effektivitet. I 2023 trådte der nye EU-regler i kraft, hvorved der blev oprettet et særligt luftrum for droner, kendt som U-space, for at gøre dronetrafikken sikker og give operatørerne mulighed for at tilbyde en bredere vifte af tjenester. Visionen i den europæiske dronestrategi 2.0, der går lige fra levering af pakker til nødhjælp og fra eftersøgnings- og redningsmissioner til infrastrukturovervågning, vil gradvis blive realiseret.

Anlægsarbejde på linjen Würth-Germersheim-Speyer i Tyskland som led i Fast-Track-programmet, der skal bidrage til digitaliseringen af jernbanenettet, den 21. juli 2023.

Digitalisering for borgerne

Cybersikkerhed og modstandsdygtighed

De nye regler om sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i alle medlemsstater, kendt som NIS2-direktivet, trådte i kraft i januar 2023. I forhold til de tidligere cybersikkerhedsforanstaltninger fra 2016 dækker de nye regler flere sektorer såsom teleudbydere, posttjenester, den offentlige forvaltning og sundhedspleje. Virksomheder i disse sektorer er nu underlagt strengere krav til risikostyring og indberetning af hændelser.

Den 30. november nåede Parlamentet og Rådet til enighed om forordningen om cyberrobusthed, som skal forbedre reglerne, så hardware- og softwareprodukter bliver mere sikre. Forordningen er den første af sin art i verden. Den vil forbedre cybersikkerhedsniveauet for alle digitale produkter i EU til gavn for forbrugerne og virksomhederne. Forordningen finder anvendelse på alt lige fra babyalarmer til routere, idet sikkerhedsreglerne vil variere alt efter produktets risikoniveau.

I april fremsatte Kommissionen også et forslag til en forordning om cybersolidaritet for at hjælpe landene til at arbejde sammen om at imødegå onlinetrusler.

→ Věra Jourová, næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for værdier og gennemsigtighed (anden fra venstre), deltager i konferencen »5 år med databeskyttelsesforordningen: stadig et benchmark i EU's digitale landskab?«, Bruxelles, Belgien, den 23. maj 2023.

Databeskyttelse

I verden af i dag, hvor alt er forbundet, flyder dataene verden rundt ved et simpelt klik. Hvis befolkningen fortsat skal have tillid, skal deres data beskyttes. Det betyder, at alle, som behandler personoplysninger, bør følge samme regler. Dette understreges i Kommissionens forslag fra juli til en ny forordning om procedureregler i den generelle forordning om databeskyttelse (GDPR). Formålet med forslaget til forordning er at styrke håndhævelsen af GDPR i sager, der vedrører personer, som bor i forskellige medlemsstater. Hensigten er klar: hurtigere tvistbilæggelse, dvs. hurtigere retsmidler for enkeltpersoner og større retssikkerhed for virksomheder.

Takket være flere globale standarder for databeskyttelse fungerer det internationale samarbejde godt. Af bemærkelsesværdige resultater kan nævnes offentliggørelsen af vejledningen om dataoverførselsklausuler »EU-Association of South-East Asian Nations guide on data transfer clauses« i maj, EU-USA-databeskyttelsesrammen som Kommissionen vedtog i juli, og revisionen af dataaftalen med Japan.

← VIDEO Cybersikkerhed i EU. EU øger sin indsats for at beskytte borgere, virksomheder og infrastruktur mod cyberangreb og finansierer forskning for at styrke sit digitale forsvar.

Forordningen om digitale tjenester og forordningen om digitale markeder

EU begyndte i 2023 at anvende to nye forordninger for at beskytte de grundlæggende rettigheder og bekæmpe urimelig praksis i det digitale rum: forordningen om digitale tjenester og forordningen om digitale markeder.

Forordningen om digitale tjenester sikrer, at udbydere af onlineplatforme og søgemaskiner holdes ansvarlige for skadeligt indhold. Den skal beskytte børn online, sikre klarhed over, hvordan algoritmer fungerer, og forbyde reklame, der målrettes tjenestemodtagerne ud fra deres etnicitet, politiske synspunkter og seksuelle orientering.

Fra den 17. februar skulle udbydere af disse platforme offentliggøre antallet af deres brugere i EU. De største — nemlig de meget store onlineplatforme og søgemaskiner — skulle fra udgangen af august overholde forpligtelserne i forordningen. Siden da har EU indhentet oplysninger fra større platforme for at kontrollere, om de overholder bestemte dele af forordningen om digitale tjenester, navnlig med hensyn til at beskytte børn og fjerne skadeligt indhold. For at understøtte anvendelsen af forordningen om digitale tjenester blev der oprettet et Europæisk Center for Algoritmisk Gennemsigtighed, som skal føre tilsyn med disse virksomheders algoritmer.

Medlemsstaterne er også blevet opfordret til at sætte hurtigt ind over for terrorrelateret indhold og hadefuldt tale på nettet, så håndhævelsen af forordningen om digitale tjenester går hurtigere. Kommissionen har også undertegnet administrative aftaler med flere nationale medietilsynsmyndigheder, som nu går forrest i gennemførelsen af forordningen om digitale tjenester. Deres rolle med hensyn til at føre tilsyn med medieaktiviteter og overholdelsen af transmissionsstandarder går videre end blot tilsyn. De sikrer, at digitale platforme ikke kun er passive værter, men aktive deltagere i moderationen og styringen af onlineindhold, der er ulovligt eller udgør en systematisk samfundsmæssig risiko.

Med den tilhørende forordning om digitale markeder indføres klare forpligtelser, der skal sikre, at dominerende virksomheder i den digitale sektor, også kaldet gatekeepere, opretholder lige konkurrencevilkår på det digitale marked. Seks gatekeepere blev udpeget i starten af september, og de har frem til marts 2024 til at opfylde forpligtelserne fuldt ud.

De parter, der har undertegnet den europæiske adfærdskodeks om desinformation fra 2022, herunder alle større onlineplatforme, har også lanceret det nye center for gennemsigtighed og offentliggjort de første referencerapporter om, hvordan de i praksis opfylder forpligtelserne i kodeksen.

←

VIDEO Takket være forordningen om digitale tjenester vil målrettet reklame være mere gennemsigtig og blive mere begrænset. For eksempel vil reklamer, der er baseret på følsomme oplysninger (såsom seksualitet, religion eller race), eller som er rettet mod børn, blive forbudt.

En deltager i det europæiske borgerpanel om virtuelle verdener afprøver en livreddende teknik ved hjælp af et virtual reality-værktøj, Bruxelles, Belgien, april 2023.

Virtuelle verdener

Ifølge en EU-undersøgelse mener 98 % af de adspurgte fagfolk, at extended reality de næste 5 år kommer til at spille en vigtig rolle inden for deres branche. EU er derfor ivrig efter at kortlægge både fordele og risici ved sådanne teknologier, naturligvis med individets rettigheder in mente. For at indhente vigtig feedback var Kommissionen fra februar til april 2023 vært for et EU-borgerpanel, hvor der

blev indsamlet input om virtuelle verdener i EU (se kapitel 9).

Denne kollektive feedback indgik i den nye strategi for Web 4.0 og virtuelle verdener, som blev vedtaget i juli, og som har til formål at skabe et digitalt landskab i EU, der er gennemsigtigt, sikkert og imødekommende for alle — hvad enten der er tale om borgere, virksomheder eller offentlige myndigheder.

Hvad vil virtuelle verdener muliggøre?

Sundhed

Studerende og fagfolk kan uddannes i at håndtere nødsituationer og udføre kirurgiske simuleringer, hvilket fører til en lavere risiko for kirurgiske komplikationer og mere nøjagtige diagnoser.

Grøn omstilling

3D-modeller kan simulere virkningerne af den globale opvarmning og føre til en bedre forståelse af årsager og afbødningsforanstaltninger.

Hurtigere etableringstider og mindre spild af energi, materialer og ressourcer vil bidrage til den grønne omstilling i hele industrien.

Industri

Senest i 2025 vil industrielle virtuelle verdener reducere leveringstiden for køretøjer med 60 % og bilproduktionens CO₂-fodaft tryk med 50 %.

Kunst og design

Virtuelle værker vil tilbyde nye måder at skabe på, og det på alle områder såsom mode, kulturarv, musik, visuel kunst og design. De vil give publikum en følelse af at være på et virkeligt museum eller deltage i koncerter, teaterstykker eller immersive balletforestillinger.

Uddannelse

En mere erfaringsbaseret læringsproces kan hjælpe eleverne med at lære hurtigere og forstå verden bedre.

Samarbejde på tværs af landegrænser

Når EU-borgere flytter inden for EU, tager de deres socialsikringsrettigheder, herunder sundhedspleje og pensioner, med sig. Den 6. september foreslog Kommissionen en digital plan for at gøre det hurtigere og lettere at få adgang til disse ydelser på tværs af grænser. Bedre dataudveksling mellem medlemsstaterne og strømlinede procedurer for at ansøge om ydelser vil gøre det lettere ikke blot for

borgerne at bo, arbejde og rejse i udlandet, men også for de virksomheder, der gør forretning i andre medlemsstater, samt for de nationale forvaltninger, der skal koordinere den sociale sikring på tværs af grænserne.

Takket være EU's digitale ID-tegnebog vil alle EU-borgere snart have adgang til en sikker mobilapp, der gør det muligt for dem at dokumentere deres identitet, både online og offline, og at lagre personlige dokumenter så som kørekort, ID og uddannelsesbeviser.

Centrale initiativer til forbedring af den sociale sikring gennem digital omstilling

Fremskyndet gennemførelse af EESSI

Målet er at bevæge sig væk fra papirbaseret til digital udveksling mellem nationale socialsikringsinstitutioner ved at gøre systemet til elektronisk udveksling af oplysninger om social sikring (EESSI) operationelt i alle deltagende europæiske lande inden udgangen af 2024.

Deltage fuldt ud i ESSPASS-pilotaktiviteter

Det europæiske socialsikringspas (ESSPASS) sigter på at forenkle grænseoverskridende udstedelse og kontrol af borgernes dokumenter om ret til social sikring.

1

2

3

4

Sørge for, at procedurerne for koordinering af de sociale sikringsordninger kommer online

Målet er at gøre det endnu lettere for borgerne at flytte og arbejde i udlandet og at sikre hurtig adgang til lovbestemte ydelser. Medlemsstaterne kan bygge videre på forordningen om [den fælles digitale portal](#), hvori det fastsættes, at visse administrative procedurer skal være fuldt ud online senest den 12. december 2023.

Indarbejde EU's digitale ID-tegnebog

EU's digitale ID-tegnebog vil være et digitalt redskab, som EU-borgere kan bruge til at kontrollere deres identitet online og få adgang til tjenester i alle medlemsstater.

I november nåede Parlamentet og Rådet til [politisk enighed](#) om de centrale dele i den retlige ramme for EU's digitale ID-tegnebog. Som led i denne ramme vil ID-tegnebogen give brugerne fuld kontrol over deres data via et offentligt garanteret system fremfor et system, der udbydes af en stor privat platform.

EU har også ajourført [reglerne](#) om grænseoverskridende retligt samarbejde. De tidligere regler omfattede retligt samarbejde, men ikke kommunikation via digitale midler. De kompetente myndigheder i medlemsstaterne skal nu tilslutte sig et decentraliseret IT-system for at udveksle data sikkert. Der er interoperabilitet mellem systemet og [e-CODEX](#), som er et kommunikationsværktøj udviklet specifikt til retsvæsenet, og som forvaltes af [Den Europæiske Unions Agentur for den Operationelle Forvaltning af Store IT-Systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed](#).

Der er desuden et europæisk elektronisk adgangspunkt for borgere og virksomheder, som de kan benytte til at

kontakte de nationale retslige myndigheder elektronisk. Der kan nu anvendes videoopkald i forbindelse med retsmøder, og der er indført nye protokoller for brugen af elektronisk underskrift og segl, retsvirkninger af elektroniske dokumenter og elektronisk betaling af retsafgifter i civilsager.

Der vil også ske en digitalisering på sundhedsområdet, og det [europæiske sundhedsdataområde](#), som blev foreslået i 2022, kan inden længe komme til at spille en central rolle i denne omstilling. I december vedtog Parlamentet og Rådets deres [holdninger](#) til støtte for oprettelsen af et sådant område, som skal give EU-borgere lettere adgang til og kontrol over deres sundhedsdata, selv når de er i en anden medlemsstat. Det betyder, at sundhedspersoner vil kunne yde en effektiv behandling på grundlag af en fuldstændig sygehistorie. Det er også tanken, at det vil kunne blive et vigtig led i bestræbelserne på at sikre, at sundhedsdata kan bruges til vigtig forskning og udvikling af sundhedspolitikker.

Sådan bruges den europæiske digitale ID-tegnebog: ansøgning om et banklån

Uden den europæiske digitale ID-tegnebog

- **1** Der aftales et møde med banken
 - **2** Der er møde i banken
 - **3** Alle dokumenter fremlægges i papirform
 - **4** Banken sender et tilbud
 - **5** Der aftales endnu et møde med banken
 - **6** Der er endnu et møde i banken for at underskrive låneaftalen
- Der mangler et dokument

Med den europæiske digitale ID-tegnebog

- **1** Brugeren har alle sine dokumenter i sin personlige digitale tegnebog lige fra ID-kort til dokumentation for indtægt.
- **2** Brugeren udvælger de dokumenter, som banken kræver i forbindelse med låneansøgningen, og sender dem enkelt og sikkert.
- **3** Banken modtager dokumenterne elektronisk. Hvis der mangler et dokument, skal brugeren blot tilføje det ved et simpelt klik. Ansøgningen er klar til at blive behandlet.

Anvendelsen af den europæiske digitale EU-tegnebog strømliner denne proces og sparer tid.

Digitale færdigheder

Digitale færdigheder er en forudsætning for, at borgerne kan være en del af arbejdsmarkedet og deltage i samfundet generelt, samt for social inklusion. 2023 var det europæiske år for færdigheder, og EU fortsatte med at yde støtte til medlemsstaterne og uddannelsessektoren for at sikre adgang til inklusiv digital uddannelse af høj kvalitet med henblik på at udvikle de digitale færdigheder i befolkningen i EU. I løbet af året iværksatte EU flere initiativer for at afhjælpe uddannelseskloften.

Der er inden for rammerne af programmet for et digitalt Europa iværksat masterprogrammer og kurser af kortere varighed i avancerede digitale færdigheder med henblik på at nå det mål, der er sat som led i politikken for det digitale årti, om inden 2030 at have uddannet 20 millioner IKT-specialister med en ligelig kønsfordeling. Der har siden 2023 været adgang hertil via platformen for digitale færdigheder og job, som nu er vokset yderligere med 22 nationale sammenslutninger for digitale færdigheder og arbejdspladser.

Baggrund

I fremtiden vil **90 %** af alle job kræve digitale færdigheder.

Mere end en tredjedel af EU's arbejdsstyrke mangler de digitale færdigheder, der er nødvendige for de fleste job på tværs af alle sektorer — fra erhvervsliv til transport og endda til landbruget.

Kun **54 %** af befolkningen i EU i aldersgruppen 16-74 år kan udføre grundlæggende digitale opgaver.

Mere end **70 %** af virksomhederne har meddelt, at mangel på personale med tilstrækkelige digitale færdigheder står i vejen for investeringer.

EU står over for en kritisk mangel på digitale eksperter, herunder inden for cybersikkerhed og dataanalyse. Denne mangel vil sandsynligvis stige med det forventede fald i befolkningen i den erhvervsaktive alder fra 265 millioner i 2022 til **258 millioner** i 2030.

9,4 millioner specialister inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT) er beskæftiget (4,6 % af den samlede beskæftigelse i EU). Under de nuværende forhold vil antallet af IKT-specialister i EU være tæt på 12 millioner i 2030, hvilket er omkring 8 millioner under 2030-målet på mindst 20 millioner IKT-specialister i beskæftigelse.

Hvad gør EU?

Finansiell støtte til udvikling af digitale færdigheder omfatter:

2 mia. EUR

Programmer under
Den Europæiske
Socialfond Plus

29 mia.

EUR (*)

Genopretnings- og
resiliensplaner

(*) Dette tal viser de anslåede udgifter til de oprindelige genopretnings- og resiliensplaner.

580 mio. EUR

Det digitale Europa

EU-initiativer til støtte for digitale færdigheder

1. Deep Tech Talent-initiativet (under den nye europæiske innovationsdagsorden)

I initiativets første år gjorde Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi betydelige fremskridt hen imod målet om at kvalificere 1 million lærende inden for deep tech senest i 2025.

Det iværksatte en særlige indkaldelse af forslag og samarbejdede med andre initiativer, herunder Girls Go Circular.

Det lancerede den første Deep Tech Talent-uddannelsespris for at anerkende og belønne organisationer, som udmærker sig inden for uddannelse på deep tech-området.

Det modtog tilsagn fra adskillige universiteter og virksomheder om at uddanne over 650 000 lærende.

Det lancerede sin nye onlineplatform — EIT Campus — i januar 2023, som samler mere end 2 500 kurser i iværksætteri og kompetenceudvikling.

Billeder: © Getty Images.

2. Europæisk certifikat for digitale færdigheder

September 2022

Der gennemføres en gennemførlighedsundersøgelse for at få indsigt i de eksisterende certificeringsordninger for digitale færdigheder.

----->

April 2023

Der iværksættes et pilotprojekt med fem EU-medlemsstater (Spanien, Frankrig, Østrig, Rumænien og Finland) for at afprøve byggestenene til et europæisk certifikat.

----->

December 2023

Resultaterne af undersøgelsen og projektet fremlægges og drøftes ved et afsluttende arrangement.

3. Europæisk pris for digitale færdigheder

Den europæiske pris for digitale færdigheder tilskynder til udveksling af erfaringer om, hvordan manglen på digitale færdigheder kan afhjælpes.

I 2023 fremmede priserne initiativer inden for fem kategorier: unge, kvinder, inklusion, digital opkvalificering på arbejdspladsen og digitale færdigheder inden for uddannelse.

Syv vindere blev udvalgt blandt 330 ansøgere.

4. Akademiet for cyberfærdigheder

I de seneste år er cybertruslerne i EU steget dramatisk. Akademiet vil styrke EU's cybersikkerhedskapacitet og øge antallet af kvalificerede fagfolk inden for cybersikkerhed.

Rummet

Rumteknologi spiller en væsentlig rolle i hverdagen for borgerne i EU, f.eks. når de bruger mobiltelefoner eller bilnavigationssystemer, ser satellit-TV eller hæver penge i en pengeautomat. Satellitter giver også vigtige data i tilfælde af katastrofer og forbedrer dermed koordineringen af katastrofeberedskabet.

I 2023 blev der indført nye tjenester, som skal gøre EU's Copernicus- og Galileo-satellitkonstellationer mere modstandsdygtige og konkurrencedygtige. For eksempel kan det opgraderede Galileosatellitesystem nu give en endnu mere nøjagtig lokalisering (helt ned til blot 20 cm).

For at dække de aktuelle databehov og fremme innovation har Kommissionen indført et dynamisk indkøbssystem for Copernicus — en ny måde at foretage indkøb på i rumsektoren i Europa. Derved bliver det lettere for små og mellemstore virksomheder og nystartede virksomheder at deltage i markedet for rumdata.

←
VIDEO Copernicus Data Space Ecosystem, en ny distributionsplatform, der åbner dørene til alle de data og den infrastruktur, der er nødvendige for jordobservationsapplikationer.

I marts vedtog EU sin tredje store satellitkonstellation IRIS² (infrastruktur for modstandsdygtighed, sammenkobling og sikkerhed via satellit). Programmet skal med et bidrag på 2,4 mia. EUR fra EU-budgettet sikre statskommunikation, støtte militære og forsvarsmæssige operationer samt udbygge kommercielle bredbåndstjenester, især i fjerntliggende egne.

Hvis Europa fortsat skal være på forkant inden for rumteknologi, er det ligeledes vigtigt at investere i forskning og innovation, bl.a. gennem EU's finansieringsprogrammer såsom Horisont Europa. Programmet for kredsløbsdemonstration og validering er bevis for et sådant engagement. Som

navnet antyder, giver det virksomheder i rumsektoren mulighed for at teste nye teknologier direkte i kredsløb om jorden. Dette giver bl.a. europæiske forskningscentre en uvurderlig indsigt og bidrager til at fremme virksomheders opsendelse af satellitter.

Kommissionen anerkender nødvendigheden at tiltrække flere investeringer og lancerede derfor i starten af 2023 også Helios, som er verdens første rumaktieindeks. Dette værktøj giver et klart billede af, hvordan europæiske rumvirksomheder klarer sig økonomisk. Det bidrager til, at de får større opmærksomhed, og gør det lettere for borgerne at investere i dem.

I takt med at Europas ruminfrastruktur udvides, bliver det også vigtigere at træffe beskyttelsesforanstaltninger. Den Europæiske Unions Agentur for Rumprogrammet fremmer i samarbejde med 15 medlemsstater denne sag gennem EU-partnerskabet for overvågning og sporing i rummet. Over 190 registrerede organisationer benytter sig af dette partnerskab, som har et komplekst system af rumovervågnings- og rumsporingssensorer og beskytter over 400 satellitter mod risikoen for kollision med rumaffald og andre operationelle satellitter.

Rumteknologi har også stor betydning for miljøbeskyttelsen, og EU's projekt »Destination Earth« er et godt eksempel på, hvordan de to er forbundet. Projektet går ud på at skabe en meget nøjagtig digital model af jorden med henblik på at få mere præcise vejr- og katastrofeprogner. Projektets anden fase, som blev bekræftet i december, går ud

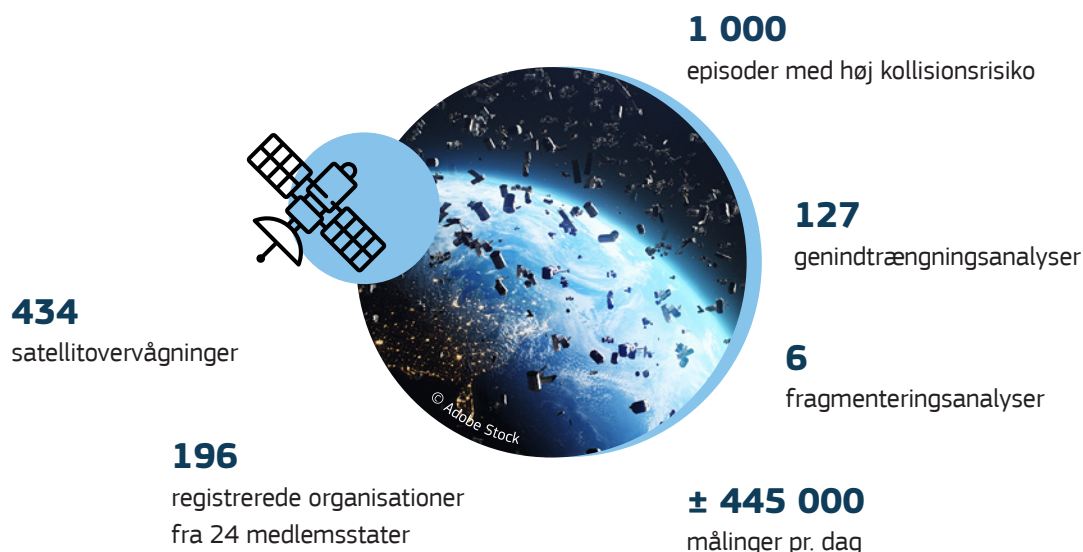
på at forbedre de eksisterende digitale modeller, forbedre databehandlingen og indarbejde avanceret AI-teknologi.

I 2023 blev der i den europæiske rumpolitik lagt stor vægt på sikkerhed i rummet. I den forbindelse fremlagde Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Josep Borrell, en fælles meddelelse om Den Europæiske Unions rumstrategi for sikkerhed og forsvar. I meddelelsen beskrives foranstaltninger til at udvikle en fælles forståelse af trusler fra rummet, og der banes vej for et lovgivningsforslag til en EU-rumlov i 2024 (se kapitel 8).

EU's overvågning og sporing i rummet

Fakta og tal for 2023

I slutningen af 2023 var der konstateret mere end 15 600 forbiflyvninger på tæt afstand i tre forskellige kredsløb.

6. Opbygning af et retfærdigt og socialt Europa

Transportarbejdere kæmper for en retfærdig omstilling i vejtransportsektoren under COP28, Dubai, De Forenede Arabiske Emirater, den 9. december 2023.

Indledning

EU øgede i 2023 sin indsats yderligere for at sikre, at den økonomiske genopretning efter pandemien og den grønne og den digitale omstilling sker på en socialt rimelig og retfærdig måde. Det europæiske år for færdigheder skabte med hundredvis af arrangementer og aktiviteter i løbet af året incitament til større deltagelse i livslang læring og

udvikling af færdigheder og til at tiltrække talenter og dermed styrke EU's konkurrenceevne. EU har også øget sit banebrydende arbejde med at sikre ligestilling mellem kønnene, bl.a. ved at vedtage foranstaltninger til at sikre lige løn for lige arbejde og tiltræde Istanbulkonventionen om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet.

En retfærdig økonomi med henblik på den grønne og den digitale omstilling

Den europæiske søjle for sociale rettigheder fungerer med sine centrale principper om lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår, social beskyttelse og inklusion som EU's rettesnor for, hvordan det europæiske samfund bliver mere retfærdigt og robust. Den har til formål at sikre, at alle har lige muligheder i livet og kan nyde de samme sociale rettigheder. Disse spænder fra god uddannelse gennem hele livet, fair lønninger og ydelser, sikre og sunde arbejdsvilkår til børnepasning, pension og sundhedspleje af god kvalitet til en overkommelig pris.

2023 blev året, der markerede toårsdagen for den handlingsplan, der skal gøre søjlen til virkelighed. Næsten samtlige 75 foranstaltninger er nu blevet gennemført eller fremlagt. I 2025 skal der foretages en revision af handlingsplanen.

Rapporten fra 2023 »Joint Employment Report« var den første, hvori der blev gjort status over fremskridtet mod EU's og de nationale mål for beskæftigelse, færdigheder og social beskyttelse for 2030. EU er godt på vej mod at nå sit overordnede mål om en beskæftigelsesfrekvens på 78 % senest i 2030, men der skal stadig gøres en del for at nå målene for voksenuddannelse og fattigdomsbekæmpelse.

Mindst
78 %
af befolkningen
i aldersgruppen
20-64 år bør være
i beskæftigelse
senest i 2030

Mindst
60 %
af alle voksne
bør deltage
i efteruddannelse
hvert år senest
i 2030

Antallet af
personer i risiko for
fattigdom eller social
udstødelse bør falde
med mindst
15 millioner
senest i 2030

Styrkelse af den sociale dialog og den sociale økonomi

Forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter gennem social dialog bidrager til at forbedre leve- og arbejdsvilkår og spiller også en vigtig rolle, når parterne skal tilpasse sig nye økonomiske og sociale omstændigheder. Der er dog stor forskel blandt EU's medlemsstater på, i hvor høj grad arbejdsmarkedets parter deltager, og nye former for beskæftigelse og visse befolkningsgrupper, især unge, er mindre tilbøjelige til at være repræsenteret.

EU har for at hjælpe medlemsstaterne med at styrke arbejdsmarkedssdialogen vedtaget en henstilling med konkrete bud på, hvordan arbejdsmarkedets parter

i højere grad kan inddrages — f.eks. ved at fremme overenskomstforhandlinger og ved at høre dem, når den økonomiske politik, beskæftigelsespolitikken og socialpolitikken skal udformes og gennemføres. Arbejdsmarkedets parter blev også hørt om de foranstaltninger, der skal træffes for at styrke de europæiske samarbejdsudvalgs rettigheder, da disse råd er et vigtigt værktøj til at inddrage arbejdstagerne i de afgørelser, der kan få indflydelse på deres ansættelses- eller arbejdsvilkår, og som træffes af virksomheder, der er aktive i flere medlemsstater.

Den sociale økonomi i tal

Socialøkonomien prioriterer mennesker og sociale og miljømæssige årsager frem for profit. Socialøkonomiske organisationer spænder over en bred vifte af sektorer, lige fra social- og plejetjenester til boliger, fritidsaktiviteter og energi til overkommelige priser. De omfatter andelsselskaber, gensidige forsikringsselskaber, almennyttige foreninger, fonde og sociale virksomheder.

Socialøkonomiske organisationer spiller en afgørende rolle med hensyn til at tackle samfundsmæssige udfordringer og fremme rimelige arbejdsvilkår ved at inddrage arbejdstagerne i beslutningstagningen og ledelsen. De skaber også muligheder for underrepræsenterede grupper som kvinder og unge og bidrager til at gøre den digitale og den grønne omstilling retfærdig og inkluderende. For at støtte denne vigtige sektors videre udvikling vedtog EU i november foranstaltninger med henblik på at skabe et miljø, der er befordrende for socialøkonomiske organisationers eksistens og vækst. Der kan hos et nyt centralt kontaktpunkt for den sociale

økonomi søges oplysninger om EU-finansiering, uddannelsesmuligheder og om, hvad der sker i praksis i medlemsstaterne.

I dag skal almennyttige foreninger, der deltager i aktiviteter i en anden medlemsstat, indrette sig efter forskellige regler i EU, hvilket medfører administrative byrder og omkostninger. Kommissionen har for at fjerne disse hindringer foreslået en ny national form for almennyttige foreninger specielt med henblik på grænseoverskridende aktiviteter, som betyder, at de kan drage fordel af de friheder, det indre marked giver dem.

Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen spiller en vigtig rolle, når det skal sikres, at ingen lades i stikken. Derudover vil den nyligt oprettede Sociale Klimafond støtte sårbare husstande i EU, mikrovirksomheder og transportbrugere, som kan stå over for energi- og transportfattigdom. Ca. 65 mia. EUR af fondens budget på 86,7 mia. EUR vil komme fra indtægter fra EU's nye emissionshandelssystem, som dækker bygge- og transportsektoren. Fonden drives i perioden 2026 til 2032. (Se også kapitel 4.)

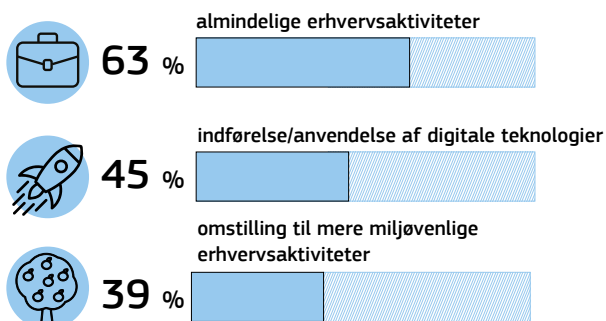

Større konkurrenceevne og bedre færdigheder

Den grønne og den digitale omstilling skaber nye muligheder for borgerne og den europæiske økonomi, men mange virksomheder i EU fortæller, at de har vanskeligt ved at finde arbejdstagere med de rette færdigheder. For at få omskølet og opkvalificeret den europæiske arbejdsstyrke og tiltrække personer med de rette færdigheder til EU blev 2023 udnævnt til det europæiske år for færdigheder.

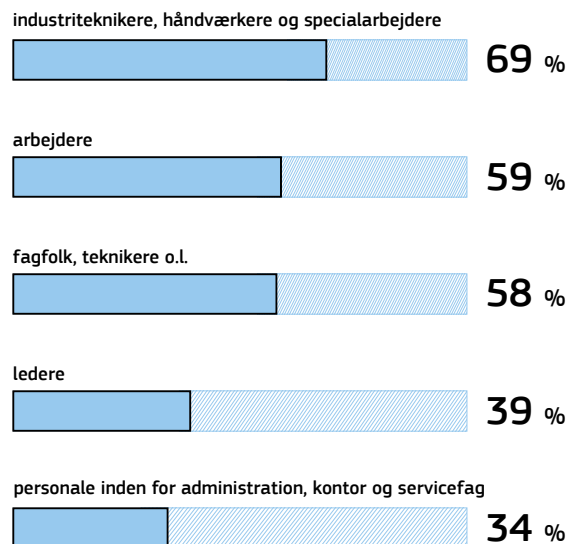
Behovet for dette initiativ fremgik af den undersøgelse, der i foråret blev foretaget blandt små og mellemstore virksomheder, og som viste, at manglen på kvalificeret arbejdskraft kan begrænse EU's evne til at nå sine mål.

Mangel på kvalificeret arbejdskraft bremser SMV'er med hensyn til:

Mangel på færdigheder efter arbejdsfunktion

Procent af SMV'er, der mangler kvalificeret arbejdskraft i form af:

Initiativer, som f.eks. pagten for færdigheder, bidrager allerede til at tackle udfordringer og mangler i forbindelse med kompetenceudvikling, og udgør et vigtigt bidrag til det europæiske år for færdigheder. Indtil videre er over 2 millioner mennesker blevet opkvalificeret og omskølet, og over 1 500 organisationer, herunder 20 store partnerskaber, har tilsluttet sig chartret for pagten for færdigheder. Pagtens deltagere har også udviklet eller ajourført mere end 15 000

uddannelsesprogrammer og investeret næsten 160 mio. EUR i initiativer til fremme af færdigheder.

Med udgangspunkt i det europæiske batteriakademi, som blev iværksat i 2022, foreslår Kommissionen akademier for nettonulindustrien, som skal give arbejdstagerne de færdigheder, der er en forudsætning for den grønne omstilling. Akademierne, som hver især fokuserer på en nettonulteknologi, skal bringe industrien, arbejdsmarkedets parter og uddannelsesudbydere sammen.

↓
VIDEO Det europæiske år for færdigheder.

Flagskibsarrangementet »Making Skills Count« havde ca. 300 deltagere i Bruxelles og mere end 1 000 deltagere online. Det blev tydeligt i den europæiske uge for erhvervskompetencer fra den 23.-27. oktober, hvor stor en rolle erhvervsrettet uddannelse spiller for at løse økonomiske, klimamæssige og sociale problemer. Ved årets udgang havde der været afholdt mere end 900 arrangementer på nationalt og lokalt plan.

Det europæiske år for færdigheder

Det europæiske år for færdigheder har til formål at få alle til at anerkende betydningen af uddannelse og blive aktive.

EU arbejder sammen med medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter, arbejdsformidlinger, handels- og industrikamre, uddannelsesudbydere, arbejdstagere og virksomheder om at sætte skub i udviklingen af færdigheder i praksis.

Som ét af flagskibsinitiativerne i det europæiske år for færdigheder blev der med det nye europæiske Bauhaus-initiativ desuden lanceret et Bauhaus-akademi for færdigheder inden for bæredygtigt byggeri. Det skal fremskynde opkvalificering og omskoling i byggeriets økosystem for at støtte omstillingen til en regenerativ bioøkonomi. Dette handler om, at vedvarende biologiske ressourcer fra land og hav (f.eks. afgrøder, skove og fisk) anvendes til at fremstille fødevarer, materialer og energi. Ét af de første områder, som akademiet skal fokusere på, er kortlægning af manglende viden om brugen af biobaserede materialer og digitale teknologier, samt cirkularitet inden for byggeri.

Som et vigtigt bidrag til det europæiske år for færdigheder konsulterede Kommissionen arbejdsmarkedets parter om et initiativ, der går

ud på at ajourføre og styrke den europæiske kvalitetsramme for praktikophold. Formålet med rammen er at forbedre kvaliteten af praktikophold, især med hensyn til uddannelsesindhold og arbejdsvilkår, for at lette overgangen fra uddannelse, arbejdsløshed eller inaktivitet og give borgerne mulighed for at øge deres færdigheder og få erhvervserfaring.

Den EU-dækkende »Innovation Talent Platform«, som blev lanceret i marts, skal hjælpe virksomhederne, herunder nystartede virksomheder, med at finde de talenter, de har brug for uden for EU. Dette vil øge faglærtes muligheder for at flytte til og inden for Europa gennem international rekruttering og gøre det lettere at matche arbejdsgivere med base i EU og kvalificerede borgere fra tredjelande, der ønsker at flytte til EU på lovlig vis og arbejde der.

← Nicolas Schmit, kommissær med ansvar for beskæftigelse og sociale rettigheder (i forgrunden, anden fra højre), besøger Centret for Faglig Uddannelse i Santarém og Centret for Faglig Uddannelse inden for Metal- og Maskinindustrien, Lissabon, Portugal, den 17. februar 2023.

I de kommende år vil EU's befolkningstal fortsat falde. Hvis der ikke tages hånd om problemet, vil demografiske ændringer forværre manglen på arbejdskraft yderligere og øge presset på de offentlige budgetter, hvilket også fremgår af »[2023 demography report](#)«. På opfordring af lederne på Det Europæiske Råds møde i juni fremlagde Kommissionen [en værktøjskasse med foranstaltninger](#) for at hjælpe medlemsstaterne med at håndtere de demografiske ændringer. Den skal sætte alle generationer i stand til at realisere deres personlige ambitioner og fulde potentiale i økonomien og samfundet som helhed.

Det er især vigtigt at skabe gode kår for talenter i de regioner, der lider under en faldende arbejdsstyrke,

hvor kun en lille del af befolkningen har en videregående uddannelse, eller hvor unge forlader egnen. Der blev i januar 2023 lanceret en »[Talent Booster-mekanisme](#)« som led i EU's strategi for [udnyttelse af talenter i regionerne](#). Mekanismen skal hjælpe de regioner i EU, hvor der opleves et voldsomt fald i befolkningen i den erhvervsaktive alder, med at uddanne, fastholde og tiltrække de mennesker, færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for at afhjælpe konsekvenserne af den demografiske transition. [Platformen for udnyttelse af talent](#) blev officielt lanceret i november og skaber kontakt mellem de politiske beslutningstagere i henholdsvis regioner og medlemsstater og de politiske beslutningstagere på EU-plan.

En værktøjskasse til håndtering og forvaltning af demografiske ændringer

Forældre

Gøre det lettere at forene arbejds- og privatliv og realisere familieplaner.

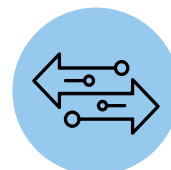
Unge

Sætte unge i stand til at udnytte deres potentiale i et læringsmiljø af høj kvalitet og lette overgangen til arbejdslivet.

Ældre

Støtte en sund og aktiv aldring, der sætter mennesker i stand til at bevare kontrollen over deres liv og fortsat bidrage til økonomien og samfundet.

Migration

Tiltrække og integrere talenter fra lande uden for EU.

Fremme af økonomisk velstand og velfærd i alle regioner med foranstaltninger tilpasset lokale behov.

Gennemførelsen af den langsigtede vision for EU's landdistrikter er i fuld gang. Over 2 000 organisationer og myndigheder på EU-plan, nationalt-, regionalt- og lokalt plan arbejder nu sammen om at skabe større samarbejde på tværs af forskellige politikområder og gøre landdistrikterne mere bæredygtige og levedygtige. I 2023 blev koordinationsgruppen for pagten for landdistrikterne oprettet og platformen for fællesskabet for landdistriktspagten lanceret med ressourcer til landsbysamfund, der står over for befolkningstilbagegang, en aldrende befolkning og demografisk tilbagegang. EU ydede også politisk vejledning med henblik på at styrke velstanden, modstandsdygtigheden og den sociale struktur i landdistrikter og landsbysamfund.

I november præsenterede Kommissionen foranstaltninger, der skal gøre EU mere attraktivt for talenter fra tredjelande og gøre det lettere at flytte rundt inden for EU. Et af de centrale initiativer er et

forslag om at oprette en EU-talentspulje. Det vil være den første EU-dækkende jobmatchingsplatform, som skal gøre det lettere at ansætte personer fra tredjelande på alle kvalifikationsniveauer i stillinger, hvor der er mangel på arbejdskraft. En række anbefalinger, som ledsager initiativet, betyder, at det bliver lettere og hurtigere at få anerkendt færdigheder og kvalifikationer, der er erhvervet uden for EU. EU-talentspuljen vil ved at give klare og gennemskuelige oplysninger online om immigrations- og anerkendelsesprocedurer gøre det lettere for arbejdsgivere og jobsøgende at overskue de komplekse ansættelsesregler. Dette vil gøre international rekruttering lettere, hurtigere og mere effektiv for alle berørte parter. EU-talentspuljen vil også bidrage til gennemførelsen af talentpartnerskaber ved at give deltagende tredjelandsstatsborgere et værktøj til effektiv arbejdsformidling.

Støtte til arbejdstagere

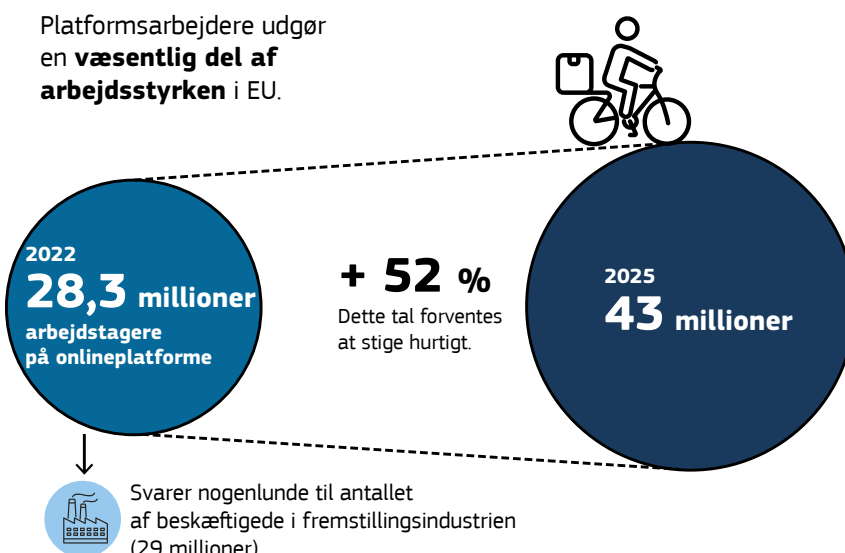
Bedre vilkår for plattformsarbejdere

Europa-Parlamentet og Rådet forhandlede videre om forslaget til direktiv om forbedring af arbejdsvilkårene for plattformsarbejde. Forslaget har til formål at sikre, at personer, der arbejder via digitale arbejdsplatforme, får den retlige beskæftigelsesstatus, der svarer til deres faktiske arbejdsordninger, og kan nyde godt af de arbejdstagerrettigheder og sociale ydelser, de har

ret til. Direktivet fastsætter også nye regler for brugen af automatiserede systemer i forbindelse med overvågning og beslutningstagning på digitale arbejdsplatforme. Dette fremmer større gennemsigtighed og ansvarlighed i forbindelse med algoritmisk styring og sætter de relevante personer i stand til at være opmærksomme på og anfægte beslutninger, der påvirker deres arbejdsvilkår.

Hvor mange plattformsarbejdere er der?

Plattformsarbejdere udgør en **væsentlig del af arbejdsstyrken** i EU.

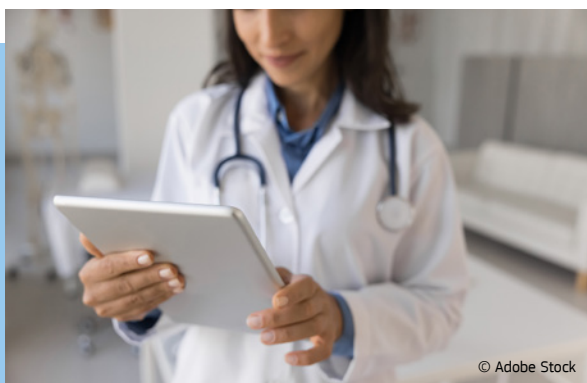

Peerlæring for offentlige forvaltninger

I 2023 deltog ca. 100 embedsmænd fra 17 medlemsstater i et nyt udvekslingsprojekt for at forberede den næste generation af politiske beslutningstagere i EU. Programmet for samarbejde og udveksling mellem offentlige forvaltninger »Public Administration Cooperation and Exchange« giver deltagerne mulighed for at lære af arbejdsmetoder og -kulturer i andre offentlige forvaltninger i EU. Det finansieres via instrumentet for teknisk støtte, som er et EU-program, der yder skræddersyet teknisk ekspertise til medlemsstaterne for at hjælpe dem med at udtænke og gennemføre reformer.

Digitale færdigheder for sundhedspersonale

I løbet af året nød Estland, Spanien, Italien og Rumænien godt af projekter, der finansieres af instrumentet for teknisk støtte og går ud på at styrke sundhedspersonalets digitale kompetencer og sikre en konstant opkvalificering fremover. Projektet bistår sundhedsmyndighederne på nationalt og regionalt plan med udarbejdelsen af planer over digitale færdigheder og operationelle retningslinjer, der skal gøre det lettere at vedtage og overgå til elektroniske patientjournaler.

© Adobe Stock

Sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen

I november nåede Parlamentet og Rådet til foreløbig enighed om at sænke grænserne for blyeksponering til en femtedel af den nuværende grænseværdi. Bly kan påvirke seksualfunktionen og forplantningsevnen og kan skade udviklingen hos fostret eller de børn, der fødes af kvinder, som eksponeres. De støttede også indførelsen af den første eksponeringsgrænse nogensinde for de kemiske stoffer diisocyanater, som kan forårsage luftvejssygdomme såsom astma. Disse ændringer vil efter et forslag fra Kommissionen baseret på den seneste videnskabelige dokumentation spille en vigtig rolle i beskyttelsen af arbejdstagerne i omstillingen til klimaneutralitet. Både bly og diisocyanater vil formentlig blive anvendt til f.eks. produktion af batterier, i processer, der gør elkøretøjer lettere, i vindmøller eller som isoleringsmaterialer under bygningsrenoveringer.

EU ændrede lovgivningen for at sænke grænseværdien for erhvervsmæssig asbesteksponering for asbest betydeligt. Dette markerer et vigtigt skridt i retning af en bedre beskyttelse af arbejdstagere mod asbest, som er et meget farligt kræftfremkaldende stof, der stadig findes i mange bygninger. Det sker som led i Kommissionens samlede tilgang til at beskytte mennesker og miljø bedre mod asbest og sikre en asbestfri fremtid.

Livet gøres lettere med digital koordinering af socialsikring

Der blev foreslået praktiske skridt til at digitalisere koordineringen af socialsikringsordninger i Europa yderligere. Ved at udnytte digitale værktøjer fuldt ud bliver informationsudvekslingen mellem nationale socialsikringsinstitutioner bedre, og det går hurtigere at få anerkendt og tildelt retmæssige ydelser på tværs af grænserne. Dette vil gøre det nemmere for EU-borgere at bo, arbejde og rejse i udlandet, for virksomheder at drive forretning i andre medlemsstater og for nationale myndigheder at koordinere socialsikring på tværs af grænserne (se kapitel 5).

Uddannelse og livslang læring

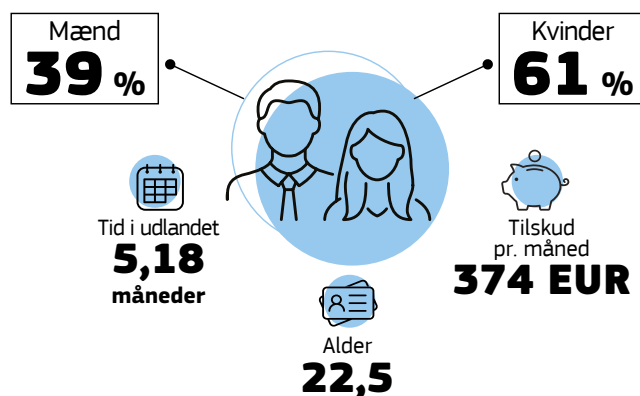
Erasmus+

Med næsten 14 millioner deltagere til dato er Erasmus+ ét af de mest ikoniske EU-programmer for uddannelse, ungdom og idræt. Kommissionen forhøjede programmets budget for 2023 til i alt 4,43 mia. EUR — det højeste årlige rammebeløb nogensinde. Dette bidrog til at styrke prioriteterne i Erasmus+ vedrørende inklusion, aktivt medborgerskab og demokratisk deltagelse og vedrørende den grønne og den digitale omstilling i EU og internationalt. Det reviderede arbejdsprogram omfattede 100 mio. EUR til støtte for elever og undervisningspersonale, der er berørt af Ruslands angrebskrig mod Ukraine. Den internationale dimension af Erasmus+ blev øget med en budgetforhøjelse på 31 mio. EUR til at styrke mobilitetsprojekter og kapacitetsopbygning inden for videregående uddannelse med henblik på internationale samarbejdsprojekter. I 2023 bidrog dette også til oprettelsen af et digitalt miljø med åben uddannelse for studerende, der er indskrevet på ukrainske videregående uddannelsesinstitutioner, for dem, der flygter fra Ukraine, eller for internt fordrevne studerende.

Det europæiske uddannelsesområde

Det europæiske uddannelsesområde er et initiativ, der skal hjælpe medlemsstaterne med at samarbejde om at opbygge mere inklusive og modstandsdygtige uddannelsessystemer. Det har til formål at forbedre adgangen til uddannelse af høj kvalitet, gøre det muligt for studerende let at bevæge sig mellem uddannelsessystemerne i forskellige lande og bidrage til at skabe en kultur med livslang læring. Midtvejs i opbygningen af det europæiske uddannelsesområde anerkendte Rådet de fremskridt, der er gjort, og behovet for en fortsat indsats fra medlemsstaternes, Kommissionens og de forskellige interessenters side for at gøre det til en realitet senest i 2025.

Hvilken profil havde den gennemsnitlige studerende på en videregående uddannelse, der deltog i Erasmus+ i 2023?

Iliana Ivanova, kommissær med ansvar for innovation, forskning, kultur, uddannelse og unge (til højre), ved arrangementet om midtvejsevalueringen af det europæiske uddannelsesområde, Bruxelles, Belgien, den 10. oktober 2023. Ved dette arrangement på højt plan blev der ført drøftelser om fremskridtene hen imod opfyldelsen af målene for det europæiske uddannelsesområde samt om de kommende udfordringer.

Et særligt borgerpanel om læringsmobilitet (se også kapitel 9) udarbejdede 21 specifikke anbefalinger med henblik på at forbedre læringsmulighederne i udlandet for alle i EU. Disse blev taget i betragtning ved udarbejdelsen af Kommissionens forslag til Rådets henstilling, hvori medlemsstaterne opfordres til at gøre læringsmobilitet i EU til en integreret del af alle uddannelsesforløb.

Digital uddannelse

Digitale færdigheder er afgørende for, at folk kan deltage i samfundet og arbejde og for at opnå social inklusion. EU sigter mod at forbedre den måde, hvorpå folk lærer online, og sikre, at alle har de digitale færdigheder, de har brug for i dag og i fremtiden.

Med dette in mente vedtog EU i november to henstillinger, der har skal tjene som vejledning og støtte for medlemsstaterne, når de skal udvikle borgernes digitale færdigheder og mindske den digitale kløft. Henstillingerne er en del af gennemførelsen af handlingsplanen for digital uddannelse 2021-2027. Sideløbende hermed fortsætter arbejdet med de 13 indsatsområder i planen. I juni blev der f.eks. lanceret et praksisfællesskab for at støtte den europæiske platform for udveksling af indhold og uddannelsesdata inden for videregående uddannelse som en del af platformen for digital uddannelse. Kommissionen har også indledt et pilotprojekt med henblik på at undersøge, om det kunne udvikles et europæisk certifikat for digitale færdigheder, som skal hjælpe folk med hurtigt og let at få deres digitale færdigheder anerkendt på tværs af

grænserne af arbejdsgivere og uddannelsesudbydere. (Se kapitel 5 for yderligere oplysninger om digitale færdigheder).

Mere inkluderende uddannelsessystemer

Takket være instrumentet for teknisk støtte er Spanien, Italien og Portugal i gang med at gøre deres uddannelsessystemer mere inklusive for dårligt stillede elever gennem et flerlandeprojekt, der har til formål at udjævne regionale forskelle. Instrumentet finansierer også hjælp til Irland og Finland med at udvikle køreplaner for opkvalificering af lærere og fremme inkluderende uddannelse af høj kvalitet og bidrager til, at Rumænien kan etablere og gennemføre et system, der skal reducere antallet af unge, der forlader skolen tidligt.

↑
VIDEO Prisen for unge opfindere: tilgængelig programmering for synshæmmede børn.

Fremme af bøger og læsning

Den første europæiske forfatterdag nogensinde — et nyt initiativ under programmet Et Kreativt Europa — blev lanceret i marts. Formålet med de over 1 000 arrangementer var at få yngre mennesker til at læse bøger igen og tilskynde folk til at opdage den kulturelle og sproglige mangfoldighed i europæisk litteratur.

↑
VIDEO EU's kræftmission — Imødekomme af unge kræftoverlevendes behov.

Støtte til forskning

Fem EU-missioner, der har udgangspunkt i forskning og innovation, og som primært støttes med midler fra Horisont Europa, bidrager til Kommissionens arbejde med den europæiske grønne pagt, med at gøre Europa klar til den digitale tidsalder og med den europæiske kræfthandlingsplan. Hver mission omfatter ambitiøse, praktiske og målbare mål, som skal sikre håndgribelige resultater for alle i EU. En fremskridtsvurdering viser, at de ambitiøse mål i missionerne forventes at blive opfyldt inden 2030.

For at få en reel og varig virkning mobiliserer missionerne en bred vifte af offentlige og private aktører — fra medlemsstaterne og regionale og lokale myndigheder til forskningsinstitutter, landbrugere, investorer og associerede partnere fra lande uden for EU. De indebærer også et samarbejde med borgerne for at fremme udbredelsen af nye løsninger og tilgange. I 2023 blev den forberedende fase indledt med henblik på en sjette mission vedrørende det nye europæiske Bauhaus. Med fokus på innovation vil dette sigte mod at omdanne kvarterer i hele Europa til det bedre og gøre dem smukke, bæredygtige og inklusive senest i 2035.

Som en del af Horisont Europa-programmet hjælper Det Europæiske Forskningsråd med at flytte grænserne for viden på tværs af alle videnskabelige områder og stipendier gennem sine meget anerkendte støtteordninger. Der blev i 2023 ydet støtte fra rådet til en samlet værdi af 2 mia. EUR til projekter, der blev udvalgt på grundlag af deres videnskabelige kvalitet.

Marie Skłodowska-Curie-aktionerne er EU's flagskibsfinansieringsprogram for forskeruddannelser på ph.d.- og postdoktoralt-niveau. I hele 2023 støttede programmet næsten 3 000 projekter og 4 400 organisationer, som blev udvalgt til finansiering i 2021 og 2022. Finansieringen, der beløber sig til mere end 1,6 mia. EUR, skal bidrage til uddannelse af mere end 15 000 ph.d.-studerende i og uden for den akademiske verden.

↑
Mariya Gabriel, daværende kommissær med ansvar for innovation, forskning, kultur, uddannelse og unge, ved et REPowerEU-arrangement om brintknudepunkter, Bruxelles, Belgien, den 1. marts 2023. Kommissionen er sammen med den europæiske brintindustri, forskerverdenen og EU's regioner fast besluttet på at fremskynde den fælles indsats inden for forskning i og udvikling, demonstration og udbredelse af brintknudepunkter.

↑
Ferenc Krausz (til venstre) og Anne L'Huillier (til højre).

To EU-finansierede forskere blev udråbt som vindere af Nobelprisen i fysik i 2023. Ferenc Krausz og Anne L'Huillier har modtaget støtte til en værdi af næsten 9,5 mio. EUR fra Det Europæiske Forskningsråd. De har også modtaget støtte fra andre EU-forskningsprogrammer, herunder Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne. De vandt prisen sammen med fysikeren Pierre Agostini »for eksperimentelle metoder, som genererer attosekundpulser af lys for studier af elektrondynamik i materie«.

I juli fremSATTE Kommissionen et forslag til Rådets henstilling om at etablere en ny europæisk ramme for forskerkarrierer, et nyt charter for forskere og en europæisk kompetenceramme for forskere. Hovedformålet med disse initiativer er at fastholde forskere i Europa, gøre det til en attraktiv destination for forskere udefra og fremme forskerkarrierer som en attraktiv mulighed for unge studerende og færdiguddannede.

På kvindernes internationale kampdag (den 8. marts) blev de første vindere af en ny pris kåret, der anerkender akademiske organisationer og forskningsorganisationer, som gør en indsats for at opnå ligestilling mellem kønnene inden for forskning og innovation. Tre akademiske institutioner fra Irland og én fra Sverige var vært for uddelingen af EU's pris for ligestilling mellem kønnene.

Intensivering af indsatsen for at opnå en Union med lige muligheder

Ligestilling mellem kønnene

Kvinder i EU tjener, til trods for at retten til lige løn for samme arbejde eller arbejde af samme værdi er et af EU's grundlæggende principper, i gennemsnit ca. 13 % mindre end mænd. Mens den kønsbestemte lønforskel er et komplekst spørgsmål, anses lønmæssig forskelsbehandling for at være en vigtig medvirkende faktor. Nye regler om løngennemsnitlighed har til formål at styrke anvendelsen af retten til lige løn og bidrage til at udligne den kønsbestemte lønforskel. Direktivet om løngennemsnitlighed giver arbejdstagere ret til oplysninger om gennemsnitlige lønniveauer for alle, der udfører samme arbejde eller arbejde af samme værdi, hvilket sætter arbejdstagerne i stand til at identificere og anfægte enhver lønmæssig forskelsbehandling på grund af køn.

Direktivet giver også arbejdstagerne mulighed for at håndhæve deres ret til lige løn, hvis de mener, at de udsættes for forskelsbehandling. Det vil f.eks. sikre, at ofre for lønmæssig forskelsbehandling kan repræsenteres i retten af relevante sammenslutninger og organer såsom ligestillingsorganer. Det sikrer bedre erstatning til ofre og strengere sanktioner for krænkelse af rettigheder. De nye regler skal indarbejdes i national ret senest den 7. juni 2026.

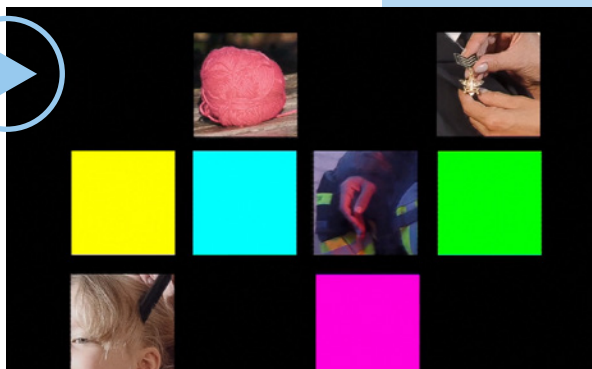
Kommissionen fortsatte sin støtte til foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af kønsbaseret vold og vold mod børn gennem sit program for unionsborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier. Der blev udvalgt 13 projekter, som vil modtage støtte på næsten 30 mio. EUR. 7 af de udvalgte forslag fokuserer på kønsbaseret vold og vold i hjemmet, 5 er rettet mod vold mod børn, og 1 omfatter både voksne og børn.

EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet i juni var en vigtig milepæl. Den viser EU's vilje til at intensivere indsatsen mod kønsbaseret vold i de 27 medlemsstater og indsatsen til støtte for alle ofre for vold mod kvinder og vold i hjemmet. Konventionen trådte i kraft i EU den 1. oktober 2023.

Fra venstre mod højre: Věra Jourová, næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for værdier og gennemsnitlighed, Paulina Brandberg, Sveriges ligestillingsminister og vicebeskæftigelsesminister, og Helena Dalli, kommissær med ansvar for ligestilling, deltager på vegne af formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union i arrangementet, der markerer EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen, Bruxelles, Belgien, den 19. juni 2023.

VIDEO At sætte spørgsmålstegn ved kønsstereotyperne.

Kønsstereotyper er en grundlæggende årsag til uligheder mellem kønnene. Kampagnen »#EndGenderStereotypes«, der blev lanceret i marts, er rettet mod kønsstereotyper, der påvirker både mænd og kvinder i alle livets aspekter, herunder balance mellem arbejdsliv og privatliv, karrierevalg og muligheder for lederstillinger. Den har til formål at øge bevidstheden om stereotyper i den virkelige verden og tilskynde folk til at stille spørgsmålstegn ved og bekæmpe diskriminerende adfærd.

Gennemførelse af strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025

Statusrapporten fra 2023 om gennemførelsen af strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025 indeholder talrige foranstaltninger relateret til lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner, interkønnede og queer (LGBTIQ) og viser, at størstedelen af tiltagene under strategien enten er blevet gennemført eller er ved at blive gennemført. Rapporten skal danne grundlag for drøftelserne om, hvad der stadig skal gøres for at sikre, at strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer er gennemført senest i 2025.

Kommissionen øgede finansieringen under programmet for unionsborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier for at bekæmpe

forskelsbehandling af LGBTIQ-personer og fremme ligestilling af LGBTIQ-personer, og afsatte 3 mio. EUR til projekter, der specifikt gavner LGBTIQ-samfundet i 2023-2024.

Kampagnen »Hold øjnene åbne« blev lanceret af Kommissionen i 2023 som led i EU-strategien for ofres rettigheder for 2020-2025 for at øge bevidstheden om rettighederne for ofre for kriminalitet, herunder ofre for hadforbrydelser mod LGBTIQ-personer. Kampagnen har til formål at tilskynde ofrenes venner og familie til at tilbyde hjælp og støtte. Det endelige mål er at sikre, at ofrene er klar over, hvilke rettigheder de har, og føler sig i stand til at bruge dem til at søge retfærdighed.

Tusinder af mennesker forenet mod forskelsbehandling ved det årlige pridearrangement i Kraków, Polen, den 20. maj 2023.

Fremme af inklusion og mangfoldighed

Vinderne af de europæiske hovedstæder for inklusion og mangfoldighed 2023

De årlige priser for europæiske hovedstæder for inklusion og mangfoldighed er en del af EU's arbejde med at bekæmpe racisme og forskelsbehandling. 2023-vinderne, som er byer i syv medlemsstater, blev anerkendt for den indsats, de gør for at skabe mere retfærdige samfund ved at fremme mangfoldighed og inklusion med hensyn til køn, race, etnisk oprindelse, religion og tro, evner og alder.

**Byrådet
i Terrassa,**
Spanien

**Hovedstadsregionen
Bruxelles,**
Belgien

Helsinki by,
Finland

**Byrådet i La
Zarza,**
Spanien

Labin by,
Kroatien

**Fundão
kommune,**
Portugal

Gdańsk by,
Polen

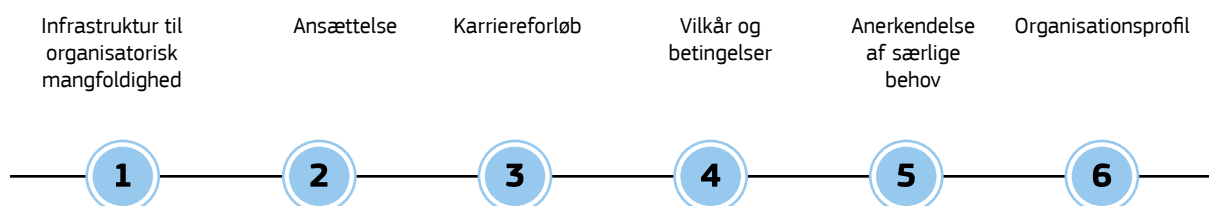
Catalonien,
Spanien

Reggio Emilia by,
Italien

Hvordan håndterer din arbejdsgiver/organisation mangfoldighed?

EU's værktøj til selvevaluering af mangfoldighed, der blev offentliggjort i maj i forbindelse med den europæiske mangfoldighedsmåned, giver arbejdsgivere i den offentlige og private sektor og organisationer, store som små, mulighed for at se, hvor godt de forvalter mangfoldighed inden for seks kategorier.

Romaer er Europas største etniske mindretal. Mange romaer oplever fortsat forskelsbehandling og social udstødelse. I januar udsendte Kommissionen en statusrapport om de nationale romastrategier med en vurdering af strategierne i forhold til de pågældende medlemsstaters tilsagn og vejledning om områder, der bør forbedres, eller som kræver en betydelig indsats. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at gøre bedst mulig brug af EU's finansieringsinstrumenter og til at revidere de nationale rammer for at få dem til at lægge sig tættere op af Rådets henstilling om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse.

I slutningen af 2023 var der en markant stigning i hadefuld tale og hadforbrydelser i Europa, navnlig mod jødiske og muslimske samfund. I december offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen »Ingen plads til had: et forenet Europa mod had«, som samlede EU's foranstaltninger på området. Dette byggede på centrale eksisterende arbejdsområder, herunder EU-strategien for bekæmpelse af antisemitisme og fremme af jødisk liv, og tjente som en opfordring til alle europæere om at gøre en indsats for at bekæmpe had og arbejde for tolerance og respekt (se også kapitel 7).

Strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030

En Union med lighed kan kun opnås, når personer med handicap nyder godt af deres rettigheder og kan deltage fuldt ud i samfundet og økonomien som alle andre.

For at sikre, at personer med handicap har lige adgang til at nyde godt af rabatter og andre fordele i hele EU og kan bevæge sig frit mellem medlemsstaterne har Kommissionen foreslået:

- et nyt EU-handicapkort og
- et forbedret EU-parkeringskort for personer med handicap.

Det foreslåede EU-handicapkort har til formål at tjene som anerkendt bevis for handicap i alle medlemsstater. Det vil give kortindehaverne lige adgang til de samme særlige betingelser og positiv særbehandling (f.eks. fri adgang, nedsatte takster og prioriteret adgang), som indrømmes indbyggere i den medlemsstat, de besøger. Dette vil gælde offentlig transport, kulturbegivenheder, museer, sportscentre, osv. Kortet vil supplere de gældende nationale handicapkort. Den offentlige høring om det nye kort blev offentliggjort i en række alternative formater for

at sikre tilgængelighed. Som resultat heraf var der mere end 2 500 personer med handicap, der bidrog til initiativet.

Det foreslåede nye parkeringskort skal sikre de samme rettigheder til at benytte parkeringspladser og faciliteter, der er forbeholdt indbyggere med handicap i den pågældende medlemsstat. Det skal erstatte de nationale parkeringskort.

Initiativet er til forhandling i Parlamentet og Rådet.

Forbrugerbeskyttelse

I 2023 gjorde Kommissionen i samarbejde med de ansvarlige myndigheder for håndhævelse af EU-forbrugerbeskyttelsesregler (i netværket for forbrugerbeskyttelsessamarbejde), fortsat betydelige fremskridt med at forbedre beskyttelsen af forbrugerne mod urimelig praksis. I rejsebranchen spillede netværket en afgørende rolle med hensyn til at sikre, at forbrugerne behandles retfærdigt i tilfælde af flyaflysninger. Som noget nyt gik Google i dialog med netværket og forpligtede sig til at give forbrugerne klarere og mere nøjagtige oplysninger for at overholde EU-reglerne.

Moderniserede regler skal sikre, at EU's forbrugere kun får tilbudt sikre produkter, uanset produkternes oprindelse, og uanset om de sælges i traditionelle butikker eller på onlinemarkedspladser. De nye regler, som skal bidrage til at tackle udfordringerne i forbindelse med øget digitalisering, ny teknologisk udvikling og globaliserede forsyningskæder, trådte i kraft i juni og vil finde anvendelse i alle medlemsstater fra den 13. december 2024.

Nye regler til beskyttelse af forbrugere, der ansøger om kredit (f.eks. et lån til afbetaling for en bil), trådte i kraft i november. De har til formål at sikre, at forbrugerne ved præcist, hvad de skriver under på, og at oplysningerne tilpasses digitalt udstyr.

Herudover trådte moderniserede regler om finansielle tjenesteydelser indgået ved fjernsalg (f.eks. online eller med post) i kraft i december. Lovgivningen fastsætter klare regler for, hvilke oplysninger forbrugerne skal have, inden der indgås en aftale. Den giver også forbrugeren mulighed for at fortryde en aftale ved hjælp af en lettilgængelig »fortrydelsesknop« på sælgerens websted. De nye regler, som vil finde anvendelse fra midten af 2026, giver også forbrugerne mulighed for at kontakte en person i tilfælde, hvor en chatbot ikke er en tilfredsstillende løsning.

Større rejsebureauer har forpligtet sig til at:

oplyse forbrugerne bedre om rettigheder i tilfælde af flyaflysninger

refundere billetter hurtigere med en maksimal ventetid på 14 dage for forbrugeren (højst 7 dage for luftfartsselskaber til at refundere de rejsende, eller den formidler, der reserverede billetten, og 7 dage for formidleren til at behandle refusionen)

tilbyde gennemsigtige kontaktoplysninger

give oplysninger om de specifikke ydelser, der er knyttet til deres pakkerejser

forklare, hvilke konsekvenser specifikke tjenester har for forbrugerrettighederne i tilfælde af forstyrrelser i flydriften.

7. Beskyttelse af personer og friheder

Indledning

I 2023 blev covid-19's status som global sundhedskrise endeligt ophævet, og de sidste elementer af den europæiske sundhedsunion blev skabt. I fremtiden vil alle Den Europæiske Unions medlemsstater være bedre rustet til sammen at håndtere en folkesundhedskrise og bedre kunne beskytte deres borgeres fysiske og mentale sundhed. EU har gennem lovgivning styrket sin reaktion på den fælles udfordring i forbindelse med migration — med den politiske aftale mellem Europa-Parlamentet og Rådet om pagten om migration og asyl foruden operationelle foranstaltninger — og

gennem omfattende partnerskaber med lande uden for EU. I 2023 blev Kroatien det nyeste medlem af Schengenområdet og kunne begynde at nyde godt af alle fordelene ved at udgøre en del af verdens største område med fri bevægelighed. Rådet for Den Europæiske Union traf også den skelsættende afgørelse at byde Bulgarien og Rumænien velkommen til Schengenområdet. Som et første skridt ophæves kontrollen ved luft- og søgrænserne fra marts 2024. EU traf endvidere omfattende foranstaltninger til at beskytte sine borgere mod trusler både inden for og uden for EU's grænser.

Beskyttelse af borgerne

Terrorangrebene på en skole i Frankrig og på gaderne i Bruxelles i oktober 2023 var en klar påmindelse om, at det haster med yderligere at tilpasse og styrke EU's sikkerhedsarkitektur. Der blev i årets løb vedtaget en række foranstaltninger, som skal bidrage til bekæmpelse af organiseret kriminalitet, terrorisme, menneskehandel, narkotikahandel og korruption.

Endvidere opfordrede Kommissionen indtrængende medlemsstaterne til at tage de nødvendige skridt til at sikre fuld overholdelse af forordningen om håndtering af udbredelsen af terrorrelateret indhold online, som forpligter tjenesteudbydere til at fjerne terrorrelateret indhold senest én time efter modtagelsen af et påbud om fjernelse afgivet af en medlemsstats myndigheder. I oktober offentliggjorde Kommissionen en række henstillinger til medlemsstaterne om at koordinere deres reaktion på udbredelsen og forstærkningen af ulovligt indhold, som f.eks. terrorrelateret indhold eller ulovlig hadefuld tale, inden det kan føre til en alvorlig trussel mod den offentlige sikkerhed. (Se kapitel 5 for yderligere oplysninger).

EU er fast besluttet på at intensivere indsatsen mod alle former for had. Efter en alarmerende stigning i forekomsten af hadefuld tale og hadforbrydelser, der især er rettet mod de jødiske og muslimske samfund, opfordrede Europa-Kommissionen sammen med Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Josep Borrell, alle europæere til at træde op imod had og slå til lyd for tolerance og respekt. Med den fælles meddelelse styrker EU sin indsats på forskellige politikområder såsom sikkerhed, det digitale område, uddannelse, kultur og sport. Der

afsættes således yderligere midler til beskyttelse af religiøse samlingssteder, og der vil blive udpeget repræsentanter for bedst muligt at udnytte potentialet i EU's politikker til bekæmpelse af had.

Kommissionen opfordrede også indtrængende Rådet til at udvide den nuværende liste over strafbare handlinger i EU, der er fastsat i traktaterne, til at omfatte hadefuld tale og hadforbrydelser, som det blev foreslået i 2021, og gentog betydningen af at intensivere gennemførelsen af EU-strategien for bekæmpelse af antisemitisme og fremme af jødisk liv (2021-2030).

Borgere og virksomheder i EU er afhængige af kritisk infrastruktur, der leverer væsentlige tjenester. I en stadig mere kompleks sikkerheds- og geopolitisk situation træffer EU foranstaltninger til at mindske sårbarhederne og øge modstandsdygtigheden på dette område. Kommissionen har vedtaget en liste over væsentlige tjenester i forbindelse med kritisk infrastruktur, som medlemsstaterne skal vurdere. Kommissionen har endvidere en plan for kritisk infrastruktur for at styrke koordineringen på EU-niveau med henblik på at reagere på væsentlige grænseoverskridende hændelser.

Som led i en pakke af foranstaltninger, der i december blev vedtaget for at markere 30-året for unionsborgerskabet, foreslog Kommissionen at ændre reglerne for at beskytte og støtte EU-borgere i udlandet i krisetider. Det reviderede direktiv om konsular beskyttelse skal sikre, at borgere, der rejser uden for EU, bedre og nemmere kan beskyttes, hvis det land, hvor de er statsborgere, ikke har et konsulat eller en ambassade i det land, hvor de befinder sig.

Ylva Johansson, kommissær for med ansvar for indre anliggender, besvarer spørgsmål fra journalister i Antwerpens havn, hvor mængden af beslaglagt kokain fortsat er stigende, Belgien, den 7. februar 2023.

Bekæmpelsen af narkotikahandel intensiveres

Narkotikahandel er særdeles lukrativ for kriminelle, hvilket fremgår af den hidtil usete stigning i mængden af ulovlige stoffer i Europa og det rekordhøje niveau af narkotikabeslaglæggelser i EU. De kriminelle netværk og deres ulovlige aktiviteter

har en stærk indvirkning på alle samfund og økonomier og kræver en fælles, koordineret indsats fra regeringer, retshåndhævende myndigheder og private aktører i nøglesektorer.

Den **fortjeneste**, som **organiseret kriminalitet** får fra ulovlige aktiviteter, herunder narkotikahandel, anslås at beløbe sig til ca. **139 mia. EUR** om året, hvilket svarer til 1 % af EU's bruttonationalprodukt.

50 % af alle drab i Europa er direkte **forbundet med narkotikahandel**.

70 % af alle beslaglæggelser af narkotika i EU finder sted i **havne**.

40 % af de kriminelle netværk, der er aktive i EU, er involveret i **handel med ulovlige stoffer**.

Det europæiske kokainmarked **voksende med 416 %** mellem 2011 og 2021.

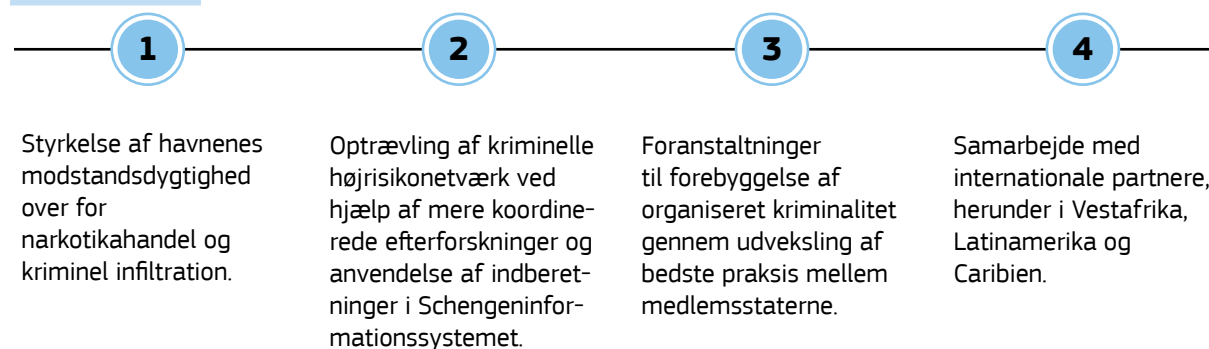
Der var **6 200 dødsfald** som følge af overdoser af narkotika i 2021 i EU.

Kilde: Den Europæiske Unions trusselsvurdering af grov og organiseret kriminalitet, 2021.

For at intensivere EU's indsats for at bekæmpe organiseret kriminalitet og narkotikahandel fastlagde Kommissionen i oktober en køreplan med 17 målrettede tiltag på fire prioriterede områder.

Foranstaltningerne bygger på den igangværende gennemførelse af EU-strategien til bekæmpelse af organiseret kriminalitet 2021-2025 og EU's narkotikastrategi.

Ny EU-køreplan for bekæmpelse af narkotikahandel og organiseret kriminalitet

Desuden styrker EU mandatet for de vigtigste aktører i bekæmpelsen af narkotikahandel, f.eks. gennem oprettelsen af EU's nye Narkotikaagentur i 2024. Agenturet skal udvikle et europæisk narkotikavarslingssystem, der skal underrette de nationale myndigheder hurtigt, hvis der kommer nye farlige stoffer på markedet. EU har også øget finansieringen til den europæiske tværfaglige platform mod kriminalitetstrusler, hvorved der er opnået betydelige resultater. Desuden investerer EU fortsat i innovative løsninger til de retshåndhævende myndigheder, således at de kan holde trit med den teknologiske udvikling og samtidig beskytte borgerne på effektiv vis i dag og i fremtiden.

Korruption udgør en trussel mod sikkerheden, da den muliggør og fremmer organiseret kriminalitet, terrorisme og andre former for kriminalitet, herunder hvidvaskning af penge og narkotikahandel. I 2023 fremsatte Kommissionen forslag til ny lovgivning

med henblik på at bekæmpe korruption og oprettede et EU-netværk til bekæmpelse af korruption.

Desuden vil de nye regler om adgang til finansielle oplysninger, som Europa-Parlamentet og Rådet nåede til enighed om i juni, give de retshåndhævende myndigheder hurtig adgang til oplysninger om konti, hvor kriminelle og terrorister har indsat eller skjuler deres midler eller aktiver.

I samme måned vedtog EU nye regler for at gøre det lettere og hurtigere for de retshåndhævende og retlige myndigheder at fremskaffe det elektroniske bevismateriale, de har brug for til at efterforske og retsforfølge kriminelle. Det betyder, at en retlig myndighed i én medlemsstat vil kunne indhente elektronisk bevismateriale fra en tjenesteudbyder (f.eks. en telekommunikationsvirksomhed eller en social medievirksomhed) eller dennes retlige repræsentant i en anden medlemsstat.

85 % af de strafferetlige efterforskninger omfatter digitale data.

De nye regler (gældende fra 2026) vil bringe den tid, der er nødvendig for at indhente elektronisk bevismateriale, ned til blot 10 dage og i nødstilfælde til mindre end 8 timer.

Der indgives anmodning om indhentning af elektronisk bevismateriale på tværs af grænserne i mere end **50 %** af alle strafferetlige efterforskninger.

Den gennemsnitlige tid, det tog at indhente elektronisk bevismateriale, var **10 måneder** for procedurer for gensidig retshjælp og **120 dage** for europæiske efterforskningkendelser.

På vej mod en ny migrationspolitik

Med den nye pagt om migration og asyl skal migrationen styres og normaliseres på lang sigt for at skabe sikkerhed og ordentlige forhold for personer, der ankommer til EU. Pagten skal også bidrage til at fastlægge en fælles EU-tilgang til migration og asyl, der er baseret på solidaritet, ansvarlighed og respekt for menneskerettighederne.

I december nåede Parlamentet og Rådet til enighed om fem vigtige forslag i pagten. Når disse forslag er formelt vedtaget, vil pagten være i kraft og udgøre en retlig ramme, der skaber balance mellem solidaritet og ansvar blandt medlemsstaterne med henblik på en effektiv og retfærdig tilgang til migrationsstyring.

Ny pagt om migration og asyl: de vigtigste forslag, der blev vedtaget i 2023

Forordning om asylforvaltning og migrationsstyring

Opretter en ny solidaritetsmekanisme for at skabe balance i det nuværende system, hvor nogle få medlemsstater er ansvarlige for langt størstedelen af asylansøgningerne, og fastsætter klare regler om ansvar for asylansøgninger.

Forordning om asylprocedurer

Omhandler den fælles procedure, som medlemsstaterne skal følge, når mennesker søger international beskyttelse, og gør asyl-, tilbagesendelses- og grænseprocedurerne hurtigere og mere effektive.

Kriseforordningen

Sigter mod at sikre, at EU i fremtiden er forberedt på krisesituationer, herunder instrumentalisering af migranter.

Eurodacforordningen

Opretter en fælles database, der samler mere nøjagtige og fuldstændige data.

Forordning om screening ved grænserne

Skaber ensartede regler for identifikation af tredjelandsstatsborgere ved deres ankomst og øger dermed sikkerheden i Schengenområdet.

Sideløbende hermed er de operationelle foranstaltninger blevet intensiveret for at støtte medlemsstaterne langs de vigtigste migrationsruter til Europa. I 2023 fremlagde Kommissionen handlingsplaner for den østlige Middelhavsrute, den vestlige Middelhavsrute og Atlanterhavsruten med praktiske foranstaltninger for de berørte oprindelses- og transitlande. De supplerer handlingsplanerne for Vestbalkanruten og den centrale Middelhavsrute, der blev fremlagt i 2022. De foranstaltninger, som EU, medlemsstaterne og internationale partnere har truffet, har bidraget til et fald i antallet af irregulære indrejser.

For perioden 2021-2027 har Kommissionen afsat 11,5 mia. EUR til medlemsstaterne og de associerede Schengenlande til programmer til håndtering af udfordringer på områderne migration, grænseforvaltning og sikkerhed.

Den europæiske kontaktgruppe vedrørende eftersøgning og redning er blevet relanceret for at fremme en tættere koordinering og bedste praksis, navnlig blandt flagstater og kyststater. Derudover har 19 medlemsstater og de fire associerede Schengenlande (Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz) forpligtet sig til at gennemføre en frivillig solidaritetsmekanisme, der skal støtte de medlemsstater, der er mest berørt af migrationsudfordringer. EU overvåger også fortsat migrationssituationen gennem EU-mekanismen til kriseberedskab og -styring i forbindelse med migration for at styrke den fælles indsats.

Efter en stigning i antallet af ankomster fra Nordafrika til den italienske ø Lampedusa i september fremlagde EU en 10-punktsplan, der omfatter praktiske foranstaltninger til at mindske den irregulære migration og yde øjeblikkelig bistand til de italienske myndigheder.

↑
Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen (tredje fra venstre), Giorgia Meloni, Italiens premierminister (i forgrunden, tredje fra højre), og Matteo Piantedosi, Italiens indenrigsminister (i forgrunden, anden fra højre), under deres besøg ved hotspottet for migranter på øen Lampedusa, Italien, den 17. september 2023.

Bekæmpelse af irregulær migration

Bekæmpelse af smugling af migranter

Bekæmpelse og forebyggelse af smugling af migranter og menneskehandel er to af EU's prioriteter og er afgørende for en mere bred indsats over for irregulær migration. Migrantsmuglernetværk er klar over, hvordan de kan udnytte juridiske smuthuller, og anvender nye rekrutteringsmetoder, f.eks. på de sociale medier og med mobilapplikationer. Denne såkaldte digitale smugling er en ny udfordring for de retshåndhævende og retlige myndigheder. Smugling af migranter og menneskehandel er ofte forbundet med hinanden: smuglernetværk kan udnytte migranter langs ruterne eller smugle dem ind i Europa, hvor de derefter udnyttes.

Operationelle taskorcer, der støttes af Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde, og fælles efterforskningshold inden for rammerne af Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde styrker indsatsen for at bekæmpe migrantsmuglernetværk. Der blev f.eks. oprettet en operationel taskforce som led i Italiens opfølgning på 10-punktsplanen for Lampedusa. Den Europæiske Unions Agentur for Uddannelse inden for Retshåndhævelse bidrager også til indsatsen mod kriminelle organisationer.

I overensstemmelse med EU-handlingsplanen for bekæmpelse af smugling af migranter for 2021-2025 blev der iværksat et operationelt partnerskab med Tunesien til bekæmpelse af smugling af migranter. Det bygger på de partnerskaber, der i 2022 blev indgået med Marokko, Niger og Vestbalkan.

Smuglernetværk benytter sig i stigende grad af kommercielle transportmidler, hovedsagelig luftfartøjer, for at lette den irregulære migration til EU. For at afhjælpe dette vedtog Kommissionen i juni en værktøjskasse med foranstaltninger til støtte for medlemsstaterne, herunder gennem målrettet opfølgende arbejde over for transportvirksomheder.

I november fremsatte Kommissionen forslag om en ajourføring af EU's 20-år gamle lovgivningsmæssige ramme for bekæmpelse af smugling af migranter. Denne ajourføring omfatter et forslag om fastsættelse af minimumsregler, der har til formål at forebygge og bekæmpe hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold i EU, idet der fastsættes strengere straffe for smuglere. Nye regler skal styrke EU-agenturenes rolle, navnlig Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde, og sikre et tættere samarbejde med partnerlande for at bidrage til at håndtere problemet globalt. EU har også opfordret til handling med henblik på en global alliance til bekæmpelse af smugling af migranter.

90 % af irregulære migranter bringes ind af smuglere.

Europol indberettede **15 000** smuglere i 2022.

Der var **331 000** irregulære indrejser ved EU's ydre grænser i 2022.

Nye udfordringer

En koordineret visumpolitik udgør en del af en effektiv migrationsstyring. EU har visumfrie ordninger med mere end 60 lande, hvilket ikke kun giver mange fordele for borgerne på begge sider, men også for medlemsstaterne og partnerlandene. Visumfri indrejse medfører imidlertid også migrations- og sikkerhedsmæssige udfordringer. F.eks. kan utilstrækkelig tilpasning til EU's visumpolitik gøre et visumfrit land til et transitcenter for irregulær indrejse i EU. Desuden kan ordninger for tildeling af statsborgerskab til investorer, som anvendes af visumfrie lande uden for EU, indebære sikkerhedsrisici.

Kommissionen har derfor fremsat forslag til en revision af den nuværende mekanisme til suspension af visumfritagelse. Forslaget indeholder nye grunde til at suspendere visumfrie ordninger, mere fleksible tærskler for aktivering af mekanismen og bestemmelser til styrkelse af overvågnings- og rapporteringsforpligtelserne.

I oktober forelagde Kommissionen endvidere Parlamentet den sjette rapport inden for rammerne af mekanismen til suspension af visumfritagelse. Rapporten omhandler udviklingen i de visumfrie lande på Vestbalkan og i Det Østlige Partnerskab. Den fokuserer også på lande i Stillehavet og Caribien, der anvender ordninger for tildeling af statsborgerskab til investorer.

Styrkelse af grænseforvaltningen

I marts blev den første strategi for integreret europæisk grænseforvaltning fremlagt. Den udgør en koordineret ramme for de nationale myndigheder og for de mere end 120 000 ansatte ved de nationale grænsemyndigheder og Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning, der arbejder sammen om at beskytte EU's grænser. Den fælles vision er resultatet af en længere periode med samråd mellem institutionerne. Strategien bygger på resultaterne af EU's forskning og innovation inden for grænseforvaltning, hvorved afhængigheden af kritiske teknologier fra lande uden for EU formindskes.

Kommissionen tog yderligere skridt til at opbygge et fælles EU-system til forvaltning af tilbagesendelse af irregulære migranter, blandt andet gennem en henstilling om gensidig anerkendelse af afgørelser om tilbagesendelse og fremskyndelse af tilbagesendelser. EU's koordinator for tilbagesendelse har med bistand fra repræsentanter for medlemsstaterne og Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning færdiggjort den operationelle strategi for arbejdet i netværket på højt plan for tilbagesendelse og påbegyndt gennemførelsen heraf. Kommissionen arbejder allerede sammen med medlemsstaterne om målrettede foranstaltninger til tilbagesendelse. Medlemsstaterne indberettede, at antallet af afgørelser om tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere mellem januar og september 2023 var steget med 9 % i forhold til den samme periode året før.

Sikre og lovlige migrationsveje til Europa

Der er fortsat mangel på arbejdskraft og mangel på bestemte færdigheder i hele EU i en række sektorer og på forskellige kvalifikationsniveauer. EU's indsats for at afhjælpe denne mangel begynder på hjemmefronten, hvor potentialet i EU's egen arbejdsstyrke skal udnyttes. For fuldt ud at løfte denne udfordring og virkningerne af de demografiske forandringer er EU imidlertid også nødt til at gøre mere for at tiltrække færdigheder og talent fra hele verden.

Gennemførelsen af pakken om færdigheder og talent, der blev vedtaget i april 2022, bidrager til at gøre EU's arbejdsmarked mere attraktivt for talenter fra udlandet. Foranstaltningerne omfatter lovforslag om at forenkle ansøgningsprocedurerne og styrke rettighederne for ikke-EU-borgere, der ønsker at arbejde i EU. Forhandlingerne skrider godt frem: Parlamentet og Rådet nåede i december 2023 til politisk enighed om revisionen af direktivet om en kombineret tilladelse, og der forventes enighed om en ajourføring af direktivet om fastboende udlændinge inden udløbet af den nuværende Kommissions mandat.

I november fremlagde Kommissionen en talentmobilitetspakke med yderligere foranstaltninger vedrørende tiltrækning af talenter. Den foreslog navnlig, at der oprettes en EU-talentpulje — den første EU-dækkende platform, der har til formål at matche ikke-EU-borgere, der ønsker at komme til EU og arbejde, med arbejdsgivere i medlemsstaterne.

Pakken omfatter også foranstaltninger vedrørende anerkendelse af ikke-EU-borgeres kvalifikationer og fremme af læringsmobilitet. EU er desuden i færd med at udvikle talentpartnerskaber med centrale partnerlande for at etablere et gensidigt fordelagtigt samarbejde om mobilitet og kompetenceudvikling. (Se også kapitel 5.)

Schengenområdet

Ved den første udvidelse af Schengenområdet i over 10 år blev Kroatien den 1. januar 2023 det 27. land, der kom med i området uden kontrol ved de indre grænser. Ud over 23 medlemsstater er Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz også Schengenmedlemmer. I december beslutede Rådet enstemmigt at byde Bulgarien og Rumænien velkommen til Schengenområdet, og som første skridt ophæves kontrollen ved luft- og søgrænserne fra slutningen af marts 2024. De to landes tiltrædelse vil fremme rejser, handel og turisme og vil konsolidere det indre marked yderligere. Drøftelserne om ophævelse af kontrollen ved landgrænserne vil fortsætte i 2024. Et udvidet Schengenområde vil gøre EU stærkere som Union, som det fremgår af Schengenstatusrapporten 2023.

Det fornyede Schengeninformationssystem blev taget i brug i marts 2023. Det giver medlemsstaterne yderligere muligheder for at støtte grænseoverskridende samarbejde og udveksling af oplysninger inden for Schengenområdet. Efter intensive forberedelser fra de cypriotiske myndigheders side for at sikre, at de er parate til at behandle oplysninger i Schengeninformationssystemet, tilsluttede Cypern sig systemet i juli.

I dag er visumprocedurerne for Schengenområdet stadig i høj grad baseret på papirarbejde, hvilket medfører højere omkostninger for både de rejsende og de deltagende stater. I 2023 vedtog EU nye regler, der muliggør en digitalisering af procedurerne — et af hovedmålene for Schengenstrategien, som Kommissionen fremlagde i juni 2021.

80 % af befolkningen i EU mener, at det er vigtigt at øge grænsesikkerheden.

77 % ser gerne, at grænseprocedurerne fremskyndes.

68 % går ind for digitale rejsedokumenter, og **72 %** er enige i, at frivillig brug af digitale rejseoplysninger vil fremskynde rejseprocedurerne.

Kilde: Særlig Eurobarometer-undersøgelse 536, september 2023.

Beskyttelse af passagerers rettigheder

Nye EU-regler om beskyttelse af jernbanepassagerer trådte i kraft i juni. Jernbanepassagerer er nu bedre beskyttet, hvis deres rejse afbrydes, og jernbaneselskaberne skal sikre bevægelseshæmmede passagerer en problemfri rejseoplevelse. Jernbaneselskabernes forpligtelse til at give trafik- og rejsedata i realtid baner også vejen for mere konkurrencedygtige billettilbud.

Kommissionen foreslog også at styrke de eksisterende passagerrettigheder yderligere i forbindelse med alle transportformer. Forslaget fokuserer på at forbedre håndhævelsen af passagerrettigheder (både generel håndhævelse og individuel klageadgang), rettighederne for passagerer, der benytter flere transportformer, og refusion af flybilletter købt via formidlere.

Bedre sundhed

Europas kræfthandlingsplan

Den europæiske kræfthandlingsplan er EU's mest omfattende initiativ nogensinde til bekæmpelse af kræft, den hyppigste dødsårsag blandt EU-borgere under 65 år, med et budget på 4 mia. EUR til støtte for indsatsen.

Siden lanceringen i 2021 har EU allerede gennemført flere af planens flagskibsinitiativer. Med tiltag, der strækker sig fra et nyt videncenter om kræft og det hidtil første europæiske register over uligheder på kræftområdet til lanceringen af et europæisk netværk af unge kræftoverlevende og nye foranstaltninger til tidlig påvisning af kræft, arbejder EU på at forbedre forholdene for kræftpatienter og deres familier.

I 2023 fortsatte EU med at levere resultater på dette område. Det europæiske kræftbilleddannelsesinitiativ, der blev lanceret i januar, har til formål at lette adgangen til og anvendelsen af billeddiagnostik og digitale teknologier (f.eks. kunstig intelligens), så man bedre kan opdage og bekæmpe kræft. I september

↑
VIDEO På den internationale kræftdag deler EU-kommissærer lidt af deres privatliv for at skabe øget bevidsthed om kræft.

nåede initiativet sin første vigtige milepæl med lanceringen af en platform for kræftbilleder i Europa (Cancer Image Europe). Platformen forbinder 36 datasæt bestående af billeder af ni kræfttyper (bryst, kolon, lunger, prostata, endetarm, lever, diffust infiltrerende pongsliom (DIPG), neuroblastom og glioblastom) og samler således mere end 200 000 billedserier vedrørende ca. 20 000 personer.

Det europæiske kræftbilleddannelsesinitiativ vil:

udnytte de seneste fremskridt og succeser inden for **systemer med kunstig intelligens** for at hjælpe sundhedspersonale med at **opdage og diagnosticere kræft**

støtte pilotforsøg inden for og udvikling af **innovative computerstøttede løsninger** for at opnå **større nøjagtighed og pålidelighed i kræftbilleddannelse** og **personlig pleje** i overensstemmelse med målene i den europæiske kræfthandlingsplan

demonstrere, hvordan medicinske billeder kan tilgås, anvendes og samles, samtidig med at der sikres **et højt niveau af etik, tillid, sikkerhed og beskyttelse af personoplysninger** i fuld overensstemmelse med EU's værdier og regler

Det første sæt landekræftprofiler for medlemsstaterne, Island og Norge viser, at de bruger et betydeligt beløb på kræftbehandling (næsten 170 mia. EUR i 2018). Lungekræft er fortsat langt

den hyppigste dødsårsag som følge af kræft, og der er fortsat store uligheder i kræftdødeligheden både mellem og inden for landene.

Kræft er den næststørste dødsårsag i EU og tegner sig for **26 %** af alle dødsfald.

Kræftdødeligheden er næsten **75 %** højere blandt mænd i EU.

50 % flere mennesker fra lavindkomstgrupper end fra højindkomstgrupper ryger hver dag.

Deltagelsen i screening for livmoderhalskræft varierer med næsten en faktor to, afhængigt af uddannelsesniveau.

I 2018 brugte medlemsstaterne, Island og Norge næsten **170 mia. EUR** på kræftbehandling.

Grundet covid-19 faldt kræftscreeningen i de fleste medlemsstater i 2020 sammenlignet med 2019.

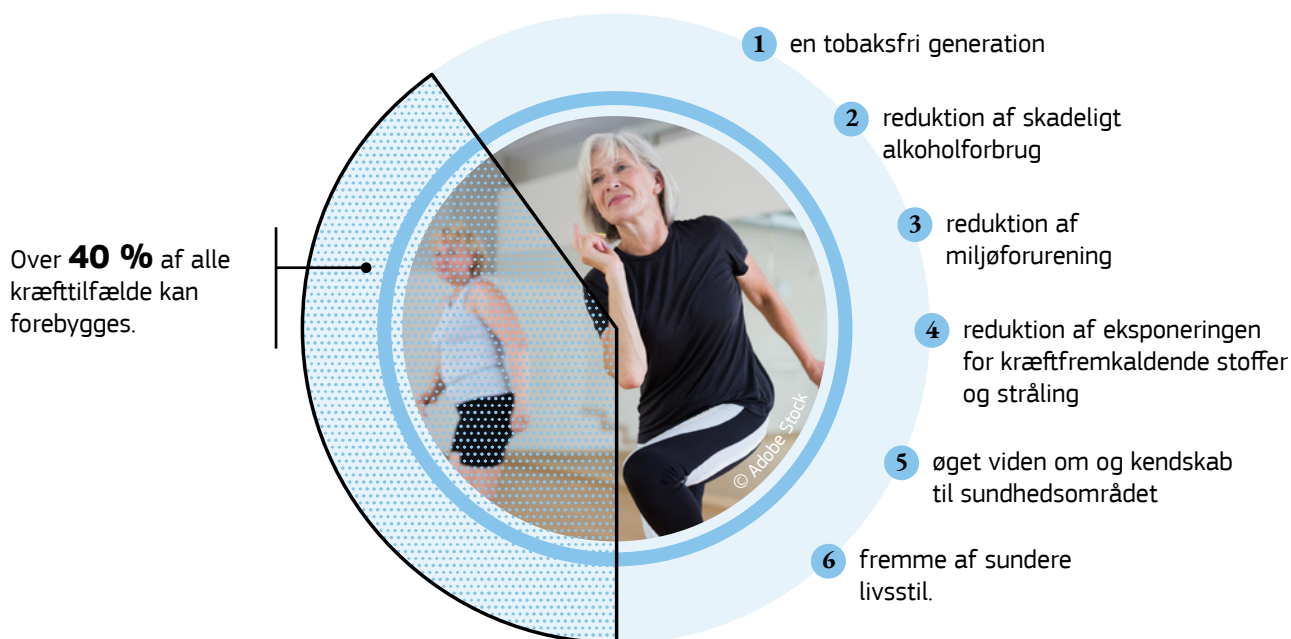
Kommissionen har indledt en række dialoger med unge, der har overlevet kræft, for bedre at forstå deres behov og udfordringer og for sammen med dem at udvikle initiativer, der kan bidrage til at opfylde behovene.

Arbejdet med at udvikle den første adfærdskodeks på EU-plan om lige adgang til finansielle tjenesteydelser for overlevende kræftpatienter blev påbegyndt i april. Formålet er at styrke retten til at blive glemt og bekæmpe forskelsbehandling, så personer, der tidligere har haft kræft, behandles på lige fod med andre, når de søger adgang til finansielle produkter som f.eks. realkreditlån eller livsforsikringer.

Op til 78 % af de arbejdsrelaterede kræftformer, der er anerkendt af EU-landene, er relateret til asbest.

(Se kapitel 6, der indeholder oplysninger om EU-foranstaltninger, der har til formål at mindske den erhvervsmæssige eksponering for asbest).

EU arbejder henimod:

Margaritis Schinas, næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for fremme af vores europæiske levevis, under indvielsesceremonien i Nicola David-Pinedo-bygningen ved Cyprus Cancer Research Institute, Nicosia, Cypern, den 22. maj 2023.

Sundhedssikkerhed og covid-19

Efter mere end 3 år meddelte Verdenssundhedsorganisationen den 5. maj 2023, at covid-19 ikke længere udgjorde en global sundhedskrise. Beslutsom handling og samarbejde på globalt plan, EU-plan og medlemsstatsplan samt betydelige investeringer i videnskab og innovation gjorde det muligt for EU at overvinde denne hidtil usete krise.

Selv om dens status har ændret sig, er covid-19 imidlertid ikke forsvundet, og EU er fortsat på vagt. Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme overvåger nøje udviklingen i situationen. I efteråret offentliggjorde det ajourførte oplysninger om den øgede covid-19-smitte i EU og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde sammen med vejledning om vaccinations- og kommunikationskampagner for medlemsstaterne. Centret og Verdenssundhedsorganisationen lancerede i oktober et nyt overvågningsværktøj med det formål at overvåge den kombinerede virkning af luftvejssygdomme og sikre en hurtigere påvisning af og kommunikation om tegn på luftvejsvirus i omløb.

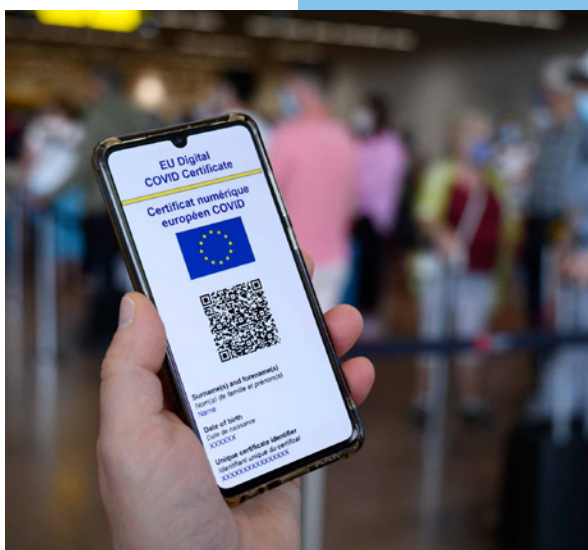
Som reaktion på covid-19-pandemien oprettede Kommissionen den europæiske sundhedsunion for at forbedre og beskytte sundheden for alle i EU. På grundlag af erfaringerne fra pandemien styrker den nye ramme EU's struktur for forebyggelse, beredskab og indsats over for alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler. Desuden udvides to centrale EU-agenturers rolle i kraft af de nye mandater til Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme og Det Europæiske Lægemiddelagentur.

Kommissionens Myndighed for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet (HERA) spiller en afgørende rolle i indsatsen for at sikre, at EU har de lægemidler og det udstyr, der skal til, for at det kan beskytte sine borgere, når der opstår nødsituationer. I maj indgik Kommissionen på vegne af medlemsstaterne en aftale med BioNTech-Pfizer for at sørge for, at vaccineleverancerne tilpasses bedre til medlemsstaternes behov, og sikre adgang til tilpassede covid-19-vacciner, hvis der skulle opstå nye varianter. Der blev også indgået en rammekontrakt med førende vaccineproducenter om oprettelse af netværket EU FAB for at sikre fortsat kapacitet til at producere vacciner i tilfælde af en fremtidig folkesundhedskrise. HERA Invest, der blev lanceret i 2023, vil støtte forskning og udvikling i forbindelse med de mest presserende grænseoverskridende sundhedstrusler. HERA samarbejder også med medlemsstaterne om at styrke viden og færdigheder inden for sundhedsberedskab og -indsats, navnlig på centrale områder som lageropbygning og indkøb.

Bestræbelserne på at styrke Europas pandemiberedskab og parathed til kliniske forsøg i hele EU fortsætter med henblik på at sikre rettidig adgang til nye behandlinger og vacciner. EU bakker kraftigt op om pandemifonden, som er oprettet i Verdensbankens regi. Fonden støtter forebyggelse, beredskab og indsats over for pandemier i lav- og mellemindkomstlande, og EU, dets medlemsstater og finansielle institutioner, der handler i fællesskab som Team Europe, er vigtige bidragsydere.

Stella Kyriakides, kommissær med ansvar for sundhed og fødevarer sikkerhed (anden fra højre), under et besøg på Biovac-fabrikken og knudepunktet for mRNA-teknologioverførsel, Cape Town, Sydafrika, den 28. januar 2023.

EU's digitale covidcertifikat — en succeshistorie

Pandemien har vist, hvordan digitalisering af sundhedssystemer kan ændre sundhedssystemerne og give bedre sundhedsydelser.

EU's digitale covidcertifikat var en afgørende faktor i reaktionen på pandemien og gjorde det lettere for borgerne at rejse sikkert i EU under krisen. Det blev hurtigt den globale standard med næsten 80 lande tilsluttet systemet, og der blev udstedt mere end 2,3 milliarder certifikater. Forordningen om EU's digitale covidcertifikat udløb den 30. juni 2023.

På grundlag af EU-covidcertifikatets succes og teknologien bag det lancerede Verdenssundhedsorganisationen den 1. juli 2023 Global Digital Health Certification Network. Systemet vil styrke den globale sundhedsarkitektur og bidrage til at beskytte mennesker i hele verden mod nuværende og fremtidige sundhedstrusler, herunder pandemier.

Reform af EU's lægemiddelsystemer

Den foreslåede reform af EU's lægemiddellovgivning — den største og mest vidtrækkende i 20 år — har til formål at sikre, at denne vigtige sektor er bedre tilpasset det 21. århundredes behov.

Reformen, der blev fremlagt i april, tager flere grundlæggende udfordringer op. Lægemidler når f.eks. stadig ikke patienterne hurtigt nok, og de er ikke altid lige tilgængelige i alle medlemsstater. Høje priser på innovative behandlinger og mangel på lægemidler giver også anledning til stor bekymring hos patienter og sundhedstjenesteydere.

Et centralt mål med reformen er at skabe et indre marked for lægemidler, der sikrer, at alle patienter i hele EU har rettidig og lige adgang til sikre og effektive lægemidler til overkommelige priser. Reformen har også til formål at støtte innovation inden for lægemiddeludvikling og styrke EU's konkurrenceevne gennem et fremtidssikkert og forenklet lægemiddelsystem,

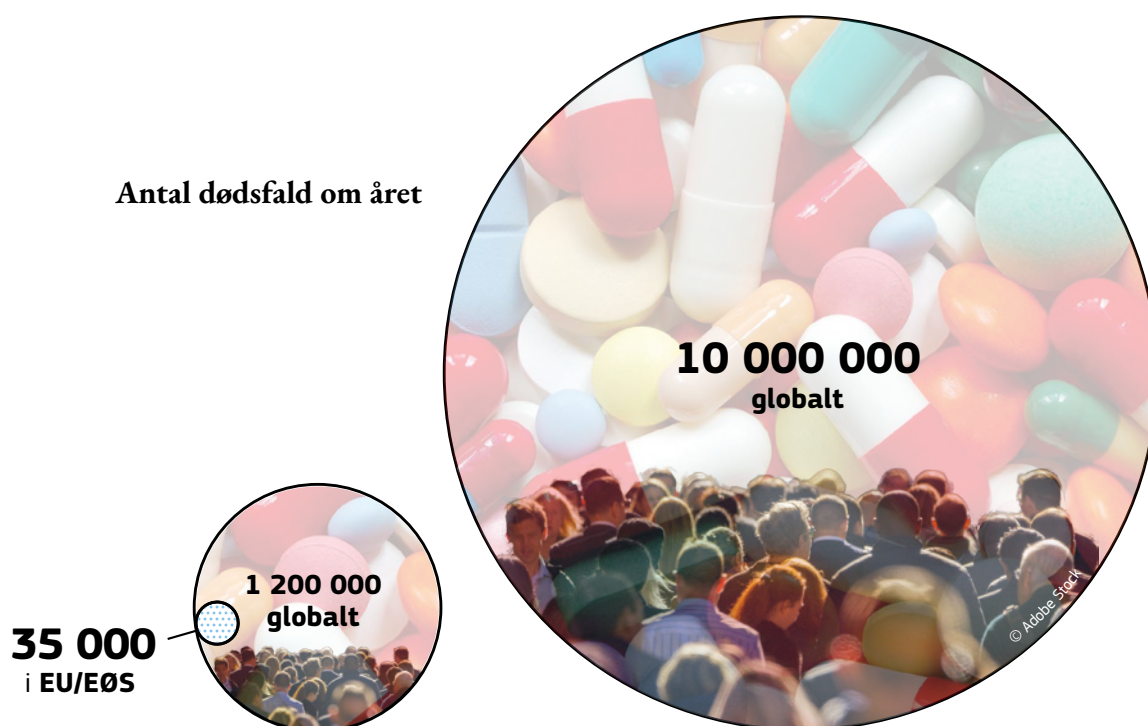
der er modstandstandsdygtigt over for kriser. Det betyder, at der hurtigere kan udvikles nye og bedre behandlinger, så patienterne hurtigere kan få den behandling, de har brug for.

Reformen omfatter en række tiltag for at løse problemet med mangel på lægemidler på lang sigt og uden for krisesituationer. Som led i indsatsen vedtog Kommissionen i oktober en række foranstaltninger med særligt fokus på de mest kritiske lægemidler, for hvilke forsyningssikkerheden i EU til enhver tid skal sikres. Der blev også lanceret en frivillig europæisk solidaritetsmekanisme for lægemidler, som gør det muligt for medlemsstaterne at omfordele lægemidler fra deres lagre i tilfælde af kritiske mangler andre steder i EU. Desuden vil der blive foreslået en række nye regler og incitamenter for medicinalvirksomheder sammen med forenkledte lovgivningsprocedurer og større hensyntagen til miljøet i forbindelse med lægemiddelproduktionen.

Antimikrobiel resistens, dvs. når bakterier bliver resistente over for de lægemidler, der anvendes til at bekæmpe infektioner, betragtes som en af de tre største sundhedstrusler i EU. Reformen omfatter foranstaltninger vedrørende rationel brug af antimikrobielle stoffer og et nyt incitament til

udvikling af banebrydende antimikrobielle stoffer. En henstilling foreslået af Kommissionen, herunder EU-mål og nationale mål for forbruget af antimikrobielle stoffer, blev hurtigt vedtaget af Rådet som en del af EU's indsats mod antimikrobiel resistens.

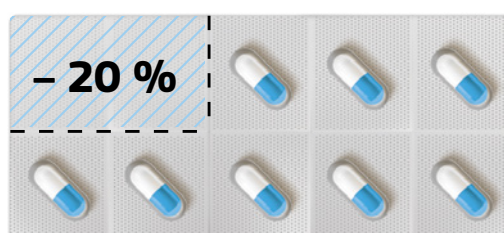
Antimikrobiel resistens

Nuværende situation —————> Prognoser for **2050**, hvis der ikke gribes ind

2030-målet

om at reducere brugen af antibiotika

En strategi for mental sundhed

EU har stået over for hidtil usete kriser, som i høj grad har påvirket menneskers evne til at klare de voksende udfordringer under hurtigt skiftende forhold. For at gribe dette problem an fremlagde Kommissionen i juni en samlet tilgang til psykisk sundhed, som bl.a. har til formål at hjælpe sårbare grupper, navnlig unge, og at bryde stigmatiseringen

og forskelsbehandlingen i forbindelse med mental sundhed. Dette er et vigtigt første skridt i retning af at prioritere mental sundhed lige så højt som fysisk sundhed. Den nye tilgang omfatter 20 flagskibsinitiativer, og der er afsat 1,2 mia. EUR fra forskellige finansieringsprogrammer til støtte for medlemsstaternes indsats for at sætte mennesker og deres mentale sundhed i første række.

Foranstaltninger til håndtering af mentale sundhedsproblemer på tværs af politikker

Den europæiske kodeks for mental sundhed

Initiativet »Healthier Together« for ikkeoverførbare sygdomme

Det europæiske initiativ til forebyggelse af depression og selvmord

Sikrere digitale miljøer for børn og unge

Korrekt anvendelse af EU-reglerne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen

Det Europæiske Arbejdsmiljøagenturs kampagner på arbejdspladsen

For at markere verdensdagen for mental sundhed den 10. oktober 2023 afholdt Kommissionen en konference på højt plan i Bruxelles. Arrangementet samlede hundredvis af mennesker, herunder repræsentanter for EU-institutionerne, nationale regeringer, internationale organisationer og andre interesserede partnere.

Belgiens dronning Mathilde holder hovedtalen på en konference i anledning af verdensdagen for mental sundhed, Bruxelles, Belgien, den 10. oktober 2023.

Bedst mulig udnyttelse af EU-midler i sundhedssektoren

Via instrumentet for teknisk støtte hjælper Kommissionen Belgien, Østrig og Slovenien med at udnytte de tilgængelige EU-finansieringsprogrammer bedst muligt til at udvikle deres sundhedssektorer. Via sundhedsknudepunktet kan disse medlemsstater finde frem til de bedste finansieringsmuligheder, der kan udnyttes til at støtte vigtige reformer til gavn for borgerne. På lang sigt vil dette også hjælpe de nationale og regionale regeringer med at understøtte de økonomiske investeringer i sundhedssektoren. På grundlag af de lovende resultater kan dette projekt opskaleres til EU-plan.

EU's globale sundhedsstrategi

EU's førende rolle i bekæmpelsen af covid-19-pandemien har vist, at EU kan yde et vigtigt bidrag til de globale sundhedsmål gennem sin Team Europe-tilgang. Denne tilgang kombinerer ressourcer fra EU, dets medlemsstater og dets finansielle institutioner, så de får større gennemslagskraft i praksis.

I november 2022 fremlagde Kommissionen en global sundhedsstrategi, der udgør den eksterne dimension af den europæiske sundhedsunion og er et afgørende led i Global Gateway-strategien (se kapitel 8). Herved

bekræftes EU's engagement i at opfylde målene for bæredygtig udvikling (navnlig mål nr. 3 om sundhed og trivsel) og i den europæiske konsensus om udvikling, som fastsætter fælles mål og principper for udvikling.

En fælles aktion, der koordineres af Frankrig og har til formål at kortlægge alle globale sundhedsstrategier, blev iværksat i november 2023 med deltagelse af 22 medlemsstater, Norge og Ukraine. Dette vil bidrage til at koordinere indsatsen og undgå overlappning.

Fra venstre mod højre: Werner Hoyer, formand for Den Europæiske Investeringsbank, Bill Gates, tidligere administrerende direktør for Microsoft, Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, Tedros Adhanom Ghebreyesus, generaldirektør for Verdenssundhedsorganisationen, og Catherine Russell, administrerende direktør for UNICEF, ved lanceringen af et nyt partnerskab, der skal bidrage til at udrydde polio, støtte distributionen af andre børnevaccinationer og styrke sundhedssystemerne for bedre at kunne reagere på nye sundhedstrusler, Bruxelles, den 11. oktober 2023.

© WFP 2024

8. Fremme af Europas interesser og værdier i verden

Indledning

Den Europæiske Union er fast besluttet på at tage fat på globale udfordringer, fremme sine interesser og værdier og gøre en indsats for demokrati, menneskerettigheder og multilateralisme på den internationale scene. Dette tilsagn omfatter flere vigtige områder, herunder samarbejde om sikkerhed og forsvar, naboskabspolitik, internationale partnerskaber, handel, humanitær bistand og civilbeskyttelse.

EU fortsatte i 2023 det tætte samarbejde med globale partnere for at sikre stabilitet i en situation med øgede geopolitiske spændinger, navnlig som følge af Ruslands militære aggression mod Ukraine og krigen mellem Israel og Hamas. EU fastholdt sit

↑

Med EU's humanitære bistand kan Verdensfødevareprogrammet støtte 1,3 millioner mennesker i Gazastriben. Der uddeles fødevarerationer til fordrevne i krisecentre og uformelle lejre. Deir al-Balah, Gazastriben, januar 2024.

fokus på vigtige forbindelser med naboregioner, der stræber efter demokratiske værdier og økonomisk udvikling, samt på at opbygge partnerskaber, der fremmer de fælles værdier og en bæredygtig udvikling.

Med et effektivt katastrofeberedskab i ind- og udland kunne EU fortsat beskytte liv, forebygge katastrofer og handle hurtigt, når der opstod kriser. Denne igangværende indsats understreger EU's urokkelige tilsagn om at fremme fred, stabilitet og modstandsdygtighed på globalt plan.

Krisen i Mellemøsten

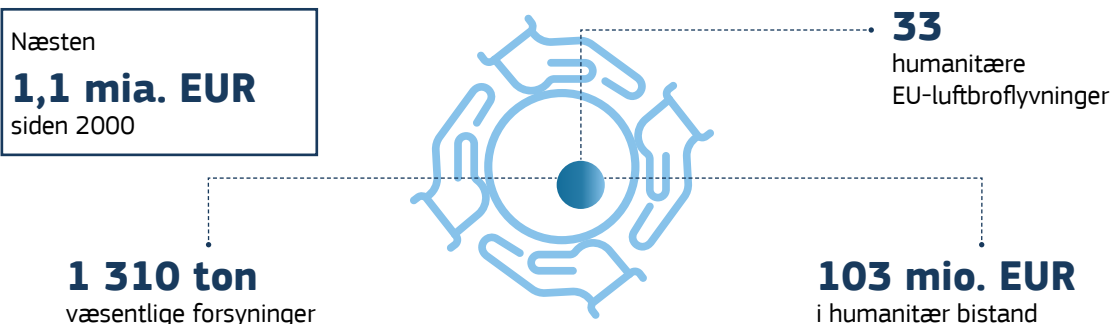
Hamas' brutale og vilkårlige terrorangreb på Israel den 7. oktober 2023 har ført til en drastisk forværring af den humanitære situation for palæstinenserne i Gazastriben og har øget risikoen for en eskalering i regionen.

EU har understreget, at terror aldrig kan retfærdiggøres, og har på det kraftigste fordømt Hamas for terrorangrebene og opfordret til betingelsesløs løsladelse af alle gidsler. EU anerkender, at Israel i henhold til folkeretten har ret til at forsvare sig, men har også gentaget, hvor

vigtigt det er altid at sikre beskyttelse af alle civile i overensstemmelse med den humanitære folkeret.

EU er alvorligt bekymret over den forværrede humanitære situation i Gazastriben og har opfordret til kontinuerlig, hurtig, sikker og uhindret adgang til humanitær bistand, og til at nødhjælpsforsyninger når ud til dem, der har behov for det, gennem alle nødvendige foranstaltninger, herunder humanitære korridorer og midlertidige våbenhviler med henblik på humanitære behov.

EU's humanitære bistand til palæstinensere i 2023

EU er den største donor af humanitær bistand til det palæstinensiske folk. Siden 2000 har EU i alt stillet mere end 1 mia. EUR til rådighed til dækning af deres basale behov. Siden oktober har EU firedoblet sin nødhjælp til palæstinenserne og har arbejdet sammen med et stort antal humanitære partnere på stedet.

EU har løbende arbejdet sammen med regionale og internationale partnere for at forhindre en regional optrapning af konflikten, herunder en forværring af situationen på Vestbredden. EU er fortsat engageret i en varig og holdbar fred baseret på tostatsløsningen og de relevante resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd.

Action Against Hunger uddeler vand i Gazastriben som nødhjælp til ofrene for den igangværende konflikt, Deir al-Balah, den 14. november 2023.

Sikkerhed og forsvar: fremskridt med det strategiske kompas

EU ønsker at garantere sin befolknings sikkerhed og bidrage til at gøre verden til et mere fredeligt sted. Det strategiske kompas for sikkerhed og forsvar er en plan, der skal styrke EU's sikkerhed og forsvar frem til 2030. Det dækker alle aspekter af sikkerheds- og forsvarspolitikken og er bygget op omkring fire søjler: partnerskaber, handling, investeringer og sikkerhed.

Samarbejde med NATO (»partnerskaber«, »handling«)

De aktuelle sikkerhedsudfordringer er i sagens natur tværnationale og kan ikke håndteres af ét land alene. En fælles og strategisk tilgang er afgørende. Det centrale i denne globale strategi er EU's mangeårige partnerskab med NATO, der spiller en afgørende rolle i dets indsats på sikkerheds- og forsvarsområdet.

↑
Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, undertegner den tredje fælles erklæring om samarbejdet mellem EU og NATO, Bruxelles, Belgien, den 10. januar 2023.

Den fælles erklæring om samarbejdet mellem EU og NATO var et stærkt politisk budskab om transatlantisk enhed, og den understregede behovet for en stærk europæisk forsvarstilgang, der tjener den globale sikkerhed og er forenelig med NATO. Underskriverne forpligtede sig også entydigt til at uddybe dette samarbejde.

I 2023 arbejdede EU og NATO tættere sammen end nogensinde tidligere, og der blev på alle områder opnået håndgribelige resultater, navnlig hvad angår modstandsdygtighed. EU-NATO-Taskforcen om Kritisk Infrastrukturs Modstandsdygtighed blev iværksat i januar og fremsatte specifikke anbefalinger om yderligere samarbejde.

→

Fra venstre mod højre: Charles Michel, formand for Det Europæiske Råd, Jens Stoltenberg, NATO's generalsekretær, Josep Borrell, Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for et stærkere Europa i verden, ved et europæisk topmøde mellem EU-medlemsstaternes ledere, hvor Ruslands angrebskrig mod Ukraine og EU's bistand til landet blev drøftet, Bruxelles, Belgien, den 29. juni 2023.

Ruslands angrebskrig bekræftede på ny EU's og NATO's fælles værdier. Sammen har de udtrykt en urokkelig solidaritet med Ukraine og koordinerer deres respektive støtte. Den europæiske fredsfacilitet (se kapitel 1) er blevet en fast del af EU's støtte til partnere over hele verden.

I løbet af året intensiverede EU også sit samarbejde med andre bilaterale, regionale og multilaterale partnere, herunder FN, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, Den Afrikanske Union, Sammenslutningen af Sydøstasiatiske Nationer og mange andre. I det første Schumanforum for Sikkerhed og Forsvar deltog EU-partnere og internationale partnere for at tage hånd om fælles udfordringer på sikkerhedsområdet.

Opbygning af forsvarskapacitet («investeringer»)

I 2023 blev der vedtaget to vigtige initiativer, der har til formål at styrke EU's forsvar og industri. Forordningen om støtte til produktion af ammunition med et budget på 500 mio. EUR har til formål at øge EU's produktion af ammunition og missiler. Som supplement hertil skal forordningen om oprettelse af instrumentet til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb med et budget på 300 mio. EUR for første gang nogensinde give EU's medlemsstater incitament til i fællesskab at indkøbe de mest kritiske forsvarsprodukter fra EU's forsvarsindustri.

Den Europæiske Forsvarsfond

Årligt budget for 2023 efter kategori af foranstaltning

1,2 milliarder EUR

Ikketematisk indkaldelse af innovative og fremtidsorienterede forsvarsløsninger

72 millioner EUR

Efterretningsmæssig overlegenhed

99 millioner EUR

Sensorer

69 millioner EUR

Cyberområdet

60 millioner EUR

Rummet

125 millioner EUR

Krigsførelse under vand

90 millioner EUR

Luft- og missilforsvar

123 millioner EUR

Luftslag

63 millioner EUR

Søslag

154,4 millioner EUR

Medicinsk beredskab og kemisk, biologisk, radiologisk og nukleart forsvar

40 millioner EUR

Energi og miljø

25 millioner EUR

Landslag

47 millioner EUR

Styrkebeskyttelse og -mobilitet

45 millioner EUR

Andre foranstaltninger

30,3 millioner EUR

Materialer og komponenter

50 millioner EUR

Disruptive teknologier

41 millioner EUR

Den digitale omstilling

45 millioner EUR

Den Europæiske Forsvarsfond yder omfattende støtte til forskning og udvikling på forsvarsområdet i EU. Siden 2021 er der inden for rammerne af fonden stillet over 3 mia. EUR til rådighed for 60 samarbejdsprojekter i medlemsstaterne. Alene i 2023 blev der fra fonden tildelt 1,2 mia. EUR til afgørende forsvarsområder såsom kendskab til situationen i rummet, bekæmpelse af hypersoniske missiler og udvikling af en europæisk patruljeringskorvet. Den Europæiske Forsvarsfond støtter innovation i forsvarssektoren via EU-ordningen for forsvarsinnovation, en ordning på 2 mia. EUR, der navnlig skal yde støtte til mindre aktører og innovatorer.

Inden for rammerne af Connecting Europe-facilitetens finansieringsramme for militær mobilitet blev der i 2023 tildelt 616 mio. EUR til støtte for transport af tropper og udstyr via det transeuropæiske transportnet. Målet er at støtte investeringer i infrastruktur, der kan anvendes til både civile og forsvarsmæssige formål.

Nye sikkerhedsstrategier (»sikkerhed«)

De seneste kriser og de stigende spændinger har afdækket svagheder i EU's sikkerhed. Som reaktion herpå iværksatte Kommissionen i oktober en omfattende høring, der skal danne grundlag for den fremtidige strategi for den europæiske forsvarsindustri.

Den globale opvarmning er et stigende problem for EU's militære operationer. Det fører til en afgørende forandring i EU's forsvarspolitik, hvorved klimaændringerne nu står øverst på sikkerhedsdagsordenen.

Derudover vedtog EU i 2023 sin første rumstrategi for sikkerhed og forsvar. Denne strategi fokuserer bl.a. på at beskytte EU's og medlemsstaternes rumaktiver. Endvidere forventes EU's rumlovgivning at blive indført i 2024 med det formål at forøge EU's modstandsdygtighed og styrke vores tilstedeværelse i rummet.

Over 80 % af den globale handel foregår ad søvejen, og omkring to tredjedele af verdens olie og gas udvindes enten på havet eller transporteres ad søvejen. Næsten al global dataoverførsel, herunder internetdata, foregår via undersøiske kabler. EU's velstand og sikkerhed afhænger af sikre og beskyttede have. Derfor vedtog Kommissionen og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil i marts en ajourført EU-strategi for maritim sikkerhed og en tilhørende handlingsplan. På grundlag af disse dokumenter godkendte Rådet i oktober EU's reviderede strategi for maritim sikkerhed og den tilhørende handlingsplan. Strategien er i overensstemmelse med det strategiske kompas og vil bidrage til at nå dets mål.

→
VIDEO »En øjenåbner«:
sådan beskytter vi
EU's vitale marine
infrastruktur mod nye
trusler.

EU-strategi for maritim sikkerhed

Primære målsætninger

Beskyttelse af EU's interesser på havet — borgere, økonomi, infrastruktur og grænser

Beskyttelse af vores naturressourcer og havmiljøet

Opretholdelse af folkeretten, navnlig De Forenede Nationers havretskonvention

Hurtig og effektiv reaktion på voksende trusler (f.eks. cybertrusler og hybride trusler)

Sikring af relevant uddannelse for at imødegå trusler (f.eks. cyberfærdigheder)

Naboskabspolitik og udvidelsesforhandlinger

Vestbalkan og Tyrkiet

EU er fortsat fast besluttet på at integrere Vestbalkan i Unionen. Udvidelsespakken fra 2023 omfattede en detaljeret vurdering af status og de fremskridt, som partnerne har gjort på deres respektive vej mod EU. Den fokuserede hovedsagelig på de nødvendige grundlæggende reformer, herunder for så vidt angår retsstatsprincippet, den offentlige forvaltning, de demokratiske institutioners funktionsmåde samt økonomiske kriterier.

I løbet af året skred screeningprocessen for Nordmakedonien og Albanien frem uden problemer — et første skridt i tiltrædelsesforhandlingerne. I Kommissionens henstilling og Det Europæiske Råds afgørelse om at indlede tiltrædelsesforhandlinger

med Bosnien-Hercegovina, når landet opfylder de nødvendige kriterier for medlemskab, anerkendes de fremskridt, som landet har gjort, siden det fik status som kandidatland i 2022. Montenegros og Serbiens tiltrædelsesforhandlinger med EU fortsatte og var støttet af de igangværende dialoger med Kommissionen på politisk og teknisk plan. I april godkendte Europa-Parlamentet officielt visumliberaliseringen for Kosovo (denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244/1999 og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring), der trådte i kraft den 1. januar 2024.

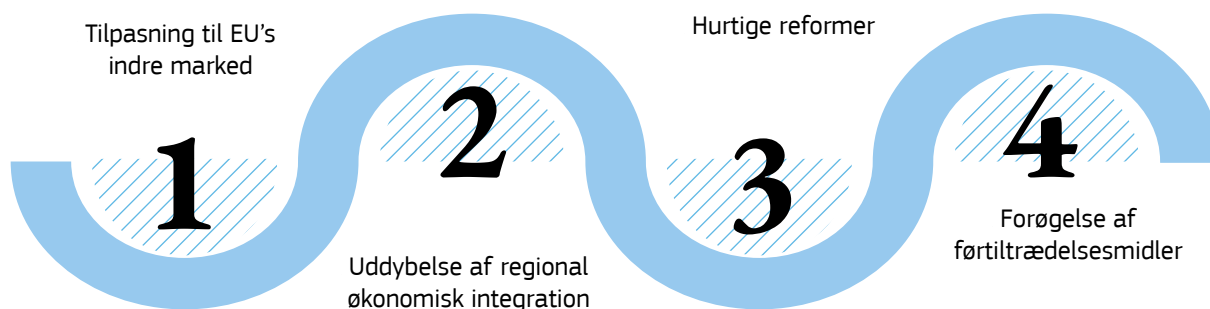
Den 6. oktober 2023 deltog Olivér Várhelyi, kommissær med ansvar for naboskabspolitik og udvidelse, i udenrigsministrenes topmøde om Berlinprocessen i Tirana, Albanien.

I 2023 fortsatte EU gennemførelsen af den økonomiske plan og investeringsplanen på 30 mia. EUR, der skal støtte den langsigtede genopretning efter covid-19-pandemien, den grønne og den digitale omstilling samt det regionale samarbejde og konvergens med EU. Endvidere udbetalte EU 450 mio. EUR fra sin energistøttepakke på 1 mia.

EUR for at støtte Vestbalkanlandenes håndtering af energikriser og forøgelse af energisikkerheden. Desuden vil Kommissionen med den nye vækstplan for Vestbalkan give regionen nogle af fordelene ved EU-medlemskab, inden landene officielt tiltræder. Planen fokuserer på økonomisk vækst og socioøkonomisk konvergens.

Fire søjler i vækstplanen for Vestbalkan

På topmødet inden for rammerne af Berlinprocessen i 2023 bekræftede Vestbalkans ledere på ny deres engagement i en øget integration af deres regionale økonomier gennem det fælles regionale marked — et skridt på vejen mod integration i EU. De tilsluttede sig planerne for økonomisk vækst, herunder infrastrukturinvesteringer og udvidelse af det regionale marked. På topmødet blev der også sat fokus på fremskridt inden for uddannelse, f.eks. Europakollegiets nye campus i Tirana, og på miljøinitiativer såsom den grønne dagsorden. Deltagerne understregede endvidere betydningen af regional sikkerhed med henblik på at styrke samarbejdet om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og cybersikkerhedstrusler.

På topmødet mellem EU og Vestbalkan den 13. december i Bruxelles, Belgien var drøftelserne fokuseret på at bringe partnerne på Vestbalkan tættere på EU og fremme deres gradvise integration, at sikre den økonomiske udvikling på baggrund af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og at styrke den regionale sikkerhed og modstandsdygtighed.

Der blev afholdt præsident- og parlamentsvalg i Tyrkiet i maj. I november blev der vedtaget en rapport om de nuværende forbindelser mellem EU og Tyrkiet med forslag til, hvordan samarbejdet kan forbedres. EU støtter fortsat flygtninge og lokalsamfund i Tyrkiet ved at stille uddannelse, sundhedspleje og grænsebeskyttelse til rådighed.

Georgien, Moldova og Ukraine

I den historiske udvidelsespakke fra dette år blev det for første gang vurderet, i hvilket omfang disse tre lande kan påtage sig forpligtelserne ved EU-medlemskab. I løbet af det seneste år har Georgien, Moldova og Ukraine hver især gentaget deres tilsagn om at tiltræde EU. Deres vej mod tiltrædelse indebærer, at der skal stilles krav om målrettede reformer af retssystemerne, slås hårdt ned på den organiserede kriminalitet og gøres en løbende indsats for at forbedre det politiske landskab, idet der er fokus på menneskerettigheder og afvikling af oligarkvældet. I Kommissionens henstilling — og Det Europæiske Råds historiske afgørelse — om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Moldova og Ukraine og give Georgien status som kandidatland blev det anerkendt, at de har gjort en betydelig indsats for at tilpasse sig EU's standarder.

Det Østlige Partnerskab

Dagsordenen for Det Østlige Partnerskab for perioden efter 2020 har været fokuseret på modstandsdygtighed, genopretning og reformer

og er blevet gennemført i overensstemmelse med Georgiens, Moldovas og Ukraines vej mod tiltrædelse af EU.

Den økonomiske plan og investeringsplanen for Det Østlige Partnerskab på 17 mia. EUR er EU's vigtigste instrument til styrkelse af modstandsdygtigheden i regionen og er også knyttet til Global Gateway-strategien (se nedenfor). Ved udgangen af 2023 var der mobiliseret forventede investeringer til en værdi af 8,6 mia. EUR, herunder 5 mia. EUR til landespecifikke flagskibsprojekter.

EU, dets medlemsstater og dets partnere vil intensivere deres indsats for at gennemføre Det Østlige Partnerskabs dagsorden for genopretning, modstandsdygtighed og reformer. Dette omfatter også håndteringen af de konsekvenser, som Ruslands angrebskrig mod Ukraine har for hele regionen. Samarbejdet vil fokusere på flere områder såsom konnektivitet, transport, energi og den grønne og den digitale omstilling samt menneskerettigheder, civilsamfundet, retsstatsprincippet og sikkerhedsspørgsmål. Selv om EU ikke har haft kontakt med Lukasjenkoregimet, støttede EU fortsat det hviderussiske folk direkte ved i perioden 2020-2023 at stille 100 mio. EUR til rådighed.

EU fortsatte i 2023 sin indsats for at sikre varig fred mellem Armenien og Aserbajdsjan og øgede sin humanitære bistand til regionen, der dermed siden konflikten begyndte at eskalere i 2020 og indtil udgangen af 2023 var nået op på mere end 25,8 mio. EUR.

↑

Josep Borrell, Unionens højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for et stærkere Europa i verden (forrest, i midten), ved FN's Sikkerhedsråds møde om konflikten mellem Armenien og Aserbajdsjan i FN's hovedkvarter, New York, USA, den 21. september 2023.

De sydlige nabolande

I de sydlige nabolande er der med hensyn til dagsordenen for det regionale samarbejde i Middelhavsområdet og den tilhørende finansielle strategi — den økonomiske plan og investeringsplanen på 30 mia. EUR — gjort store fremskridt på områder som økonomisk udvikling, regeringsførelse, digital omstilling, energi- og klimamodstandsdygtighed samt migration.

Det aftalememorandum mellem EU og Tunesien, der blev indgået i juli, omhandler fælles udfordringer og fremtidige muligheder vedrørende økonomi og

handel, omstillingen til grøn energi, mellemfolkelige kontakter samt migration og mobilitet.

EU ydede også fortsat støtte til mennesker, der er ramt af kriser i Libanon, Libyen, Syrien og Palæstina (denne betegnelse må ikke udlægges som en anerkendelse af en palæstinensisk stat og berører ikke de enkelte medlemsstaters holdninger til dette spørgsmål). I juni gav EU på konferencen om Syrien i Bruxelles tilsagn om 3,8 mia. EUR i tilskud til Syrien og dets nabolande.

Finansiell støtte til de sydlige nabolande

3,8 mia. EUR

i EU-tilskud til de sydlige nabolande i perioden 2021-2023

660 mio. EUR

i forpligtelser i form af blandede tilskud (ikke-tilbagebetalingspligtige midler)

EU-tilskud vil sammen med blandede tilskud og garantier til partnerlandenes uafhængige finanspolitiske institutioner tilvejebringe investeringer på 23,8 mia. EUR.

Flagskibsprojekter mellem EU og Vestbalkan og nabolandene for 2023

Projekterne gennemføres i henhold til de økonomiske planer og investeringsplaner, der er aftalt med landene.

Regionalt partnerskab — Vestbalkan

Transbalkan-elektricitetskorrideren er en 400 kilovolt-sammenkobling, som forbinder transmissionssystemerne i Bosnien-Hercegovina, Montenegro og Serbien med transmissionssystemerne i Kroatien, Italien, Ungarn og Rumænien.

Regionalt partnerskab — de sydlige nabolande — Medusa-kablet

Det undersøiske fiberoptiske kabel Medusa i Middelhavet vil forbinde de nordafrikanske lande med europæiske lande for at øge internethastigheden på nordafrikanske universiteter.

Regionalt partnerskab — Østeuropa

Det undersøiske digitale kabel til digital konnektivitet i Sortehavet vil støtte den digitale omstilling og øge den digitale modstandsdygtighed i regionen.

Nordmakedonien

Jernbanekorridor VIII vil forbinde Nordmakedonien med den bulgarske grænse.

Georgien

Det undersøiske elkabel til digital konnektivitet i Sortehavet vil eksportere grøn energi fra Sydkaukasus til EU.

Marokko

- Sporvognsnettet i byområdet Rabat-Salé-Témara vil blive udvidet med 37 km.
- En indkaldelse af forslag til P2X-brintkraftværket.

Tunesien

Anlæggelse af ELMED, den første undersøiske højspændingsforbindelse mellem Italien og Tunesien.

Israel

EuroAsia Interconnector's undersøiske elkabel vil forbinde Grækenland, Cypern og Israel.

Egypten

- GREGY, en højspændingsforbindelse i det østlige Middelhavsområde mellem Europa og Afrika, der strækker sig fra Egypten til Grækenland.
- Modernisering af Alexandria Area Control Centre.
- Produktion af methanol til grøn skibsfart.

Jordan

- Aqaba-Amman- projektet vedrørende afsaltning og transport af vand.
- Renovering og modernisering af rensningsanlægget i As Salt, opførelse af et biogasanlæg.

Internationale partnerskaber og Global Gateway

I 2023 gjorde EU betydelige fremskridt med gennemførelsen af Global Gateway — dets bidrag til at mindske den globale investeringskløft og støtte den grønne og den digitale omstilling over hele verden. Navnlig blev der i 2023 iværksat næsten 90 nye flagskibsprojekter i Afrika, Latinamerika og

Caribien, Asien og Stillehavsområdet, Vestbalkan og de østlige og sydlige nabolande. Disse projekter omfattede forskellige sektorer såsom strategiske transportruter, vedvarende energi, undersøiske kabler, kritiske råstoffer, uddannelse af lærere og fremstilling af vacciner.

Den 25. og 26. oktober deltog ledere fra EU, partnerlande, virksomheder, civilsamfundet, tænketanke, finansielle institutioner og internationale organisationer i det første Global Gateway-forum med det formål at fremme gennemførelsen af Global Gateway-strategien. På blot to dage blev der undertegnet aftaler til en værdi af ca. 3 mia. EUR. EU har forpligtet sig til at mobilisere 300 mia. EUR inden for rammerne af strategien frem til 2027.

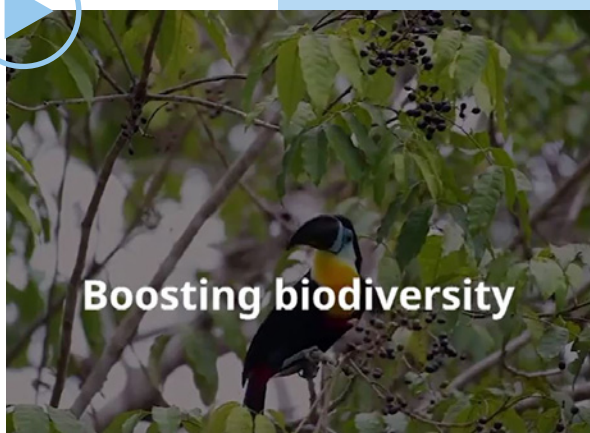

Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen (til højre), og Sheikh Hasina, Bangladeshs premierminister (til venstre), på Global Gateway-forummet, Bruxelles, Belgien, den 25. oktober 2023.

For første gang i 8 år afholdt EU og Sammenslutningen af Latinamerikanske og Caribiske Stater et topmøde, der godkendte Global Gateway-investeringsdagsordenen mellem EU og Latinamerika og Caribien. Dagsordenen forventes at mobilisere mere end 45 mia. EUR over de kommende år. I 2023 indgik EU også forskellige bilaterale strategiske partnerskaber med partnerlande

i regionen med henblik på at styrke samarbejdet om energi og kritiske råstoffer yderligere. Der blev oprettet en digital alliance mellem EU og Latinamerika og Caribien med henblik på samarbejde om digitale og rumrelaterede anliggender. Som reaktion på klimakrisen blev EU's flagskibsprogram Euroclima desuden udvidet til at omfatte de 33 latinamerikanske og caribiske lande.

Global Gateway-investeringsdagsorden mellem EU og Latinamerika og Caribien

EU og medlemsstaterne har afsat **over 45 mia. EUR** til støtte for det styrkede partnerskab med Latinamerika og Caribien frem til 2027. Andre lande forventes at bidrage sammen med den private sektor og finansieringsinstitutioner.

Dagsordenen omfatter mere end 130 projekter i latinamerikanske og caribiske lande for at fremme investeringer af høj kvalitet.

Projekterne vil blive gennemført gennem Team Europe-initiativer: EU, medlemsstaterne, udviklingsfinansieringsinstitutioner (herunder Den Europæiske Investeringsbank), eksportkreditagenturer og alle andre offentlige finansieringskilder vil arbejde sammen med den private sektor.

VIDEO Global Gateway: lancering af Amazonia+-programmet.

Dagsordenen er struktureret omkring centrale søjler:

en retfærdig og grøn omstilling

en inklusiv digital omstilling

menneskelig udvikling

modstandsdygtighed på sundhedsområdet og vacciner

På samme måde styrkede EU yderligere sine forbindelser med Asien og Stillehavsområdet i løbet af året. I 2022 bebudede EU udnyttelsen af op til 10 mia. EUR i investeringer til Global Gateway-projekter med medlemslandene i Sammenslutningen af Sydøstasiatiske Nationer. Som led heri lancerede EU i 2023 et jordobservationsprogram med det formål at støtte

klimatilpasning, garantere fødevarersikkerheden og reagere på katastrofer. Desuden iværksatte EU nye partnerskaber for bæredygtig energi og forvaltning af naturressourcer. Med det formål at forbedre den bæredygtige konnektivitet mellem Europa og Centralasien kortlagde EU transportforbindelserne mellem de to regioner og de deraf følgende investeringsmuligheder.

Jutta Urpilainen, kommissær med ansvar for internationale partnerskaber (anden fra højre), ved undertegnelsen af Samoaaftalen, Apia, Samoa, den 15. november 2023.

Der er opstået et nyt partnerskab mellem EU og Organisationen af Stater i Afrika, Caribien og Stillehavet, en organisation, der omfatter 79 nationer. Den 15. november undertegnede parterne Samoaaftalen, der afløser Cotonouaftalen. Den nye tekst fokuserer på en fælles indsats mod globale udfordringer såsom klimaændringer, menneskerettigheder og sundhedsspørgsmål. Den skal forme forbindelserne mellem EU og organisationen i de næste 20 år.

EU gør fremskridt med gennemførelsen af Global Gateway-investeringspakken mellem Afrika og Europa til 150 mia. EUR, herunder nye store Team Europe-initiativer (fælles indsats mellem EU og medlemsstaterne) inden for sektorer som sundhed, digitale teknologier, grøn energi, uddannelse og transport.

Team Europe-initiativer 2023

Køreplanen for partnerskabet mellem EU og Namibia om værdikæder for bæredygtige råstoffer og vedvarende brint blev lanceret i oktober 2023. Samtidig undertegnede EU aftaler om lignende partnerskaber med Den Demokratiske Republik Congo og Zambia.

Vaccineproduktionen er begyndt i Sydafrika, og der er ved at blive etableret produktionsfaciliteter i Ghana, Rwanda og Senegal.

EU og dets medlemsstater har øget støtten til produktion af ren energi i Afrika, bl.a. gennem lancering af partnerskabet om retfærdig energiomstilling med Senegal og indvielsen af solkraftværket i Gorou Banda i Niger.

I januar 2023 lancerede EU og dets medlemsstater også et regionalt lærerinitiativ på 100 mio. EUR til støtte for uddannelse af høj kvalitet for alle.

Den 18. december 2023 aflagde Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen (til venstre), besøg i Kigali, Rwanda, hvor hun holdt tale ved åbningsceremonien for BioNtech Africa sammen med Paul Kagame, Rwandas præsident (til højre).

← EU finansierer opførelsen af en bro over floden Logone, der forbinder Cameroun med Tchad. Hidtil er vare- og passagertransport foregået med traditionelle trækanoeer. Yagoua, Cameroun, den 5. april 2023.

EU tog i 2023 et konkret skridt i retning af at bekæmpe ulighed med indførelsen af ulighedsmarkøren. Dette værktøj hjælper med at vurdere, om foranstaltningerne mindsker uligheder og opfylder behovene hos de nederste 40 % af befolkningen.

EU og medlemsstaterne er fortsat den største donor af officiel udviklingsbistand på verdensplan med 92,8 mia. EUR i bistand i 2022 (det seneste år, for hvilket der foreligger data), hvilket svarer til 43 % af det samlede beløb.

Humanitær bistand og civilbeskyttelse

Humanitær bistand

Humanitær bistand redder liv, værner om den menneskelige værdighed og fremmer global solidaritet i kriser og nødsituationer. EU er samlet set én af verdens største donorer af humanitær bistand. Med et budget på 2,4 mia. EUR alene i 2023 fokuserer EU ikke kun på nye nødsituationer, men også på glemte kriser.

På grund af konflikter, økonomiske chok, ekstreme vejrforhold og pandemien er fødevarer usikkerheden rekordhøj. Ruslands ulovlige invasion af Ukraine har yderligere påvirket fødevarer-, energi- og gødningspriserne og forstyrret forsyningskæderne. I 2023 blev der afsat mere end 668 mio. EUR til humanitær fødevarer- og ernæringshjælp. Gennem denne bistand ønsker EU at sikre adgang til sikre og nærende fødevarer for de mest sultende og sårbare kriserammede personer.

I løbet af de seneste 12 år af krisen i Syrien har EU og medlemsstaterne ydet en omfattende støtte på i alt 30 mia. EUR til det syriske folk. Dette omfatter humanitær bistand, udviklingsbistand, økonomisk bistand og stabiliseringsbistand samt yderligere 170 mio. EUR til humanitær bistand i 2023.

I februar 2023 ramte et voldsomt jordskælv med en styrke på 7,8 Syrien og Tyrkiet. Jordskælvet var ét af de kraftigste i regionen i over et århundrede. Men de efterfølgende jordskælv forårsagede flere ødelæggelser.

↑ Takket være EU-midler og hjælp fra partnerorganisationer kan der uddeles sanitetsartikler til mennesker, der efter jordskælvet bor i telte, Tyrkiet, den 23. august 2023.

EU reagerede omgående: Unionen sendte 30 eftersøgnings- og redningshold til Tyrkiet, mobiliserede humanitær bistand til begge lande og indkaldte til den internationale donorkonference »Sammen om hjælpen til Tyrkiet og Syrien« den 20. marts. På konferencen gav det internationale samfund tilsagn om 7 mia. EUR til at støtte de humanitære behov og genopbygningen i de berørte regioner i Tyrkiet og yde humanitær bistand og støtte til hurtig genopretning og modstandsdygtighed til Syrien. Dette omfattede et bidrag på 1,1 mia. EUR fra EU-budgettet, hvoraf 400 mio. EUR blev sikret i 2023 under Den Europæiske Unions Solidaritetsfond.

Marokko blev ramt af et jordskælv med en styrke på 6,8 i september. EU mobiliserede hurtigt 1 mio. EUR i nødhjælpsmidler, sendte humanitære og logistiske eksperter og var rede til at yde mere støtte, hvis det var nødvendigt.

I takt med det stigende globale behov for humanitær bistand har EU intensiveret sin indsats for at udvide det globale donorgrundlag og lukke den voksende kløft mellem finansiering og behov, som for første gang oversteg næsten 40 mia. EUR i 2023. Emnet var i fokus ved det årlige europæiske humanitære forum i Bruxelles, Belgien, i marts. Med henblik på at finde bæredygtige løsninger på humanitære behov samlede dette forum EU's udenrigsministre for at drøfte anvendelsen af udviklings- og klimamidler til

at tackle de grundlæggende årsager til disse behov og opfordrede dem til at øge deres engagement.

Ud over finansiering har EU også brugt sine egne kapaciteter til at supplere det arbejde, der udføres af humanitære partnerorganisationer. Via den europæiske humanitære beredskabskapacitet ydede EU direkte logistisk støtte året igennem, navnlig i Mellemøsten. Dette omfattede distribution af livsvigtige forsyninger fra EU's egne lagre og tilrettelæggelse af humanitære EU-luftbrooperationer med henblik på transport af nødhjælpsartikler til partnerorganisationer.

Det samme skete som reaktion på den konflikt, der brød ud i Sudan i april, gennem levering af livsvigtige forsyninger til mennesker, der var berørt af konflikten i Sudan, og flygtninge i Tchad. En parallel humanitær luftbro blev iværksat efter en yderligere optrapning af konflikten i den østlige del af Den Demokratiske Republik Congo, og via en række flyvninger blev der fortsat ydet nødhjælp til befolkningen i Afghanistan, som står over for verdens største humanitære krise.

Mere end halvdelen af befolkningen i Mali er under 18 år. Omkring en tredjedel af dem bor i områder, der er berørt af væbnede konflikter. EU arbejder aktivt på at beskytte disse børn, reagere hurtigt på nye fordrivelser og sikre, at deres uddannelse fortsætter uden at blive afbrudt.

I marts 2023 arrangerede EU en solidaritetskonference med migranter og flygtninge fra Venezuela, hvor der blev rejst 815 mio. EUR og skabt fokus på denne glemte humanitære krise. Der blev afholdt yderligere donorarrangementer for at støtte Yemens befolkning og kriseområderne på Afrikas Horn og i Sahel.

I Mali er der fritidsaktiviteter for fordrevne børn. Det foregår i små grupper for at garantere sikkerheden og fremme en følelse af tryghed. Herved bliver det også lettere at konstatere, hvilke børn der har behov for yderligere støtte. Sårbare børn modtager således psykosocial støtte og bistand, der er afstemt til deres specifikke behov. 11. april 2023.

© DRC/Bakary Diouara

Katastrofeindsats, -forebyggelse og -beredskab

EU-civilbeskyttelsesmekanismen, der blev oprettet i oktober 2001, udgør rygraden i samarbejdet og solidariteten mellem medlemsstaterne og 10 andre deltagende stater i tilfælde af menneskeskabte katastrofer eller naturkatastrofer. Når en nødsituation overstiger indsatskapaciteten i et land i eller uden for Europa, kan det anmode om bistand gennem mekanismen.

Efter tiltrædelsen af Moldova og Ukraine i 2023 er mekanismen vokset til at omfatte 37 medlemmer, som i fællesskab styrker forebyggelsen, beredskabet og katastrofeindsatsen i Europa.

EU spiller en central rolle med hensyn til at koordinere og finansiere det kollektive katastrofeberedskab i EU og resten af verden. I 2023 steg efterspørgslen efter bistand gennem mekanismen kraftigt og nåede op på 66 aktiveringer som reaktion på både naturskabte og menneskeskabte kriser i og uden for Europa. Dette drejede sig blandt andet om den igangværende krig i Ukraine, det massive jordskælv i Syrien og Tyrkiet, ødelæggende skovbrande i Canada og Grækenland og hidtil usete oversvømmelser i Italien, Libyen og Slovenien.

EU har yderligere udvidet sine strategiske rescEU-reserver, der er oprettet som en sidste mulighed for at yde støtte i forbindelse med større nødsituationer, som overvælder medlemsstaterne. Som led heri

har EU opbygget sine egne indkvarteringsrelaterede reserver, som kan bruges til at skabe indkvartering til tusindvis af mennesker i flere lande. EU er også begyndt at oprette et medicinsk nødhjælpshold inden for rammerne af rescEU, og skaber i denne forbindelse det første paneuropæiske felthospital. Flere medlemsstater har modtaget EU-finansiering til at opbygge rescEU's første kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare strategiske reserve samt en nødenergireserve med generatorer og andet udstyr.

EU støtter regeringer, organisationer og lokalsamfund i deres bestræbelser på at foregribe, forberede sig på og reagere på katastrofer. Lokalsamfundene hjælpes til at nå disse mål ved hjælp af systemer for tidlig varsling, udveksling af ekspertise, uddannelse i katastrofeberedskab og oplagring af nødhjælpsforsyninger.

I den forbindelse har EU fornyet sit engagement i FN's Sendairamme for katastrofe-forebyggelse. EU støtter også Latinamerika og Caribien gennem et aftalememorandum om samarbejde vedrørende katastrofeberedskab og risikostyring. I takt med at risikobilledet i Europa er blevet forværret, vedtog EU i 2023 fem mål for katastrofemodstandsdygtighed. Der er tale om mål, der vejleder lokalsamfund i hele Europa med henblik på at hjælpe dem med at forudsige, forebygge, forberede sig på og reagere på kommende større katastrofer. De skaber en forbindelse mellem specifikke katastrofescenarier og indsatskapaciteter og har til formål at styrke modstandsdygtigheden over for katastrofer mærkbart og effektivt.

→ Rumænske brandmænd på øen Rhodos, Grækenland, giver en kanin, der er reddet ud af flammerne, hårdt tiltrængt vand. Når brande ødelægger deres naturlige levesteder er dyr ofte hjælpeløse og ude af stand til at flygte. Juli 2023.

Fem EU-mål for katastrofemodstandsdygtighed

Foregribelse

Bedre risikovurdering

Beredskab

Øget bevidsthed og
parathed hos mennesker

Varsling

Forbedrede systemer for
tidlig varsling

Indsats

Stærkere
EU-civilbeskyttelsesmekanisme

Sikring

Robust koordinering af
katastrofeberedskabet
i hele Europa

Handelsaftaler

EU samarbejder med lande rundt om i verden og internationale organisationer om at fremme handel og økonomisk velstand, samtidig med at det sikres, at teknologi bidrager til at tjene samfundet og respekterer fælles demokratiske værdier.

I juni præsenterede Kommissionen og den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Josep Borrell, den europæiske økonomiske sikkerhedsstrategi — en samlet tilgang, der har til formål at gøre EU's økonomi stærkere og mere modstandsdygtig. Den vil styrke EU's industrigrundlag, beskytte vitale økonomiske interesser og fremme samarbejdet med en lang række lande uden for EU med henblik på at øge den globale økonomiske sikkerhed.

I 2023 gjorde EU gode fremskridt med en række frihandelsaftaler. EU undertegnede og vedtog en aftale med New Zealand, der blev indgået i 2022. Aftalen mellem EU og Chile blev også undertegnet, og vejen er således banet for formel vedtagelse.

EU afsluttede forhandlingerne om og undertegnede den økonomiske partnerskabsaftale med Kenya, der er den mest ambitiøse aftale, som EU har forhandlet med et udviklingsland om bæredygtighed. Der er også gjort fremskridt med arbejdet med aftalen om fremme af bæredygtige investeringer mellem EU og Angola, og Kommissionen foreslår, at Rådet indgår og undertegner aftalen.

Forhandlingerne om handelsaftaler med Australien, Indien og Indonesien fortsatte, og det samme gjorde det tekniske og juridiske arbejde med handelsaftalen mellem EU og Mercosur. Forhandlingerne med Thailand blev også genoptaget.

Efter den økonomiske dialog på højt plan mellem EU og Japan i juni og topmødet mellem EU og Japan i juli enedes de to parter om yderligere samarbejde inden for rammerne af den økonomiske partnerskabsaftale mellem EU og Japan. Dette omfatter en udvidelse af forhandlingerne om økonomisk sikkerhed og opnåelse af enighed om digitale handelsprincipper.

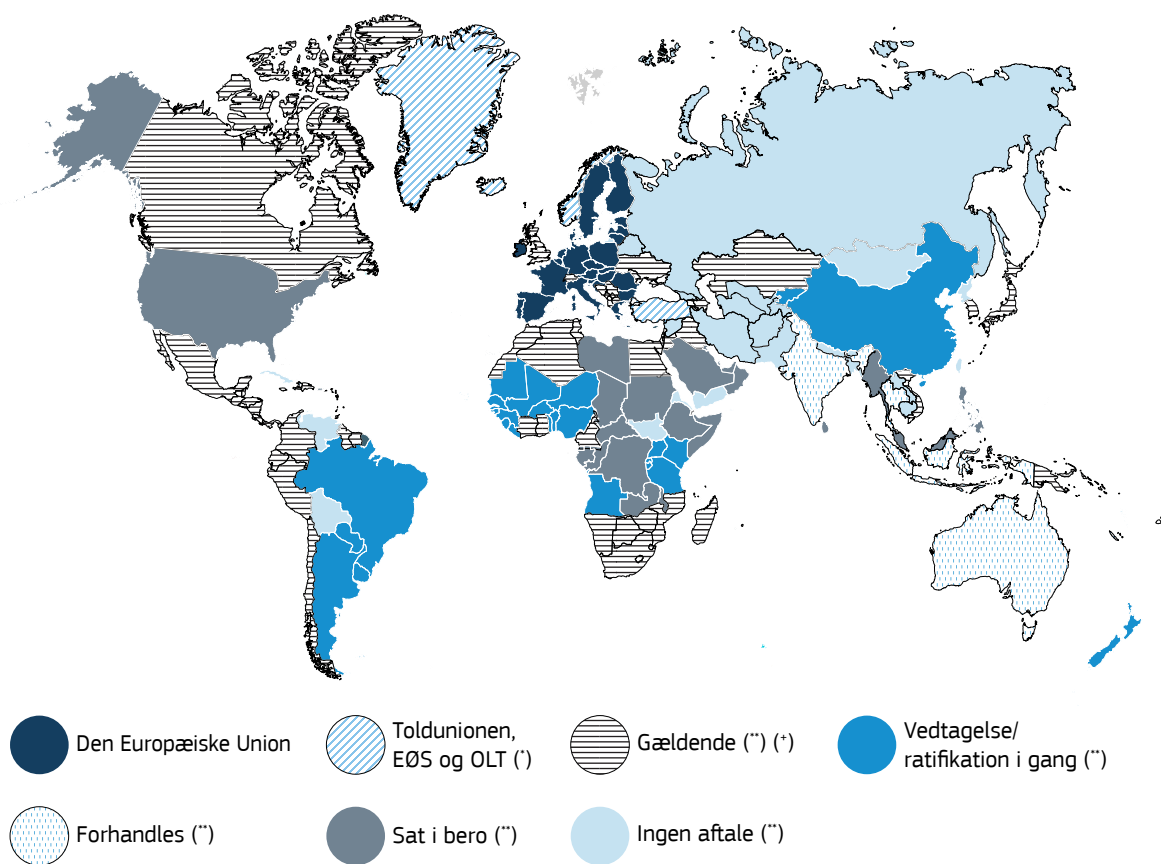
I december var Beijing vært for et skelsættende topmøde mellem EU og Kina, det første topmøde med fysisk tilstedeværelse siden 2019, som fokuserede på at gøre konkrete fremskridt med hensyn til forbindelserne mellem EU og Kina. Centrale punkter på dagsordenen omfattede drøftelser om at skabe balance mellem EU's handelsunderskud med Kina, fremme et retfærdigt økonomisk partnerskab og overholde internationale normer.

Forsamlingen så også nærmere på kritiske globale bekymringer såsom Ruslands angrebskrig mod Ukraine, spændinger i Mellemøsten, klimaændringer, sundhedsudfordringer og menneskerettighedsspørgsmål i Kina. Topmødet understregede betydningen af samarbejde og gensidig respekt i globale anliggender.

Forhandlingerne med USA om den globale aftale om bæredygtigt stål og aluminium fortsatte med henblik på at tackle overkapacitet på de globale markeder og gøre den globale handel med stål mere bæredygtig. For at støtte disse bestræbelser blev USA og EU enige om at forlænge suspensionen af USA's told på visse mængder stål og aluminium fra EU og af EU's udligningstold på amerikanske varer indtil henholdsvis den 31. december 2025 og den 31. marts 2025. Der blev også indledt forhandlinger med USA om en aftale om kritiske mineraler, hvorved EU-producerede elkøretøjer og reservedele vil være omfattet af visse skattefradrag under USA's Inflation Reduction Act.

EU og USA fortsatte arbejdet med at udvikle deres digitale og handelsmæssige forbindelser inden for rammerne af Handels- og Teknologirådet mellem EU og USA, som afholdt sit fjerde møde på ministerplan i maj. Med udgangspunkt i de gode resultater fra Handels- og Teknologirådet mellem EU og USA afholdt EU og Indien også det første ministermøde i Handels- og Teknologirådet mellem EU og Indien i maj efter dets lancering i februar. På mødet blev begge parter enige om at uddybe deres samarbejde på tre centrale områder: teknologi, ren energi og handel.

EU's handelsaftaler i 2023

(*) Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og oversøiske lande og territorier.

(**) Frihandelsaftale, vidtgående og bred frihandelsaftale, investeringsaftale, udvidet partnerskabs- og samarbejdsaftale og partnerskabs- og samarbejdsaftale med et præferenceelement.

(*) Aftalerne med Tunesien og med det østlige og sydlige Afrika er ved at blive ajourført, de ajourførte aftaler med Chile og Mexico er ved at blive ratificeret, og den vidtgående og brede frihandelsaftale med Georgien finder ikke anvendelse i Abkhasien og Sydossetien.

Windsorrammen er en vigtig milepæl i forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige. Den skaber endelige løsninger på udfordringerne i forbindelse med gennemførelsen af protokollen om Irland/Nordirland (en integreret del af udtrædelsesaftalen), bekræfter EU's og Det Forenede Kongeriges fulde engagement i Langfredagsaftalen (Belfastaftalen) samt letter handelen mellem Nordirland og Storbritannien og beskytter EU's indre marked. Begge parter er fast besluttet på en fuldstændig og rettidig gennemførelse af alle elementerne i rammen.

Arbejdet med handels- og samarbejdsaftalen skred også frem i 2023, hvilket gav mulighed for samarbejde inden for handel, transport, energi og sikkerhed samt områder som cybersikkerhed og finansielle tjenesteydelser. Det Forenede Kongerige og EU nåede til enighed om førstnævntes deltagelse i Horisont Europa, EU's forsknings- og innovationsprogram, og Copernicus, som er EU's verdensførende jordobservationsprogram.

Takket være EU's støtte til den cypriotiske bilæggelsesproces steg handelen over den grønne linje mellem tyrkisk- og græsk-cyprioter til et

rekordhøjt niveau på 16 mio. EUR i 2023. Denne handel opbygger tillid mellem de to samfund og forbedrer Cyperns økonomi. For yderligere at støtte denne vækst blev der i oktober åbnet en EU-finansieret one-stop-shop, som tilbyder rådgivning til lokale erhvervsdrivende.

EU lancerede en række digitale partnerskaber med henblik på at styrke sin dialog med ligesindede partnere, herunder Canada og lande i den indopacifiske region, herunder Singapore og Sydkorea. Målet er at øge samarbejdet om at skabe et sikkert digitalt rum og en modstandsdygtig digital omstilling. Det strategiske partnerskab mellem EU og Japan udvides også fortsat, idet begge parter har undertegnet aftaler om at styrke samarbejdet om digital infrastruktur, halvledere og råstoffsyrningskæder.

Et andet af EU's mål er at styrke forbindelserne med verdens førende forskersamfund. New Zealands indtræden i Horisont Europa i 2023 var et nybrud, da der er tale om EU's første fjerntliggende partner i dette projekt. Canadas deltagelse udvider denne internationale videnskabelige alliance yderligere.

↑

Margrethe Vestager, ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for et Europa klar til den digitale tidsalder og kommissær for konkurrence (anden fra højre), og Valdis Dombrovskis, ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for en økonomi, der tjener alle, og kommissær med ansvar for handel (tredje fra højre), ved Handels- og Teknologirådet mellem EU og Indien, Bruxelles, Belgien, den 16. maj 2023.

9. Institutionel udvikling og styrkelse af demokratiet

Indledning

I 2023 arbejdede Den Europæiske Unions institutioner og organer tæt sammen om at fremme EU's fælles interesser og skabe resultater for borgerne. Der blev fortsat gjort en indsats for at forbedre EU's lovgivningsproces og reformere administrationerne, så de i højere grad er forberedt på mulighederne og udfordringerne i en verden i forandring. Det er et fælles mål at opnå bedre resultater for borgerne ved at forbedre EU-reglerne, og det er alle EU-institutionernes og medlemsstaternes ansvar. Det indebærer, at borgerne får mulighed for at deltage aktivt i den demokratiske proces.

↑

Fra venstre mod højre: Charles Michel, formand for Det Europæiske Råd, Jessica Roswall, Sveriges minister for EU-anliggender, Shirin Ebadi, iransk advokat og forfatter, Roberta Metsola, formand for Europa-Parlamentet, Samantha Cristoforetti, italiensk astronaut, og Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, ved Europa-Parlamentets fejring af kvindernes internationale kampdag, Strasbourg, Frankrig, den 15. marts 2023.

Samarbejde

EU's institutionelle struktur er unik, og dets beslutningsproces er i konstant udvikling. I princippet fremsætter Europa-Kommissionen forslag til ny lovgivning, og Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union, der er de to lovgivere, vedtager disse forslag. Medlemsstaterne gennemfører derefter lovgivningen, og Kommissionen sikrer, at den anvendes korrekt. Disse institutioners arbejde suppleres af andre institutioner og organer. I 2023 gjorde EU-institutionerne fremskridt

med flere centrale lovgivningsinitiativer og intensiverede indsatsen for at gøre EU mere gennemsigtigt, mere ansvarligt og mere effektivt. På baggrund af Kommissionens meddelelse »Mod et modstandsdygtigt, konkurrencedygtigt og bæredygtigt Europa« mødtes EU-landenes stats- og regeringsledere i oktober i Granada, Spanien, for at indlede drøftelser med henblik på at fastlægge Den Europæiske Unions overordnede politiske retningslinjer og prioriteter for de kommende år.

Formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union går på skift mellem EU-medlemsstaterne hver 6. måned. I 2023 blev formandskabet først varetaget af Sverige og derefter af Spanien.

Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, medlemmer af den svenske delegation og medlemmer af kommissærkollegiet ved det indledende møde for det svenske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union, Kiruna, Sverige, den 12. januar 2023.

Fremskridt med lovgivningsinitiativer

I 2023 gjorde EU's to lovgivere fremskridt med flere større initiativer.

Med hensyn til solidaritet med Ukraine og militær støtte (se kapitel 1) nåede Parlamentet og Rådet til politisk enighed om forordningen om støtte til produktion af ammunition, hvorved der tilvejebringes 500 mio. EUR til fremstilling af ammunition og missiler. De blev også enige om nye foranstaltninger til hurtigst muligt at styrke kapaciteten i EU's forsvarsindustri inden for ammunitionsproduktion (instrumentet til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb — se kapitel 8). I lyset af Ruslands fortsatte angrebskrig mod Ukraine nåede Rådet endvidere til enighed om 11. og 12. pakke af økonomiske og individuelle restriktive foranstaltninger (sanktioner).

Der blev gjort fremskridt med at styrke økonomien og EU's konkurrenceevne, idet der blev opnået enighed mellem Parlamentet og Rådet om vigtige forslag såsom EU's forordning om grønne obligationer, bankpakken og forordningen om forbedring af værdipapirafviklingen i EU og om værdipapircentraler samt den banebrydende forordning om kritiske råstoffer (se kapitel 2). Desuden nåede Rådet til enighed om en fælles holdning til Kommissionens forslag om at reformere EU's regler for økonomisk styring.

Med hensyn til den grønne dagsorden vedtog Parlamentet og Rådet centrale retsakter med henblik på at opfylde klimamålene for 2030. Blandt disse er nye regler, der skal reducere det endelige energiforbrug og øge andelen af vedvarende energi i EU's energimiks (se kapitel 3 og 4).

Med hensyn til den digitale omstilling vedtog Parlamentet og Rådet nye regler for at styrke Europas halvledersektor (mikrochipforordningen), som vil øge EU's teknologiske suverænitet. De to lovgivere vedtog også dataforordningen, som vil sikre fair adgang til data, og nåede til politisk enighed om forordningen om kunstig intelligens, som vil fremme sikker anvendelse af kunstig intelligens i EU til gavn for alle (se kapitel 5).

Forhandlingerne mellem Parlamentet og Rådet mandede også ud i en politisk aftale om den nye pagt om migration og asyl (se kapitel 7) og om gennemsigtighed i forbindelse med politisk reklame (se nedenfor). Der blev også gjort fremskridt med direktivet om forbedring af arbejdsvilkårene for platformsarbejdere (se kapitel 6). Med hensyn til Schengenområdet vedtog Rådet desuden enstemmigt at ophæve kontrollen ved de indre luft- og søgrænser med Bulgarien og Rumænien (se kapitel 7).

Desuden markerer den politiske enighed om den målrettede revision af finansforordningen et vigtigt skridt i retning af at beskytte EU-budgettet (se kapitel 2), øge gennemsigtigheden, forbedre krisestyringen og mindske de administrative byrder for medlemsstaterne.

Ursula von der Leyen, formand for Europa-Kommissionen, og medlemmer af kommissærkollegiet ved det indledende møde for det spanske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union, Madrid, Spanien, den 3. juli 2023.

Sikre, at EU-reglerne anvendes

EU-lovgivningen skal gennemføres og anvendes fuldt ud og korrekt overalt, så borgerne og virksomhederne fuldt ud kan få gavn af den. For at sikre det indledte Kommissionen i 2023 mere end 500 nye traktatbrudsprocedurer, enten fordi medlemsstaterne ikke havde gennemført EU-direktiverne i national ret rettidigt, eller fordi de ikke anvendte EU-reglerne korrekt, eller fordi deres nationale regler ikke var i fuld overensstemmelse med EU-retten.

Til gengæld var det muligt at afslutte 1 000 traktatbrudsprocedurer i løbet af året, efterhånden som medlemsstaterne opfyldte EU-reglerne. Det vil give konkrete fordele såsom stærkere rettigheder på det digitale indre marked, forbedret energieffektivitet, bedre miljøbeskyttelse, bedre finansielle tjenesteydelser og sikrere transport.

Kommissionen fortsatte også sit arbejde med at forebygge overtrædelser, f.eks. ved at yde tidlig støtte i form af praktisk vejledning, møder, uddannelse og teknisk bistand til medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten.

Aktivt interinstitutionelt samarbejde

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Det Europæiske Regionsudvalg ydede vigtige og relevante bidrag til Parlamentet, Rådet og Kommissionen og var stærkt engageret i at støtte Ukraine. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg fortsatte sit initiativ med at udvælge medlemmer fra kandidatlandene, hvilket skal inddrage repræsentanter for civilsamfundet fra EU-kandidatlandene i udvalgets daglige rådgivningsarbejde.

Via [den europæiske alliance af byer og regioner for genopbygning af Ukraine](#) fremhævede Det Europæiske Regionsudvalg betydningen af

decentralisering og styrkelse af lokalt selvstyre i forbindelse med Ukraines genopretnings- og genopbygningsproces.

De nationale parlamenter i de fleste medlemsstater fortsatte deres aktive samarbejde med EU-institutionerne og kontrollerede, at forslagene til ny lovgivning overholdt nærhedsprincippet. Nærhedsprincippet definerer, under hvilke omstændigheder det er legitimt for EU at træffe foranstaltninger i stedet for medlemsstaterne. I den forbindelse gav de nationale parlamenter kun udtryk for betænkeligheder i meget få tilfælde. De deltog i den skriftlige og mundtlige politiske dialog med Kommissionen om en lang række emner og i interparlamentariske møder, som Europa-Parlamentet var vært for.

Forbindelserne mellem de øvrige institutioner og [Den Europæiske Ombudsmand](#) var fortsat både gode og meget konstruktive. Det er fortsat først og fremmest Kommissionen, der er genstand for Ombudsmandens undersøgelser, idet det er den institution, der har den mest direkte kontakt med offentligheden. I 2023 gennemførte Kommissionen ca. tre fjerdedele af Ombudsmandens forslag, og der var kun meget sjældne tilfælde af fejl og forsømmelser.

Som vogter af EU's finanser gennemførte Den Europæiske Revisionsret en række finansielle revisioner og forvaltningsrevisioner, herunder på områder som genopretningsfonden NextGenerationEU, EU's økonomiske konkurrenceevne, modstandsdygtighed over for sikkerhedstrusler, respekt for europæiske værdier, klimaændringer og bekæmpelse af svig. Kommissionen accepterede som den mest reviderede enhed langt størstedelen af de anbefalinger, der blev rettet til den, med henblik på at sikre, at EU's midler tilvejebringes og anvendes i overensstemmelse med de relevante regler, og at der opnås de ønskede resultater hermed.

God forvaltning

Øge offentlighedens tillid

Gennemsigtighed, integritet og ansvarlighed er de vigtigste kendetegn ved et demokrati baseret på retsstatsprincippet. De fremmer god forvaltningspraksis og skaber tillid til den politiske beslutningsproces. De udgør også yderst vigtige politiske redskaber til forebyggelse af korruption. Efter beskyldninger om korruption og den efterfølgende anholdelse af et medlem af Europa-Parlamentet ved udgangen af 2022 gennemførte Parlamentet i 2023 en række reformer med henblik på at styrke dets integritet, uafhængighed og ansvarlighed som et middel til at forhindre yderligere indblanding i dets arbejde.

Med henblik på at øge offentlighedens tillid til EU-institutionerne fremlagde Kommissionen i juni et forslag til et interinstitutionelt etisk organ med det formål at fastlægge fælles standarder for medlemmernes etiske adfærd og en formel mekanisme for samarbejde og udvekslinger om etiske krav. Kommissionen opfordrede alle EU-institutionerne (Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Domstolen, Den Europæiske Centralbank og Revisionsretten samt Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Det Europæiske Regionsudvalg) til at indlede forhandlinger og afholdt de første politiske og tekniske møder om en potentiel aftale.

I juni formaliserede Den Europæiske Centralbank sine ansvarlighedsordninger med Parlamentet. Dialogen mellem Centralbanken og Parlamentet er

af afgørende betydning i den henseende. Den giver banken mulighed for at forklare sine handlinger og politikker i detaljer over for EU-borgernes valgte repræsentanter og lytte til, hvad der skaber bekymring hos dem. På den måde kan borgerne og deres repræsentanter bedømme bankens resultater i lyset af dens primære mål om at fastholde prisstabilitet.

Bedre regulering

Kommissionens dagsorden for bedre regulering er kernen i dens arbejde med at sikre EU's konkurrenceevne og modstandsdygtighed ved hjælp af en mere intelligent og effektiv regulering. Dette bygger på en dokumenteret ramme, der er anerkendt af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling.

I 2023 forpligtede Kommissionen sig til at reducere den byrde, der er forbundet med indberetningskravene, med 25 % over tid. Den fremlagde 41 initiativer i sit arbejdsprogram og gjorde det til en prioritet at strømline de indberetningskrav, som pålægger virksomheder og forvaltninger uforholdsmæssigt store byrder. Målet er at reducere de administrative byrder uden at underminere de politiske mål eller sænke de sociale, økonomiske, miljømæssige eller andre standarder, herunder forbrugerbeskyttelsen. Processen vil blive baseret på 200 bidrag fra virksomheder, offentlige myndigheder, civilsamfundet og borgere i en særlig indkaldelse af feedback.

← Christine Lagarde, formand for Den Europæiske Centralbank (til venstre), og Roberta Metsola, formand for Europa-Parlamentet (til højre), underskriver ansvarlighedsordningerne, Bruxelles, Belgien, den 5. juni 2023.

Rationalisering og forenkling af rapporteringskravene

Hvordan?

Eksempler

Forslag	Mål	Forventede besparelser/fordele
Reform af EU-toldkodeksen	At skabe en fælles EU-grænseflade og lette videreanvendelsen af data	2 mia. EUR
Revideret direktiv om kombineret transport	At forenkle procedureerne (f.eks. brug af digitale transportdataplatforme til dokumentation for opfyldelse af betingelserne)	430 mio. EUR
Justerede tærskler i regnskabsdirektivet	At reducere indberetningskravene	Mere end 1 million virksomheder forventes at drage fordel
Alternativ tvistbilæggelse	At fjerne visse oplysningsforpligtelser og erstatte onlineplatformen	Omkring 630 mio. EUR

Kommissionen fortsatte også med at gennemføre »én ind, én ud«-princippet, som sikrer, at nyligt indførte byrder udlignes ved at fjerne en tilsvarende byrde inden for samme politikområde. Dette princip supplerer Kommissionens program for målrettet og effektiv regulering, hvorigennem Kommissionen systematisk søger at kortlægge og fjerne bureaukrati og unødvendige omkostninger, når EU-lovgivningen revideres og evalueres.

Maroš Šefčovič, ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for den europæiske grønne pagt, interinstitutionelle forbindelser og fremsyn, ved det ottende plenarmøde i Fit for Future-plattformen, Bruxelles, Belgien, den 28. november 2023. Denne ekspertgruppe på højt niveau støtter Kommissionen i dens indsats for at forenkle EU-lovgivningen og begrænse unødvendige omkostninger.

Styrkelse af det administrative samarbejde

Effektive nationale offentlige forvaltninger er afgørende for at føre EU's og de nationale politikker ud i livet, gennemføre reformer til gavn for både borgere og virksomheder og kanalisere investeringer i en retning, der beforder den grønne og den digitale omstilling og en bedre konkurrenceevne. ComPact-initiativet indeholder et nyt sæt principper, der skal styrke det europæiske administrative rum, idet det skal støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at afhjælpe kvalifikationskløfter og opfylde målet om, at 100 % af de vigtigste offentlige tjenester skal være tilgængelige online senest i 2030. Dette vil sætte EU's økonomier og samfund i stand til at opfylde de ambitiøse klima- og energimål for 2030 og gøre de offentlige forvaltninger i EU mindre bureaukratiske, hurtigere med hensyn til at levere tjenester, mere gennemsigtige og tættere på borgerne. I den forbindelse var det en vigtig milepæl i bestræbelserne for at nå EU's digitale mål for 2030, at der i november blev opnået enighed om forordningen om et interoperabelt Europa (se kapitel 5). Når forordningen er vedtaget, vil den løfte udvekslingen af oplysninger i den offentlige sektor i EU op på næste niveau og fremskynde sektorens digitale omstilling.

Strategisk fremsynethed

EU integrerer gradvist fremsynethed i sin politikudformning for at fremtidssikre sine politikker i den stadig mere komplekse globale kontekst. I overensstemmelse med værktøjskassen for bedre regulering undersøges mulige scenarier, tendenser,

risici og nye spørgsmål, hvilket giver indsigt, der er nyttig i forbindelse med strategisk planlægning og politikudformning. I sidste ende vil strategisk fremsynethed hjælpe EU med at foregribe og reagere bedre på fremtidige behov og på en ellers uventet negativ udvikling og komplekse kriser som dem, vi har oplevet i de senere år.

I den strategiske fremsynsrapport 2023 blev de sociale og økonomiske udfordringer i forbindelse med opnåelse af bæredygtighed og opretholdelse af borgernes trivsel analyseret. Den kastede også lys over, hvordan en vellykket håndtering af disse udfordringer kan bidrage til at styrke EU's globale lederskab. I rapporten foreslås 120 konkrete indsatsområder, og der redegøres for de første resultater af pilotprojektet om tilgangen »mere end BNP«, som skal støtte udviklingen af fremskridtsindikatorer, som i højere grad tager højde for miljømæssige og sociale aspekter.

I løbet af året videreudviklede Kommissionen også sit samarbejde med medlemsstaterne gennem det EU-dækkende fremsynsnetværk, som blev oprettet i 2021, og som har bidraget til en øget interesse for og investering i strategisk fremsynethed på nationalt plan. Netværket understøtter også bredere drøftelser på EU-plan såsom arbejdet med rapporten om et modstandsdygtigt EU i 2030 under det spanske rådsformandskab og erklæringen fra Det Europæiske Råds møde i Granada, Spanien.

Det europæiske strategi- og politikanalysesystem samler ni EU-institutioner og -organer med det formål at foregribe fremtidige risici og muligheder. I 2023 fokuserede samarbejdet på udarbejdelsen af den nye Global Trends Report, som skal foreligge i begyndelsen af 2024.

Ti indsatsområder for opnåelse af bæredygtighed

Styrkelse af demokratiet

Sikring af retsstaten

Eftersom den russiske angrebskrig mod Ukraine varer ved, er det afgørende, at demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincippet proaktivt forsvares og opretholdes i og uden for EU. Rapporten om retsstatssituationen 2023 ydede et vigtigt bidrag hertil og viste, at 65 % af de henstillinger vedrørende retsstatsprincippet, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, var blevet helt eller delvist efterkommet. Dette afspejler den betydelige indsats, der gøres i medlemsstaterne for at gennemføre

de nødvendige reformer med henblik på at styrke retsstatsprincippet på fire centrale områder: retsvæsenet, rammen for bekæmpelse af korruption, mediefrihed og mediepluralisme. I betragtning af de positive resultater i medlemsstaterne meddelte Kommissionen i 2023, at den ville åbne rapporten om retsstatssituationen for de mere udviklede tiltrædelseslande for at støtte dem i deres reformbestrebelse.

Udenlandsk indblanding i demokratiske systemer

81 %

af EU's befolkning er enige i, at udenlandsk indblanding er et alvorligt problem, der bør løses

81 %

af EU's befolkning er enige i, at enheder, der repræsenterer udenlandske regeringer på EU's område, bør registreres for at forhindre skjult indblanding

Civilsamfundets rolle i forbindelse med fremme og beskyttelse af demokratiet

87 %

af EU's befolkning tillægger civilsamfundet en vigtig rolle med hensyn til at beskytte demokratiet og fremme den demokratiske debat

Demokrati og valg

78 %

af EU's befolkning er bekymrede for, at stemmeafgivelse kan baseres på desinformation

72 %

af EU's befolkning er bekymrede for, at valg i EU kan manipuleres gennem cyberangreb

70 %

af EU's befolkning er bekymrede for, at lande uden for EU kan øve skjult indflydelse på valg

65 %

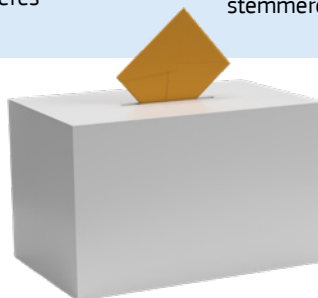
af EU's befolkning er bekymrede for, at de kan blive presset til at stemme på en bestemt måde

63 %

af EU's befolkning er bekymrede for, at valgresultater kan manipuleres

53 %

af EU's befolkning er bekymrede for, at personer, der ikke har stemmeret, vil stemme

Kilde: Flash Eurobarometer-undersøgelse 528, december 2023.

Forsvar af demokratiet

I et sundt og velfungerende demokrati kan borgerne frit give udtryk for deres meninger, vælge deres politiske ledere og få indflydelse på deres fremtid. Demokratiet i EU er stærkt, men det står over for udfordringer som følge af stigende ekstremisme, indblanding i valg, spredning af manipulerende information og trusler mod journalister.

Pakken om forsvar af demokratiet, der blev vedtaget i december, har til formål at tackle udfordringer såsom udenlandsk indblanding og opbygge modstandsdygtighed indefra ved at tilskynde til aktivt medborgerskab og demokratisk deltagelse. Det centrale element i pakken er et forslag om at øge gennemsigtigheden og den demokratiske ansvarlighed ved at kaste lys over skjult udenlandsk indflydelse. Ved hjælp af fælles standarder for interesserepræsentationsaktiviteter, der udføres på vegne af tredjelande, vil foranstaltningerne

også forbedre det indre markedes funktion. Pakken indeholder desuden to henstillinger: én om at styrke valgafviklingen i EU og en anden om at fremme borgeres og civilsamfundets inklusive deltagelse i den politiske beslutningsproces.

Der blev også opnået en politisk enighed om de nye regler om gennemsigtighed i forbindelse med politisk reklame, i henhold til hvilke politiske annoncer skal mærkes tydeligt og skal indeholde oplysninger om, hvem der har betalt for dem, og hvor meget, hvilket valg, hvilken folkeafstemning eller lovgivningsproces de er knyttet til, og om de er rettet mod en bestemt målgruppe.

Fremme af frie og retfærdige valg og sikring af retsstatsprincippet og mediefriheden er grundlæggende, når det drejer sig om at få alle borgere til at føle, at de er frie og har indflydelse.

Valg til Europa-Parlamentet

Det Europæiske Valgsamarbejdsnetværk fremmer konkrete og praktiske udvekslinger om en række emner, der er relevante for at sikre frie og retfærdige valg, herunder cybersikkerhed. Netværket vil fortsat støtte samarbejdet mellem medlemsstaternes myndigheder forud for valget til Europa-Parlamentet i 2024.

VIDEO Videomeddelelse fra Europa-Parlamentets formand, Roberta Metsola, om valget til Europa-Parlamentet den 6.-9. juni 2024.

Mediefrihed

I 2023 blev der indgået en politisk aftale om den europæiske forordning om mediefrihed, et nyt regelsæt, der skal beskytte medier og journalister bedre mod politisk indblanding og sikre, at medierne lettere kan varetage deres opgaver på tværs af grænserne. I forordningen foreslås et nyt uafhængigt europæisk råd for medietjenester bestående af nationale medietilsynsmyndigheder eller -organer for at styrke samarbejdet på EU-plan, herunder mod udenlandsk propaganda, og bidrage til gennemførelsen af de nye regler.

Der blev også opnået enighed om de nye regler til beskyttelse af journalister, rettighedsforkæmpere,

civilsamlingsorganisationer og andre, som er mål for strategiske retssager på grund af offentligt engagement. De nye regler vil omfatte tidlig afvisning af ubegrundede krav, retsmidler mod urimelige retssager og beskyttelse mod udenlandske retsafgørelser, der ikke vil blive anerkendt eller fuldbyrdet i EU.

Projektet Free Media Hub EAST, der ledes af Prags civilsamlingscenter og støttes af Kommissionen, tildelte i 2023 over 2,2 mio. EUR i tilskud til eksisterende og etablerede uafhængige belarusiske og russiske medier, der arbejder i EU (hovedsagelig i Tjekkiet, Tyskland, Letland, Litauen og Polen).

En demonstrant holder en plakat med et foto af Mahsa Amini, en 22-årig kvinde, der blev anholdt af Irans moralpoliti for at have overtrådt landets hovedtørklædelov og mistede livet, Milano, Italien, den 16. september 2023.

EU husker kampen og hylder fortsat alle dem, der har betalt den højeste pris for frihed. Parlamentets Sakharovpris for tankefrihed 2023 blev tildelt Jina Mahsa Amini og bevægelsen Woman, Life, Freedom i Iran.

Større mulighed for indflydelse til borgerne

EU er fast besluttet på at lytte mere opmærksomt til borgere og interessenter. At åbne de politiske beslutningsprocesser op for offentligheden er en anden måde, hvorpå EU kan gøres mere gennemsigtigt, ansvarligt og effektivt.

I løbet af de senere år har Kommissionen yderligere styrket sine høringsaktiviteter gennem portalen Deltag i debatten, som er det centrale sted for al feedback og input fra borgere og interessenter. Der kan gives input i forbindelse med indkaldelser af feedback, vedtagne forslag og udkast til retsakter. For at nå mere bredt ud har Kommissionen øget antallet af høringer, der oversættes til alle officielle EU-sprog (fra 59 % i 2019 til 83 % i 2023).

Borgerpaneler

Mellem december 2022 og april 2023 afholdt Kommissionen den første serie af en ny generation af borgerpaneler, og dette nye format for borgerdeltagelse blev således indarbejdet i den politiske beslutningsproces. På grundlag af erfaringerne fra konferencen om Europas fremtid og som reaktion på de opfordringer, der kom til udtryk på konferencen, giver panelerne 150 tilfældigt udvalgte borgere mulighed for at drøfte og komme med anbefalinger, inden Kommissionen fremsætter forslag.

Panelerne drøftede initiativerne om madspild, virtuelle verdener og læringsmobilitet. Anbefalingerne blev samlet i borgerrapporter, som dannede grundlag for udarbejdelsen af og blev offentliggjort sammen med Kommissionens endelige forslag. Kommissionens initiativer blev fremlagt henholdsvis den 5. juli (madspild), den 11. juli (virtuelle verdener) og den 15. november (læringsmobilitet). De nye borgerpaneler bidrager til en bredere høringsproces, hvorigennem Kommissionen indsamler dokumentation fra borgere og interessenter.

Dubravka Šuica, næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for demokrati og demografi, ved det europæiske borgerpanel om virtuelle verdener, Bruxelles, Belgien, den 11. juli 2023.

De europæiske borgerinitiativer

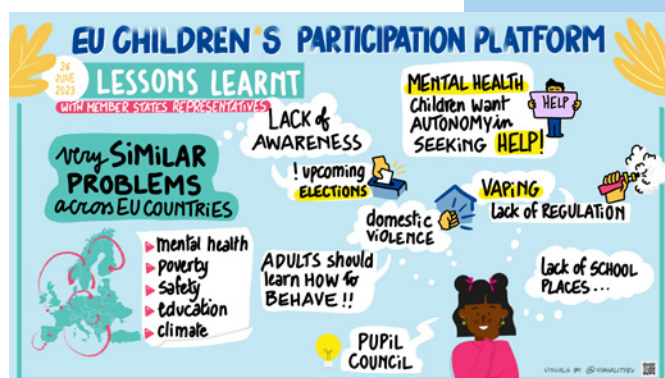
I april registrerede Kommissionen det 100. europæiske borgerinitiativ siden dets indførelse i 2012. I løbet af året som helhed registrerede Kommissionen 37 nye initiativer, der opfordrer til en EU-indsats på forskellige områder såsom værdig behandling af migranter, dyrevelfærd, jernbanenet, beskatning, bevarelse af ukrainsk kultur og uddannelse i unionsborgerskabet.

Kommissionen reagerede i 2023 også på fire initiativer, der opnåede det nødvendige antal støttetilkendegivelser, og hvorved der blev stillet krav om at sikre en reduktion af pesticidanvendelsen, et stop for handelen med hajfiner, et ophør med dyreforsøg og et forbud mod produktion af og handel med pelsvarer. Indtil videre har ti initiativer modtaget mere end 1 million støttetilkendegivelser siden 2012.

Rapporten fra 2023 om de nye regler for det europæiske borgerinitiativ, som har været i kraft siden 2020, viser, at de skaber en mere tilgængelig, mindre byrdefuld og mere brugervenlig ramme for initiativtagere og tilhængere. I rapporten foreslås også praktiske forbedringer med hensyn til, hvordan man kan øge den generelle bevidsthed om borgerinitiativet og oplyse borgerne om deres ret til at anvende dette, og hvordan der kan sikres en mere synlig opfølgning på initiativer, der opnår det nødvendige antal støttetilkendegivelser.

Styrkelse af borgernes rettigheder

Unionsborgerskabet er ét af Den Europæiske Unions vigtigste resultater. For at markere 30-året for unionsborgerskabet foreslog Kommissionen foranstaltninger til styrkelse af de rettigheder, der er knyttet til unionsborgerskabet, ledsaget af vejledning til borgerne med de vigtigste oplysninger om deres rettigheder. I rapporten om unionsborgerskab 2023 fremhæves de fremskridt, der er gjort med hensyn til at fremme dels de rettigheder, der er knyttet til unionsborgerskabet, dels de fælles værdier og den demokratiske deltagelse i EU siden offentliggørelsen af den seneste rapport i 2020.

Erfaringer fra den første generalforsamling i EU-plattformen for børns deltagelse.

Den første generalforsamling i EU-plattformen for børns deltagelse, der ledes af og er skabt sammen med børn og teenagere fra EU, fandt sted i Bruxelles i juni. Omkring 60 børn mødtes for at drøfte de emner — demokrati, klimaændringer, mental sundhed, sikkerhed og fattigdom — som vil være retningsgivende for platformens arbejde i 3 år.

Sikre børn og unge større indflydelse

Næsten 20 % af EU-borgerne er børn. De har ret til at udtale sig om spørgsmål, der vedrører dem. I 2023 skabte EU-plattformen for børns deltagelse endnu flere muligheder for at deltage i beslutningsprocessen for børn og unge under 18 år. Næsten 50 organisationer i hele EU, der arbejder direkte med børn, er blevet medlemmer af platformen, siden den blev oprettet i oktober 2022.

Det europæiske ungdomsår 2022 satte unge højt på den politiske dagsorden på alle niveauer og bidrog til at integrere ungdomsperspektivet på tværs af forskellige politikområder. Ungdomsåret skabte omfattende mobilisering og engagement og øgede gennem en række EU-programmer og politiske initiativer bevidstheden om EU's muligheder blandt millioner af unge, der deltog i 13 000 aktiviteter

i 67 lande. En række nye former for unges deltagelse så dagens lys, spændende fra platformen for unge stemmer og »Youth Talks« til politikdialoger og puljen af europæiske unge journalister. Kampagner på de sociale medier, der løb fra februar 2022 til maj 2023, resulterede i 210 millioner visninger og 10 millioner interaktioner og nåede ud til 91,4 millioner mennesker.

For at blive aktive borgere er der behov for, at unge forstår, hvordan demokratiet fungerer, og hvilke rettigheder og forpligtelser de har. Værktøjskassen »EU Democracy in Action«, der blev offentliggjort i maj, introducerer elever til det europæiske borgerinitiativ og tilskynder dem til at spille en aktiv rolle i europæiske spørgsmål.

Sådan kontakter du EU

Personligt fremmøde

Der findes flere hundrede Europe Direct-centre i hele EU. Find adressen på dit nærmeste center online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_da).

Kontakt via telefon eller skriftligt

Europe Direct er en tjeneste, der besvarer spørgsmål om EU. Kontakt Europe Direct:

- på gratisnummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (visse operatører tager betaling for disse opkald)
- på følgende nummer: +32 22999696
- skriftligt: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_da.

Sådan finder du oplysninger om EU

Online

Oplysninger om EU er tilgængelige på alle EU's officielle sprog på Europawebstedet (european-union.europa.eu).

EU-publikationer

Du kan finde eller bestille EU-publikationer på op.europa.eu/da/web/general-publications/publications. Du kan bestille flere eksemplarer af de gratis publikationer ved at kontakte Europe Direct eller dit lokale kontaktcenter (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_da).

EU-ret og relaterede dokumenter

Du kan nemt få adgang til EU's juridiske oplysninger (herunder al EU-ret siden 1951) på alle officielle EU-sprog i EUR-Lex-databasen (eur-lex.europa.eu).

Åbne data fra EU

Portalen data.europa.eu giver adgang til åbne datasæt fra EU's institutioner, organer og agenturer. Dataene kan downloades og genanvendes gratis til både kommercielle og ikkekommercielle formål. Portalen giver også adgang til en stor mængde datasæt fra de europæiske lande.

